

Öğretim görevlisi olan emeklinin ders ücretinden kesinti yapılmaz

---

Ziya Perver 2007.06.16

Silahlı Kuvvetler'den emekli subayım. Halen Ordu Üniversitesi'nde dışarıdan ücretli olarak derslere giriyorum. Girdiğim ders kadar ücret alıyorum. Ancak Ocak 2007'den itibaren yürürlüğe giren SSK Yasası uyarınca aldığım ders ücretinden destek primi kesilip kesilmeyeceği konusunda tereddüt oluştu. Yasadan anlaşıldığı kadarıyla bu husus, yani çalışan emekliden % 33,5 destek primi kesilmesi, sigortalı veya Bağ-Kur'lu bir iş yapmanı kapsıyor. Üniversitede dışardan derse giren bizlerin bu ücretinden vergi kesilmesi gerekiyor mu? Özcan Gürsoy

Aslında, emekli olup da kamuda yeniden işe başlayanların emekli aylıklarının kesilmesi gerekir; ama 5335 sayılı kanunun 30. maddesinin dördüncü fıkrası "Yaş haddini aşmamış olmaları kaydıyla her derece ve türdeki örgün ve yaygın eğitim kurumlarında ders ücreti karşılığı ders görevi verilenler (üniversitelerde ders ücreti karşılığı ders görevi verilenler hakkında yaş haddini aşmamış olmaları kaydı aranmaz.)," hükmü gereğince, Emekli Sandığı emeklisi olarak emekli aylığınızı kestirmeksizin, bir devlet üniversitesi olan Ordu Üniversitesi'nde öğretim görevlisi olarak ders ücreti karşılığı ders verebilirsiniz.

Aldığınız ders ücretlerinden SSK'ya Sosyal Güvenlik Destek Primi (SGDP) kesintisi işine gelince, bahsettiğiniz 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu Ocak 2007'de yürürlüğe girseydi ders ücretlerinizden SGDP yapılacaktı; ama bu yasa henüz yürürlüğe girmede ve 2008 yılına ertelendi.

Şimdiki duruma gelince, siz 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 31. maddesi ("Madde 31- Öğretim görevlileri; üniversitelerde ve bağlı birimlerinde bu kanun uyarınca atanmış öğretim üyesi bulunmayan dersler veya herhangi bir dersin özel bilgi ve uzmanlık isteyen konularının eğitim-öğretim ve uygulamaları için, kendi uzmanlık alanlarındaki çalışma ve eserleri ile tanınmış kişiler, süreli veya ders saati ücreti ile görevlendirilebilirler.

Öğretim görevlileri, ilgili yönetim kurullarının görüşleri alınarak fakültelerde dekanların, rektörlüğe bağlı bölümlerde bölüm başkanlarının önerileri üzerine ve rektörün onayı ile öğretim üyesi, öğretim üye yardımcısı ve öğretim görevlisi kadrolarına atanabilirler veya kadro şartı aranmaksızın ders saati ücreti veya sözleşmeli olarak istihdam edilebilirler.

Öğretim üyesi kadrolarına öğretim görevlileri en çok iki yıl süre ile atanabilirler; bu süre sonunda işgal ettikleri kadroya başvuran öğretim üyesi bulunmadığı ve görevlerine devamda yarar görüldüğü takdirde aynı usulle yeniden atanabilirler. Atanma süresi sonunda görevleri kendiliğinden sona erer.

Bunların yeniden atanmaları mümkündür. Bu takdirde ilk atama usulü uygulanır. Konservatuarlar ile meslek yüksekokullarına gerektiğinde sürekli olarak öğretim görevlisi atanabilir." gereğince kadro karşılığı olmaksızın ders ücreti ile atandığınızdan 506 sayılı kanuna tabi değilsiniz bu nedenle de SSK'ya prim ödemek zorunda değilsiniz. Gelir Vergisi ise her halükârda kesilecektir.

Bağ-Kur hizmetlerini istemededen SSK günleri ile emekli olunabilir

Serbest muhasebeci olarak çalışmaktayım. İşini yaptığım bir limitet şirketinin ortağı, ortaklığı devam ederken SSK'ya emeklilik talebinde bulundu. Şirkete ortak olmadan önce SSK'ya kayıtlı olarak çalıştığı işyerinde emeklilik için gerekli bütün şartları yerine getirdiğinden SSK bu şahsı herhangi bir hizmet birleştirmesi yapmadan emekli

etti. Fakat daha sonra Bağ-Kur'da bu şahsın sigortalı olduğu bilgisini edinince emekliliğini durdurdu. Bu durum mümkün mü? Emeklilik hakkı iptal olur mu? **Kadir Baki Özkeş**

Ayrıntı vermemişsiniz; ama normal şartlarda limitet şirketi ortakları 1479 sayılı Bağ-Kur Kanunu'nun 24. maddesi gereğince Bağ-Kur'lu olmak zorundadırlar. Ancak, şirkete ortak olmadan önce SSK sigortalılıkları varsa ve aralıksız devam ederse Bağ-Kur'lu olmalarına gerek yoktur. Ancak, bütün bunlara rağmen bahsettiğiniz kişinin Bağ-Kur'la çakışmayan SSK süreleri SSK'dan emekliliğine yetiyorsa aşağıda vereceğim Yargıtay kararı gereğince SSK'nın iptal ettiği emekliliğini canlandırabilirsiniz. SSK'lı olduğu sürelerle Bağ-Kur'lu olması gereken sürelerde çakışma varsa aynı tarihlere rastlıyorsa o zaman durum değişir.

Yargıtay kararı

TC YARGITAY HUKUK GENEL KURULU

E. 2002/2-32, K. 2002/139, T. 6.3.2002

ÖZET: Uyuşmazlık, sosyal güvenlik kurumlarına tabi olarak geçen hizmetlerin birleştirilmesi hakkındaki kanunun uygulanmasında, bazı sosyal güvenlik kurumlarında geçen hizmet süreleri toplamının aylık bağlanmasına yeterli olması halinde diğer kurumlarda geçen hizmetlerin de birleştirilmesinin zorunlu olup olmadığı noktasındadır. Anılan yasaya göre, birleştirilmiş hizmet süreleri toplamı üzerinden ilgililere son 7 yıllık fiili hizmet süresi içinde fiili hizmet süresi fazla olan kurumca aylık bağlanır. Yasanın amacı lafzı ile çelişiyorsa amacına önem verilmelidir. Söz konusu yasanın amacı hiçbir kurumdaki hizmeti aylık bağlanmasına yeterli olmayan sigortalıya aylık bağlanmasını sağlamaktır. Yasanın lafzına sıkı sıkıya bağlı kalınarak hizmet birleştirilmesinden yararlanmak isteyen sigortalıyı tüm sosyal güvenlik kurumlarına tabi hizmet sürelerini birleştirmeye zorlamak sosyal güvenlik sistemi ve yasanın amacı ile bağdaşmaz.

Okurlara kısa cevaplar

Remzi Turkut: 1983 ile 1993 yılları arasında Erciyes belediye başkanlığı görevinde bulunan ve 1984'te SSK'dan emekli olan babanıza Emekli Sandığı bir şey vermez. Zira, 1984'te SSK'dan emekli olan babanız Emekli Sandığı'na hiç kesenek ödememiştir. Bu arada babanız SSK'dan değil de Emekli Sandığı'ndan emekli olsaydı, büyükşehir belediye başkanlarına 7000, il belediye başkanlarına 6000, ilçe ve ilk kademe belediye başkanlarına 3000, diğer belediye başkanlarına 1500 gösterge rakamı üzerinden, makam tazminatı ile ayrıca ilave olarak temsil veya görev tazminatı ödenecekti.

Şahin Ay: 19 Haziran 1992 günkü sigortalı işe girişinizde bildirge var; ama dönem bordrosu verilmemişse ya şimdi en az bir günlük hizmet tespit davası açacaksınız veya 19 Haziran 1992 başlangıcınıza göre 53 yaşında en az 5600 günü tamamlayınca emeklilik için müracaat edeceksiniz. SSK gününüz yok diye reddedince de iş mahkemesinde dava açacaksınız. Dava açmazsanız 28 Temmuz 1997 başlangıcıyla 57 yaşında en az 5900 günle emekli olursunuz.

Sayim Ekinci: Ekim 1980'de başladığınız vekil öğretmenlik nedeniyle 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanunu gereğince takip eden aybaşı olan 1 Kasım 1980'den itibaren sosyal güvenliğiniz başlamıştır. 8 Haziran 1962 doğumlu olmanız nedeniyle SSK'dan 45 yaşında emekli olma hakkını elde ettiğinizden bağlı olduğunuz SSK müdürlüğüne "Tahsis Talep Formu" verin ve bu formda Emekli Sandığı'nı da işaretleyin, SSK bu hizmetlerinizi ister ve gelince de emekli olursunuz.

Makbule Saraç: 1930 doğumlu ve 1 Ekim 1970 ile 23 Eylül 1985 yılları arasında 900 gün SSK primi olan annenizin prim ödeme gün sayısını 1800 güne çıkarmak ve sağlık kurulundan 2/3 oranında çalışamaz rapor almak şartıyla malulen emekli olma ihtimali var.

SSK, sigortasız çalıştırılan işçiden prim talep edemez

Ziya Perver 2008.01.26

1992-2003 yılları arasında 11 yıl boyunca çalıştığım işyeri sık sık giriş çıkış yapmış. Bu nedenle çalıştığım gün sayısı 1.300 görünüyor. Şirketi mahkemeye verdim ve hizmet tespiti davasını kazandım. Emekli olmak için müracaat ettiğim SSK, davayı kazandığım halde gün sayılarımı hizmetime eklemiyor. Şirket iflas ettiğinden primleri işverenden tahsil edememişler, benden istiyorlar, 'Primlerini ödemezsen seni emekli etmeyiz' diyorlar. İsmi mahfuz

Primlerin ödenip ödenmemesi işçinin görevi ve sorumluluğunda değildir. Ancak işverenden primleri tahsil edemeyen SSK, sigortasız çalıştığınızı mahkeme yolu ile ispatladığınız halde primleri sizden almadan kazanılmış günlerinizi dikkate almamaktadır. Bunu da 25 Şubat 1982 tarihli 2952 sayılı genelgesi ile talimatlandırmış ve SSK müdürlüklerine göndermiştir. Bu genelgede Yargıtay 10. Hukuk Dairesi'nin 13.04.1981 gün, Esas: 1981/608 ve No: 2253 sayılı kararına dayandırıyor. Ancak dayanak olarak alınan mahkeme kararıyla genelgenin doğrudan bir alakası yok. Çünkü, genelgede bahsi geçen mahkeme kararı kötü niyetli bir işçinin davranışlarıyla ilgili.

Öte yandan, mahkemeler ve Yargıtay'dan, SSK'nın bu genelgesinin tam tersi kararlar çıkmaktadır. Mesela, Gaziantep İş Mahkemesi'nin 28.2.2006 tarih ve 1285-189 esas numaralı kararının temyizi sonrasında Yargıtay 21. Hukuk Dairesi'nin 2006/3797 esas ve 2006/13179 karar sayılı 27.11.2006 günlü kararına konu olayda; Gaziantep İş Mahkemesi'nin Yargıtay tarafından onanan kararıyla, işçinin 15.4.1989-30.9.1997 tarihleri arasındaki 5 yıl 5 ay 15 günlük (toplam 1.965 gün) sigortalı çalışmalarının tespitine karar verildiği, davacının 22.4.2003 tarihli dilekçe ve mahkeme kararı ile tespiti yapılan sürenin sigortalılık süresine eklenmesini talep ettiği, kurumun işverenden primlerin tahsili için gerekli işlemleri yaptığı, ancak tahsilini sağlayamadığını belirtip, mahkeme kararı ile tespit edilen süreye ait primler işverence ödenmediğinden emeklilik için gereken süreye dahil edilmeyeceği bildirmiştir. İşçi de bunun üzerine yeniden İş Mahkemesi'ne gitmiştir.

Davacı işçi, yaşlılık aylığına hak kazandığının tespitini istemiş, mahkeme ise sigortalı çalışmalarından bir kısmının hizmet tespiti davası yoluyla elde edildiğini ve bu hizmetlere ilişkin primlerin işveren tarafından kuruma yatırılmadığını, primleri tahsil edilemeyen sürenin sigortalılık süresine eklenemeyeceğini, dolayısıyla prim ödeme gün sayısı koşulunun oluşmadığı gerekçesiyle istemi reddetmiştir. (Bugüne kadar kurş prim ödememiş belediye ve resmî kurum işçileri nasıl emekli ediliyor sormak gerek.) Mahkemenin reddetmesi üzerine işçinin talebiyle temyize (Yargıtay'a) gidilmiştir.

Yargıtay 21. Hukuk Dairesi olayı incelemiş ve bana göre hukukun gerektirdiği en iyi şekilde karar vermiştir. "506 sayılı yasanın 79/10. maddesinde 'yönetmelikle tespit edilen belgeleri işveren tarafından verilmeyen veya çalıştıkları kurumca tespit edilmeyen sigortalıların çalışmalarını, hizmetlerinin geçtiği yılın sonundan başlayarak beş yıl içerisinde mahkemeye başvurarak alacakları ilam ile ispatlayabilirlerse, bunların mahkeme kararında belirtilen aylık kazanç toplamı ile prim ödeme gün sayılarının nazara alınacağı' belirtilmiştir. Yasada başka bir koşul öngörülmemiş olup, prim borçlarının ödenmesinden işverenler sorumlu olduğuna, ödenmeyen primlerin tahsil ve takibinden de kurum yetkili ve görevli bulunduğuna göre, yasanın öngördüğü şekilde çalışmaları bildirmeyen işveren ve çalışmayı tespit etmeyen kurumun bu davranışlarının sonucu sigortalıya yüklenmemelidir. Aksi bir düşünce sigortalının hiçbir zaman yaşlılık aylığına ulaşamaması gibi bir sonucu da doğurabilir, bu da sosyal güvenlik ilkeleri ile bağdaşmaz." diyerek mahkemenin verdiği kararı bozmuştur. Bu

örnek karara göre siz de SSK'yı daha doğrusu Sosyal Güvenlik Kurumu'na devredilen SSK'yı dava ediniz. Ancak önce resmen emeklilik için başvurunuzu yapınız, SSK başvurunuzu reddetsin, sonra da gidip mahkemede dava açınız. Davayı kazanınca birikmiş aylıklarınızı da alırsınız.

Eski işe girişliler yeni reforma tabi olmaz

1944 doğumlu babamın 1985'ten kalma 180 gün sigortası vardı. Babamın askerliğini ödedim ve primi 900 gün oldu. Şu anda bir şirkette sigortalı çalışıyor, 6 ay çalışacak ve 1.080 günü tamamlayacağız. Daha sonra isteğe bağlı emekliliğe başvuru yapacağız. Ancak, 3.600 günü mü tamamlayacağız yoksa boşuna mı ödüyoruz bu kadar parayı? Çünkü yeni kanunda 9.000 günden bahsediliyor. Hakan Gazi

9.9.1999 tarihinden sonra işe girmiş erkekler SSK'dan 7.000 gün sayısı ve 60 yaşında emekli olur. Yine 62 yaşında, 25 yıllık sigortalılık süresi ve 4 bin 500 gün sayısı ile de emekli olma hakları vardır. Babanızın SSK başlangıcı 8.9.1999 tarihi öncesinde olduğu için yukarıda verdiğiniz bilgilere göre ne zaman 3.600 gününü tamamlarsa o gün SSK'dan emekli olacak.

Okurlara kısa cevaplar

Ramazan Kuş: Anneniz 1.2.1994 SSK başlangıcı, 21.3.1959 doğum tarihi ve var olan 4.678 günle bundan sonra çalışmasa dahi 56 yaşında, yani 21.3.2015 günü SSK'dan emeklilik hakkını kazanmış durumda. Tabii çalışmaya devam eder de 5.675 günü tamamlarsa 20 yılını dolduracağı 1.2.2014 günü de emekli olabilir. 1.2.2009 günü 15 yıllık sigortalılık süresini tamamladığında isterse işyerinden kıdem tazminatı alarak ayrılabilir ve emeklilik gününü bekleyebilir.

A. Menderes Çakıcı: Babanız, 1.9.1953 doğum tarihi, 1.10.1979 işe girişi ve bir aylık SSK primi ödemesinden sonra 1999 yılından beridir devam ettiği Bağ-Kur'dan 5.400 günü (15 tam yılı) tamamlamak şartıyla 58 yaşından yani 1.9.2011 gününden sonra emekli olur. Bundan sonra SSK'lı olursa ve olduktan sonra 3,5 yıl prim öderse 58 yaşından sonra olmak kaydıyla SSK'dan emekliliğe hak kazanır. Bağ-Kur için 15 yılı tamamlamak adına askerliğini borçlanmalıdır. SSK için ise şayet 1 aylık askerlik borçlanması yaparsa başlangıcınız 1.9.1979 olur ve Bağ-Kur'dan sonra SSK'ya 3,5 yılı tamamladığı gün yaşına bakılmadan 3.600 günle emekli olur.

Hüseyin Demirbilek: Kendi hesabınızı yapmışsınız, doğru veya yanlış demeyeceğim; ama askerlik sürenizi de öderseniz emeklilik yaşınız 1 yıl öne gelir. Yüksek emekli aylığı alabilmek için yüksek rakamlardan prim ödemek gerekir.

Hanife Erkinay: İsteğe bağlı sigortayı soruyorsunuz, ama hangi kurum olduğunu yazmamışsınız. Sorunuzun devamından 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanunu gereğince isteğe bağlılığı çıkardım, inşallah doğrudur. 5434 sayılı kanun gereğince memuriyetten istifa edip isteğe bağlı kesenek ödeyebilirsiniz; ama kesenek ödeme süresince SGK'dan sağlık yardımı alamazsınız. Emekli olunca alırsınız. Yine benzer bir şekilde şimdiki kanunlara göre SSK'ya isteğe bağlı prim öderken kendi üzerinizden sağlık yardımı alamazsınız. Ancak, her iki halde de varsa eşiniz ve çocuklarınız üzerinden alabilirsiniz. Yeni reform kanunu olan '5510 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu' aynen yürürlüğe girerse, isteğe bağlı olanlar sağlık primi de ödemek zorunda olacaklarından sağlık yardımı da alacaklar. Ama ödedikleri 4/b'ye yani bugünkü adıyla Bağ-Kur sigortalılığına sayılacak. Mesela, reformdan sonra 3,5 yıl isteğe bağlı primi öderseniz memur gibi değil de Bağ-Kur'lu gibi emekli aylığı hesaplanacak. Daha az emekli aylığı alacaksınız.

Sosyal Güvenlik Reformu, isteğe bağlı sigortalıları mağdur edecek

Ziya Perver 2008.02.02

Hazıranda yürürlüğe girmesi için Meclis'te çalışmaları süren Sosyal Güvenlik Reformu, isteğe bağlı sigortalıları mağdur edecek düzenlemeleri içeriyor.

Reformdan sonra SSK'lılara 4/a'lı, Bağ-Kur'luya 4/b'li ve Emekli Sandığı iştirakçilerine 4/c'li denecektir. Bunun önemi de kimin nereden emekli olunacağı tespiti yapılırken, son 7 yıllık (2.520 günlük) prim ödemelerinde en çok nereye ödenmişse o şartlarla emekli olunma ilkesine aynen devam edilecek olmasındandır.

İsteğe bağlı sigortaya gelince, bugünkü durumda, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nda, 1479 sayılı Bağ-Kur Kanunu'nda ve 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanunu'nda ayrı ayrı uygulanan isteğe bağlı sigorta, reformdan sonra teke indirilmektedir. Yeni durumda SSK'ya isteğe bağlı olabilmek için gereken daha önce SSK'ya ödenmiş 1.080 günlük prim ödeme şartı ile Emekli Sandığı'na isteğe bağlı olabilmek için en az 10 yıl kesenek (prim) ödemiş olmak şartları kaldırılmaktadır. 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun, 'İsteğe bağlı sigorta ve şartları' başlıklı 50'nci maddesine göre gelen yeni isteğe bağlı sigorta şartları şöyle: 1- Türkiye'de yasal olarak ikamet etmek, 2- Sigortalı olmayı gerektirecek şekilde çalışmamak veya sigortalı olarak çalışmakla birlikte, ay içerisinde 30 günden az çalışmak veya son bir yıl içinde 360 günden az çalışmak ya da tam gün çalışmamak, 3- Kendi sigortalılığı sebebiyle aylık bağlanmamış olmak, 4- 18 yaşını doldurmuş bulunmak, 5- İsteğe bağlı sigorta talep dilekçesiyle kuruma başvuruda bulunmak.

'İsteğe bağlı'da en önemli değişiklik, isteğe bağlı sigortalı olarak prim ödenecek süreler eski adıyla Bağ-Kur, yeni adıyla 4/b sigortalılığına sayılacaktır. Uygulamada en önemli değişiklik de budur. Zira, kimin hangi şartlarla yani eski adıyla Bağ-Kur'a yani 4/b'ye sayılmasıdır.

A- Ödenecek prim rakamı artıyor, sağlık hizmeti de geliyor: Halen SSK'ya isteğe bağlı sigorta primi en az asgari ücretin yüzde 25'i (152 YTL) kadardır. İsteğe bağlı prim ödeme süresinde sağlık yardımı verilmemekte, ama emekli olunca verilmektedir. Yeni durumda ise yüzde 20 emeklilik ve yüzde 12 sağlık prim oranı olarak yüzde 32'ye çıkmakta, yani ödenecek en az rakam 195 yeni lira olmaktadır, ama prim ödenirken de sağlık yardımı getirilmektedir.

B- SSK isteğe bağlıları Bağ-Kur'lu sayılacak: Halen SSK'ya 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu gereğince isteğe bağlı prim ödeyenlerin reformdan sonraki sürelerde ödeyecekleri primler 4/b'li (eski adıyla Bağ-Kur'lu) olarak değerlendirilecektir. Bu durumda, reformdan sonra isteğe bağlıya 1.260 gün (3,5 yıl) prim ödeyen birisi şimdiki SSK şartları ile değil şimdiki Bağ-Kur şartlarıyla emekli edilecektir. Mesela bugün SSK'dan 5.000 veya 3.600 gün ile emekli olmayı beklerken birden hem emeklilik yaşının uzadığını hem de 9.000 gün prim ödemek yükümlüsü olabileceklerdir.

C- İsteğe bağlı memurların hakları korunmuş: 5510 sayılı kanunun geçici 4'üncü maddesi ile, "Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar 8 Haziran 1949 tarihli ve 5434 sayılı kanunun mülga 12'nci maddesi uyarınca isteğe bağlı iştirakçi olarak Emekli Sandığı ile ilişkilendirilenler ile aynı tarihe kadar isteğe bağlı iştirakçi olmak üzere başvuruda bulunanlardan gerekli şartları sağladıkları anlaşılanların mülga 5434 sayılı kanundaki şartlarla isteğe bağlı sigortalılıkları sağlanır veya devam ettirilir." denilerek isteğe bağlı memurların yani Emekli Sandığı iştirakçilerinin hakları korunmuş.

D- Topluluk Sigortası'na prim ödeyenlerin durumu garip olacak: Bugüne kadar sosyal güvenlik sözleşmesi imzalanmayan ülkelerde iş üstlenen Türk işverenlerce çalıştırılmak üzere bu ülkelere götürülen Türk işçileri için Topluluk Sigortası kapsamında, sadece emekliliğe yönelik uzun vadeli sigorta primleri ödenirken, kısa vadeli primler ödenmiyordu. Reform ile durum tersine çevriliyor. Reformdan sonra sadece kısa vadeli sigorta primleri ödenecek olup, işçiler isterse kendileri isteğe bağlı olarak uzun vadeli (emeklilik) sigorta primi ödeyeceklerdir. Ancak, bu düzenlemede gariplik vardır, bu kişiler işçi olup eski adıyla SSK yeni adıyla 4/a sigortalısı gibi emekli olmaları gerekmektedir. Ama reformdan sonraki isteğe bağlı sigorta ödemeleri eski adıyla Bağ-Kur, yeni adıyla 4/b sigortalılığına sayılacağından bu kişiler, işçi değil de işverenmiş gibi 9 bin günle emekli olmakla karşı karşıya kalacak. Şimdiye kadar 506 sayılı kanunun 86'ncı maddesine göre SSK'ya (Topluluk Sigortası kapsamında) prim ödeyerek emekli olmayı bekleyen avukat ve noter de aynı durumla karşı karşıya kalacak. Reformdan sonra 4/b'li sayılacaklarından 1.260 gün veya daha fazla prim öderlerse eski adıyla SSK şartlarıyla emekli olma hakkını kaybedecek.

Buradan hatırlatmakta fayda var, bugün Samanyolu Haber Televizyonu'nda canlı yayınlanan ve saat 21.10'da başlayan 'Ali Tezel'le İşimiz Var' programında Topluluk Sigortası ve getirilen yenilikler konusu ele alınacaktır.

E- Kısmî istihdamlı işçilerin isteğe bağlı olması 4/a-4/b karmaşası: Ayda 30 günden az çalışan işçilere kısmî süreli çalışanlar deniyor. Mesela ayda 10 gün SSK'lı çalışanlara eksik kalan 20 günleri için isteğe bağlı sigortalı olma hakkı getirilmektedir ki işçiler için cazip görünen bu durum aleyhlerine olacak. Çünkü, işçi olarak ödenen primleri 4/a'ya (SSK'ya) sayılırken, isteğe bağlı ödedikleri 4/b'ye (Bağ-Kur'a) sayılacak. Bu durumda işçi oldukları halde işverenmiş gibi emekli olma şartlarına tabi tutulabilecekler.

Sonuç olarak, SSK'nın isteğe bağlı sigortasının tamamen bittiği, bunun yerine Bağ-Kur isteğe bağlı sigortasının geçerli kabul edildiği söylenebilir. Ancak, bu durumda daha önce SSK'ya isteğe bağlı prim ödeyenler ile Topluluk Sigortası kapsamında isteğe bağlı prim ödeyeceklerin durumunda problem yaşanacak. Bu sorunların çözülmesi için geç sayılmaz. Çünkü, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nda değişiklik öngören kanun tasarısı Meclis Plan ve Bütçe Komisyonu'nda görüşülecek, ardından da Genel Kurul'a gelecektir.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bulgaristan göçmeni sigortalılar Sosyal Güvenlik Reformu'na sevinecek

Ziya Perver 2008.02.09

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nda değişiklik öngören Kanun Tasarısı Meclis Plan ve Bütçe Komisyonu'nda görüşülmeyi bekliyor, ardından da Genel Kurul'da görüşülüp kanunlaşacak.

Bu kanun ile kamuoyunda bilinen adıyla Yurtdışı Hizmet Borçlanma Kanunu, tam adıyla da '3201 sayılı Yurtdışında Bulunan Türk Vatandaşlarının Yurtdışında Geçen Sürelerinin Sosyal Güvenlikleri Bakımından Değerlendirilmesi Hakkında Kanun'da önemli değişiklikler yapılıyor.

Türk vatandaşırken yurtdışında geçen süreler borçlanılabilecek

3201 sayılı kanunun 1'inci maddesindeki değişikliğe göre, yargı kararlarıyla içtihat haline gelmiş olan bir uygulama yasal hale getirilmektedir. Şu an geçerli olan metindeki, "18 yaşını doldurmuş Türk vatandaşlarının yurtdışında geçen ve belgelendirilen çalışma süreleri..." ibaresi yerine, "Türk vatandaşlarının yurtdışında 18

yaşını doldurduktan sonra, Türk vatandaşı iken geçen ve belgelendirilen sigortalılık süreleri..." ibaresi getirilerek, sonradan Türk vatandaşı olanların vatandaşlığa geçmeden evvelki çalışma sürelerini borçlanma hakkı verilmeyecektir.

Ancak, geçici bir madde ile Bulgaristan'dan zorunlu göçe tabi tutuldukları için 1989 yılından sonra gelenlere Türk vatandaşı olmadan önceki sürelerini borçlanabilme hakkı tanınıyor. İlgili geçici 6'ncı maddeye göre, "Sosyal güvenlik sözleşmesi imzalanmamış ülkelerden 1 Ocak 1989 tarihinden bu kanunun yayımı tarihine kadar zorunlu göçe tabi tutulan, Türk vatandaşı olup Türkiye'de ikamet eden ve 1 Temmuz 1976 tarihli ve 2022 sayılı kanun dahil olmak üzere sosyal güvenlik kuruluşlarından gelir veya aylık almamak koşulu ile yurtdışında geçen ve belgelendirilen çalışma süreleri bu kanuna göre borçlandırılmak suretiyle yaşlılık aylığı bağlanmasında sosyal güvenlikleri bakımından değerlendirilir". Yeni düzenleme ile halen hiçbir yerden emekli olamamış olan Bulgaristan göçmeni soydaşlarımız, o ülkede geçen çalışmalarını borçlanıp emekli olabilecekler.

Borçlanma tutarının hesaplanması değiştiriliyor

Halen geçerli olan 3201 sayılı kanun gereğince, SSK, Bağ-Kur veya özel-banka borsa sandıklarına yurtdışı borçlanması yapanların ödeyecekleri tutarların hesaplanmasında günlük 3,5 dolar dikkate alınıyor. Bugünkü dolar kurunu 1,20 YTL olarak dikkate alacak olursak, 30 gün için 105 dolar yani 126 yeni lira borç çıkarılıyor.

Sosyal Güvenlik Reformu'ndan sonra ise hesaplama şekli değişecek. Tasarıda, "Borçlanılacak her bir gün için tahakkuk ettirilecek borç tutarı, başvuru tarihindeki 31 Mayıs /2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 82'nci maddesinde belirtilen prime esas asgarî ve azamî günlük kazanç arasında seçilecek günlük kazancın yüzde 32'sidir..." deniliyor.

Yine bugün için prime esas kazancın alt sınırı olan asgari ücret aylık 608 YTL'yi dikkate alacak olursak bu rakamın yüzde 32'si ise 194,56 yeni liraya denk geliyor. Yani reform yürürlüğe girince aylık borçlanma bedeli, 126 yeni liradan 194,56 yeni liraya çıkacak. Prime esas kazancın üst sınırı ise asgari ücretin 6,5 katı olduğuna göre isteyenler için aylık 1.264,64 yeni lira ödeme de yapılabilecek.

Borçlanma tutarının ödeme süresi değiştiriliyor

Halen geçerli olan Yurtdışı Hizmet Borçlanması Kanunu gereğince günlüğü 3,5 dolar üzerinden hesaplanan borcun belli bir ödeme süresi bulunmuyor. Kim ne zaman isterse o zaman ödeyebilir. Ödeme yapıldığı anda da hizmetlerden sayılıyor. Ancak Sosyal Güvenlik Reformu ile ödeme için bir süre getiriliyor. Tasarıda, "Tahakkuk ettirilen borç tutarı, tebliğ edildiği tarihten itibaren üç ay içerisinde ödenir. Ödeme yapılan gün sayısı prim ödeme gün sayısına ve prime esas kazanca dahil edilir. Tahakkuk ettirilen prim borcunu tebligat tarihinden itibaren üç ay içerisinde ödemeyenler için yeniden başvuru şartı aranır." hükmü getirilerek ödeme bir süreye bağlanıyor.

Burada ucuz ve ödeme süresiz borçlanma imkanından faydalanmak isteyenlere bir uyarıda bulunalım. Yurtdışı borçlanması yapmak için yurda kesin dönmüş olma şartı olmadığından, ister yurtdışında olun, ister dönmüş olun borçlanmanızı şimdiden yaptırın, borçlanma belgelerini cebinize koyun. İleride canınız ne zaman isterse ödemenizi yapar ve hizmetlerinize saydırabilirsiniz. Veyahut da ödeme yapmak istemezseniz yırtıp atabilirsiniz, zira borçlanma belgesi bu borcu kesinlikle ödeyeceksiniz anlamına gelmez.

Yurtdışı borçlanması yapan işçiler Bağ-Kur'lu sayılabilir

1 Ocak 2007 tarihinde yürürlüğe girmesi planlanan 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ile yurtdışı borçlanması yapılan sürelerin hepsinin, eski adıyla Bağ-Kur, yeni adıyla 4/b sigortalılığına sayılması gibi garabet yeni tasarıyla bir nebze giderilmektedir. Sosyal Güvenlik Kurumu'na yapılacak yurtdışı

borçlanmasıyla kazanılan sigortalılık sürelerinin hangi sigorta çeşidine sayılacağı konusunda tasarı, "... Türkiye'de sigortalılıkları varsa borçlanma talep tarihindeki en son sigortalılık haline göre, sigortalılıkları yoksa aynı kanunun 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında geçmiş sigortalılık süresi olarak kabul edilir..." demektir. Bugünkü uygulamalara göre, daha önce hiç Türkiye'de sosyal güvencesi olmayanlar SSK'ya borçlanıp, bu kurumun şartlarıyla yani 3 bin 600 ile 5 bin 900 gün arasındaki prim ödeme gün sayısı ile emekli olabilmek şansını elde edebiliyorlardı. Yeni uygulama ile bu engellenmiş ve 5 bin 400 ile 9 bin gün ile emekli edilir hale getirilmişlerdir. İşte bu nedenle gurbetteki işçilerimize Türkiye'ye geldikten sonra eski adıyla SSK, yeni adıyla 4/c'li olarak birkaç gün çalıştıktan sonra borçlanma yapmalarını salık verebilirim.

Eski memurların borç hesabı ile ödeme süreleri farklı olacak

Genel olarak memur dediğimiz 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanunu iştirakçilerinin yurtdışı borçlanmalarının tutarının hesaplanmasında günlüğü 3,5 dolar uygulaması eskiden de yoktu. Bundan sonra da olmayacak. Ancak, Sosyal Güvenlik Reformu'nun uygulama tarihinden sonra ilk defa memur olacıklara yukarıda anlatılan yeni şartlarla hesaplama ve ödeme yaptırılacaktır. Ama eski memurlara yapılacak uygulamaya göre, "... borç tutarı ilgililerin Türkiye'den ayrılmadan önce sandığa tabi hizmetlerinden en son bıraktıkları derece ve kademelerine yurtdışında geçirdikleri ve borçlanmak istedikleri sürenin her üç yılına bir derece ve her yılına bir kademe verilmek ve öğrenim durumları itibarıyla 657 sayılı kanunun değişik 36'ncı maddesindeki yükselebilecekleri dereceleri geçmemek üzere tespit edilecek derece, kademe ve ek göstergeleri ile emekli keseneğine esas aylığın hesabına ait tüm unsurların toplamının müracaat tarihinde yürürlükte olan katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarlar esas alınarak, yine o tarihteki kesenek ve karşılık oranlarına göre hesap edilir."

Okurlara kısa cevaplar

Dursun Aytekin-Bursa: 1 Ağustos 1991 SSK başlangıcından önceki 18 aylık süreyi borçlandığınız için başlangıcınız 1 Şubat 1990 olmuş. Öte yandan 8 yıllık uzman çavuşluk sebebiyle iki yıl fiili hizmet zammı da kazandığınızdan başlangıcınız 1 Şubat 1988 sayılır. Buna göre 2000 yılında başladığınız ve halen devam ettiğiniz Bağ-Kur'dan genel toplamda 25 tam yılı yani 9 bin günü tamamlamak şartıyla 50 yaşında emekli olursunuz. Bağ-Kur borçlarınızı taksitlendirdiğiniz ve bir müddet ödediğiniz için 1479 sayılı kanunun ek 19'uncu maddesinden Bağ-Kur sizi yararlandırmaz ama iş mahkemesinde dava açarsanız yararlanabilirsiniz.

Ali Acar: 27 Eylül 1954 doğumlu kayınpederiniz, 1 Temmuz 1972 işe giriş tarihi ve var olan 1.078 gününü 3 bin 600 güne tamamlamak şartıyla 55 yaşından sonra emekli olur. Varsa askerlik süresini borçlanıp ödeyin, ardından da SSK'ya isteğe bağlı prim ödemeye başlayın. Kalan primleri tek seferde ödeme diye bir şey olmaz. Alacağı en düşük emekli aylığı 558 yeni lira olur.

Mürsel Ömeroğlu: 2000 ile 2004 yılları arasında yaptığınız memuriyete dönme ihtimaliniz atamaya yetkili amirlere bağlı. Ancak memuriyete dönerseniz, 1965 doğum yılınız, 15 Aralık 2000 tarihi başladığınız memuriyet sebebiyle kesenek ödediğiniz Emekli Sandığı Kanunu şartlarıyla daha önceki 540 günlük Tarım SSK, 5,5 yıllık Bağ-Kur süreleriniz ve ödediğiniz askerlik süreniz sebebiyle toplamda 9 bin günü, yani 25 tam yılı tamamlamak şartıyla 52 yaşından sonra emekli olursunuz. Bundan sonra Tarım SSK'lı olursanız 7 yıl prim ödediğiniz anda emekli olursunuz.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Emeklilik yaşı 65'e çıkacak, maaş asgari ücretin yüzde 35'ine inecek

Sosyal güvenlik sisteminde reform amacıyla 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası'nda yapılan değişiklikler TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu'nda kurulan alt komisyondan ana komisyona geldi.

Sanırım gelecek hafta görüşülür ve diğer hafta da Genel Kurul'a gelir. Genel Kurul'da kanunlaştıktan sonra da IMF ile epeydir bekleyen 7. gözden geçirme görüşmeleri sonlandırılacak ve beklediğimiz 1,2 milyar dolarlık dilim serbest bırakılacak.

Reformu hazırlayanlar halen Türkiye'de genç yaşta emekli olduğundan emekli aylıklarının da düşük olduğunu, bu nedenle de reformun şart olduğunu söylüyor. Bunu duyanlar ise 'Demek ki emeklilik yaşı 65'e yükseltince, emekli aylıkları da yükselecek' beklentisine kapılıyor. Bu beklentinizi sonlandırın, iş öyle değil. Mesela bugün ömrü boyunca asgari ücret düzeyi veya bu düzeye yakın rakamlarda aylık kazancı olan biri, 3.600 gün veya 5.000 günle SSK'dan emekli olduğunda alt sınır emekli aylığı olan 558 YTL'den emekli aylığı alır. Şu an SSK'da bu rakamı alanların sayısı emeklilerin yarısından fazla. Aynı kişinin benzeri yeni reform kanunu sonrasında 65 yaşına gelip emekli olduğunda eline geçecek rakam, asgari ücretin yüzde 35'i kadar yani bugünkü rakamlarla 213 yeni lira olacak.

İşçi ve esnafın aylığı düşerken memur emeklisine dokunulmuyor

Bugün için 5.000 gün için SSK'da emekli aylığı bağlama oranı yüzde 60'tır, Bağ-Kur'da yüzde 65 ve Emekli Sandığı'nda da yüzde 75. Bu oran reformun şimdiki geçerli olan halinde, 2015 yılına kadar yıllık yüzde 2,5 ve 2016 yılı ve sonrasında yüzde 2 olarak kanunlaştırılmıştı. TBMM'de görüşülecek olan son tasarıyla yüzde 2,5'luk oran yüzde 2'ye düşürülüyor. İndirim sadece SSK ve Bağ-Kur'lular için olup Emekli Sandığı üyelerine yüzde 75 oranına dokunulmuyor. Tasarı aynen TBMM'den geçerse, 5.000 gün için bir SSK'lının yüzde 60 olan aylık bağlama oranı yüzde 27'ye, 3.600 gün için ise yüzde 20'ye düşmekte. Bağ-Kur'lular da 15 yıla kısmî emeklilikte yüzde 30, 25 yıla tam emekli aylığında çalışırkenki ortalama maaşının yüzde 50'sini alacak. Hemen üzülmeyin, Zaman gazetesinde bu köşeden 'Aylıklardaki alt sınır kaldırılıyor' başlığıyla verdiğimiz haberden sonra tasarıya alt sınır getirildi. Bu sayede hiçbir emekli aylığı asgari ücretin yüzde 35'inden yani 213 YTL'den az olmayacak. Ancak memurların aylık bağlama oranına dokunulmadı. Onlar yine 25 yıl için yüzde 75 aylık bağlama oranıyla emekli olmaya devam edecek. En düşük emekli aylıkları da 741,60 yeni liradan az olamayacak. Ancak, sakın 'memurlar ne çok alıyor' demeyin, çünkü aslında SSK'lı ve Bağ-Kur'lular olarak siz az alıyorsunuz.

Emekli aylıklarında alt sınır işe giriş tarihine göre belirlenecek

1999'da çıkarılan 4447 sayılı kanun ile SSK'da aylık bağlama oranının alt sınırı yüzde 70'ten yüzde 35'e düşürülmüştü. Ancak yeni uygulamanın yasanın çıkarıldığı 8.9.1999 gününden sonra ilk kez işe girenlere uygulanmasına karar verilmişti. Yüzde 70 uygulamasının son günü olan 31.12.1999 günündeki alt sınır aylığı olan (12000x9475x0,70= 79.590.000 TL) rakam o günden beridir de yıllık TÜFE ve yıllık gelişme hızları kadar artırılarak bugün için 558 YTL'ye ulaşmış vaziyette. İşte bu nedenle ister reformdan önce ister reformdan sonra emekli olsun, 8.9.1999 gününden önce sosyal güvenlik sistemine dahil olmuş birinin SSK'dan emekli olması halinde alacağı en düşük emekli aylığı şu anda 558 yeni liradır. 9.9.1999 günü ve sonrasında sosyal güvenlik sistemine dahil olmuş kişilerin SSK'dan emekli olduğunda eline geçecek en düşük emekli aylığı da 213 YTL'den az olamaz.

Reform gelmeden emekli olalım mı?

Emekli aylıklarını belirlemek için ortalama kazanç rakamlarıyla çarpılan oranlarda ciddi düşüşler var. Ancak bu durum öyle hemen korkulacak bir olay değil. Çünkü, yeni sistem sadece reformdan sonraki çalışmalarımıza

uygulanacak. Eski çalışma sürelerimiz eski sistemdeki emekli aylığı hesaplamalarına göre belirlenecek. Yani bir SSK'lı için 1999 yılı ve öncesinde son 5 veya son 10 yılın ortalamasından gelen kısmi aylığı ile 2000-2008 arasındaki TÜFE ve gelişme hızı rakamlarına göre hesaplanan kısmi emekli aylıklarında bir düşüş meydana gelmeyecek. Ancak burada güncelleme katsayısına dikkat edilmeli. Zira, bizler için eski sisteme göre hesaplanan aylıklar her yılın TÜFE'sinin tamamı ve her yılın gelişme hızının sadece yüzde 25'i eklenerek artırılacak. Emekli olacağımız yıla kadar güncel hale getirilecek. İşte buradaki gelişme hızının yüzde 25'inin verilip, yüzde 75'inin verilmeyecek olması ileride emekli olacaklar için büyük kayıp. Yeni dönemde hesaplanacak emekli aylıklarımız düşük olacak. Ancak bu düşüş, eski çalışanlar için kârdan zarar diyebileceğimiz bir durum. Mesela şimdiki kanunlara göre bir yıl fazla çalışıp en yüksekten prim ödediğimizde alacağımız emekli aylığı 50 YTL artarken, yeni reformdan sonra 50 değil 30 YTL kadar artacak.

Asıl tehlike çocuklarımız ve torunlarımız için söz konusu. 8 Eylül 1999'dan önce işe girenler için emekli aylığı alt sınırı şu an 558 YTL. 9 Eylül 1999'dan sonra işe girenler için de en düşük aylık asgari ücretin yüzde 35'i kadar, yani şu anki hesaba göre 213 YTL olacak. Yeni sosyal güvenlik reformundan sonra ilk kez işe girecek olanlar için de yüzde 35'lik alt sınır devam edecek.

Okurlara kısa cevaplar

Ömer Akarçay: Babanız, 6.6.1950 doğum tarihi, 1973 SSK başlangıcı ve 825 günden sonra 2000 yılında başladığı ve halen devam ettiği Tarım Bağ-Kur'dan askerlik süresini de borçlanmak şartıyla toplamda 15 tam yılı, yani 5.400 günü tamamladığında emekli olabilirdi. Bundan sonra Tarım Bağ-Kur'u kapatıp, SSK'ya geçer ve geçtikten sonra 1.260 gün prim öderse SSK'dan da emekli olabilir. Bu durumda askerliği ödemeniz gerekmez.

Nazmiye Aydın: 26 Kasım 1953 doğum tarihiniz, 1 Nisan 1983 zorunlu Bağ-Kur başlangıcınızla en az 15 tam yıllık prim ödeme süresiyle Bağ-Kur'dan emekli olursunuz. Ancak Bağ-Kur'lu olmanızı gerektiren, vergi mükellefiyeti veya şirket ortaklığı gibi özellikleriniz devam etmiyorsa 'Borcum var, ödersem emekli olabilir miyim?' denilemez.

Hasan Durdu: 25.3.1963 doğum tarihiniz, 1.4.1993 Bağ-Kur başlangıcı ve 6 yıllık prim ödeme süresinden sonra, 1.3.1999 günü başladığınız SSK'dan 2001'de aldığınız yüzde 50 oranlı vergi indirim belgesiyle 16 yıllık sigortalılık süresiyle (1.4.2009 günü) en az 3.760 gün primle emekli olursunuz.

Duran Öncü: 6.2.1949 doğum tarihiniz, 1973 sosyal güvenlik başlangıcınız ve var olan 450 günle yurtdışı borçlanması yaparak 3 bin 600 güne tamamlarsanız (yurda kesin dönüş yapmak şartıyla) SSK'dan ayda 558 YTL emekli aylığı alabilirsiniz. Bunun için SSK'ya yurtdışı borçlanma talebinde bulunmanız gerekir.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Reformdan önce işe girenler emekli olunca da çalışabilecek

Ziya Perver 2008.02.23

Sosyal Güvenlik Yasa Tasarısı'na göre SSK emeklileri sosyal güvenlik destek primi (SGDP) ödeyerek çalışmaya devam edebilecek mi? İsmi mahfuz

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu Tasarısı'yla reformdan sonra ilk kez işe girip 65 yaşında emekli olanların SGDP ile çalışması yasaklanıyor. Reformdan sonra sadece bir kesime SGDP ile çalışma hakkı tanınıyor. Şimdiki adıyla Bağ-Kur'dan (yeni adıyla 4/b'den) emekli olup vergi mükellefiyeti veya şirket ortaklığı devam edenlerin aylıkları kesilmeyecek. Ancak emekli aylıklarından yüzde 15 oranında kesinti yapılacak. Biliyorsunuz halen reform kanunu yürürlüğe girmedi, bu nedenle reformdan önce işe girmiş olanlar için daha değişik bir sistem öngörülüyor. Tasarının 'Sosyal güvenlik destek primine ilişkin geçiş hükümleri' başlıklı geçici 14. maddesine göre:

Emekli olduktan sonra çalışanlar:

Nereden (SSK, Bağ-Kur, Emekli Sandığı veya özel banka-borsa sandıklarından) emekli olursa olsun emekli olduktan sonra hizmet akdine dayalı işçi olarak çalışanlardan halen emekli aylıklarına dokunulmadığı gibi sadece işyerinden aldıkları ücretten yüzde 30 oranında SGDP kesilmektedir. Tasarı bunu değiştirmekte ve işyerinin tehlike sınıf ve derecesine göre yüzde 1 ile yüzde 6,5 ilavesiyle SGDP alınacaktır.

Emekli olup Bağ-Kur'lu gibi çalışanlar:

Nereden emekli olursa olsun Bağ-Kur'lu gibi çalışmaya başlayan yani vergi mükellefi veya şirket ortağı olanlardan halen Bağ-Kur'dan emekli iseler emekli aylıklarından yüzde 10 kesinti yapılmakta, diğer kurumlardan emekli olanlardan ise 12. basamağın yüzde 10'u (70 YTL) kadar SGDP primi alınmaktadır. Tasarı bunu da değiştirmekte ve emekli aylıklarından yüzde 15 oranında kesinti alınmasını getirmektedir. Oran reformun yürürlüğe girdiği yıl yüzde 12 olacak, sonraki her yıl ise yüzde 1 artarak yüzde 15'e ulaşacaktır.

Emeklilikten sonra kamuda çalışanlar:

Nereden emekli olursa olsun emekli olduktan sonra, ister işçi, ister sözleşmeli, ister memur olarak kamuda işe girenlerin ise 5335 sayılı kanun gereğince emekli aylıkları kesilmektedir. Bu uygulama reformdan sonra da aynen devam edecektir.

Anneniz reformla aylık alabilir

Yeni sosyal güvenlik kanunu, yürürlüğe girdiği tarihten itibaren devlet memuru olanlar için mi geçerli olacak? Yoksa geriye dönük işleyecek mi? Öğretmen babam 8 yıl 6 ay fiili hizmet süresi varken 1985'te vefat etti. Anneme maaş bağlanmadı. Yeni kanuna göre maaş bağlanabilir mi? Alper Çekilmez

Halen geçerli olan 5434 sayılı TC Emekli Sandığı Kanunu hükümleri gereğince 10 yıldan az süre çalışıp vefat eden iştirakçilerin geride kalan dul ve yetimlerine aylık verilmez. Ancak çocuklarına 25 yaşını geçmemek şartıyla eğitim hayatları süresince yetim aylığı ödenir. Yürürlük tarihi 2007 yılı Ocak ayı olacağı ifade edilen ama halen yürürlüğe girmeyen 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu gereğince bu süre önce 900 güne yani 2,5 yıla düşürülmüştü. Fakat bu kanun ile ilgili değişiklikleri içeren bir tasarı halen Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde görüşülmeyi beklemekte. Bu tasarı ile 900 günlük prim sayısı 1.800 güne çıkarılacak. İster 900 olsun ister 1800 gün olsun vefat eden babanızın 8,5 yıllık süresi her ikisi için de yeterli. Kanun tasarının, '5434 sayılı kanuna ilişkin geçiş hükümleri' başlıklı geçici 4. maddesinde de ifade edildiği gibi anneniz reform ne zaman yürürlüğe girerse o zaman dul aylığı alma hakkına kavuşacak.

Bulgaristan göçmeni vatandaşlara

09.02.2008 tarihinde bu köşeden 'Bulgaristan göçmeni sigortalılar Sosyal Güvenlik Reformu'na sevinecek' demiştik. O günden beri bu konuyla ilgili çok sayıda soru geliyor. Mesela, Ceylan Molla ve Urkuş Mutlu gibi memurlar "Borçlanma haberi beni çok mutlu etti, 1989'da Bulgaristan'dan göç ettim. Şu anda memur olarak

çalışmaktayım, emekliliğime iki yıl kaldı, borçlanma yasasından yararlanabilir miyim?" şeklinde, SSK ve Bağ-Kur'lu olanlar da Sevinç Özlem gibi, "Annem burada 1999'da girişi olmak üzere 9 senelik sigortalı ve 1955 doğumlu. Eğer bu kanun yürürlüğe girerse annem nasıl emekli olabilir? Ve bu işlem için ne kadar para ödememiz gerekiyor?" gibi sorular sormakta. Merak edilen konunun kısaca özeti şöyle: Türk vatandaşlarının yurtdışında geçen çalışma sürelerini şu an günlüğü 3,5 dolardan borçlanarak hizmetlerine ekletme imkanları var. Ancak, Bulgaristan göçmeni kardeşlerimizin Bulgaristan'da geçen çalışma süreleri Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olarak geçmediği için borçlanılamıyordu. Şimdi Haziran 2008'de yürürlüğe gireceği ifade edilen 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu gereğince Bulgaristan vatandaşıyken dahi olsa orada geçen çalışmalarından diledikleri kadarını borçlanma hakkı verilecek. Ama daha bu kanun Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde kabul edilmedi. Kanun tasarısı kabul edilirse borçlanılacak her ay için asgari ücretin yüzde 32'si kadar (bugünkü 608 YTL'lik asgari ücrete göre 194,56 Yeni Türk Lirası) ödeme yapılması gerekiyor. Borçlanılıp, ödenilen süre bu kişilerin hem hizmetlerine eklenecek hem de borçlandıkları süre kadar Türkiye'deki sigorta başlangıçları geriye götürülecek. Borçlanma hakkı SSK, Bağ-Kur veya memur ayrımı yapılmadan herkese tanınacak.

Not: 23 Şubat Cumartesi saat 21.10-23.00 saatleri arasında Samanyolu Haber'de yayınlanan, "Ali Tezel ile İşimiz Var" programında değişen uygulamalarıyla istirahatli SSK'lıların alacakları geçici işgöremezlik ödenekleri konusu ele alınacak.

Emekli Sandığı da kanunlara uymak zorunda

Emekli Sandığı'ndan emekli oldum. Halen Almanya'da evlilik nedeniyle ikamet etmekteyim. Ancak sağlık karnem burada geçerli değil. Hakkımdan sadece olağanüstü durumlarda yararlanabileceğim söyleniyor. Eşimin üzerinden de sağlık hizmeti alamıyorum. Özel sağlık sigortası yaptırmam isteniyor. Bu konuda yapabileceğim başka bir şey var mı? Şems Güneş

Türkiye ile Almanya arasında eskilere dayanan bir sosyal güvenlik sözleşmesi var. Bu sözleşme bütün kamu kurum ve kuruluşlarını bağlar. Nasıl SSK'yı bağlıyorsa Emekli Sandığı'nı da bağlar. İkili anlaşmaya göre bütün vatandaşlar bu sözleşmeye tâbidir. Eski adıyla SSK'ya bağlı işçiler veya SSK emeklileri yurtdışına giderken bir çeşit vizite kağıdı hükmünde olan T/A-11 formunu Sigorta Müdürlüklerinden alırlar ve bu formu Almanya'da muayene ve tedavi olurlardı. Uygulama halen de geçerli. Şimdi yapmanız gereken SGK Başkanlığı Balgat-Ankara adresine dilekçe ile başvurup 5434 sayılı kanuna göre emekli olduğunuzu ve Almanya'ya gideceğinizi orada hastalanmanız halinde kullanabilmeniz için A/T-11 formu vermelerini talep edin. Vermezlerse yetkililer hakkında Ankara Cumhuriyet Savcılığı'nda suç duyurusunda bulunabileceğiniz gibi Almanya'da fatura karşılığı yaptırdığınız tedavi giderlerinizi de SGK'dan tahsili cihetine gidebilirsiniz.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Dikkat, işyerinize gelen müfettişler gerçek olabilir!

Ziya Perver 2008.03.01

İstanbul Davutpaşa'daki patlamadan ölen 22 çalışanın birisinin bile SSK sigortasının olmaması gerçeğinden sonra, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı yetkilileri alelacele '400 müfettişle İstanbul'da denetime başlayacağız.' açıklamasını yapmıştı.

Ancak arkasını getiremeyince piyasada binlerce sahte müfettiş peydah olmuştu. Konu basında epeyce yer tutunca, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Faruk Çelik geçen çarşamba günü 800 müfettişin denetim yaptığını

açıkladı. Buna göre müfettişler İstanbul, Adapazarı ve Kocaeli'nde hafta başından, yani 25 Şubat'tan beri denetim yapıyor. Bu üç ildeki işverenler, işyerlerine gelenler 'gerçek müfettiş' olabilir. 'Sahtesiyle gerçeğin farkı ne?' dersiniz, bir gerçek hikâye ile açıklayalım. 2001 yılında İstanbul Pendik'te bir tekstil atölyesi sahibi, polisi aramış ve "Gelin işyerimde iki sahte müfettiş yakaladım." demişti. Polis arkadaşlarla birlikte ben de gittim. Vardığımızda birisini epey dövüp haşat etmişlerdi. Diğeri ise bir müddet dayak yedikten sonra bir fırsatını bulup kaçmıştı. Polis işverene sahte olduklarını nereden anladın, diye sorunca, işveren, "Abi, burası tekstil atölyesi olduğundan sigortasız çalışmaktan şikâyet eden işçi de çok. Bu nedenle sık sık SSK'dan bize müfettiş gelir, denetimlerini sorunsuz hem de sohbet ede ede, çaylarını içe içe yaparlar. Bize kötü davranmadıkları gibi kötü sözler de söylemezler. Ama aradan bir ay geçince elimize yüklü ceza ödemeleri gelirdi. Bu gelenler ise, 'Biz SSK'dan geldik, denetmeniz.' dediler. Estiler, savurdular, size şöyle ceza keseriz, şöyle işyerinizi kapatırız deyince, bunlar sahte dedik. Kimliklerini istedik SSK'yı Sevenler Derneği'nin dernek denetim kurulu üyeleriymiş." demişti. İşin devamına gelince bu sahtekârlar ceza almadılar. "Evet biz bu işyerine girdik ve SSK'yı Sevenler Derneği'ni kısaltıp, SSK'dan geldik dedik ama işverenler bizi SSK'nın müfettişi zannetti." deyip ceza almadan paçayı sıyırmışlardı.

İşte muhterem okurlarım, sahte müfettiş siz işverenleri korkutup, sizin o panikle teklif edeceğiniz yüksek meblağlı parayı alır gider. Unutmayın, para alıyorsa ve hatta ima ediyorsa sahtedir. Gülüyüz ve samimi olarak işini yapmaya çalışıyorsa bilin ki gerçektir.

Bu arada, birçok esnaf bizi arayıp, işyerlerine müfettişlerin geldiğini ifade edince konuyu biraz araştırdık. 800 mü bilmem ama bize gelen bilgilere göre 400 müfettiş şu anda sanayi siteleri, tersaneler veya organize sanayi siteleri gibi işçilerin yoğun olduğu yerler yerine, esnaf ve küçük işyerlerinin bulunduğu şehir içlerini denetliyorlarmış. Biraz 'dostlar alışverişte görsün' işine benziyor ama denetim denetimdir. Müfettişin, denetimin ismi bile soğuk...

Vergi kaydı olmayan sürelerin sonradan ödenmiş primlerini Bağ-Kur dikkate almaz

0528086812 No'lu Bağ-Kur'luyum. 1 Şubat 1989 tarihinde esnaf olarak işe başladım, iş kazasında sağ gözümünden ağır bir yara aldım ve işimi bırakmak zorunda kaldım. 22 Kasım 1994 tarihinde Maliye'ye terk dilekçemi verdim ama Bağ-Kur'a bildirmedığım için Bağ-Kur devam etti ve bana bu kurumdan borç tebliği geldi. Bunu Bağ-Kur'un çıkarmış olduğu 4247 sayılı kanunun 3'üncü maddesinden yararlanarak ödedim ve 9'uncu basamakta olduğuma ait belge verdiler. 23 Mayıs 2005 tarihinde tekrar baktığımda 6 yıl, 11 ay, 20 gün olarak gözüküyor, bu nasıl düzeltilir? Bağ-Kur'dan sonra 2 Haziran 2005 tarihinde SSK'lı olarak bir şirkette temizlikçi olarak çalıştım, 409 günüm var, bunu Bağ-Kur'la nasıl birleştirebilirim? Bir de yüzde 42 özrlülük raporum var, bundan nasıl faydalanabilirim, hangi yılda, nasıl emekli olurum? Recep Kan-Göksun

1997 yılında çıkan prim affından faydalanarak Bağ-Kur borcunuzu ödemişsiniz. Ama 1479 sayılı Bağ-Kur Kanunu gereğince vergi kaydı, şirket ortaklığı veya meslek oda-dernek kaydı gibi Bağ-Kur'lu olmanızı gerektirecek bir kaydınız olmayan dönemler için aflarla sonradan ödenen süreler, sigortalılık sürelerinden sayılamaz. Öte yandan, gerek vergi kaydınızın başlangıcını ve gerekse sona erişini en geç üç ay içinde Bağ-Kur'a bildirmeniz gerekirdi. Bu bildirim yapmadığınız için Bağ-Kur kendi kayıtlarına göre 1997 yılında size bir borç çıkarmış ama sonradan vergi kayıtlarınıza göre sigortalılık sürelerinizi düzeltmiş. Şu an Bağ-Kur web sayfasındaki hizmetleriniz aşağıdaki şekildedir. Bu nedenle 1995-1998 arasında 1997 affıyla ödediğiniz dönemde, vergi kaydınız olmayan dönemde, meslek oda-dernek kaydınız da yoksa Bağ-Kur'lu sayılmaması yasaldir ve doğrudur. Bunlara göre 'var' dediğiniz yüzde 40'tan fazla oranlı sağlık kurulu raporu ile bir işyerinden çalışırken defterdarlığa müracaat edip vergi indirim belgesi alırsanız, 2 Haziran 2005 günü Bağ-Kur'dan sonra başladığınız SSK sigortasında en az 3,5 yıl yani 1.260 gün prim öderseniz Bağ-Kur dahil 10 yılı (3 bin 600 günü) aşmış olacağınız için SSK'dan hemen emekli olursunuz. Vergi indirim belgesi alamazsanız bu kez

3 bin 600 günle SSK'dan 1 Mayıs 1959 doğum tarihinizle, 59 yaşında yani 1 Mayıs 2018 günü emekli olabileceğiniz gibi, prim ödemeye devam edip, varsa askerlik sürenizi de borçlanarak, 5 bin 375 günle de 2012 yılında da emekli olabilirsiniz.

Not: Her cumartesi saat 21 ile 23 saatleri arasında Samanyolu Haber televizyonunda yayınlanan 'Ali Tezel ile İşimiz Var' isimli programda bugün 'Devlet memurlarına yasak olan işler ile kazançlar' konusu ele alınacaktır. İnteraktif olan programa, 0216 443 62 87-88 numaralı telefonlardan canlı olarak ulaşabileceğiniz gibi cep telefonlarınızdan 'SORU' yazıp ardından yazacağınız mesajlarınızı ve sorularınızı 3077'ye göndererek de katılabilirsiniz.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bağ-Kur'lu, ortak olduğu her şirket için ayrı prim ödeyecek

Ziya Perver 2008.03.08

18 Mart'ta TBMM Genel Kurulu'na gelecek Sosyal Güvenlik Reformu'yla Bağ-Kur'da basamak sistemi kaldırılıyor. Tasarı aynen yasalaşırsa birden çok şirkette ortaklığı olan Bağ-Kurlular, her ortaklık için ayrı ayrı prim ödemek zorunda kalacak.

Halen geçerli olan 1479 sayılı ve 2925 sayılı Bağ-Kur kanunları gereğince çalışanlar, 24 basamaktan oluşan basamaklara göre prim ödüyor. İlk 12 basamakta her yıl otomatikman basamaklar yükselirken, 13 ve daha sonrası için her 2 yılda bir sigortalı yazılı talepte bulunursa basamaklar artıyor. İster esnaf ister şirket ortağı olsun, birden çok şirkete ortaklık halinde bile kişi bir defa prim ödüyor. Sosyal Güvenlik Reform Kanunu'yla Bağ-Kur'luların basamak sistemi kaldırılıyor. Bağ-Kur'lu olmasını gerektirecek bir faaliyette bulunan kişiler, SPEK alt sınırı olan asgari ücret ile SPEK üst sınırı olan asgari ücretin 6,5 katı arasında olmak koşuluyla her ay dilediği rakam üzerinden yüzde 33,5 veya yüzde 39 arası oranında prim ödemekle yükümlü olacak. Fakat, reformdan sonra 4/b'li ismini alacak olan Bağ-Kur'lular, en yüksek ücret ödedikleri işçisinden daha az gelir beyan edemeyecek. Sosyal Güvenlik Reformunu hazırlayanlar, Bağ-Kur primlerini sanki şirket ortağı değil de şirket ödüyormuş gibi bir mantıkla hareket ediyor. Reformdan sonra birden çok şirkete ortak olanlar, her bir şirket için ayrı ayrı Bağ-Kur primi ödemek zorunda kalacak. Şu anda Bağ-Kur'lular kaç şirkette ortak olurlarsa olsun, her ay sadece bir kez Bağ-Kur primi ödüyordu. Yeni sistemde iş emekliliğe gelince değişiyor, her şirket için ayrı ayrı prim ödemek zorunda bırakılan Bağ-Kur'lu, bir kere emekli edilecek. O zaman her mantıklı insanın aklına şu geliyor, neden nalıncı keseri gibi hep kendinize yontuyorsunuz?

Kurum tek, kanun çok, mahkemeler farklı

MEB bünyesinde öğretmenim. 1989'da Bulgaristan'dan göç ettim ve askerliğimi de orada yaptım. Askerlik hizmetimi borçlanmak istediğimde 22.09.1972 gün ve 1632 sayılı kanunun engel teşkil ettiği söylendi. Ama benim gibi göçmen olan SSK'lının borçlandığını ve hizmet sürelerine eklendiğini biliyorum. Askerlikte geçen süreleri borçlanamayacak mıyım? Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) bir değil mi? Rıdvan Karagöz

SSK, Bağ-Kur ve Emekli Sandığı kurumsal olarak SGK çatısı altında birleşti. Ancak SSK'nın, Bağ-Kur'un ve Emekli Sandığı'nın uyguladığı 5 farklı kanun yerinde duruyor. Bu kanunları ayrı ayrı şimdi SGK uyguluyor. Bunların teke indirilmesi için TBMM'de bir çalışma sürüyor. Öte yandan 1989'da Bulgaristan'dan zorunlu göçe tabi tutulan soydaşların askerlik hizmetinin borçlanılmasını SSK kabul etmekte. Emekli Sandığı ise daha SGK'ya devredilmeden önce bunu kabul etmiyordu. Dediğiniz gibi kanunlar farklı; ama artık tüzel kişilik olan SGK'nın askerlik borçlanmasını kabul etmesi gerekir. Bu nedenle SGK Başkanlığı'na, SGK Yönetim Kurulu'na bu konuda görev düşüyor. Sigortalılar arasındaki farklılıkların giderilmesi gerekiyor.

Okur sorularına kısa cevaplar

Mehmet Ünsal: Vergi kaydı, şirket ortaklığı veya meslek oda-dernek kaydı gibi Bağ-Kur'lu olmanızı gerektirecek bir kaydınız olmayan dönemler için aflarla sonradan ödenen süreler sigortalılık sürelerinden sayılamaz. Bu nedenle 1987-1989 arasında vergi kaydınız varken, 1997 yılında çıkan afla 1987-1997 arasını taksitle ödediğiniz dönemde vergi kaydınız olmayan dönemde, meslek oda-dernek kaydınız da yoksa ileride 1989-1997 dönemi geçerli olmaz. Bu arada kaydınız olmayan dönemde ay be ay ödedikleriniz de isteğe bağlı Bağ-Kur'a sayılır.

Mustafa Yılmaz: Akrabanız Battal Demir de dahil olmak üzere, sosyal güvenlik kurumlarından yüzde 40 oranlı rapor ile malulen emekli olunamaz. Bunun için en az yüzde 67 oranlı bir rapor gerekir. Ancak, bu raporla defterdarlıktan vergi indirim belgesi alınabilirse 1981 işe girişi ve 3 bin 600 gün sayısı ile SGK'dan hemen emekli olur. 3 bin 600 günü yoksa prim ödemeye devam etmelidir. Gerçek prim ödeme gün sayısını öğrenmek için dilekçe ile gün toplanmasını talep etmeniz de fayda var.

Seçkin Kar: 03.05.1944 doğumlu yakınınız, 1969 yılında başlayan SSK'ya 118 gün prim ödedikten sonra 26.12.1997 günü başladığı ve halen devam ettiği Bağ-Kur'dan, askerlik süresini de ödeyerek 15 tam yılla emekli olur. Veyahut bundan sonra SSK'ya geçip, 3,5 yıl (1.260 gün) daha SSK primi ödemek şartıyla askerlik süresini ödemesine gerek kalmadan SSK'dan emekli olabilir.

Ramazan Doğdu: 1976 doğum yılınız ve 2001 yılında başladığınız polislik mesleğinden önceki 18 aylık askerlik sürenizi borçlanmanız ve 1996'da başlayan 340 günlük SSK priminiz nedeniyle 24 yıl polis olarak çalışırsanız 52 yaşında emekli olursunuz. Bundan sonra polislikten ayrılıp memur olarak fiili hizmet zammı almadan işinize devam ederseniz var olan fiili hizmet zamlarınızla 56 yaşında (25 tam yıllık süreyle) memuriyetten emekli olursunuz. Bundan sonra SSK'lı olursanız bu kere 58 yaşında en az 5 bin 975 günle emekli olursunuz.

Yaşar Yeşil: Eşiniz, 15.04.1989'da Bağ-Kur sigortalılığına bugüne kadar 10 yıl, 6 ay prim ödemiş durumda. En az 15 tam yılı tamamlamak şartıyla 56 yaşında emekli olabileceği gibi 20 tam yıl prim ödeme süresiyle 51 yaşında emekli olabilir. Öte yandan bundan sonra Bağ-Kur'u kapatıp SSK'ya geçer ve bir işyerinde çalışarak 1.260 gün SSK primi öderseniz 45 yaşında 5 bin 300 günle SSK'dan emekli olur.

Tufan Eryürek: 1977 doğum tarihiniz, 1993 SSK girişiniz ve 3 bin gün sayısı ile var olan rahatsızlığınız nedeniyle sağlık kurulundan 2/3 oranında yani yüzde 67 oranlı bir sağlık kurulu raporu alırsanız, malulen emekli olabilirsiniz. Ancak sadece şeker hastalığı nedeniyle malulen emekli olana daha rastlamadım.

Ömer Engin: 20.03.1941 doğum tarihiniz ve 29.01.1997 Bağ-Kur başlangıcı ve 30 aylık askerlik sürenizi borçlanmanız nedeniyle toplamda 15 tam yılı yani 5 bin 400 günü tamamladığınız gün Bağ-Kur'dan kısmi aylıkla emekli olabilirsiniz.

Sosyal Güvenlik Reformu'nda uzlaşma olursa mağduriyetler biter

Ziya Perver 2008.03.15

Son günlerde tartışma, Sosyal Güvenlik Reformu'nun kazanılmış haklara dokunup dokunmadığında düğümleniyor. Sosyal güvenlik sisteminde kazanılmış hak kavramı nedir? İşte işin nirengi noktası burada.

Mesela, emekli olunmuşsa bu kazanılmış hak, henüz olunmamışsa bu beklenen hak sayılıyor. Emeklilikte beklenen hakları içeren iki ana parametre var. Birincisi emeklilik zamanı diğeri de emekli aylığı. Yani kişi emekli oluncaya kadar, emekliliğe hak kazanacağı tarih ile alacağı aylıkta siyasî iradenin değiştirme yetkisinin varlığı kabul edilir; zira her ikisi de kazanılmış değil beklenen haklardır. Olaya bu gözle baktığımızda emekli olamamış/olmamış kişiler yönünden kazanılmış bir haktan bahsedilemez. Fakat, gerek Çalışma Bakanı Faruk Çelik ve gerekse Başbakan Recep Tayyip Erdoğan konuşmalarında, henüz kazanılmış bir hak olmasa da bugüne kadar geçerli olan sosyal güvenlik kanunlarına göre almayı beklediğimiz emekli aylığı ile emekli olmayı beklediğimiz tarihlerde bir değişiklik meydana gelmediğini ısrarla vurguluyor.

Gerçekten siyasî irade beklenen hakları, kazanılmış hak olarak algılıyor ve korumak istiyorsa; 18 Mart 2008 günü TBMM Genel Kurulu'nda görüşülecek '5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nda birtakım beklenen haklarda değişiklik yapılıyor. İşte bu nedenle her fırsatta uzlaşma ve görüşmeye açık olduklarını da defalarca tekrarlayan Bakan Çelik'e en samimi duygularıyla mukabele ediyorum.

'İsteğe bağlı' yeniden düzenlenmeli

Reformla birlikte, SSK'nın isteğe bağlı sigortası tamamen bitiyor, yerine Bağ-Kur isteğe bağlı sigortalılığı geliyor. Ancak, bu durumda halen SSK'ya isteğe bağlı prim ödeyenler ile topluluk sigortası kapsamında isteğe bağlı prim ödeyeceklerin durumunda problem yaşanacak. Problemler mahkemelere taşınacak. Ancak bu sorunların çözümü için henüz geç sayılmaz. Halen SSK'ya isteğe bağlı sigorta primi en az asgari ücretin yüzde 25'i (152 YTL) kadar. İsteğe bağlı prim ödeme süresinde sağlık yardımı verilmemekte, ama emekli olunca verilmektedir. Yeni durumda ise yüzde 20 emeklilik ve yüzde 12 sağlık prim oranı olarak yüzde 32'ye çıkmakta, yani ödenecek en az rakam 195 yeni lira olmaktadır; ama prim ödenirken de sağlık yardımı getirilmektedir. İsteğe bağlı sigortaya gelince, bugünkü durumda, Sigortalar Kanunu'nda, Bağ-Kur Kanunu'nda ve Emekli Sandığı Kanunu'nda ayrı ayrı uygulanan isteğe bağlı sigorta, reformdan sonra teke indirilmekte. Yeni durumda SSK'ya isteğe bağlı olabilmek için gereken daha önce SSK'ya ödenmiş 1.080 günlük prim ödeme şartı ile Emekli Sandığı'na isteğe bağlı olabilmek için en az 10 yıl kesenek ödemiş olmak şartları kaldırılmakta. Yani isteğe bağlı sigortalı olmak kolaylaştırılmaktadır; ama ortada yeni getirilen garip bir durum var. 'İsteğe bağlı sigorta'da en önemli değişiklik, isteğe bağlı sigortalı olarak prim ödenecek süreler eski adıyla Bağ-Kur, yeni adıyla 4/b sigortalılığına sayılacaktır.

Kimler hak kaybına uğruyor?

En büyük mağduriyeti halen isteğe bağlı SSK primi ödeyenler yaşayacak. Zira, reformun yürürlük tarihinden sonra ödenecek primler, SSK'lılığa değil Bağ-Kur'luluğa sayılacak. Bu durumda, Bağ-Kur'dan sonra SSK'ya 1.260 gün prim ödeyen çalışanlar isteğe bağlı prim ödemeye devam ettikçe SSK'dan değil daha ağır şartları olan Bağ-Kur şartlarından emekli edilecek. Ayrıca ayda 30 günden az çalışan işçilerin durumunda karmaşa olacak. Mesela ayda 10 gün SSK'lı çalışanlara eksik kalan 20 günleri için isteğe bağlı sigortalı olma hakkı getirilmektedir ki işçiler için cazip görünen bu durum aleyhlerine de dönebilecektir. Çünkü, işçi olarak ödenen primleri 4/a'ya (SSK'ya) sayılırken, isteğe bağlı ödedikleri 4/b'ye (Bağ-Kur'a) sayılacak. Bu durumda işçi

oldukları halde işverenmiş gibi emekli olma şartlarına tabi tutulabilecekler. Bugüne kadar sosyal güvenlik sözleşmesi imzalanmayan ülkelerde çalışan Türk işçileri için topluluk sigortası kapsamında, sadece emekliliğe yönelik uzun vadeli sigorta primleri ödenirken, kısa vadeli primler ödenmiyordu. Reformdan sonra sadece kısa vadeli sigorta primleri ödenecek, işçiler isterse kendileri isteğe bağlı olarak uzun vadeli (emeklilik) sigorta primi ödeyebilecekler. Ancak, düzenlemeden sonra bu işçiler de mağduriyet yaşayacak. Bu kişilerin işçi olup eski adıyla SSK yeni adıyla 4/a sigortalısı gibi emekli olmaları gerekmektedir. Ama reformdan sonraki isteğe bağlı sigorta ödemeleri eski adıyla Bağ-Kur, yeni adıyla 4/b sigortalılığına sayılacağından bu kişiler, işçi değil de işverenmiş gibi 9 bin günle emekli olmakla karşı karşıya kalacaklar.

Güncelleme katsayısı

Güncelleme katsayısının şimdiki hali, bir önceki yılın enflasyon (TÜFE) oranı ile bir önceki yılın gelişme hızı (GH) oranının tamamını içerdiği halde yeni gelecek kanun ile GH'nin sadece yüzde 30'unun dikkate alınacak olması sebebiyle reformun yürürlük tarihi itibarıyla emekli olmamış herkes için hesaplanan emekli aylığının her gecikilen yıla göre azalacağı ortada. Emekli Sandığı Kanunu gereğince, 24.09.1983 tarihinden sonra, işe giren engelli memurların da erken emekli olabilmeleri için, işe girmeden önce engelli olduklarını belgelendirmelerini istemektedir. Normal statüde işe giren memur, işe girdiği tarihten sonra 'doğuştan engelli' olduğuna dair rapor alırsa, bu rapora istinaden vergi indiriminden yararlanıyor olsa bile, bu raporu işe girmeden önce almadığı gerekçesiyle erken emekli olamamaktadır.

Okur sorularına kısa cevaplar

Mehmet Ünsal: Vergi kaydı, şirket ortaklığı veya meslek oda-dernek kaydı gibi Bağ-Kur'lu olmanızı gerektirecek bir kaydınız olmayan dönemler için aflarla sonradan ödenen süreler sigortalılık sürelerinden sayılmaz. Bu nedenle 1987-1989 arasında vergi kaydınız varken, 1997 yılında çıkan afa 1987-1997 arasını taksitle ödediğiniz dönemde vergi kaydınız olmayan dönemde, meslek oda-dernek kaydınız da yoksa ileride 1989-1997 dönemi geçerli olmaz. Bu arada kaydınız olmayan dönemde ay be ay ödedikleriniz de isteğe bağlı Bağ-Kur'a sayılır.

Mustafa Yılmaz: Akrabanız Battal Demir de dahil olmak üzere, sosyal güvenlik kurumlarından yüzde 40 oranlı rapor ile malulen emekli olunamaz. Bunun için en az yüzde 67 oranlı bir rapor gerekir. Ancak, bu raporla defterdarlıktan vergi indirim belgesi alınabilirse 1981 işe girişi ve 3 bin 600 gün sayısı ile SGK'dan hemen emekli olur. 3 bin 600 günü yoksa prim ödemeye devam etmelidir. Gerçek prim ödeme gün sayısını öğrenmek için dilekçe ile gün toplanmasını talep etmeniz de fayda var.

Seçkin Kar: 03.05.1944 doğumlu yakınınz, 1969 yılında başlayan SSK'ya 118 gün prim ödedikten sonra 26.12.1997 günü başladığı ve halen devam ettiği Bağ-Kur'dan, askerlik süresini de ödeyerek 15 tam yıllık emekli olur. Veyahut bundan sonra SSK'ya geçip, 3,5 yıl (1.260 gün) daha SSK primi ödemek şartıyla askerlik süresini ödemesine gerek kalmadan SSK'dan emekli olabilir.

Ramazan Doğdu: 1976 doğum yılınız ve 2001 yılında başladığınız polislik mesleğinden önceki 18 aylık askerlik sürenizi borçlanmanız ve 1996'da başlayan 340 günlük SSK priminiz nedeniyle 24 yıl polis olarak çalışırsanız 52 yaşında emekli olursunuz. Bundan sonra polislikten ayrılıp memur olarak fiili hizmet zammı almadan işinize devam ederseniz var olan fiili hizmet zamlarınızla 56 yaşında (25 tam yıllık süreyle) memuriyetten emekli olursunuz. Bundan sonra SSK'lı olursanız bu kere 58 yaşında en az 5 bin 975 günle emekli olursunuz.

Yaşar Yeşil: Eşiniz, 15.04.1989'da Bağ-Kur sigortalılığına bugüne kadar 10 yıl, 6 ay prim ödemiş durumda. En az 15 tam yılı tamamlamak şartıyla 56 yaşında emekli olabileceği gibi 20 tam yıl prim ödeme süresiyle 51 yaşında

emekli olabilir. Öte yandan bundan sonra Bağ-Kur'u kapatıp SSK'ya geçer ve bir işyerinde çalışarak 1.260 gün SSK primi öderseniz 45 yaşında 5 bin 300 günle SSK'dan emekli olur.

Tufan Eryürek: 1977 doğum tarihiniz, 1993 SSK girişiniz ve 3 bin gün sayısı ile var olan rahatsızlığınız nedeniyle sağlık kurulundan 2/3 oranında yani yüzde 67 oranlı bir sağlık kurulu raporu alırsanız, malulen emekli olabilirsiniz. Ancak sadece şeker hastalığı nedeniyle malulen emekli olana daha rastlamadım.

Ömer Engin: 20.03.1941 doğum tarihiniz ve 29.01.1997 Bağ-Kur başlangıcı ve 30 aylık askerlik sürenizi borçlanmanız nedeniyle toplamda 15 tam yılı yani 5 bin 400 günü tamamladığınız gün Bağ-Kur'dan kısmi aylıkla emekli olabilirsiniz.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Malulen emekli işçi, 1.800 günü tamamlarsa ikinci maaşı da alabilir

---

Ziya Perver 2008.03.22

18 Nisan 1981 doğumluyum, 1999'da sigortalı oldum. 2000'de askere gittim ve 18 ay askerlik yaptıktan sonra 2003'te mermer ocağında iş kazası geçirdim. Buna bağlı olarak yüzde 70 oranlı rapor verdiler ve malulen emekli edildim. Kaza geçirdiğimde 1.081 günüm vardı.

Bana ikinci bir aylık hakkım olduğunu söylediler, ben de sigortaya başvurdum ve ikinci aylık istedim. Bana 1.800 günü tamamla ve dilekçe ver dediler. SSK'dan ikinci maaş alma hakkım var mı? Varsa ne yapmalıyım? Sinan Dereli Devrek

506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun 19'uncu maddesi gereğince iş kazası geçiren kişilere, "Madde 19 - Geçici iş göremezlik hali sonunda kuruma ait veya kurumun sevk edeceği sağlık tesisleri, sağlık kurulları tarafından verilecek raporlarda belirtilen arızalarına göre, iş kazası veya meslek hastalığı sonucu meslekte kazanma gücünün en az % 10 azalmış bulunduğu kurumca tespit edilen sigortalı, sürekli iş göremezlik gelirin hak kazanır..." hükmü gereğince kaybettiğiniz uzuvlarınıza göre malulen emekli edilmemişsiniz, sadece sürekli işgöremezlik geliri sahibi olmuşsunuz.

Öte yandan yine aynı Kanun'un 53'üncü maddesi gereğince, "...c) İş kazası ve meslek hastalığı sonucu meslekte kazanma gücünün en az % 60'ını yitirdiği, kurumca tespit edilen sigortalı malullük sigortası bakımından malul sayılır..." denildiği için sağlık bakımından malulsünüz. Malulsünüz ama 54'üncü madde gereğince malullük aylığından yararlanabilmek için, "... b) Toplam olarak 1.800 gün veya en az 5 yıldan beri sigortalı bulunup, sigortalılık süresinin her yılı için ortalama olarak 180 gün malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş olması şarttır." hükmü gereğince malullük aylığı alabilmeniz için 1.800 günü tamamlamanız gerekir.

İşte bu nedenle var olan 1.081 gününüzü üzerine isteğe bağlı SSK primi ödeyerek 1800 güne çıkardığınız anda devamlı aldığınız sürekli işgöremezlik gelirin yanında bir de malullük aylığı alacaksınız. İsteğe bağlı SSK'lı olmak içinse bulunduğunuz ildeki SSK Müdürlüğü'ne isteğe bağlı talep dilekçesi verin ve prim ödemeye başlayın.

1.800 günü tamamlayınca iki gelir aylığınız olacak; ama 506 sayılı kanunun 92'nci maddesine göre; "...Malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları ile iş kazalarıyla meslek hastalıkları sigortasından hak kazanılan aylık ve gelirler

birleşirse, sigortalıya veya hak sahibine bu aylık ve gelirlerden yüksek olanın tümü, eksik olanın da yarısı bağlanır.." hükmü gereğince ikisinden hangisi yüksekse tamamını, hangisi az ise onun da yarısını alacaksınız.

İsteğe bağlı SSK için 1.080 gün şart

1995'te üniversitede araştırma görevlisi olarak çalışmaya başladım. Sonra istifa ettim ve yurtdışına çalışmaya gittim. 9 sene yurtdışında kaldıktan sonra döndüm ve bir şirkette çalışmaya başladım. SSK'dan isteğe bağlı sigorta yaptırabilir miyim? Benim için 550 YTL prim ödeniyor. Bu durumda SSK'daki kademem ve ileride emekli olduğumda alabileceğim emekli aylığı ne olabilir? Rıza Dindir 1995 yılı TC Emekli Sandığı başlangıcınız ile halen prim ödenen SSK'dan normal şartlarda 55 yaşında en az 5.750 gün sayısı ile emekli olacaksınız. Herhangi bir işyerinde çalışmayıp SSK'lı olmak zorunda olmazsanız, vergi mükellefi veya şirket ortağı olmayıp da Bağ-Kur'a girmek zorunda kalmazsanız, yani kanunen belli bir sosyal güvenlik kurumuna prim ödeme zorunluluğunuz yoksa SSK'ya prim ödeyebilirsiniz. Ancak, SSK isteğe bağlısı olabilmemiz için daha önce SSK'ya ödenmiş en az 1.080 gününüzün olması da şarttır. Yoksa bu süreyi tamamlamak için yurtdışı çalışmalarınızdan bir kısmını veya yapmışsanız askerlik sürenizi borçlanıp ödeyebilirsiniz. Emekli olduğunuzda alacağınız aylık hesaplamasına gelince, dediğiniz gibi 550 YTL prim ödeniyorsa bu durumda brüt kazancınız yaklaşık 1.600 yeni lira demektir. Bu durumda da alacağınız emekli aylığı 5.750 gün sayısı için 750 yeni lira civarında olur.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Dullar bir an önce evlenmezse çeyiz parası alamayacak

Ziya Perver 2008.03.29

SSK'dan dul aylığı alıyorum. Sosyal Güvenlik Reformu'nda dul eşlere evlenirken mağdur olmamaları için verilen 1 yıllık dul maaşının feshedildiğini okudum. Yetim kız çocukları için 12 aydan 24 aya çıkarılıyor da bizim hakkımız neden geri alınıyor? İper Kaptan

Konuyu biraz detaylı ele alalım ve sizin örneğinizden hareketle kadın-erkek ayrımı olmaksızın dulların başına gelecek durumu okuyucularımıza duyuralım. Belki TBMM'de görüşülürken bu noktaya da dikkat edilir. Halen geçerli olan kanunlara göre uygulama şöyle:

SSK'dan (erkek-kadın fark etmez) dul aylığı alanlar ile yetim aylığı alan kızlar evlendikleri takdirde aldıkları dul veya yetim aylığının 24 katı çeyiz parası olarak verilmektedir. Emekli Sandığı'ndan (erkek-kadın fark etmez) dul aylığı alanlar, yetim aylığı alan kızlar ile vefat eden memurun aylık alan anası, bu aylıkları alırken evlenirse, aldığı aylığın 12 katı çeyiz yardımı olarak verilmektedir. Bağ-Kur'da ise çeyiz yardımı yoktur.

TBMM'deki tasarı ise "SSK'lılar evlenmek için acele edin, Bağ-Kur'lular evlenmeyi biraz erteleyin" diyordu. 5510 sayılı kanunda, "Evlenmeleri nedeniyle bağlanan gelir veya aylıkları kesilmesi gereken eş veya kız çocuklara, evlenmeleri ve talepte bulunmaları halinde almakta oldukları aylık veya gelirlerinin bir yıllık tutarı bir defaya mahsus olmak üzere evlenme ödeneği olarak peşin ödenir." hükmü getiriliyordu.

Yeni durumda Bağ-Kur, SSK ve Emekli Sandığı ayrımı olmaksızın evlenme yardımı verilecekti ama SSK'lıların 24 aylık evlenme yardımları 12 aya iniyordu. Ancak ilk defa olmak üzere Bağ-Kur'un dulları ile yetim kızları çeyiz parası alabilecekti. Emekli Sandığı'ndan oğlu üzerinden aylık alan analara da artık verilmeyecekti. İşte bu nedenle SSK'lılar reformun yürürlük tarihinden önce evlenirlerse 24 ay tutarında çeyiz parası alacak. Ama yürürlük tarihinden sonra evlenirlerse 12 aya düşecekti. Bağ-Kur'dan dul aylığı alan erkek ve kadınlar ile yetim

aylığı alan kız çocukları reformdan önce evlenirlerse bir kuruş çeyiz parası alamayacak. Reformdan geçtikten sonra evlenirlerse 12 ay tutarında çeyiz parası alacaklardı.

'Emek Platformu' adı altında toplanan sendikaların 2 saatlik iş bırakma eyleminden sonra uzlaşma arayışlarına girilince, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Faruk Çelik'in de gayretleriyle ortaya çıkan uzlaşmaya göre çeşitli haklarda değişiklikler oldu ama bana göre en büyük haksızlık dullara yapıldı. Açıklamalara göre, çeyiz parası 24 aya çıkarılacak ama sadece yetim kızlara verilecek. Dullara ise evlenmeleri halinde çeyiz parası verilmeyecek. Evlenmeleri nedeniyle bir önceki eşlerinden aldıkları dul aylıkları kesilenler, en azından 24 aylık çeyiz parası alarak bu gelir azalmasını telafi edebilirlerken şimdi çeyiz parası da denilen toplu parayı alamayacak olan dullar, nikâhsız birlikteliklere başlayacaktır. Bu nedenle dullara verilen evlenme yardımından vazgeçilmemelidir.

Malulen emeklilikte yöntem

1.222 gün primi olan Turan Oğuz'un SSK'lılığı 1977'de başlamış. Kesintilerle 2004'e kadar devam etmiş. Çalışacak durumda değil ve şu anda çalışmıyor. Kalp rahatsızlığı, ayrıca ayağında platin var. Malulen emeklilik şartlarını araştırdım, 1.800 güne ulaşırsa malulen emeklilik hakkını elde edebilecek. 1.800 güne ulaşma için 20 aylık askerlik süresini ödeyecek. Borçlanmayla 1.800 güne ulaşınca SSK İzmir Müdürlüğü'nde malulen emeklilik dilekçesi verecek. Burada merak ettiğim nokta, malullük rapor oranını tespit dilekçesinin askerlik borçlanması öncesinde veremez mi? Zira sağlık heyetinin vereceği karar meçhul. Abdi Topçu

Malulen emekli olabilmek için dediğiniz gibi 1.800 güne ihtiyaç olduğu gibi üçte iki oranında da işgücü kaybı gerekir. Aslında belirttiğiniz hastalıklar buna yeterli mi sağlık kurulu karar verecek, ama hissiyatım yeterli olmadığı yönünde. Malulen emekliliği temin yöntemlerine gelince, isterseniz kendi cebinizden hastane masraflarını karşılayıp tam teşekküllü bir hastaneden malul olup olmadığı yönünde rapor aldıktan sonra askerlik borçlanmasını ödeyip müracaat edebilirsiniz. İsterseniz de 1.800 günü askerlik borçlanmasıyla tamamlayıp SSK'ya dilekçe verip SSK'dan alacağınız sevk yazısıyla hastaneye gidebilirsiniz ki bu durumda hastane masraflarını SSK öder. Ancak, 1.800 gününüz yokken müracaat ederseniz SSK sizi hastaneye sevk etmez.

Okur sorularına kısa cevaplar

Şakir Sever: Bulgaristan'dan zorunlu göç ettikten sonra 10 Kasım 1989'da SSK'lı olmuştunuz. 8 Nisan 1955 doğum tarihiniz ve var olan 6.000 gün sayısı ile bundan sonra prim ödemeseniz dahi 58 yaşında (8 Nisan 2013) yaşlılıktan emekli olursunuz. Öte yandan normal yani 25 yıllık sigortalılık süresiyle 10 Kasım 2014 günü emekli oluyorsunuz, ama 2 yıllık askerlik borçlanması yaparsanız bu kez 10 Kasım 2012 günü de emekli olma hakkınız var. Bu arada 'Sosyal Güvenlik Reformu' sizlere verilen Bulgaristan'da geçen sürelerinizi borçlanma hakkıyla yürürlüğe girerse, varsa Bulgaristan'da geçen sürelerinizden yeteri kadar kısmını borçlanıp hemen emekli olma durumunuz da olabilir.

Handan Özcan: SSK'nın web sayfasına göre 31 Ocak 2008 günü itibarıyla 2.958 gününüz var görünüyor. 15 Eylül 1997 işe giriş tarihiniz ve 25 Temmuz 1953 doğum tarihinizle var olan günü 3.600 güne çıkarmak şartıyla 15 yıllık sigortalılık sürenizi tamamlayacağınız 15 Eylül 2012 günü SSK'dan emekli olursunuz.

Halil Acer: 16 Mart 1984 SSK girişinizden sonra 17 Mart 1988 günü başladığınız Bağ-Kur'dan 20 aylık askerlik borçlanması ödemesiyle birlikte 49 yaşından (5 Aralık 2010 gününden) sonra olmak kaydıyla en az 9.000 gün sayısı ile Bağ-Kur'dan emekli olursunuz.

Doğan Karabulut: Erken emeklilikte halen 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu uygulanmaktadır, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu daha yürürlüğe girmedi. Aylık bağlama oranları 1978 ile

1999 dönemi için farklı olup gösterge tablosundan emekli olacaklar için 5.000 gün için en az yüzde 60 iken, 2000 yılı ve sonrası için farklıdır, ilk 3.600 günün her 360 günü için yüzde 3,5, sonraki 5.400 günün her 360 günü için yüzde 2 oranıyla hesaplanır. 1995 sigorta başlangıcınız ve vergi indirim belgeniz var. Kaç gününüz varsa o gün ve dönemlere göre hesaplama yapılacaktır.

Murat Sadıç: 1996 yılında başladığınız Bağ-Kur'a borcunuz olduğu için siz ve bakmakla yükümlü olduğunuz eş-çocuklarınız sağlık karnesi kullanamaz. Ancak, eşiniz SSK'lı olursa 90 gün sonra kendisi ve 120 gün sonra da çocuklar için sağlık karnesi alabilir ama Bağ-Kur'lu olduğunuzdan sizin için sağlık karnesi alamaz.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kanun değişiyor, yetim aylığı alanlar ne olacak?

Ziya Perver 2008.04.05

Babamdan dolayı TOBB Personeli Sigorta ve Emekli Sandığı Vakfı'ndan yetim aylığı almaktayım. Şu anda Anadolu Üniversitesi okulöncesi öğretmenliği 2. sınıfta okuyorum.

Bu yıl 2. dönem için vekil öğretmen olarak çalışıyorum. Görevim hazırda bitecek, yani tek dönem için öğretmenlik yapıyorum. Yetim aylığım kesilir mi? Kesilirse hazirandan sonra tekrar aylık alabilir miyim? Bu durumu kuruma bildirmem gerekir mi? Bildirilmediği takdirde cezai bir yaptırım oluyor mu? Ayrıca evlendiğim takdirde çeyiz parası alabilir miyim, alabilirsem ne kadar olur? İrem Akgül

Yetim aylıklarında SSK'lı, Bağ-Kur'lu, TC Emekli Sandığı gibi SGK'ya devredilen kurumlarda farklılık olduğu gibi bundan sonra uygulanacağı ifade edilen 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nda da farklılıklar var. Bu arada sizin bağlı olduğunuz TOBB Emeklilik Sandığı, SSK'ya tabi kurumlardan sayılır. Şimdi siz ve sizin gibi diğer yetimlerin kafasındaki soru işaretlerini gidermek için ayrıntılı açıklayalım.

SSK'lılarda durum nedir?

Sizin de dahil olduğunuz SSK'lı (özel banka-Borsa Sandığı yetimleri dahil) yetim kızlarda durum şu: Yetim kız çocuğu çalışmıyorsa ve evli değilse, herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan gelir veya aylık almıyorsa ana veya babasından dolayı yetim aylığı ödenir. Bu sayılan şartların hepsinin aynı anda gerçekleşmesi gerekiyor. Yetim erkekler ise SSK'lının erkek çocukları 18 yaşına kadar, ortaöğretimde (lise) okuyorsa 20 yaşına kadar, yükseköğretimdeyse 25 yaşına kadar alabiliyor. Kız veya erkek çocuk çalışamayacak kadar malûlse ve Sosyal Sigorta'ya ve emekli sandıklarına tabi çalışmalarından dolayı gelir veya aylık ödenmiyorsa yetim aylığı alabiliyor.

Bağ-Kur'da durum nedir?

Bağ-Kur'lunun yetim kız çocuğu, evli değilse, çalışmıyorsa ve kendi çalışmasından dolayı emekli değilse ana-babasından yetim aylığı alabiliyor. Bağ-Kur'lunun yetim erkek çocukları 18 yaşına kadar, ortaöğretime devam etmesi halinde 20 yaşına, yükseköğretim görüyorsa 25 yaşına kadar, çalışmıyorsa ve kendi çalışmasından dolayı emekli değilse ana-babasından yetim aylığı alabiliyor. Kız veya erkek çocuk çalışamayacak kadar malûlse ve Sosyal Sigorta'ya, emekli sandıklarına tabi çalışmalarından dolayı gelir veya aylık almıyorlarsa yetim aylığı alabiliyorlar.

Emekli Sandığı'nda durum nedir?

Emekli Sandığı iştirakçisinin kız çocuğu evli değilse Emekli Sandığı iştirakçisi veya emeklisi değil ise ana-babasından yetim aylığı alabiliyor. Emekli Sandığı yetiminin memuriyet dışındaki (SSK'lı veya Bağ-Kur'lu) çalışmaları yetim aylığı almasına engel olmuyor. Memurun yetim erkek çocuğu okumuyorlarsa 18 yaşını, ortaöğrenim yapıyorsa 20 yaşını, yükseköğrenim görüyorsa 25 yaşını dolduruncaya kadar yetim aylığı alabiliyor. Memurun ölümü tarihinde, iyileştirilmesi imkansız hastalıklarının veya sakatlıklarının çalışmalarına engel olduğu sağlık kurulunca onaylanacak raporla tespit edilen çocuklarına muhtaç olmaları şartıyla ölüm tarihindeki yaşları ne olursa olsun ölüm tarihini izleyen ay başından, sonradan bu şekilde malul ve muhtaç duruma düştükleri anlaşılanlara kendileri veya veli, veyahut vasileri tarafından sandığa müracaat tarihlerini takip eden ay başından itibaren aylık bağlanır. Aylık almakta iken malul-muhtaç kapsamına girdikleri anlaşılanların aylıkları, yaşları dolayısıyla aylıklarının kesilmesi gereken tarihte kesilmeyerek ödenmeye devam edilir.

Yeni dönemde yetim aylıkları nasıl paylaşılacak?

Önümüzdeki aylarda yürürlüğe girmesi planlanan 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'ndan sonra ise dul eşe yüzde 50 oranında, aylık bağlanmış çocuğu bulunmayan dul eşine ise 5510 sayılı kanun kapsamında veya yabancı bir ülke mevzuatı kapsamında çalışmaması veya kendi çalışmaları nedeniyle gelir veya aylık bağlanmamış olması halinde yüzde 75 oranında aylık bağlanacak. 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu kapsamında veya yabancı bir ülke mevzuatı kapsamında çalışmayan veya kendi çalışmaları nedeniyle gelir veya aylık bağlanmamış olmak şartıyla yaşları ne olursa olsun evli olmayan, evli olmakla beraber sonradan boşanan veya dul kalan kızların her birine yüzde 25 oranında aylık ödenecek. 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu kapsamında veya yabancı bir ülke mevzuatı kapsamında çalışmayan veya kendi çalışmaları nedeniyle gelir veya aylık bağlanmamış olmak şartıyla 18 yaşını, lise ve dengi öğrenim görmesi halinde 20 yaşını, yükseköğrenim yapması halinde 25 yaşını doldurmayanların erkeklere yüzde 25 oranında aylık bağlanacak. 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu kapsamında veya yabancı bir ülke mevzuatı kapsamında çalışmayan veya kendi çalışmaları nedeniyle gelir veya aylık bağlanmamış olmak şartıyla SGK Sağlık Kurulu kararı ile çalışma gücünü en az yüzde 60 oranında yitirip malûl kız ve erkek çocuklara da yüzde 25 oranında aylık tahsis edilecek.

Sizin özel durumunuza gelince, SSK Kanunu'nu asgari şartlarda uygulamakla ödevli olan TOBB Emeklilik Sandığı'na öğretmen olarak işe başladığınızı bildirmeniz gerekir. Bu bildirim sonrasında da yetim aylığınızın çalışma süreniz boyunca kesilmesi zorunlu. İşinizden ayrılınca yeniden müracaat ettiğinizde ise yetim aylığınız yeniden bağlanır. Bu bildirimi zamanında yapmamanın cezası yok ama ödenen yetim aylıkları faiziyle sizden geri istenir. Bu arada erkek yetim olsaydınız okuduğunuz sürece (25 yaşına kadar) yetim aylığınız çalışmanız nedeniyle kesilmezdi.

Okur sorularına kısa cevaplar

Aysel Yılmaz: 15.02.1967 doğum tarihiniz, 01.06.1996 sigorta başlangıcınız ve var olan 1.658 gün ile 31.03.2003'te SSK'yı kapatıp Bağ-Kur'a geçmişsiniz. Bu durumda Bağ-Kur'dan 53 yaşından sonra en az 20 tam yılla yani 7 bin 200 gün sayısı ile emekli olursunuz. Ya da 15 tam yılla 56 yaşında da kısmi aylıkla emekli olabilirsiniz. Bundan sonra yeniden SSK'ya geçer ve geçtikten sonra en az 1.260 gün daha SSK primi ödemek ön şartıyla SSK'dan yine 53 yaşında ama bu kere 5 bin 900 gün sayısı ile emekli olursunuz. Veyahut yine 1.260 gün prim ödeme ön şartıyla toplamda da en az 3 bin 600 gün sayısı ile 58 yaşında emekli olursunuz.

Ertuğrul Bilgin: 24.03.1956 doğum tarihli anneniz, 01.09.1988 SSK başlama tarihi ve var olan 2 bin 105 gün sayısını 23.05.2011 gününe kadar 3 bin 600 güne tamamlarsa 56 yaşında emekli olur. Sosyal güvenlik

kanunlarına göre anne ve babanızdan hangisi önce vefat ederse sağ kalan eşinin aylığının yüzde 50 veya yüzde 75'ini alır.

Murat Demirci: 1981 doğumlu ve 1997 işe girişli eşiniz 1.600 günle malulen emekli olamaz. Ama prim ödeme gün sayısını en az 1.800 güne çıkarmak ve sağlık kurulundan malul raporu almak şartıyla emekli olabilir. Malul raporu şimdiki kanunlara göre yüzde 67 oranlıdır yeni gelecek kanuna göre ise yüzde 60 olacaktır.

Ali Aydın: 14.02.1958 doğumlu ve 02.05.1969 sigorta girişli babanız, 1.089 gün SSK, 1.200 Tarım Bağ-Kur ile 1.170 günlük yurtdışı (Libya) çalışmasından ibaret 3 bin 459 gününü SSK'ya prim ödeyerek 3.600 güne tamamlar tamamlamaz emekli olur. Bu arada Libya sürelerinin yurtdışı borçlanması yapılması gerekiyorsa bir an önce yaptırıp parasını ödeyin.

Mustafa Tufan: Halen 5434 sayılı kanun gereğince 10 yıl görev yapmadan vefat eden memurun geride kalan dul ve yetimlerine aylık verilmez. Ama 5 yıldan çok 10 yıldan az olanların sadece çocuklarına okudukları sürece yetim aylığı ödenir. Yeni 5510 sayılı kanun ise 5 yıldan çok süresi varken vefat eden memurların dul ve yetimlerine aylık hakkı getiriyor.

Semlin Akgül: Eşiniz Özkan Bey, 18.01.1963 doğum tarihi, 01.03.1981 SSK işe girişi ve 1.569 günlük prim ödeme gününden sonra 01.04.1989 günü başladığı ve halen devam ettiği Bağ-Kur'dan 9 bin günü tamamlamak şartıyla 48 yaşından sonra emekli olur. Bu arada askerlik konusunda bilgi vermemişsiniz, şayet askerliğini Bağ-Kur'dan önce ifa etmiş ise borçlanıp ödemesi halinde emeklilik yaşı 47'ye iner. Alacağı emekli aylığını ise www.emeklilikuzmani.com web sayfasından öğrenebilirsiniz.

Gülten Ermiş: 01.01.1961 doğum tarihi, 01.01.1987 sosyal güvenlik başlangıcı ve var olan 3 bin 885 gün sayısı ile bundan sonra prim ödemeseniz bile 56 yaşında emekli olursunuz. Bundan sonra prim ödemeye devam ederseniz de 5 bin 150 günü tamamladığınızda herhangi bir yaşa bağlı olmadan hemen emekli olabilirsiniz.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Emekliye doğum yardımı medya sayesinde reforma girdi

Ziya Perver 2008.04.12

Çok değil, daha 5-6 yıl önce gazetelerin manşetlerinde SSK emeklilerine 'verilmeyen doğum yardımı' konusu vardı.

Çünkü, 1964 yılında uygulanmaya başlanılan 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu gereğince emekli olan kadınlar ile emekli olan erkeklerin çocuk doğuramayacağı düşüncesiyle doğum yardımı verilmemekteydi. Bu konu sık sık basına da yansıyor. Arşivlere bir bakın, 2003 yılının tirajda öncü iki büyük gazetesi ardı ardına bu konuda iki haber yaptı. Birisi manşetten idi. Haberin konusu SSK emeklilerine doğum yardımı yapılmamasıydı. İşte bu nedenle de 506 sayılı kanunun "Analık Sigortası-Sağlanan Yardımlar" başlıklı 43'üncü maddesine 29.7.2003 günü TBMM'nin 4958 sayılı kanun ile kabul ettiği şu ibare eklendi: "Kurumdan kendi çalışmalarından dolayı gelir veya aylık almakta olan kadın veya erkeğin sigortalı olmayan eşi, analık halinde yukarıdaki (A), (B), (C) ve (E) bentlerinde sayılan yardımlardan yararlanırlar."

Basının konuyu gündeme taşıması bir nevi yaptığı lobi sayesinde, TBMM de, SSK emeklilerinin hamile kalabileceğini ve doğurabileceğini kabul etmişti ama bir eksik vardı. Çalışan SSK'lıların çocuğu olduğunda

emzirme yardımı-süt parası veriliyordu ama emeklinin çocuğu olduğunda verilmiyordu. Bu durumu gören Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Faruk Çelik, halen TBMM'de görüşmeleri devam eden 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'na bir madde ekleterek, emeklinin çocuğu olduğunda da emzirme yardımı-süt parası verilmesini sağladı. Yasa TBMM'den geçip, yürürlüğe girince emekliler de çocukları için emzirme yardımı alabilecek.

İşte bu olay, basının olaylara ne kadar farklı açılardan baktığını da bir kez daha göstermiş oldu. 5 yıl önce kendi bastırmasıyla emeklilerin de çocuğu olabileceği tezine Meclis'i inandıran gazeteler, bu kez 'emeklinin çocuğu olmazmış ki emzirebilsin' tarzında alaycı haberler yaptı.

Reformdan sonra 1260 günden çok isteğe bağlı SSK primi ödemeyin

Babam isteğe bağlı sigortalı. 01.12.1952 doğumlu ve ilk sosyal güvenlik başlangıcı 01.08.1986. 24 ay askerlik yapmış olup askerliğini borçlanmamıştır. Babam, 2001 yılı Ekim ayından itibaren muntazam şekilde isteğe bağlı SSK primini yatırıyor. 2001 yılından önce çalıştığı yerlerdeki primlerle birlikte şu anki toplam primi 3674 gün. En çok kafamızı karıştıran, yeni yasa ile birlikte isteğe bağlı devam edenlerin prim gün sayısının 9000 gün olacağı söylentisi. Biz 3600 günü doldurmasına rağmen emekli olacağı 2009 Aralık ayına kadar prim ödeyip askerlik borçlanmasıyla birlikte 5000 gün üzerinden emekli olmasını hesaplamıştık. Fakat şimdi ne olacağı konusunda bilgi verir misiniz?

3674 gün üzerinden primlerini durdurup emekli yaşını bekleyelim mi? Yoksa, prim yatırmaya devam edelim mi? Prim yatırmaya devam edersek yeni yasa bizi etkileyecek mi? Yani 9000 güne mi devam edeceğiz?

Abdullah Emre-Mardin

Sosyal Güvenlik Reformu denilen 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu, Haziran 2008 ayında yürürlüğe girerse, isteğe bağlı sigortalılar, GSS yani genel sağlık sigortası primi ödemek zorunda olacaklar ve bir ay GSS primi ödedikten sonra da sağlık hizmetlerinden yararlanabilecekler. Fakat, halen SSK'ya 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu gereğince isteğe bağlı olarak prim ödeyenlerin reformdan sonraki sürelerde ödeyecekleri primler 4/b'li (eski adıyla Bağ-Kur'lu) olarak değerlendirilecek. Bu durumda reform yürürlüğe girerse, reformdan sonra isteğe bağlıya 1260 gün (3,5 yıl) prim ödeyen birisi şimdiki SSK şartları ile değil şimdiki Bağ-Kur şartlarıyla emekli edilebilecek.

Babanızın durumuna gelince, hemen baştan söyleyeyim, yeni yasa babanızı çok fazla ilgilendirmiyor ve babanız bundan sonra prim ödemese dahi var olan 3674 gün ile 57 yaşında yani 1.12.2009 günü SSK'dan emekli olma hakkını cebine koymuş. 3674 günün üstüne 24 aylık (720 günlük) askerlik borçlanması yapsanız bu kere sigorta başlangıcı 2 yıl geriye giderek, başlangıcı 1.08.1984 olacağı gibi prim ödeme gün sayısı da 4394 olur. Bu başlangıç tarihi ile de 5225 günle normal emekli olur ama bunun için 831 gün daha prim ödemeniz gerekir ki hiç ara vermeden prim ödeseniz bile 5225 günü ancak 30.6.2010'da tamamlayabilirsiniz. İşte bu nedenle babanızın normal emekliliğine daha çok var. Bu sonuçla prim ödemenize hemen son verin ve emekli olacağı 01.12.2009 gününü bekleyin, askerlik süresini borçlanmanıza gerek yok.

Okur sorularına kısa cevaplar

Doğan Karabulut: 3920 günle elinizde var olan vergi indirim belgesi ile emekli olduğunuzda alacağınız emekli aylığının bağlama oranları 2000 sonrası için yüzde 35 olur. 2000 öncesi için ise yüzde 60 olur. Alacağınız emekli aylığı da bugünkü rakamlarla 558 YTL'dir.

Yusuf Sarıoğlu: 18 Ağustos 1967 doğumunuz, 1.12.1987 günü başlayan ve 582 gün devam eden SSK'nızdan sonra, 31.12.1993 günü başlayan memuriyetinizden borçlandığınız 18 aylık askerlik süreniz dahil 5434 sayılı

Emekli Sandığı Kanunu gereğince, 52 yaşından sonra olmak kaydıyla toplam 9000 günle (25 tam yılla) emekli olursunuz. Bundan sonra çalışmazsanız 61 yaşında emekli olursunuz.

Deniz Durusoy: Müteveffa eşiniz üzerinden aldığınız dul aylığınız, evlenmediğiniz sürece kesilmez. Daha önce 1987 yılında başlayan ve 2 sene süren memuriyet sürenizle birlikte bundan sonra SSK'lı olarak çalışıp toplam 5225 günü tamamlayarak SSK'dan yaşa bakılmadan emekli olabileceğiniz gibi bundan sonra Bağ-Kur'a ev hanımı olarak prim ödeyip toplam 7200 günle 58 yaşından sonra emekli olursunuz. 18 yaşından büyük kızınız ise bir işe girerse yetim aylığı kesilir ama Bağ-Kur'a ev hanımı olarak kaydolursa yetim aylığı kesilmez.

Erol Körpe: 1.1.1955 doğumlu olan babanız, 1.5.1993 günü başlayan Tarım Bağ-Kur'dan daha önceki az olan SSK günleri dahil 15 tam yıldan fazla süre ile 58 yaşında (1.1.2013 günü) emekli olabileceği gibi 25 tam yılı tamamladığında da emekli olur.

Çetin Akbaş: 01.01.1952 doğumlu babanız, 1.5.1987 tarihinden bugüne kadar Tarım Bağ-Kur'lu olması sebebiyle var olan 20 yıl, 11 aylık prim ödeme süresiyle bundan sonra prim ödemese dahi 57 yaşında yani 1.1.2009 günü emekli olur.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Reformda U dönüşü

Ziya Perver 2008.04.19

Sosyal Güvenlik Reformu'yla neyi amaçladığımıza bakmak için biraz geriye dönmek yeterli. Sosyal güvenlik kurumlarının tek çatı altında toplanması, yasal mevzuatın birleştirilmesi, çalışanlar ve emekliler arasında norm ve standart birliği ve sosyal güvenlik açıklarının azaltılması için 2003 yılı sonunda yola çıkmıştık.

2 yıl kadar süren mutfak çalışmalarından sonra 2005 yılı sonunda TBMM'ye iki yasa gönderilmişti. Birincisi Sosyal Güvenlik Kurumu Kanunu Tasarısı, ikincisi Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu Tasarısı...

SSK, Bağ-Kur ve TC Emekli Sandığı'nın tek çatı (SGK) altında toplanması işi 5502 sayılı Kanun ile gerçekleştirildi. Ancak, 20'ye yakın özel banka-borsa sandıklarının da bu çatı altına girmesi işi 3 yıl sonra gerçekleşecek. Sosyal güvenlik sisteminin kurumsal yapısını değiştiren, "5502 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumu Kanunu", 13.04.2006 günü kabul edildi ve SGK ilk genel kurulunu 25.11.2006 günü gerçekleştirdi. O gün SSK, Bağ-Kur ve TC Emekli Sandığı yönetim olarak tek çatı altında SGK adıyla birleştirildi. Bu kanuna karşı Anayasa Mahkemesi'ne giden olmayınca da iptali söz konusu olmadı.

SSK, Bağ-Kur ve Emekli Sandığı'nın tam olarak SGK adını alması işleminin geçiş süreci kanunda 3 yıl olarak belirlenmiş olup bu süre yetmezse Bakanlar Kurulu'nca 2 yıl daha uzatılabilecektir. Süre sonunda SSK Bağ-Kur ve Emekli Sandığı olmayacağı gibi; bundan böyle her ilde, SSK Sigorta İl Müdürlüğü, Bağ-Kur İl Müdürlüğü, TC Emekli Sandığı Bölge Müdürlüğü de kalmayacak ve üç müdürlük ve müdür yerine bir tane sosyal güvenlik il müdürü bulunacak. Ayrıca, hemen her ilçede hizmet üretecek, toplam 1.700 kadar 'Sosyal Güvenlik Merkezi' kurulacak.

İlk reform yargıdan döndü

5502 sayılı Kanun ile kurumlar SGK çatısı altında birleştirildi; ama eski SSK'nın işçiler için uyguladığı 506 ve tarım işçileri için uyguladığı 2925, eski Bağ-Kur'un uyguladığı esnaf ve şirket ortakları için uyguladığı 1479 ve çiftçiler için uyguladığı 2926, eski TC Emekli Sandığı'nın memurlar ve kamu görevlileri için uyguladığı 5434

sayılı kanunlarda birliği ve çalışanlar arasında norm ve standart birliğini sağlayacak olan asıl düzenleme bir türlü hayata geçirilemedi. Birkaç kere gelgitler yaşandı ve hâlâ da yaşanmaya devam ediyor. Uygulama kanunlarının birleştirilmesi için; önce 5489 sayılı 'Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu' 19.04.2006 günü TBMM'de kabul edildi ama zamanın Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer tarafından yeniden görüşülmek üzere 10.05.2006 günü TBMM'ye iade edildi. Cumhurbaşkanı'nın TBMM'ye iade ettiği 'Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu' geciktirilmeden yeniden görüşüldü ve 31.05.2006 günü Genel Kurul'da kabul edilerek bu kere numarası değiştirilip '5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu' oldu. Yeni Kanun, Cumhurbaşkanı'nca onaylandı ve 16.06.2006 günü Resmî Gazete'de yayımlandı. Yayımindan sonra hem Cumhurbaşkanı hem de 117 CHP milletvekiline Anayasa Mahkemesi'ne taşındı. 5510 sayılı kanun'un yürürlük tarihini takip eden gün yılbaşı olan 01.01.2007 günü olarak belirlendiğinden, Kanun'dan sonra yönetmelik-genelge gibi ikincil mevzuat çalışmaları devam ediyordu ki, Anayasa Mahkemesi 2007 Ocak ayında yürürlüğe girecek yasayı, Aralık 2006'da yaptığı açıklama ile memurların, daha doğrusu asker, hakim ve ğretim yesi gibi kamu görevlilerinin işçi-amele-esnaf-tüccar ile bir tutulamayacağını, hatta aynı kanunun içinde isimlerinin bile birlikte anılamayacağından bahisle, 22 maddesini iptal etti. 6 maddesinin de yürürlüğünü durdurduğunu ilan etti.

Hedefe kısmen ulaşılacak

SSK, Bağ-Kur ve Emekli Sandığının tabi olanlar arasında var olan farklılıkları gidermek amacıyla çıkılan noktada Anayasa Mahkemesi'nin, Anayasa'nın 128'inci maddesini gerekçe göstererek 'herkesin eşit ama kamu görevlilerinin daha eşit olduğu' savıyla getirdiği iptalden sonra iki seçenek vardı. Birincisi Anayasa'nın 128'inci maddesini değiştirip yola norm-standard birliği ile devam etmek. İkincisi ise norm ve standardı boşverip memurları dışarıda bırakarak yola devam etmek. İşte bunlardan birincisi değil ikincisi seçilerek yola devam edildi. TBMM'den perşembe günü geçen kanundan sonra eski memurlar tamamen emeklilik yönünden eskiye yani 5434 sayılı TC Emekli Sandığının Kanunu'na tâbi olacak, sadece reform kanunundan sonra ilk defa işe giren memurlar 5510'a tâbi bulunacak. Eski ve yeni memur ayrımı olmaksızın tüm memurlar GSS'ye, yani Genel Sağlık Sigortası'na tabi tutulacak. İşçi ve esnaf ise her yönüyle yeniye yani hem emeklilik hem de GSS yönünden yeni yasaya tabi olacak.

En başta 4 amaçla reform için yola çıkmıştık, bugün gelinen noktada bu amaçlardan hangileri gerçekleşti dersek; Sosyal güvenlik kurumlarının tek çatı altında toplanması amacına ulaşıldı. Sosyal güvenlik kanunlarının birleştirilmesi amacına kamu çalışanları (memur-asker vs) hariç ulaşıldı. Yani bu hedef kısmen gerçekleştirildi. Çalışanlar ve emekliler arasında norm ve standart birlikteliğinin sağlanması amacına da kısmen ulaşılıyor. Sosyal güvenlik açıklarının azaltılması için yola çıkmıştık, emeklilik kısmında yapılan azaltmalara karşın, Genel Sağlık Sigortası'nda yapılan düzenlemelerle ortaya çıkacak harcamalar nedeniyle bu amaca hiç ulaşamadık ve sonra da ulaşamayacağız.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Erken emeklilik hakkı için son tarih 29 Nisan

Ziya Perver 2008.04.26

Bir televizyon programında konuşan yorumcu, 'SSK'da sigortalı olmak için, yaş sınırı yok, istediğiniz zaman çocuğunuzu sigortalı yaptırabilirsiniz.' demişti. Fakat, SSK'nın sitesinde, "01/04/1981 tarihinden sonra, 18 yaşından önce çalışmaya başlayanların sigortalılık sürelerinin başlangıcı 18 yaşını doldurdukları tarihtir."

şeklinde bir ifade var. Yani 18 yaşından önce yapılan sigorta girişinin emekliliğe bir etkisi yok mu? **Esma**

Bayram

Sosyal Güvenlik Reformu kanunlarının yürürlüğe girdiği tarihten bir gün önce sigortalı olanların, bir gün sonra sigortalı olanlardan hem emekli maaşı hem de emekli yaşı konusunda daha avantajlı olacaklarına ilişkin haberlere açıklık getirmenizi istiyorum. Benim 2,5 yaşında bir oğlum, ağabeyimin ise biri 10 yaşında diğeri 6 yaşında ve sonuncusu da 2,5 yaşında üç çocuğu bulunmakta. Bu çocukları ne şekilde sigortalı yapabiliriz? Reklam ajansları ve sinema şirketlerinde bebeklerin sigortalı yapılabileceği belirtilmekte. Ağabeyimin sahibi olduğu bakkalda bu çocukları bir gün sigorta yaptırıp tekrar çıkartmak yeni çıkacak kanundan önce mümkün mü? Yoksa bu ajanslarla anlaşma yoluna gidip, sigorta primlerini yatırıp mı sigorta yaptırmamız gerekiyor?

İbrahim Bektaş

5510 sayılı SS ve GSS Kanunu'nun yürürlüğe gireceği 30 Nisan 2008 tarihinden önce (yani en son 29 Nisan günü işe girenlerin) sosyal güvenlik sistemine dahil olmalarının 4 çeşit avantajı vardır. Bunlar şöyle: Şu an işe giren kadınlar 58 ve erkekler 60 yaşında emekli olacak. Reformdan sonra işe girerlerse 65 yaşında emekli olma riskiyle karşılaşacaklar. Reformdan önce sosyal güvenlik sistemi kapsamına girenlerin emekli aylıkları 10 puan daha yüksek olacak. Yeni yasadan önce sisteme girenler, emekli olduktan sonra Sosyal Güvenlik Destek Primi (SGDP) ödeyerek hem emekli aylıklarını alıp hem de çalışabilecek, ama yeni yasadan sonra sisteme girenlerin 65 yaşında emekli olduktan sonra SGDP ödeyerek çalışma hakları olmayacak. SSK'lılar için şu an 7.000 olan prim ödeme günü reform sonrası 7.200'e çıkacak.

Ancak, unutulmaması gereken nokta, bir işyerinde çalışmayan-üretmeyen birisinin sigortalı olma hakkı yoktur. Yani çalışmayan birisini çalışıyor gibi göstermek doğru değildir. Çocuklarınız gerçekten en azından bir ya da birkaç saat bu işyerlerinde çalışmışsa veya görüntülerinden, konuşmalarından yararlanılarak film, fotoğrafları çekilmişse sigortalı olabilir.

18 yaşını doldurma meselesi

1.4.1981 gününden sonra 18 yaşını tamamlamadan işe girenlerin sigortalılık başlangıç tarihleri 18 yaşı ikmal ettikleri tarihten başlar ama, bunun emeklilikle alakası yoktur. Şöyle ki, bir kişi kaç yaşında olursa olsun (ister 1 yaşında ister 90 yaşında) bir iş yapıyor ve karşılığında para alıyorsa sigortalı olmak zorundadır. 18 yaşından küçükler sigortalı olmaz diye bir şey yok. Sigortalı yapılan kişi 18 yaşından küçük ise adına prim ödeme gün sayıları geçerlidir ve işlemeye başlar ama, sigortalılık süresi 18 yaşından başlar bunun emeklilikle alakası yoktur dedik. Zira 8.9.1999 gününden sonra işe girenler için emeklilikte 2 şart var: Birincisi kadınlarda 58, erkeklerde 60 yaşını tamamlamak. İkincisi ise SSK'lı işçiye 7 bin günü, memur veya esnaf ise 9 bin günü tamamlamaktır. Görüldüğü gibi normal emeklilik şartları arasında sigortalılık süresi diye bir şey yok. Bu nedenle de 18 yaşından küçük de olsa 29 Nisan günü ve öncesinde sosyal güvenlik sistemine girmenin epey yararı var.

Öte yandan sigortalılık süresinin işe yaradığı iki yer var. Bunlar ölüm (dul-yetim) aylıkları ile malullük aylığı konusu. Mesela, 5 yaşında işe giren ve 15 yaşına kadar 10 yıl aralıksız çalışıp 3 bin 600 gün prim ödeyen birisi hastalanır veya yolda işiyle alakasız bir şekilde trafik kazası geçirip vefat ederse geride kalanlarına dul-yetim aylığı bağlanmaz. Çünkü, ölüm aylığı için 506 sayılı kanuna göre 5 yıllık sigortalılık süresi ve 900 gün şartı vardır. Yeni gelen 5510 sayılı kanun ile getirilen düzenlemeye göre de malullük aylığı için 10 yıllık sigortalılık süresi ve 1.800 gün şartı bulunuyor. Örneğimizdeki çocuğun aslında hem 900'den hem de 1.800 günden fazlası yani 3.600 günü var ama, daha 18 yaşını tamamlamadığı ve sigortalılık süresi başlamamış durumda olduğu için hiç sigortalılık süresi yoktur.

Çocuklar, hangi şartlarda sigortalı çalışabilir?

Çeşitli kanunlara göre, çocukların çalışabilme yaşları farklıdır. 4857 sayılı İş Kanunu'nun 71'inci maddesi gereğince, işyerlerinde 15 yaşını doldurmamış çocukların çalıştırılması yasak. Ancak, on dört yaşını doldurmuş ve ilköğretimi tamamlamış olan çocuklar, bedensel, zihinsel ve ahlaki gelişmelerine ve eğitime devam edenlerin okullarına devamına engel olmayacak hafif işlerde çalıştırılabilir. İş Kanunu'na tabi bir işyerinde 14 yaşından küçük çocuk çalıştırılırsa bu çocuk yine SSK'lı olur ama, işverene çocuk işçi çalıştırdığı için ceza uygulanma ihtimali vardır.

Mahallemizde, köyümüzde, sokağımızda her gün karşılaştığımız bakkal-manav-market-kasap-berber-kuaför gibi dükkânlarda ise İş Kanunu'nun 4'üncü maddesine göre; çalışanlar için yaş sınırlaması geçerli değil. Esnafın yanında meslek öğrenmek için işe giren çocuğun ailesi ile esnaf arasında Borçlar Kanunu gereğince çıraklık sözleşmesi yapılmalıdır. Bu sözleşme gereğince de çırak kaç yaşında olursa olsun SSK'ya normal sigortalı olarak bildirilmelidir. Bu SSK sigortalılığı da emeklilik için başlangıç sayılır. Bu sözleşmede, tarafların adı ve adresleri ile çocuğun esnafın yanında günün hangi saatlerinde çıraklık yapacağını, ne kadar ücret ödeneceğini ifade eden ibarelerin bulunması yeterlidir.

Çocukların reklam filmlerinde, dizilerde, dergilerde, reklam panolarında görüntülerinin kullanılmasıyla ilgili husus ise Borçlar Kanunu'nun 353. maddesiyle düzenleniyor. Buna göre, bu tip işlerde çalışan kişiler için sigortalılıkta belli bir alt yaş şartı yok. Bu nedenle güzel sanatlar konularında faaliyet gösteren, mesela reklam filminde rol alan, katalog çekimlerinde görev verilen ve hizmet akdi yapılan çocuklarımız kaç yaşında olursa olsun sigortalı yapılmak zorundadır. SSK sigortalısı olabilmek için bir işte çalışma zorunluluğu bulunmakla birlikte 18 yaşını tamamlamış bayanların herhangi bir iş yapmalarına gerek kalmadan sosyal güvenlik kapsamına girme hakları bulunuyor. 1479 sayılı kanunun 79'uncu maddesine göre; ev kadınları talepleri halinde isteğe bağlı sigortalı olabilir. Görüldüğü üzere ev kadını olup da 18 yaşını tamamlamış kim varsa Bağ-Kur'a isteğe bağlı sigortalı olmak için yeni yasa çıkmadan evvel müracaat ederse yeni yasanın getirdiği olumsuzluklardan kurtulabilir.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Dul ve yetim aylıklarında son yedi yıla bakılmaz

Ziya Perver 2008.05.03

Babam 1977'de 0901011568853 sigorta sicil numarasıyla SSK'lı oldu. Halen 2 bin 38 günü var. Fakat 2000-2005 arasında annemle kendi şirketlerini kurdular.

Babamın Bağ-Kur No'su: 1219432755, Bağ-Kur'a girişi 4.10.2000 ve Bağ-Kur'un sona erışı de 14.6.2005 tarihli. Bu arada şirket hisseleri de tamamen satıldı. Şirket satılınca babam 6 ay kadar SSK'lı olarak çalıştı. 18 Kasım 2007'de kaza geçirdi ve 23 gün komada kaldı. 11 Aralık'ta vefat etti. SSK'ya ölüm maaşı için başvurduk. Durumuna istinaden gelen evrakta taksitlendirdiğimiz ama hiç ödeyemediğimiz Bağ-Kur borcunun 60 ay ya da üzeri olsa idi borcun silinebileceği söylendi. Babamın Bağ-Kur borcu 56 ay imiş, 7.4.2008 itibarıyla 23 bin 752 YTL borcunun bulunduğu tespit edilmiş. 1 ay içinde bu borcu ödememiz gerekiyormuş. Babam son 6 ay SSK'lı idi. Annemin emekli olabilmesi için son 7 yılın ortalaması gerekiyormuş. Şirket dolayısıyla da son yedi yılda en çok Bağ-Kur ağırlıklıymış. Bu borcu ödeme imkânımız asla yok. Sanırım Ziraat Bankası, bu borcu ödeyip maaştan taksitlendirerek kesiyormuş, doğru mu? Bu durumda ne yapmamız gerekiyor? İsmi mahfuz

Kim demişse size yanlış bilgi vermiş, 'ölüm (dul-yetim) aylıklarında son yedi yılda yani 2 bin 520 günde hangi kuruma ve kanuna göre prim ödenmişse o şartlarla emekli olunur' kuralı geçerli değildir. 2829 sayılı Hizmetlerin Birleştirilmesine Dair Kanun'un 8. maddesine göre, ölümden önce en son bağlı olunan (bir gün

dahi olsa) kurumdan dul aylığı bağlatılır: "2829 sayılı kanun madde 8- Birleştirilmiş hizmet süreleri toplamı üzerinden, ilgililere; son yedi yıllık fiili hizmet süresi içinde fiili hizmet süresi fazla olan kurumca, hizmet sürelerinin eşit olması halinde ise eşit hizmet sürelerinden sonuncusunun tabi olduğu kurumca, kendi mevzuatına göre aylık bağlanır ve ödenir. Ancak, malullük, ölüm, 5434 sayılı TC Emekli Sandığı Kanunu'na göre yaş haddinden re'sen emekli olma, süresi kanunla belirlenen vazifelere atanma veya seçilme ve bağlı oldukları kurumun kanunla değiştirilmesi hallerinde ilgililere hizmet sürelerinden sonuncusunun tabi olduğu kurumca, kendi mevzuatına göre aylık bağlanır." deniyor.

Bu hüküm dolayısıyla, babanızın vefatından önce en son bağlı olduğu SSK'dan annenize dul aylığı ve şartlarınız varsa size ve kardeşlerinize de yetim aylığı verilecektir. Hatta yine 506 sayılı kanun gereğince vefatın gerçekleştiği ayı takip eden ay başı olan 1 Ocak 2008 gününden beridir de dul-yetim aylıklarınız birikmiş halde sizi bekliyor. Bağ-Kur borcu konusuna gelince, isterseniz ölüm tarihinden itibaren 3 ay içinde babanızın mirasını reddederek Bağ-Kur borcundan kurtulabilirdiniz. Buna rağmen bu Bağ-Kur borcunu ödemediğinizde de dul-yetim aylığı alabilirsiniz. Zira, babanızın SSK'da gereken 900 günden çok daha fazla (2 bin 38) günü var. Şimdi gidip anneniz için SSK'ya dul aylığı, siz ve kardeşleriniz için de yetim aylığı için müracaat edin. SSK, Bağ-Kur borcunuz var diye reddederse, Bağ-Kur hizmetlerini istemediğinizi belirten bir dilekçe verip sadece SSK günleri için aylık istediğinizi belirtin. Yine de (SSK) aylık vermezse aşağıda vereceğim Yargıtay kararını da örnek göstererek iş mahkemesinde dava açın.

"TC Yargıtay Hukuk Genel Kurulu

E. 2002/21-132, K. 2002/139, T. 6.3.2002

Yaşlılık aylığı bağlanması (Hizmet birleştirilmesi yolu ile aylık almaya hak kazanıldığı iddiası)

Hizmet birleştirmesi yoluyla Sosyal Sigortalar aylığına hak kazanıldığının tespiti talebi (Kişilerin tüm sosyal güvenlik kurumlarına tabi hizmet sürelerini birleştirmeye zorlanamaması)

Sosyal Güvenlik kurumlarında geçen hizmet sürelerinin aylık bağlanmasına yeterli olması (Diğer kurumlarda geçen hizmetlerin birleştirilmesinin zorunlu olup olmaması)

Birleştirilmiş hizmet süreleri (Süreler toplamı üzerinden ilgililere son yedi yıllık fiili hizmet süresi içinde fiili hizmet süresi fazla olan kurumca aylık bağlanması)"

Özet: Uyuşmazlık, sosyal güvenlik kurumlarına tabi olarak geçen hizmetlerin birleştirilmesi hakkındaki kanunun uygulanmasında, bazı sosyal güvenlik kurumlarında geçen hizmet süreleri toplamının aylık bağlanmasına yeterli olması halinde diğer kurumlarda geçen hizmetlerin de birleştirilmesinin zorunlu olup olmadığı noktasındadır. Anılan yasaya göre, birleştirilmiş hizmet süreleri toplamı üzerinden ilgililere son yedi yıllık fiili hizmet süresi içinde fiili hizmet süresi fazla olan kurumca aylık bağlanır. Yasanın amacı lafzı ile çelişiyorsa amacına önem verilmelidir. Söz konusu yasanın amacı hiçbir kurumdaki hizmeti aylık bağlanmasına yeterli olmayan sigortalıya aylık bağlanmasını sağlamaktır. Yasanın lafzına sıkı sıkıya bağlı kalınarak hizmet birleştirilmesinden yararlanmak isteyen sigortalıyı tüm sosyal güvenlik kurumlarına tabi hizmet sürelerini birleştirmeye zorlamak sosyal güvenlik sistemi ve yasanın amacı ile bağdaşmaz.

---

1 Ekim 2008 tarihinden itibaren aylık sahibi olacaksınız

1961 doğumlu ve 1985 yılında boşanmış bir bayanım. Babamı, 7 yıl kaymakamlık yaptıktan sonra 1967 yılında kaybettim. Emekli Sandığı'ndan 10 yıl hizmet sınırından dolayı bugüne kadar sadece (25 yaş sınırlı) okuduğum sürece alabileceğim yetim maaşını lise son sınıfını bitirene kadar alabildim ve başka hiçbir yetim hakkından

faydalanamadım. Yeni yasaya göre bu süre 1.800 güne tüm SGK çatısı altında netleştirildiğine göre bu haktan faydalanabilecek miyim? Sağlık hizmeti alabilecek miyim? Alabileceksem ne zaman girişimde bulunmalıyım? İsmi mahfuz

Halen geçerli olan 5434 sayılı TC Emekli Sandığı Kanunu gereğince memurun dul ve yetimlerine aylık verilebilmesi için en az 10 tam yıl kesenek ödenmesi gerekmektedir. 10 yıldan az ama 5 yıldan çok süresi varken vefat eden kamu görevlilerinin çocuklarına ise 25 yaşını geçmemek şartıyla okudukları sürece yetim aylığı verilmekte. 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nda (SS ve GSS) değişiklik yapan 5754 sayılı kanun 17 Nisan 2008 günü TBMM'de kabul edildi ama bu yazının hazırlandığı gün daha Resmi Gazete'de yayımlanıp yürürlüğe girmemişti. Buna göre Sosyal Güvenlik Reformu denilen 5510 sayılı SS ve GSS Kanunu'nun sizinle ilgili maddesi 1 Ekim 2008 günü yürürlüğe girecek. Yürürlüğe girmesi ile birlikte dul ve yetim aylığı için 10 yıllık süre 1.800 güne yani 5 yıla indiriliyor. Siz de reform kanunu 1 Ekim 2008 günü yürürlüğe girdiğinde Sosyal Güvenlik Kurumu'ndan (SGK) yetim aylığı almaya başlayacaksınız. Yetim aylığınız başlayınca Genel Sağlık Sigortası haklarından da prim ödemeden yararlanmaya başlayacaksınız.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yurtdışı borçlanması zamlandı Bulgaristan göçmeni de yararlanacak

---

Ziya Perver 2008.05.10

Sosyal Güvenlik Reformu da denilen 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nda önemli değişiklikler yapan 5754 sayılı kanun, 17 Nisan 2008 günü TBMM'de kabul görmüştü.

Şimdi de 8 Mayıs 2008 günlü 26870 sayılı Resmi Gazete'de yayımlandı. Bu kanun ile "3201 sayılı Yurtdışında Bulunan Türk Vatandaşlarının Yurtdışında Geçen Sürelerinin Sosyal Güvenlikleri Bakımından Değerlendirilmesi Hakkında Kanun"da yapılan değişiklikler, hemen yürürlüğe girdi. Buna göre;

Borçlanma tutarları artırılmıştır: 3201 sayılı kanunun 4. maddesi değiştirilmiş ve halen günlüğü 3,5 dolar olan borçlanma bedeli bundan böyle (8.5.2008 gününden itibaren) başvuranlar için, müracaat tarihinde geçerli olan asgari ücret (608.40 YTL) ile asgari ücretin 6,5 katı (3 bin 954,60 YTL) arasındaki bir rakamın yüzde 32'si olacaktır. Rakamı ise borçlanacak kişi kendisi belirleyecektir. Eskiden 3,5 dolar olan bedel aylık 105 dolara, kura göre de yaklaşık 135 YTL'ye tekabül etmekteyken, bundan böyle en az (608,40X0,32) 194,70 YTL ve en çok (3 bin 954,60X0,32) 1.265,47 yeni lira olacaktır.

Ödeme süresi getirildi: Halen geçerli olan 3201 sayılı kanun gereğince borçlanılan bedelin bir ödeme süresi yoktur. Kişi dilediği zaman ödeme hakkına sahip iken yeni durumda artık bir ödeme süresi getirilmiştir. Kanuna göre, "...Tahakkuk ettirilen borç tutarı, tebliğ edildiği tarihten itibaren üç ay içerisinde ödenir. Ödeme yapılan gün sayısı prim ödeme gün sayısına ve prime esas kazançta dahil edilir. Tahakkuk ettirilen prim borcunu tebligat tarihinden itibaren üç ay içerisinde ödemeyenler için yeniden başvuru şartı aranır..." Ödemeler, bulunduğunuz yere göre değişmektedir. Yurtdışında iken borçlanma isteğinde bulunacak sigortalı veya hak sahipleri, Yeni Türk Lirası olarak bildirilecek tutarın karşılığını döviz cinsinden, Türkiye'de ise YTL olarak ödeyecek.

Kesin dönüş şartı devam ediyor: 3201 sayılı kanunun eski ve yeni halinde de borçlanılan sürelerle emekli olunabilmesi için yurda kesin dönüş yapılması şartı aynen devam etmektedir. Unutulmaması ve

kariştirilmaması gereken nokta, 'borçlanmak için yurda dönülmesi' şart değildir, borçlanıp parayı ödedikten sonra emekli olmak için yurda kesin dönüş yapılması şartı vardır.

Paranın iadesi de var: 3201 sayılı kanun gereğince, "...Borçlanmadan sonradan vazgeçenler ile yapılan borçlanma sonrasında aylık bağlanması için gerekli şartları yerine getiremeyenlere ve bunların hak sahiplerine talepleri üzerine yaptıkları ödemeler, faizsiz olarak iade edilir." denilerek, istenirse ödenen rakamların geri alınabilmesi hakkı verilmiştir.

Bağ-Kur'lu sayılacaklar: Yurtdışı borçlanması yapılan süreler artık eski adıyla Bağ-Kur'a, yeni adıyla 4/b'ye sayılacaktır ki; bu SSK'lı gibi emekli olmak isteyenler için zorluklar yaşatacaktır. Kanuna göre; "Yurtdışı hizmet borçlanmasına ait süreler 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'na göre hangi sigortalılık haline göre geçmiş sayılacağıının belirlenmesinde; Türkiye'de sigortalılıkları varsa borçlanma talep tarihindeki en son sigortalılık haline göre, sigortalılıkları yoksa aynı kanunun 4. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında geçmiş sigortalılık süresi olarak kabul edilir." denmiştir. Bu arada yine aynı kanun gereğince 30 Nisan gününden sonra eski adıyla SSK'lı yeni adıyla 4/c'li olarak işe başlayanların, yurtdışı borçlanma süreleri de 4/b'ye yani Bağ-Kur'a sayılacaktır.

Bunlara SGDP ile çalışmak yasak: Yeni 3201 sayılı kanun gereğince, yurtdışı borçlanması yaparak emekli olanlardan, tekrar yurtdışında yabancı ülke mevzuatına tabi çalışanlar, ikamete dayalı bir sosyal sigorta ya da sosyal yardım ödeneği alanlar ile Türkiye'de sigortalı çalışmaya başlayanların aylıkları, tekrar çalışmaya başladıkları veya ikamete dayalı bir ödenek almaya başladıkları tarihten itibaren kesilecektir. Yurtdışı borçlanması ile emekli olanların 'sosyal güvenlik destek primi' (SGDP) ödeyerek çalışma hakları olmayacaktır.

Bulgaristan göçmenleri artık borçlanabilecek: Yeni kanun gereğince, sosyal güvenlik sözleşmesi imzalanmamış ülkelerden 1.1.1989 tarihinden 8.5.2008 tarihine kadar zorunlu göçe tabi tutulan, Türk vatandaşı olup Türkiye'de ikamet eden ve 1.7.1976 tarihli ve 2022 sayılı kanun dahil olmak üzere sosyal güvenlik kuruluşlarından gelir veya aylık almamak koşulu ile yurtdışında geçen ve belgelendirilen çalışma süreleri bu kanuna göre borçlandırılmak suretiyle yaşlılık aylığı bağlanmasında sosyal güvenlikleri bakımından değerlendirilecektir. Yani Bulgaristan göçmeni soydaşlarımız Bulgaristan'da geçen sürelerini artık borçlanmak için müracaat edebilir.

Eski borçlanmalar 3,5 dolardan devam edecek: 8 Mayıs 2008 gününden önce yurtdışı hizmet borçlanması talebinde bulunanlardan; borç tahakkuku yapılmış olanların, borç tahakkuku ile ilgili işlemleri devam edenlerin, tahakkuk ettirilen borçlarını ödeyenlerin ve borçlandıkları yurtdışı hizmetleri dikkate alınarak aylık bağlanmış olanların kazanılmış hakları saklıdır ve onlar için ödeme süresi olmadığı gibi yine 3,5 dolardan ödeme yapacaklardır.

Erken emeklilik için 31 Mayıs'a kadar süreniz var

şu an 21 yaşında üniversite öğrencisiyim ve bu yaz staj yaparak ilk defa çalışma hayatına atılacağım. Fakat yeni kanuna göre 65 yaşında emekli olacağım, ayrıca emekli aylığımda yüzde 10 düşüş olacak. Yeni yasadan etkilenmemek için 600 YTL ceza bedeli ödeyerek 30 Nisan 2008 tarihinden önce çalıştığımı gösterebileceğim söyleniyor. Gerçekten rakam 600 YTL mi ve yeni yasadan etkilenmemek için geç mi kaldım? Bilgilendirirseniz sevinirim. Caner Gündüz

Evet 30 Nisan 2008 günü ve öncesinde sosyal güvenlik sistemine uzun vadeli (emeklilik-yaşlılık-malullük-ölüm) sigorta primi ödemiş olanlar, 65 yaşında değil, kadın ise 58 ve erkek ise 60 yaşında emekli olacak. Bu kişilerin emekli aylıkları da yüzde 10 fazla olacağı gibi ileride emekli olup SGDP ödeyerek, emekli aylıkları kesilmeden

çalışma imkanlarına da sahip olacaklar. Ancak, sorunuzda 30 Nisan'dan önce çalıştığımı göstersem demişsiniz, bunun doğrusu şu: Nisan 2008 ayı içinde işe girenlerin işe girişlerini 31 Mayıs 2008 gününe kadar işverenler yapabilir ve her bir işe giriş için 608,40 YTL (bir asgari ücret) idari para cezasını öderler. 31 Mayıs 2008 gününden sonra da (haziran ayı ve sonrası için) aynı ceza ile işe nisan ayı için giriş verilebilir. Ama bu kez bir aydan fazla süre geçtiği için mutlaka SGK'nin denetim elemanları tarafından doğruluğu araştırılmadan işe giriş kabul edilmez.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

SSK'dan anlamayanlar haber ve yorum yaparsa!

Ziya Perver 2008.05.24

Mazisi 2002'ye dayanan bir olay üzerinden Fethullah Gülen adı yıpratılmaya çalışılıyor. Oysa o dönemde yapılan araştırma ve incelemelerde konuyla ilgili herhangi bir eksiklik ya da yasadışılık tespit edilmemişti.

Bazı kimselerin maksatlı olarak yeniden gündeme getirdiği olayın özeti şöyle: SSK'dan emekli olan Fethullah Gülen, emekli olduktan sonra da Nil Basım Yayım Dağıtım Matbaacılık Ambalaj Sanayi ve Ticaret AŞ'nin yayınladığı kitapların son kontrollerini ve hatalarını düzeltme işlerini de (redaktör gibi) yapmaya devam ediyor. Bu yüzden vergi ve sigorta mevzuatı gereği 18 Ekim 2002 günü SSK'ya Sosyal Güvenlik Destek Primi (SGDP) ödenmesi için bildirim yapılıyor. Gülen, bu tarihte ABD'de bulunduğu için Nil AŞ'nin basacağı kitapların ön hazırlıkları e-posta veya posta yoluyla kendisine gönderiliyor ve incelemesi isteniyor.

Nereden emekli olursa olsun, emekli olduktan sonra SSK'lı olması gereken bir işe giren kişiler kuruma SGDP ödemek zorundadır. SGDP tutarı çalışanın işyerinden aldığı ücretin yüzde 30'u kadardır. Bunun yüzde 7,5'i işçinin işyerinden aldığı ücretten kesilirken, yüzde 22,5'i de işveren tarafından katkı olarak verilir. Prim, işçi çalışırken iş kazası veya meslek hastalığı geçirir ve yüzde 10'dan fazla meslekte kazanma gücü kaybına uğrarsa işçiye sürekli işgöremezlik geliri bağlar. Şayet, Sosyal Güvenlik Destek Primi ödenen süre boyunca iş kazası veya meslek hastalığı geçirilmezse ve geçirilse bile yüzde 10 oranından daha az meslekte kazanma gücü kaybı olursa hiçbir işe yaramaz.

28 Şubat sürecinden sonra iktidara gelen ANA-SOL-D hükümetinin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Yaşar Okuyan, kendisine verilen "Fethullah Gülen, ABD'de ama İzmir'den SSK'ya bildiriliyor." bilgisinden sonra zamanın SSK Sigorta Teftiş Kurulu Başkanı'na talimat vererek konunun araştırılmasını istiyor. Başkan da normal müfettişler yerine konunun gizlice araştırılması için İzmir Grup Başkan yardımcılarını gizli bir yazıyla bu işle görevlendiriyor. İlk araştırmada müfettişler Fethullah Gülen'in zaten SSK'dan zamanında emekli olduğunu ve şimdi ise sadece Sosyal Güvenlik Destek Primi ödediğini ve ödenen primin Gülen'in hiçbir işine yaramadığını öğreniyor. Olayda herhangi bir usulsüzlük olmadığı ortaya çıkıyor. Müfettişlerin incelemesi devam ederken, soruşturma gizli yürütüldüğü için 'en azından yaptığımız iş anlaşılmasın' diyerek görevliler tarafından Fethullah Gülen için NİL AŞ'nin ödediği SGDP bildirimleri iptal ediyor. Bu primlerin dörtte biri kendisine (vekiline) dörtte üçü de NİL AŞ'ye iade ediliyor. Aslında yasal olarak bu tür bir iptal doğru değil. Ama bu iptalden dolayı ne Gülen ne de NİL AŞ zarar görmediği gibi olan Sosyal Sigortalar Kurumu'na oluyor. Zira bu kurumu siyasete alet edenler, SSK'yı zarara uğrattıyor.

Fethullah Gülen, halen SSK'dan ayda 574,63 Yeni Türk Lirası emekli aylığı, 23 yeni lira sosyal destek ödemesi ve 4,69 yeni lira da sosyal yardım zammı olmak üzere her ay 602 yeni lira alıyor.

---

900 gün primle ölüm aylığına hak kazanmak için acele edin

4401199803848 sigorta sicil nolu babam, 2005 yılında vefat etti. Sanırım 727 gün pirim ödemiş, annemle çok önce boşanmışlar. 15 yaşımdayım. Kardeşim yok, dedemde kalıyorum bana yetim veya ölüm aylığı bağlanabilir mi? Can Güler-Malatya

2005 yılında vefat eden ve 727 gün SSK'sı olan babanız üzerinde boşanmış olan annenize dul aylığı verilmesi imkânı yok. Ama 15 yaşında olan size yetim aylığı verilir. Bunun için veliniz sıfatıyla anneniz, SSK'ya dilekçe verip askerlik borçlanması yapmalı ve 727 günü 900 güne tamamlamalı. Ayrıca sizin adınıza da yetim aylığı müracaatında bulunmalı. Bu arada siz 18 yaşına gelene kadar bu aylığı anneniz alabilir ama "Annem almasın, dedem alsın." diyorsanız dedenizin mahkemeye gidip sizin vesayetinizi alması gerekir.

727 günü 900 güne çıkarmanız için 173 günlük askerlik borçlanması parası ödemeniz lazım. Mevzuata göre bu parayı 1 Temmuz 2008 günü ve öncesinde öderseniz her borçlanma günü için asgari ücretin bir günlük tutarının yüzde 20'si kadar (4,06 YTL) ödeme yapmanız gerekir. Bu para da 173 gün için (173 X 4,06) 702 yeni lira olacaktır. Bu parayı ödeyince size yetim aylığı bağlanacak. Şayet erkek iseniz bu yetim aylığını normalde 18 yaşını tamamlayıncaya kadar, okursanız da 25 yaşını tamamlayana değin alabilirsiniz. Bayan iseniz sigortalı işe girene kadar, eğer çalışmazsanız da ölene dek maaş alabileceksiniz. Eğer evlenirseniz 24 aylık yetim aylığınız çeyiz parası olarak ödenecek.

727 günü 900 güne çıkarmak için acele edin. Zira 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu 1 Ekim 2008'de yürürlüğe girdiğinde askerlik borçlanması ile babanızın 727 gününü 900 güne çıkarma imkânınız kalmayacak. Çünkü, yeni kanunla ölüm, yani dul-yetim aylığı bağlanma şartları değiştiriliyor. Yeni düzenlemeye göre sigortalının vefatından sonra geride kalan eş ve çocuklarına ölüm (dul-yetim) aylığı verilebilmesi için; "En az 1.800 gün malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi bildirilmiş veya kanunun 4. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılanlar için, her türlü borçlanma süreleri hariç en az 5 yıldan beri sigortalı bulunup, toplam 900 gün malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi bildirilmiş," olması şartı gerekmektedir. Dikkat ettiyseniz madde içinde, 'her türlü borçlanma süreleri hariç' ibaresi vardır bu ibare nedeniyle 1 Ekim 2008 ve sonrasındaki ölümlerde yurtdışı borçlanma süreleri ile askerlik borçlanmaları gibi borçlanmalar 900 günün hesabında dikkate alınmayacaktır.

Yurtdışı borçlanmasını bekletmeden ödeyin

Nisan ayında yurtdışı çalışma sürelerimin tamamını borçlandım ve Mayıs-2008 başında 'borçlanma tahakkuk cetveli' yurtdışı adresime geldi. Ama bu borcu hâlâ ödemedim. 5510 sayılı kanunun bizi ilgilendiren kısmı hemen yürürlüğe girdiğine göre, yaptığım borçlanma ve gelen tahakkuk cetveli (günlük 3,5 dolara göre) geçerli midir? Ali Kaya-Fürth-Almanya

5754 sayılı kanun ile 8 Mayıs 2008 gününde değiştirilen 3201 sayılı Yurtdışı Hizmet Borçlanma Kanunu gereğince 7 Mayıs 2008 günü ve öncesindeki borçlanmalar geçerlidir. Yani sizin elinizdeki 'borçlanma tahakkuk cetveli'nde belirtilen gün sayısı kadar süreyi, günlüğüne 3,5 dolar vererek dilediğiniz zaman ödeme hakkınız bakidir. Ancak, unutulmaması gereken nokta şu, Bakanlar Kurulu istediği zaman bu rakama zam yapma hakkına da sahiptir. Gerçekten yurda kesin dönüş yapmayı düşünüyorsanız 3,5 dolardan ödeme yapınız; hatta 1 Ekim 2008 günü gelmeden en azından sadece 900 gün kadarını ödeyin.

Okur sorularına kısa cevaplar

Ömer Engin: 1995'te Pancar Kooperatifi'ne verdiğiniz pancarlardan Bağ-Kur tevkiyatı yapılmış ise 1995 yılını, 1996'da makbuz varsa 1996 yılını ve 1997 yılında başlayan Bağ-Kur'unuza kadar olan süreyi ödeme hakkınız var. Ödediğiniz 30 aylık askerlik borçlanması ile birlikte toplam 15 yıllık süreyi tamamladığınızda emekli olacaksınız.

Ayşe Sariusta: 5,5 yıllık memur iken vefat eden babanız için askerlik borçlanması yapmanıza gerek yok. 5510 sayılı kanun, 1 Ekim 2008 günü yürürlüğe gирerse aynı gün annenize Sosyal Güvenlik Kurumu dul aylığı bağlayacak. Size ve kardeşlerinize de yetim aylığı verecek.

Cemal Elveren: 1982'de iş kazası geçirip, yüzde 20 oranla sürekli işgöremezlik geliri almışsınız. 2004'te de normal emekli olmuşsunuz. Bu durumda iki farklı aylıktan çok olanın tamamını, az olanın da yarısını almanız yasaldir. 2005 yılında yapılan düzenleme ile bu aylıklardan sadece birisine taban aylık uygulanacağı hüküm altına alındığından iş kazası geliriniz çok düşmüştür.

İklil Güzel: 1990 yılında yurtdışında başlayan 4 yıllık çalışmanız varmış. 30 Nisan 2004 günü de isteğe bağlı Bağ-Kur'lu olmuşsunuz. Yurtdışında geçen sürenizi borçlanma hakkınız var. Bu durumda 30 Nisan 2008 olan başlangıcınız 4 yıl geriye gider ve 30 Nisan 2004 olur. Borçlanma yapabilmek için en yakın SGK (Bağ-Kur) İl Müdürlüğü'ne başvurmanız yeterlidir. 30 Nisan'da Bağ-Kur'lu olmanızın kötü bir yanı yok, hatta bazı yönlerden faydası bile olur. Emekliliğinize gelince 1971 doğumlu olarak daha gençsiniz, Bağ-Kur'dan 58 yaşında 25 yıl (9.000 gün) prim ödeyerek emekli olabileceğiniz gibi 60 yaşında 15 yıl prim ödeyerek de emekli olabilirsiniz.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

18 yaşından küçüklerin sigortası devletten büyükler için aile gelirine bakılacak

Ziya Perver 2008.05.31

5510 sayılı Sosyal Sigortalar (SS) ve Genel Sağlık Sigortası (GSS) kanunları 1 Ekim itibarıyla yürürlüğe girecek ve herkes GSS'li olacak. Kanuna göre; Türkiye'de ikamet etmek şartıyla, GSS primi ödeyerek GSS'li olacak kişiler;

- Hizmet akdiyle çalışan eski adıyla SSK, Tarım SSK'lı olan kişiler,
- Kamu kurum kuruluşlarında çalışan; memur, subay, astsubay, uzman erbaş, öğretim üye ve görevlileri eski adıyla Emekli Sandığı iştirakçileri,
- Eski adıyla Bağ-Kur'lu veya Tarım Bağ-Kur'lu dediğimiz bağımsız çalışanlar,
- İsteğe bağlı sigortalı olan kişiler,
- Harcamaları, taşınır ve taşınmazları ile bunlardan doğan hakları da dikkate alınarak, Kurumca belirlenecek test yöntemleri ve veriler kullanılarak tespit edilecek aile içindeki geliri kişi başına düşen aylık tutarı asgari ücretin üçte birinden çok olan vatandaşlar, GSS primlerini kendileri veya işverenleri tarafından ödenerek sigortalı sayılacaklar.

Bunların bakmakla yükümlü oldukları kişiler (18 yaşından küçük çocukları) ise prim ödemedi GSS'li olacaklardır. 18 yaşından büyük çocuklar için ise ailenin geliri dikkate alınacak.

Asgari ücrete göre kazanç tespitindeki aile, GSS'den prim ödemeyerek yararlanmak için kişilerin; 'harcamaları, taşınır ve taşınmazları ile bunlardan doğan hakları da dikkate alınarak, Kurumca belirlenecek test yöntemleri ve veriler kullanılarak tespit edilecek aile içindeki geliri kişi başına düşen aylık tutarı asgari ücretin üçte birinden

az olan vatandaşlar'dan olmaları gerekiyor. İşte bu belirlemede kullanılacak yani geliri toplanacak aile üyeleri ise; 'aynı hane içerisinde yaşayan eş, evli olmayan çocuk, büyükanne ve büyükbabadan oluşacak'.

Hesaplama örneği

Diyelim ki evde sizinle birlikte ikamet eden 1 Ekim 1990 doğumlu kızınız var. 1 Ekim 2008 günü 18 yaşını tamamlayacak. Aynı gün GSS Kanunu yürürlüğe girmiş olacağından artık kızınız sizin üzerinizden sağlık yardımı-karnesi alamayacak. Ancak sigorta kapsamı dışında da değil. Sosyal Güvenlik Kurumu ailenizin gelirlerine bakacak ve evde yaşayan sayısına göre ailede kişi başına düşen gelir asgari ücretin üçte birinden çok ise kızınız için SGK'ya her ay GSS primi ödeyeceksiniz. Mesela, evinizde siz, eşiniz ve 1 çocuğunuz varsa ve ailenin bütün geliri asgari ücret kadar ise kızınız için GSS primi ödeyeceksiniz. Aylık geliriniz asgari ücretten daha az ise bu durumda ailenin her bir ferdi başına düşen gelir asgari ücretin 3'te 1'inden az olacağı için kızınızın sigorta primini devlet ödeyecek. Aşağıdaki gibi hesaplanacağı üzere bulduğunuz kişi başına düşen gelirinizden yüzde 12 oranında prim tahsili yapılacaktır.

- Asgari ücretin üçte birinden asgari ücrete kadar ise asgari ücretin üçte biri ($\text{Prim } 608/3 \times 0,12 = 24,32 \text{ YTL}$),
- Asgari ücretten asgari ücretin iki katına kadar ise asgari ücret ($\text{Prim } 608 \times 0,12 = 72,96 \text{ YTL}$),
- Asgari ücretin iki katından fazla ise asgari ücretin iki katı ($\text{Prim } 608 \times 2 \times 0,12 = 145,92 \text{ YTL}$).

Ablanız 24 aylık çeyiz yardımı alır

*Annem ve en küçük kardeşim SSK'dan dul-yetim aylığı alıyor. Büyük kız kardeşim SSK'lı çalışırken 13 Nisan 2008 tarihinde işten çıktı ve 26 Nisan 2008'de SSK'ya dilekçe verip aylık talep etti. Şimdi ise 24 Mayıs 2008'de resmî nikâhı yapılacaktır. Evlilik yardımı alabilir miyiz? Alırsa, annem ve küçük kardeşimizin maaşından bir kesinti olur mu? **Ali Yıldız***

1 Ekim 2008 gününe kadar geçerli olacak 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu gereğince, vefat eden babanızın aylığının yüzde 50'sini anneniz, kalan yüzde 50'nin de sadece yarısını yani yüzde 25'ini küçük kardeşiniz yetim aylığı olarak alıyor. Yüzde 25 ise boşta duruyor. İşte, büyük kız kardeşiniz şimdi işinden ayrılıp SSK'dan yetim aylığı talep edince boşta olan yüzde 25'i alacak, ne annenizin ne de kardeşinizin aylığında bir azalma olmayacaktır. Şayet, babanızın aylığı en düşük rakamdan bağlanmışsa bir bin lira düşüş olabilir.

Öte yandan büyük kız kardeşinizin yetim aylığı bağlandıktan sonra evleneceği için SSK'dan 24 aylık yetim aylığı tutarında çeyiz parası veya evlilik yardımı alma hakkı da olacak. Bunun için resmî nikâhtan sonra Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı Sigortalı Tahsis Dairesi Başkanlığı Sıhhiye-Ankara adresine nikâh cüzdanının fotokopisi ile birlikte dilekçe göndersin.

Mahkemeye giderseniz annenize dul aylığı verilir

Babam 1931 doğumlu. 1980'de bakkal açıp 1986'da bıraktı. Rahmetli babam, o dönemde vergi dairesine 2 yıl kayıtlı olarak çalıştığı için 2 yıl 23 gün Bağ-Kur primi ödemiş. Babamı 18.08.2007 tarihinde kaybettik ve annemin emekli olabilmesi için girişimlerimiz oldu. Bağ-Kur yetkilileri vergi dairesinden ve Bakkallar Odası'ndan alınan bilgilere dayanarak bize annemizin emekli olabileceğini söyledi. Hizmet süresinin 1800 gün olmadığını ama Bakkallar Odası'ndan gelen bilgiler neticesinde bizden 4 bin YTL üstünde bir miktar tahsil ederek eksik primlerin tahsilini yaptılar. Bütün işlemler tamamlandıktan sonra bize 2-3 ay içerisinde gelecek yazı ile emekliliğin başlayacağını belirttiler. Ancak, 3 ay sonra gelen yazıda annemin ölüm aylığından

yararlanamayacağı yazıyordu. Çünkü babamın Bağ-Kur'a ilk kayıt tarihi olan 20.04.1982'den sonrasını dikkate almışlar. Bakkallar Odası'ndaki 1982'den öncesi olan 2 yılı hesaba katmamışlar. Bu yüzden 5 yılın tamamlanamadığını yazmışlar. Bu durumda babam için askerlik borçlanması yaparak süreyi 5 yıla çıkarıp anneme aylık bağlatabilir miyiz? **Mustafa Yaşar Sivri**

20.04.1982 gününe kadar Bağ-Kur sigortalısı olmak zorunlu değildi. Sadece isteyenler girebiliyorlardı. Bu sebeple Bağ-Kur'un 20.04.1982 öncesine gitmemesi konusunda yapacak bir işlem yok. Askerlik borçlanması konusuna gelince Bağ-Kur sadece yaşayanların Bağ-Kur'a prim ödemekte oldukları anda dilekçe vermeleri şartıyla askerlik borçlanmalarını kabul etmektedir. Yani vefat eden Bağ-Kur'luların eş ve çocuklarının askerlik borçlanma taleplerini reddeder. Ancak, bu durum yasal değildir ve vefat eden kişiler için de askerlik borçlanması yapılabilmesi gerekir. Dolayısıyla önce Bağ-Kur'a askerlik borçlanması için müracaat edin. Reddedince de İş Mahkemesi'nde dava açıp hem askerlik borçlanmasının kabulü ve sonrasında da annenize dul aylığı bağlanmasını talep ediniz. Bu konuda aşağıda örneğini bulabileceğiniz kesinleşmiş yargı kararı var:

Yargıtay 10'uncu Hukuk Dairesi

E: 2004/3097, K: 2004/10420, Tarih: 08.11.2004

* ÖLÜM AYLIĞI BAĞLANMASI

* BORÇLANMA PRİMİ

ÖZETİ: Sigortalının ölümü halinde hak sahipleri borçlanma talebinde bulunabilirler. Borçlanma tutarlarının 2 yıllık süre içinde ödenmesi şart ise de, borçlanma talebi yönünden maddede herhangi bir süre öngörülmemiştir. Bu bakımdan Kurumun davacının askerlik borçlanma talebini reddetmiş olması hatalıdır. (1479 s. Bağ-Kur K. m. 41, ek madde 9)

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yurtdışında tedavi olanların parasını SGK ve işveren birlikte ödeyecek

Ziya Perver 2008.06.14

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu 1 Ekim 2008 tarihinde tamamen yürürlüğe girecek. Bu kanunla sadece ülkedeki sağlık hizmetleri değil ülke dışındaki sağlık hizmetleri ve finansmanı da düzenleniyor.

Kanunun 66'ncı maddesi ile vatandaşlarımızın yurtdışında tedavilerinin nasıl sağlanacağı ayrıntılı şekilde açıklanıyor. Yurtdışında tedavi konusu kanun ile üçe ayrılıyor.

1-Yurtdışında geçici görevle bulunanlar

İşçilerin ve memurların (kamu görevlilerinin) işverenleri tarafından belirlenecek esaslara göre geçici görevle yurtdışına gönderilenlerine acil hallerde yapılacak sağlık hizmetlerinin tutarı Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) tarafından ödenecek. Kurumca karşılanacak bedeller, yurtiçinde sözleşmeli sağlık hizmet sunucularına ödenen tutarı geçemeyecek. Ancak, ülkemizde ilk defa uygulanacak yöntem ile, fatura bedeli ile SGK'nin ödediği rakam arasındaki farklar işverenler tarafından ödenecek.

Eski adıyla Bağ-Kur'lu, yeni adıyla 4/b'lilerin yurtdışında bulundukları sırada hastalanmaları acil hallerden dahi olsa harcanan paralar, Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından karşılanmayacak.

2-Yurtdışında sürekli görevle bulunanlar

İşçilerin ve memurların (kamu görevlilerinin) işverenleri tarafından belirlenecek esaslara göre sürekli görevle yurtdışına gönderilenlerin kendileri ile yurtdışında birlikte yaşadıkları bakmakla yükümlü olduğu kişilere, yurtdışında verilecek Genel Sağlık Sigortası kapsamındaki tüm sağlık hizmetlerinin tutarı SGK tarafından karşılanacak; ama kurumca ödenecek bedeller, yurtiçinde sözleşmeli sağlık hizmet sunucularına ödenen tutarı geçemeyecek. Bu tutarı aşan kısım işverenler tarafından ödenecek.

3-Yurtdışına sevkli olarak gönderilenler

İster (4/a'lı) işçi, ister (4/c'li) kamu görevlisi isterse (4/b'li) işveren olsun, Sağlık Bakanlığı'nın uygun görüşü üzerine yurtiçinde yapılamayan tedavinin yurtdışında mümkün olduğu tespit edilen kişilerin, sevk ile gönderilmeleri halinde, fatura bedellerinin tamamı SGK tarafından karşılanacak. Ancak, SGK ile yurtdışı sözleşmeli sağlık kuruluşu varsa, faturada bu sözleşme rakamları tavan olarak uygulanacak.

4-Geçici görev-sürekli görev ayrımı

Kamu görevlilerinin daimi olarak altı aydan fazla süreyle yurtdışında görevlendirilmeleri durumu, sürekli görevle yurtdışına gönderilme sayılacak. Özel sektör çalışanlarının (eski adıyla SSK'lıların) geçici veya sürekli görevlendirilmesine ilişkin usuller ve süreler yönetmelikle düzenlenecek, yani biraz zorlaştırılacak.

Emekli olduktan sonra Bağ-Kur'lu olanların aylıklarından yüzde 15 kesinti yapılacaktır

Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun birçok hükümleri 1 Ekim 2008 günü yürürlüğe girecek ama 30 Nisan'dan sonra ilk defa sigortalı olanlar 65 yaşına gelip emekli olduklarında, sosyal güvenlik destek primi ödeyerek 4/a (SSK) sigortalısı olarak çalışamayacaklar. Ama 4/b sigortalısı yani eski adıyla Bağ-Kur'lu olabileceklerdir. 8 Mayıs 2008'de Resmî Gazete'de yayımlanan değişiklikle birlikte yurtdışı borçlanması yaparak emekli olanların ise Sosyal Güvenlik Destek Primi (SGDP) ödeyerek çalışma imkanları ise hiç kalmamıştır.

1- Bağ-Kur emeklilerinin SGDP'si

1479 sayılı Bağ-Kur Kanunu'nun SGDP ile ilgili hükümleri gereğince Bağ-Kur'dan emekli olup da yine Bağ-Kur'lu olmasını gerektirecek faaliyetlerine devam edenler, yani vergi mükellefiyeti veya şirket ortaklığı olan Bağ-Kur emeklilerinin emekli aylıkları yüzde 10 oranında eksiltilerek ödenmektedir. Yani SGDP primi olarak emekli aylıklarından yüzde 10 kesinti yapılmaktadır.

5510 sayılı kanun yürürlüğe girince de ister eski sigortalı olsun ister yeni sigortalı olsun emekli olanlar Bağ-Kur'lu gibi yani 4/b'li olarak SGDP ödeyerek çalışabileceklerdir.

1479-2926 sayılı kanunlar gereğince, yeni adıyla 4/b sigortalıları yaşlılık aylığı için gereken prim ödeme süreleri ile yaşlılık-emeklilik talebinde bulunurlar ve kendilerine aylık bağlanırdı. Bu kişilerin vergi kayıtları-şirket ortaklıkları devam ettiği sürece de kendilerinden SGDP alınırdı. 5510 ile bu uygulama aynen devam edecek. Emeklilik için gereken süreleri tamamladıktan sonra işlerine devam edenlerin yaşlılık-emeklilik aylıklarından yüzde 15 oranında kesinti yapılacaktır. Yani eskiden yüzde 10 olan emekli aylığından kesinti oranı 5 puanlık artış ile yüzde 15'e yükseltildi. Yüzde 15 oranı 2008 yılı için yüzde 12, 2009 için yüzde 13 ve 2010 yılında yüzde 15 olarak uygulanacak.

2- Diğerlerinden emekli olup da Bağ-Kur'lu olanların SGDP'si

Eski adıyla Bağ-Kur (yeni adıyla 4/b) dışındaki sosyal güvenlik kurumları olan SSK, Emekli Sandığı ile 20 kadar özel banka-borsa emeklilik sandıklarından emekli olduktan sonra Bağ-Kur'lu olmasını gerektirecek bir faaliyette bulunanlar şu an Bağ-Kur'un 12'inci basamağının yüzde 10'u kadar, yaklaşık 70 yeni lira SGDP'yi her ay Bağ-Kur'a ödemek zorundadırlar. 1 Ekim 2008 gününden sonra bu kişilerin ödeyecekleri Bağ-Kur prim rakamı da artacak ve usulü de değişecek. 5510'dan sonra bu kişilerden de aldıkları emekli aylığının yüzde 15'i oranında SGDP alınmaya başlanacaktır. Tabii burada da kademe uygulaması var. 2008 yılı oranı yüzde 12 olacak; her yıl yüzde 1 oranında artarak yüzde 15'e ulaşacak.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

[Çalışanın Köşesi] 45 bin YTL borcu olan Bağ-Kur'lu emeklilik için 12 bin lira ödeyecek

---

Ziya Perver 2008.06.21

1982 yılından beri Bağ-Kur'luyum. Ara sıra prim ödediğim oldu, ama genelde pek ödeyemedim. Hatta gelen prim aflarının da hepsine müracaat ettim ama düzenli ödemediğim için hepsi de iptal edildi.

Şimdi yeni bir af gelmiş, bu affa müracaat edersem 45 milyar görünen toplam borcum 12 milyara düşüyormuş bu doğru mudur? Bu doğru ise eşimin bugüne kadar hiç sosyal güvenliği olmadı. Onun için de 12 milyar versem emekli edilir mi? Ahmet Uygunsel

15 Mayıs 2008 günü TBMM Genel Kurulu'nda kabul edilen düzenleme ile SSK ve Bağ-Kur prim borçlarına af geldi. İstihdam Paketi ile ilgili düzenlemeler görüşülürken vekillerden gelen önergelerle sürpriz bir şekilde SSK ve Bağ-Kur borçluları için yeni bir af düzenlemesi getirildi. Yeni düzenleme iki kesimi ilgilendirmektedir. Birincisi borçlarına 2006 yılında çıkarılan 5458 sayılı kanun gereğince taksitlendirme yapanlardan taksitlendirmeleri bozulmuş olanlar ve diğeri de yeni borçlulardır. Düzenleme gecikme zammı ve faizlerinin büyük bir kısmını silerek peşin ödeme avantajı da sağlamakta. 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'na eklenen geçici 24'üncü madde ile hem SSK prim borçlularına hem de Bağ-Kur prim borçlularına af getirildi.

Af sadece borcu olana geldi

Af diyebileceğimiz yasal düzenleme sadece prim borcu olanlar içindir. Yoksa geçmiş yıllar için getirilmiş bir borçlanma değildir. Mesela, eşinizin bugüne kadar hiç sosyal güvencesi yoksa geriye doğru bir gün dahi satın alamaz-borçlanamaz-ödeme yapamaz. Öte yandan, eşinizin geçmişte vergi kaydı veya şirket ortaklığı varsa bu Bağ-Kur'lu olmasını gerektirir, ama sadece 4 Ekim 2000 gününden sonraki vergi kaydı ve şirket ortaklığı olan dönemleri şimdi getirilen af ile ödeyebilir.

Bağ-Kur prim borçlularına af

1479 sayılı Bağ-Kur Kanunu ile 2926 sayılı Tarım Bağ-Kur Kanunu gereğince, gerek vergi kaydı gerek şirket ortaklığı veyahut da tarımsal faaliyetleri ile sigortalı olanların 31.03.2008 tarihine kadar olan prim ve sosyal güvenlik destek prim borçları için 28 Temmuz 2008 gününe kadar müracaat edilmesi halinde borçları için af uygulanacaktır.

Peşinde yüzde 85'i siliniyor

Bağ-Kur prim borçları için yasal süre içinde müracaat edilmesi halinde borcun aslının yani ana parasının tamamı ile başvurunun yapıldığı ayın sonuna kadar sosyal güvenlik mevzuatının ilgili hükümlerine göre hesaplanan gecikme cezası ve gecikme zammının yüzde 15'inin başvuru tarihini takip eden bir ay içinde ödenmesi halinde, gecikme cezası ve gecikme zammının kalan yüzde seksen beşi terkin edilecektir. Yani ana paranın tamamını ve gecikme zammının yüzde 15'ini ödeyince borcunuz bitecektir.

Taksitlide yüzde 55 indirim

Peşin ödeme yerine taksitle ödeme yolunun tercih edilmesi halinde, borç asıllarına başvurunun yapıldığı ayın sonuna kadar sosyal güvenlik mevzuatının ilgili hükümlerine göre hesaplanan gecikme cezası ve gecikme zammının; 12 aya kadar taksitlendirmelerde yüzde 55'i, 12 aydan çok taksitlendirmelerde yüzde 30'u terkin edilecektir. Yani borcunuzu 12 aya kadar taksit isterseniz hem ana parayı hem de gecikme zammı toplamının yüzde 45'ini ödeyince borcunuz bitecektir. Taksit sayısını 13 veya daha fazla yaparsanız bu kere hem ana parayı hem de gecikme zammının yüzde 70'ini ödeyeceksiniz.

Eski taksitlendirmeler de geçerli

2006 yılında 5458 sayılı kanun kapsamına giren borçlarını yeniden yapılandırdıkları hâlde bu yapılandırmaları bozulmuş olan borçluların, yapılandırmalarını devam ettirmeleri de bu yasa ile temin edilmiştir. 2006 yılında müracaat ettikleri halde, borç taksitlendirmelerini düzenli ödememek nedeniyle, yapılandırma hakkını kaybedenlerin taksit hakları da müracaat etmeniz şartıyla yeniden canlandırılacaktır.

Eski sigortalılar eski kanuna tabidir

İlk defa memur olacaklar için 9 bin gün prim ve 60 yaş emeklilik geliyor, ben 1995 SSK girişliyim. Ben de mi sıfırdan başlayan memur sayılacağım? Mürsel Kartal

5510 sayılı kanun gereğince 1 Mayıs 2008 günü ve sonrasında ilk defa sosyal güvenlik sistemi kapsamına girenler, yeni emeklilik şartlarıyla emekli edileceklerdir. Siz, 1995 SSK girişli olduğunuz için eski kanun şartlarına tabisiniz, dolayısıyla yeni memur gibi değerlendirilmeyeceksiniz.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Askerlikte ve gebelikte ücret hakkı sadece gazetecilere var

Ziya Perver 2008.06.28

5953 sayılı Basın-İş Kanunu'nun "Askerlikte ve Gebelikte Ücret" başlıklı 16. maddesinde askere giden gazetecinin ücretinin ve sigortasının ayrıldığı işyerince askerde iken de ödenmeye devam etmesi gerektiği belirtilmiştir. Bu hak sadece gazetecilere mi tanınmıştır? Mühendisler için de buna benzer maddeler var mı? Emin Uygur

Her çalışanın çalıştığı sektöre göre iş hukuku (kanunu) farklıdır. Mesela, deniz çalışanları için 854 sayılı Deniz-İş Kanunu varken normal çalışanlar için 4857 sayılı İş Kanunu yürürlükte. Memurlar için de 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu uygulanıyor. Haklarında özel kanuni düzenleme bulunmayan sektörler için ise Borçlar Kanunu uygulanmakta. Sizin ifade ettiğiniz 5953 sayılı Basın-İş Kanunu gazeteciler için düzenlenmiştir. Buna

göre askere giden gazeteci ile hamile kalan gazetecilere bu süre boyunca çalışmadıkları halde işverenleri ücret ödemek zorundadır.

Maddeye göre; "Talim veya manevra dolayısıyla silah altına alınan gazeteci bu müddet zarfında ücret hakkını muhafaza eder. Ancak, yedek subay olarak veya sair suretlerle askerî hizmet karşılığı aylık alan gazetecinin almakta bulunduğu bu aylık kendi işinden aldığı ücretten az ise, işveren, gazeteciye yalnız aradaki farkı ödemekle mükelleftir. Kısmi veya umumi seferberlik dolayısıyla silah altına alınan gazeteci hakkında üç ay için bu maddenin birinci fıkrası hükümleri uygulanır. İlk muvazzaf askerlik hizmeti için silah altına alınan gazeteciye normal askerlik müddetince son aldığı ücret yarı nispetinde ödenir. İşverenle gazeteci arasındaki iş akdinin muayyen bir müddet için akdedilmiş olup olmadığına bakılmaksızın, gazetecinin bu maddenin birinci fıkrasında gösterilen haller dolayısıyla silah altında bulunduğu müddetçe iş akdi, işveren tarafından feshedilemez. Gazeteci bu maddenin 2. veya 3. fıkrasında gösterilen haller dolayısıyla silah altına alındığı takdirde, gazetecinin durumu bu fıkralardan hangisine temas etmekte ise, işveren iş akdini ancak o fıkroda gösterilen süre geçtikten sonra feshedilir. Bu gibi hallerde de gazeteci ile işveren arasındaki iş akdinin muayyen bir müddet için akdedilmiş olup olmadığına bakılmaz. Akdin feshi bu kanunda yazılı hükümlere tabidir.

Gazeteci ile işveren arasındaki mukavele esasen muayyen bir süreyi ihtiva edip de bu süre gazetecinin silah altında bulunduğu sırada kendiliğinden bitiyorsa işveren mukavelenin bu suretle sona ermesinden itibaren bu maddede yazılı olan ücretleri gazeteciye ödemekle mükellef tutulamaz. Bu maddede yazılı bulunan hükümler işveren tarafından gazeteciye askerlik halinde ücret verilmesi hakkında daha elverişli hak ve menfaatler sağlayan mukavele, teamül veya örfi âdetten doğan haklara hâlel getirmez. Kadın gazetecinin hamileliği halinde, hamileliğin 7. ayından itibaren doğumun ikinci ayının sonuna kadar izinli sayılır. Bu müddet zarfında müessese gazeteciye son aldığı ücretin yarısını öder. Doğum vuku bulmaz veya çocuk ölü dünyaya gelirse, bu halin vukuundan itibaren bir ay müddetle bu ücret ödenir. Gazetecinin sigortadan veya bağlı bulunduğu teşekküllerden alacağı yardım, bu ödemeye tesir etmez."

Siz de çalıştığınız sektöre göre bu kanuni düzenlemelerden birisine tabisiniz demektir. Normal mühendislik faaliyetine devam ediyorsanız 4857 sayılı İş Kanunu'na tabisiniz ve bu kanuna göre askere giderseniz işvereniniz size ücret ödemek zorunda değil, ama siz de hem mühendis hem de gazeteci olabilir ve askerdeyken ücret alabilirsiniz.

Boş geçen süre Bağ-Kur affıyla doldurulamaz

31.10.1989 tarihinde Bağ-Kur kaydım gerçekleşti. Maliyeye kayıtlı olduğum 31.10.1989-30.03.1993 tarihleri arasındaki süreyi yatırdım. 2000 yılından itibaren sigortalı bulunmaktayım. 1993-2000 yılları arasındaki süreyi çıkan aftan yararlanıp geriye dönük borçlanabilir miyim? Eğer borçlanabilirsem ne zaman emekli olabilirim ve nereye başvuruda bulunmam gerekir? Hatice İsmailoğlu

5763 sayılı kanun ile değişik 5510 sayılı kanun gereğince SSK ve Bağ-Kur prim borçlularına af diyebileceğimiz bir düzenleme getirilmiştir. Ama bu SSK ve Bağ-Kur'a borcu olanlar için geçerlidir. Yoksa boş geçen süreleri satın alma veya borçlanma diyebileceğimiz bir olay değildir. Bu arada Bağ-Kur'lu olabilmek için 1479 sayılı kanunun 24. maddesinde yazan faaliyetleri gerçekleştirmek gerekir; bunlar da kısaca vergi mükellefi olmak veya şirket ortaklığı olabilir. Sizin de boş geçen süre dediğiniz 1993-2000 yılları arasında vergi mükellefiyetiniz varsa veya şirket ortaklığınız söz konusuysa şimdi Bağ-Kur prim affından yararlanabilirsiniz ama yoksa yararlanamazsınız.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İsteğe bağı sigortaya prim ödeyenlerin yaşlılık ve özür lü aylıkları kesilmemeli

Ziya Perver 2008.07.05

Babam sakat maaşı alıyordu, fakat isteğe bağı sigorta ödediğı için kesildi. Bunun sebebini öğrenmemiz mümkün mü? Çünkü isteğe bağı sigorta primlerini ben her ay ödüyordum, babamın bu aylıktan başka herhangi bir geliri de yok. Serkan Dağı

Bugünlerde sizin durumunuz hakkında yüzlerce mesaj geliyor. Kimisi 65 yaşından büyük, kimisi de özür lü olduğı için "2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun"a göre aylık alanlardan isteğe bağı SSK veya Bağ-Kur primi ödeyenlerin aylıkları kesilmeye başlanmış. İlgili 2022 sayılı kanuna (md. 1) göre,

65 yaşını doldurmuş,

Kendisine kanunen bakmakla mükellef kimsesi bulunmayan,

Sosyal güvenlik kuruluşlarının herhangi birisinden her ne nam altında olursa olsun bir gelir veya aylık hakkından yararlanmayan,

Nafaka bağlanmamış veya bağlanması mümkün olmayan, Mahkeme kararıyla veya doğrudan doğruya kanunla bağlanmış herhangi bir devamlı gelire sahip bulunmayanlardan;

İl veya ilçe idare heyetlerince muhtaç olduklarına karar verilenlere ayda 1600 gösterge ile memur aylık katsayısı (0,04948) çarpımı kadar (79,18 YTL) aylık bağlanmakta. Yukarıdaki şartlardan herhangi biri kaybedildiğinde de aylıkları kesilmekte.

Özür lülere bağlanan aylıklar

2022 sayılı kanuna göre özür lülere de aylık bağlanmakta. İlgili maddeye göre; 65 yaşını doldurmamış olmakla birlikte;

a) Başkasının yardımı olmaksızın hayatını devam ettiremeyecek şekilde özür lü olduklarını tam teşekküllü hastanelerden alacakları sağlık kurulu raporu ile kanıtlayan, 18 yaşını dolduran ve kanunen bakmakla mükellef kimsesi bulunmayan özür lülerden; her ne ad altında olursa olsun her türlü gelirleri toplamının aylık ortalamasına göre ayda 79,18 YTL'den daha az geliri olanlara, ayda 237,54 YTL,

b) 18 yaşını dolduran, kanunen bakmakla mükellef kimsesi olmayan ve herhangi bir işe yerleştirilememiş olan özür lülerden; her ne ad altında olursa olsun her türlü gelirleri toplamının aylık ortalamasına göre 79,18 YTL'den daha az geliri olanlara, ayda 158,36 YTL,

c) Her ne ad altında olursa olsun her türlü gelirleri toplamının aylık ortalamasına göre ayda 79,18 YTL'den daha az geliri olduğu halde, kanunen bakmakla yükümlü olduğu 18 yaşını tamamlamamış özür lü yakını bulunanlara, bakım ilişkisi fiilen gerçekleşmek kaydıyla ayda 158,36 YTL aylık bağlanır.

Yukarıda bahsedilen tüm aylıklar üçer ayda bir ödenmektedir. 65 yaşından büyükler 3 ayda bir 237,54 YTL, a şığında belirtilenlere 712,62 YTL, b ve c'de belirtilenlere ise üç ayda bir 475,08 YTL ödeniyor.

Aylıkların kesilme sebebi

Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK), bu aylıkları iki nedenle kesiyor olabilir: Kanunda yazdığı üzere 'ayda 79,18 YTL'den fazla gelir elde etmeye başlayanların aylıkları kesilir' deniliyor. Buna göre SGK da, isteğe bağlı SSK'ya ayda en az 152,10 YTL ödeme yapıldığından, "Madem SSK'ya her ay bu parayı ödeyebiliyor, o halde aylık geliri 79,18'den çok." diye düşünmüş olabilir. Ama bu doğru bir mantık değil. Zira, tıpkı sizde olduğu gibi isteğe bağlı primleri kendisi değil başkaları yatırabilir. Ayrıca özörlölere ayda 237 YTL ödeme yapıldığı için bazı özörlölüler bu paradan ayrılarak SGK'ya isteğe bağlı prim ödeyebilmekte. SGK'dan bu konuda bir açıklama yapılmadı.

Öte yandan söz konusu uygulama SGK'nın bilgisayar programına verilen hatalı komutlardan kaynaklanıyor da olabilir. SSK, Bağ-Kur ve Emekli Sandığı kapatıldı, yerine SGK kuruldu. Hepsinin bilgisayarını da SGK ana bilgisayarına bağlandı. Şimdi 2022 sayılı kanuna göre aylık alanlardan kim prim ödemeye başlarsa aylıklarını bilgisayar kesiyor. Ödenen prim çalışma karşılığı olsa uygulama doğru ama maaşın isteğe bağlı sigortaya (SSK veya Bağ-Kur fark etmez) prim ödenmesi halinde kesilmemesi gerekir. Sanırım bilgisayara komut verilirken 'isteğe bağlı prim ödeyenleri ayrı tut' talimatı verilmediğinden bu sorun ortaya çıkıyordu.

İtiraz edin; mahkemeye gidin

Sebepten ne olursa olsun yukarıdaki şekilde 65 yaşından büyüklerin veya özörlölülerin sırf isteğe bağlı sigortaya prim ödüyor diye aylıkları kesilemez. Sanırım Çalışma Bakanlığı ile SGK yöneticileri buna bir çözüm getirecektir. Aksi halde babanız mahkemeye giderse aylığını bağlatabilir. Siz babanıza söyleyin SGK'ya (Balgat-Ankara) dilekçe gönderip 65 yaş aylığı isteğe bağlı sigorta primi ödemesi nedeniyle kesilmiş ise yeniden bağlanmasını talep etsin. Olumlu cevap gelmezse mahkemeye gidin.

Prim affı başvuru süresi hatalı

26 Mayıs 2008 günkü Resmi Gazete'de yayımlanan 5763 sayılı kanun ile SSK ve Bağ-Kur prim borçları için af getirildi ama SGK yayınladığı 2008-50 sayılı genelge ise başvuru süresini bana göre hatalı düzenliyor. Kanun'un ilgili maddelerine göre; "...bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihi takip eden iki ay içinde yazılı olarak başvurulması kaydıyla, bu maddede belirtilen şartlarla peşin veya 24 aya kadar eşit taksitler halinde ödenir." demektedir. Bu maddeden benim anladığıma göre, kanunun yürürlük tarihini takip eden iki ay haziran ve temmuz aylarının sonuna kadar müracaat edilebilir. Ancak, SGK'nın affa ilişkin başvurularla ilgili yayınladığı genelge yasaya aykırıdır. Çünkü başvuru süresini 28 Temmuz 2008 günü bitirmekte. Yani borçluların başvuru süresini 3 gün kısaltıyor.

Okurlara kısa cevaplar

Ahmet Çopur: 01.08.1953 doğumlu babanız, 01.01.1987 Tarım Bağ-Kur başlangıcı ile en az 15 tam yıl prim ödemek şartıyla 57 yaşında (01.08.2010 günü) kısmi aylıkla emekli olur. Şayet halen tarım işiyle iştigal ediyorsa emekli oluncaya kadar prim ödemesi gerekir.

Engin Uçak: 15.5.1960 doğum tarihiniz, 9.10.1986 işe giriş tarihinizle Bağ-Kur'dan sonra 01.12.2007 günü yeniden başladığınız isteğe bağlı SSK'ya 1.260 gün yani 3,5 yıl daha prim ödemek şartıyla 25 yıllık sigortalılık süresini tamamlayacağınız 09.10.2011 gününden sonra emekli olursunuz. Askerliği ödeseniz bile bu son 3,5 yıldan sayılmayacaktır, aralıksız isteğe bağlı primi ödeyerek ancak 01.06.2011 günü 1.260 günü tamamlayacaksınız. Bu nedenle sadece 4 aylık askerlik borçlanması yapmanızı tavsiye ederim.

Suhat Girgin: Çift Bağ-Kur numaranız olduğundan ve kapanış kaydı olan numaranız üzerinden sağlık karnesi aldığınız için muayene olamamışsınız. Durum düzelinceye kadar fatura ile muayene olun, ilaç alın sonra da bu

faturaları SGK'dan (Bağ-Kur'dan) tahsil edersiniz. İşlemi hızlandırmak için www.sgk.gov.tr üzerinden Bilgi Edinme Kanunu'na göre bilgi talep edin.

Tarik Güler: 1954 doğum yılınız ve 7,5 yıllık Bağ-Kur'unuzu ne zaman 15 tam yıla tamamlarsanız emekli olabileceğiniz gibi Bağ-Kur'dan sonra 3,5 yıl (1.260 gün) SSK'ya prim öderseniz 58 yaşında yani 2012 yılında SSK'dan emekli olabilirsiniz. Bu arada, 7,5 yıllık Bağ-Kur süresiyle çakışan 420 günlük SSK prim ödemeleriniz geçerli değildir.

Ramazan Tuna: 1988 yılında 9 yıl, 10 aylık memur iken vefat eden kızınız üzerinden 1 Ekim 2008 gününden sonra ana-babanın aylık alma hakkı gelecek ama sizin Bağ-Kur emekliliğiniz buna engel; zira çocuktan aylık için sosyal güvencenin olmaması gerekiyor.

İpek Demirkapı: SSK'nın 1475 sayılı kanunun 14. maddesini işçi lehine değil de işveren lehine yorumlaması nedeniyle 15 yılı tamamlayınca işyerinizden ayrılıp kıdem tazminatı alamayacaksınız. Ama 20 yılı tamamlayacağınız 2014'te bu işlemi yaptırabilirsiniz. Önce SSK'ya gidip 'kıdem tazminatı alabilir' yazısı isteyin. Bunu işvereninize verip tazminatınızı alacak ve işinizi bırakacaksınız. Bu işlem sonrasında sadece kıdem tazminatı ödenir, ihbar ödenmez.

Osman Kapkaç: 24.09.1955 doğum tarihiniz ve 01.05.1987 Bağ-Kur başlangıcınızla ne zaman 25 tam yılı tamamlarsanız o gün Bağ-Kur'dan emekli olacaksınız. Bu tarih normal şartlarda 01.05.2012 günüdür ama askerliği borçlanıp öderseniz, askerlik süreniz kadar öne gelir. Bu arada 1 Ekim 2008 gününden önce askerliği öderseniz hem ucuz hem taksitli olur. 15 yılı tamamlamış olduğunuzdan bundan sonra Bağ-Kur'lu olmasanız ve prim ödemeseniz bile 58 yaşında emekli olursunuz.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

SGK'dan 'kıdem tazminatı alabilir' yazısı için işinizden ayrılmanıza gerek yok

---

Ziya Perver 2008.07.12

05.07.2008 tarihli yazınızda bir okura, "İpek Demirkapı: SSK'nın 1475 sayılı kanunun 14. maddesini işçi lehine değil de işveren lehine yorumlaması nedeniyle 15 yılı tamamlayınca işyerinizden ayrılıp kıdem tazminatı alamayacaksınız.

Ama 20 yılı tamamlayacağınız 2014'te bu işlemi yaptırabilirsiniz. Önce SSK'ya gidip 'kıdem tazminatı alabilir' yazısı isteyin. Bunu işvereninize verip tazminatınızı alacak ve işinizi bırakacaksınız. Bu işlem sonrasında sadece kıdem tazminatı ödenir, ihbar ödenmez." cevabını vermiştiniz. Bence doğrusu da bu ama SSK 'kıdem tazminatı yazısı' alabilmem için öncelikle işten ayrılmam gerektiğini bildirdi. 01.05.2008 tarihinde sigortalılık gün sayımı ve prim sayımı tamamladım. İşimden ayrılarak emeklilik için dışarıdan yaşı beklemek istiyorum. Bir çalışan olarak işi bırakmam demek istifa etmem demektir. Bu benim için bir hak kaybına neden olmaz mı? Nasıl bir yol izlemeliyim? Metin Orhon

Eski adıyla SSK yeni adıyla SGK'dan 'kıdem tazminatı alabilir' yazısı almadan işinizi bırakırsanız 4857 sayılı İş Kanunu gereğince istifa etmiş sayılırsınız. Bu da kıdeminizi yakar bir kuruluş tazminat alamamak gerçeği ile karşı karşıya kalırsınız. SGK'nın bilgi edinme biriminin size verdiği cevaba göre hareket etmemenizi öneririm.

SSK, 2 çeşit 'Kıdem tazminatı alabilir' yazısı ile görevlidir

SGK'dan size verilen yazılı cevabı hazırlayanlar yasaları tam bilemediklerinden olsa gerek olayı karıştırmış. Bilindiği üzere 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'na göre emekli olacaklar için 08.09.1999 gününden beri emeklilik için üç şart aranıyor. Bunlar; belirli bir prim ödeme gün sayısı, belirli bir sigortalılık süresi ve tamamlanması gereken yaş. SSK iki halde 'kıdem tazminatı alabilir' yazısı verir.

- İlkinde, kişi emeklilik için gereken 3 şartın üçünü de tamamlamış, işinden ayrılmış, SSK'ya emeklilik (yaşlılık aylığı) talep dilekçesini vermiştir. Zira, emeklilik dilekçesi verilebilmesinin şartlarından birisi işten ayrılmanın gerçekleşmesidir. İşten çıktıktan sonra verilen emeklilik talep dilekçesine göre SSK gerekli araştırmayı yapar. Kişinin emekli aylığı bağlanabilecek hale geldiğini görüp emeklilik işlemlerine devam ederken bu arada işverene sunulmak üzere 'kıdem tazminatı alabilir' yazısını verir.

- İkincisi ise şöyle: 1475 sayılı İş Kanunu'nun halen geçerli olan 14. maddesinin 5. bendine göre; emeklilik için gereken 3 şarttan yaş hariç diğer iki şartı tamamlayanlar isterlerse bu durumun gerçekleştiğine dair SSK'dan yazı alıp, işverenlerine sunarak işlerinden ayrılıp kıdem tazminatı alabilir. İşte bu ikincisinde, önce SSK'ya 'Tahsis Talebi Hazırlık Formu'nun doldurulması ve o formdaki, '1475 sayılı İş Kanunu gereği yaşımlı bekleyeceğimden kıdem tazminatı yazımın tarafıma verilmesini' bölümünün işaretlenmesi uygundur. SSK'dan yazıyı alınca da bu yazıyı işverene verip işten ayrılmak gerekir ki kıdem tazminatınızı alabilesiniz.

İşte SGK'nın size bilgi veren yetkilileri, sadece birinci hali düşünüp işten ayrılmanız gerektiğini ifade etmiş olmalı. Bu arada SSK'nın Bilgi Edinme Birimi'nin verdiği cevaba göre hareket etmemenizi özellikle istirham ederim: Aksi halde kıdem tazminatını alamayabilirsiniz. Şimdi yapmanız gereken, bahsettiğim formu doldurup Konya SGK İl Müdürlüğü'ne sunmak ve size aynı cevabı verirlerse durumu İl Müdürü Özge Songül beyefendiye aktarmaktır. Bütün bunlardan sonuç alamaz ve SGK'yı hukuka uygun hareket ettiremezseniz o zaman tek çare İş Mahkemesi'nde dava açmaktır. Bu durumda da bana bildirin, size yardımcı olalım.

Karne için 1 Ekim'den önce müracaat edin

SSK ile ilgili öğrenmek istediğim bir konu var, fakat bu bilgiye hiçbir yerde ulaşamıyorum. 29 yaşında bekar bir bayanım. İşimden ayrılalı 6 ay oldu. Şu anda çalışmıyorum, yani 6 aydır SSK primim ödenmiyor. Ancak babamın SSK'sından yararlanmak istiyorum. Bu konuda nasıl bir yol izlemem gerekiyor? Canan

Halen geçerli olan 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu çerçevesinde, emekli olmamak, çalışmamak ve evli olmamak şartlarıyla babanız üzerinden SSK sağlık yardımı alabilirsiniz. 1 Ekim 2008 günü yürürlüğe girecek olan 5510 sayılı SS ve GSS Kanunu sonrasında ise babanız üzerinden sağlık hizmeti alamayacak, ancak 'Genel Sağlık Sigortası' primi öderseniz bu hakka sahip olacaksınız. Bu arada şayet 1 Ekim 2008 gününden önce SGK'ya (eski adıyla SSK) müracaat edip sağlık yardımınız başlarsa bu hakkınız yukarıda saydığım üç şarttan birini kaybedinceye kadar devam edecek. Acele edin, 1 Ekim'den önce sağlık yardımı almaya başlamak için SSK'ya müracaat edin.

Okur sorularına kısa cevaplar

Sema Yıldırım: 01.01.1968 doğum tarihiniz, 14.12.1988 memuriyet başlangıcınızla 45 yaşında (01.01.2013 günü) en az 7 bin 200 gün prim (20 tam yıl) ile Emekli Sandığı Kanunu'na göre emekli olursunuz. 15.12.2008 günü 7 bin 200 günü tamamlayınca isterseniz işinizden ayrılıp, emekli ikramiyesi ve emekli aylığı için evinizde 45 yaşınızı bekleyebilirsiniz.

M.Hakan Erkinay: Eşiniz, çalışmadığı için sosyal güvencesiz ise isteğe bağlı olsa bile siz devlet memuru olduğunuz için üzerinizden sağlık yardımı alabilir. Ama 1 Ekim 2008 gününden sonra isteğe bağlı olanlar GSS

primi de ödemek zorunda olduğundan sizin üzerinizden yararlanamaz. Ancak sosyal güvencesiz olursa sizden yararlanabilir.

Adem K: 2004 Aralık ayında işbaşı yapıp 2006 Ağustos'unda askere giderken, 'askerlik görevimi yapmak üzere tüm haklarım saklı kalmak kaydıyla görevimden ayrılmak istiyorum' şeklinde dilekçe yazıp, işten ayrıldığınız işyerine hangi sebeple olursa olsun dönememiş olsanız bile, askerlik öncesi dönemin kıdem tazminatını İş Kanunu'nun 14. maddesine göre alabilirsiniz. Tazminatı talep etme süreniz 10 yıl. İşverene dilekçe ile başvurup tazminatınızı isteyin. Vermezse İş Mahkemesi'nde dava açıp, Çalışma Bakanlığı'na da şikâyet edebilirsiniz.

Mustafa H. Mahmutoğlu: 1985 yılı Haziran ayı SSK başlangıcı ve 156 günlük prim ödeme süresinden sonra askere gidip geldikten sonra 1987'de başladığınız Bağ-Kur'dan askerlik sürenizi de ödediğiniz için 49 yaşında 05.05.2014 günü en az 9 bin günle emekli olursunuz.

Kamil Çağlar: Emekli Sandığı Kanunu gereğince vazife malulü sayıldıktan sonra 1987 SSK başlangıcı ve var olan 3 bin 600 gün sayısı ile (defterdarlıktan vergi indirim belgesi almak şartıyla) 1 Ekim 2008 günü gelmeden emeklilik dilekçesi vererek SSK'dan da emekli olur ve her iki aylığı birlikte alabilirsiniz.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Çalışanın Köşesi

Ziya Perver 2008.07.19

Tarım SSK'lı, kızına 18 yaşına kadar baktırabilir, eşler ise yararlanamaz

Bir arkadaşımın annesi SSK'nın tarım sigortasından emekli. 1972 doğumlu bekâr kız kardeşi ile birlikte yaşıyor. Kız kardeşine annesi üzerinden sağlık karnesi çıkarabilir mi? Çıkarabilirse ne yapması gerekiyor? İsmi mahfuz

SSK ve Bağ-Kur'lu olan veya buralardan emekli olanlar evlerinde birlikte yaşayan kızlarına yaşları kaç olursa olsun, 'evli olmamak, sigortalı çalışmamak ve emekli olmamak' şartıyla sağlık karnesi alabilmektedir. Ancak, tarlalarda, bağlarda, bahçelerde ırgat-amele olarak çalışanların sosyal güvenliğini sağlayan '2925 sayılı Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanunu'na tabi olanlar ise kızlarına (okumuyorsa) sadece 18 yaşına kadar sağlık karnesi çıkartabiliyor. Bu kızlar 18 yaşından sonra sosyal güvencesiz kalıyor.

2925 sayılı kanunun 'Sigortalının geçindirmekle yükümlü olduğu kimseler' başlıklı 35. maddesine göre; "Bu kanunun uygulanmasında, sigortalının geçindirmekle yükümlü olduğu kimseler; a) Karısı, çalışamayacak durumda malul veya 55 yaşını doldurmuş kocası, b) 18 yaşını veya ortaöğrenim yapıyorsa 20 yaşını, yükseköğrenim yapıyorsa 25 yaşını doldurmamış çocukları, c) 18 yaşını doldurmuş olup da çalışamayacak durumda malul çocuklarıdır."

Madde metninden görüleceği üzere, erkek Tarım SSK'lı karısına baktırabilirken, kadın Tarım SSK'lının eşine baktırabilmesi için erkeğin ya çalışamayacak kadar malul veya 55 yaşından büyük olması gerekmekte. Ancak, diğer sosyal güvenlik kanunlarına tabi olanlarda eşler arasında kadın-erkek ayrımı olmadığı gibi ister kadın olsun ister erkek, çalışmayan-sosyal güvencesiz eşlerine sağlık karnesi çıkartabilmektedir. Tarım SSK'lılar sosyal güvenlikle diğerlerinden daha az haklar verilerek ikinci sınıfa ayrılmaktadır.

Askerlik ve yurtdışı borçlanmasını 1 Ekim'den önce yapın

1 Ekim 2008 günü 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu yürürlüğe girecek. İşte bu tarihten önce yapmanızda fayda olan hususları sayıyorum:

1- Borçlanma yeni yasayla zamlanacak

Sosyal Sigortalar Kanunu gereğince sigortalı olan eski SSK'lılar ve 2925'li Tarım SSK'lılar, 1479 sayılı Bağ-Kur Kanunu gereğince Bağ-Kur'lu olanlar ile 2926'lı Tarım Bağ-Kur'lular askerlik borçlanmalarınızı 1 Ekim 2008 günü gelmeden yaparsanız daha az ödersiniz. Bu tarihten sonra zamlanacak. Halen geçerli olan 506 sayılı kanuna göre SSK'lıların askerlik borçlanması hesaplanırken 1 Temmuz 2008'de yürürlüğe giren asgari ücretin (638,70 YTL) yüzde 20'si yani 127,74 YTL dikkate alınmakta. Mesela 20 ay askerlik süresi ödeyecekseniz (20X127,74) 2 bin 554 YTL ödemeniz gerekiyor. Üstelik bu borcu 6 ay içinde ister ilk günü ister son günü ödeme hakkınız da var.

Askerlik borçlanmanızı 1 Ekim'den sonra yaparsanız hesaplama sistemi tamamen değiştiği için ödeyeceğiniz rakam epey zamlanacak. 1 Ekim 2008 günü yürürlüğe girecek 5510 sayılı kanuna göre askerlik borçlanması için en az asgari ücretin yüzde 32'si kadar ödeme yapacaksınız. Bu durumda 20 aylık askerlik süreniz için ödeyeceğiniz rakam (638,70X0,32X20) 4 bin 087 YTL olacak. Ayrıca, 1 Ekim'den sonraki borçlanma tutarlarını da size bildirilmesinden itibaren 1 ay içinde ödemeniz gerekecek. Bugüne kadar altı ay olan askerlik borçlanmasının ödeme süresi 1 aya indirilecek.

2- Şu anda kısmen de ödenebiliyor

Borçlanma başvurusu yapıldıktan sonra gelen değişiklikler, (örneğin asgari ücretin artması) istekliyi bağlamıyor. Gerekli tutar altı ay içinde ister taksitler halinde isterse bir defada ödenebiliyor. Önemli olan 6 ay içinde tamamının veya bir kısmının ödenmesi. Kısmen ödeme halinde ödenen miktarın karşıladığı ay kadar hizmet kazanılıyor.

3- Borcunuzu ölmeden önce ödeyin

5510 sayılı kanunun yürürlüğe gireceği 1 Ekim 2008'den önce vefat ederseniz ve geride kalanlarınız askerlik borçlanması veya yurtdışı borçlanmalarınızı 1 Ekim'den sonra yaparsa kendilerine dul-yetim aylığı da verilmeyecek. 5510 sayılı kanunun 32. maddesi ile getirilecek yeni düzenlemeye göre, sigortalının vefatından sonra geride kalan eş ve çocuklara ölüm (dul-yetim) aylığı verilebilmesi için; "En az 1800 gün malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi bildirilmiş veya 4. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılanlar için, her türlü borçlanma süreleri hariç en az 5 yıldan beri sigortalı bulunup, toplam 900 gün malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi bildirilmiş" olması gerekmektedir. Madde içinde, 4/a'lılar yani eski adıyla SSK'lı veya Tarım SSK'lılar için getirilen düzenlemede 'her türlü borçlanma süreleri hariç' ibaresi var. Bu ibare nedeniyle 1 Ekim 2008 günü ve sonrasındaki ölümlerde yurtdışı borçlanma süreleri ile askerlik borçlanmaları gibi borçlanmalar 900 gün hesabında dikkate alınmayacak. Buna göre bu düzenlemenin Anayasa Mahkemesi'nden geçme şansı yoktur; ama yine de madde iptal edilinceye veya değiştirilinceye kadar yerinde durmaktadır.

Ölümün kime ne zaman geleceği belli olmaz. Geride kalacak eşinizi (erkek-kadın fark etmez) ve çocuklarınızı veya ana-babanızı düşünüyorsanız ve SSK'ya ödenmiş 900 gününüz yoksa askerlik ve varsa yurtdışı çalışmalarınızdan 900 gün kadarını borçlanıp 1 Ekim 2008 günü gelmeden ödemekte fayda var.

4- 1 Ekim'den önce sigortalı olmak da avantajlı

Bugün için kimin nereden emekli olacağını hesaplarken son yedi yıllık (2 bin 520 günlük) prim ödemelerinden en çok SSK'ya mı, Bağ-Kur'a mı, Emekli Sandığı'na mı prim ödediğine bakıyoruz. Yeni dönemde ise SSK'lıların adı 4/a, Bağ-Kur'lular 4/b ve memurlar da 4/c oldu. Buna göre 1 Ekim 2008'den önce SGK'lı olanların hangi şartlarla emeklilik hakkı kazanacakları ve emekli aylıklarının hesaplama usulü yine son yedi yıllık prim ödeme sürelerine bakılarak karar verilecek. Ancak, 1 Ekim 2008 günü ve sonrasında ilk defa SGK şemsiyesi altına

girenler için ise tüm çalışma hayatında en çok hangi sisteme göre (4/a, 4/b ve 4/c) prim ödendiğine bakılacak. Sistemi etkilemek 1 Ekim 2008 gününden önce işe girenler için 3,5 yıllık prim ödemesi ile mümkün olabilecek. Bu tarihten sonra işe girenlerin daha uzun süre prim ödemesi gerekecek.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

[Çalışanın Köşesi] 1 Ekim'den önce emekli olmak da ardından çalışmak da avantajlı değil

Ziya Perver 2008.07.26

Kamuda işçiyim. Emeklilik hakkımı kazandım. Her an emeklilik talebinde bulunabilirim. 5510 sayılı Kanun 1 Ekim 2008'de yürürlüğe girecek.

Bu tarihte önce veya sonra emekli olursam ne gibi hak kayıplarına uğrarım? Biliyorsunuz bu konuda çok çeşitli söylentiler dolaşıyor. Emekli maaşından tazminata kadar çeşitli hak kayıplarına uğrayacağımız söyleniyor. Tavsieniz nedir? 1 Ekim'den önce mi, yoksa sonra mı emekli olayım? Yılmaz Seyran

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası (SS ve GSS) Kanunu şayet Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmezse 1 Ekim 2008 günü yürürlüğe girecek ve pek çok uygulamayı değiştirecek. Değişecek uygulamalardan emekli aylığına etki eden iki unsurdan ilki 'güncelleme katsayısı' diğeri de 'aylık bağlama oranı'.

1-Emekli aylığını iki kriter belirler

Ne kadar emekli aylığı alacağımızı genel olarak iki kriter belli eder. Birincisi ortalama aylık kazancımız, diğeri de kazancın ne kadarının emekli aylığı olarak verileceğini belli eden aylık bağlama oranıdır (ABO). Mesela aylık brüt geliriniz 2 bin YTL ve ABO'nuz da yüzde 50 ise emekli aylığınız 1.000 YTL'dir. Ortalama aylık kazanç şimdiki ve gelecek sisteme göre bütün yıllardaki kazançlarınızın ortalamasıdır.

A- Güncelleme Katsayısı: Geçmiş yıllardaki enflasyona uğramış kazançlarımızı bugünkü değere taşımamızı sağlar. Mesela 2008 yılında ayda 2000 YTL brüt kazancınız vardır ama geçen yıl daha az ve ondan önceki yıllarda da biraz daha az değil miydi? Mesela 2000 yılında 300 YTL, 2001 yılında 500 YTL olan aylık kazançları ortalama dahil ederken güncellememiz yani artırmamız gerekir, güncelleme katsayısı işte bu işe yarar.

Şimdiki sisteme göre, geçmiş yıllara ait kazançlarımızın güncellenmesinde halen hem TÜFE'nin yüzde 100'ü hem de gelişme hızının (GH'nin) yüzde 100'ü dikkate alınmaktadır. Yeni yasa sonrasında, 1.10.2008 gününden sonraki kazançlarımızın güncellenmesinde GH'nin yüzde 70'i kesilecek sadece yüzde 30'u dikkate alınacaktır. Yani geçmiş yıllara ait kazançlarımız bugüne taşınırken artık daha az olacaktır. Bu durumda da ortalama aylık kazancımız düşük olacağından daha az aylık alacağız.

Öte yandan 1 Ekim 2008 gününden sonra geçmiş çalışma yıllarımız için (kaç yılınız varsa) kısmi bir emekli aylığı hesaplanacak. Bu aylık her yıl yeni getirilen ve içinde GH'nin yüzde 70'inin olmadığı eksik güncelleme katsayısı ile artırılabilecek. Yani emekli aylıklarımız her yıl aşağıya çekilecek. İşte hem geçmiş yıllara ait kazançların güncellenmesinde hem de geçmiş döneme ait kısmi emekli aylığımızın emeklilik gününe kadar artırılmasında kullanılan güncelleme katsayısındaki azalış olacaktır. Bu konu Anayasa Mahkemesi'ne taşınmış durumda.

B- Aylık Bağlama Oranı (ABO): Şu an için emekli aylıkları iki sisteme göre belli edilmektedir. 31.12.1999 öncesi için ayrı sistem, 01.01.2000 günü ve sonrası için ayrı bir sistem var.

2000 yılı öncesi dönemde gösterge tablosundan emekli olan bir SSK'linın ilk 5 bin günü için aylık bağlama oranı yüzde 60'tır. Bu 5 bin günden sonraki her 240 gün için yüzde 1 artar. Örnek olsun diye hesaplırsak 9000 gün için yüzde 76'dır.

2000-2007 döneminde toplam gün sayılarınızın;

- İlk 3 bin 600 günü için yüzde 35,

- 3 bin 600 günden sonraki 5 bin 400 günün her 360 günü için yüzde 2

- 9 bin günden sonraki her 360 gün için yüzde 1,5 olmak üzere, 9 bin günü olan birisi için toplamda yüzde 65'tir.

C- Yeni getirilen ABO: 5510 Sayılı Kanun ile ABO hesaplaması her yıl yani prim ödeme gün sayınızın her 360 günü için yüzde 2 olmak üzere 9 bin gün için yüzde 50 olacaktır. ABO'da her kanun değişikliği biraz daha aşağıya çekilmiştir.

2- Ekimde herkesin aylığı eski sistemden hesaplanacak

SS ve GSS Kanunu'nun yürürlüğe gireceği gün herkes için eski sisteme göre emekli aylığı hesaplanacak ve bir kenara yazılacaktır. Fakat ne yazık ki yazılan bu aylık her yıl yeni getirilen güncelleme katsayısı ile artırılabacaktır. Bu nedenle eski kazanılmış haklarımız olduğu ifade edilen dönem için hesaplanan emekli aylığı eski güncelleme katsayısı ile değil içinde gelişme hızının tam olmadığı yeni güncelleme katsayısına göre artırılacağı için artış şimdiye göre az olacaktır. İster emekli olsun ister olmasın herkesin, 1 Ekim 2008 günü emekli aylığı hesaplanacak. Tablodan bakacak olursak mesela 1 Ekim 2008 günü sizin için hesaplanan aylık 1000 YTL olsun, bu aylık yeni getirilen güncelleme katsayısı ile artırılabacak ve 2009 Ekim'inde 1.133 YTL'ye, 2010 Ekim'inde 1.284 YTL'ye yükselecektir.

3- Sistem değişmeseydi ne olurdu?

Mesela 1 Ekim 2008'de emekli oldunuz. SSK ayda 1.000 YTL emekli aylığı hesapladı. Siz de şimdiki sistem gereğince emekli olmayıp bir yıl daha çalışırsanız 2009 Ekim'inde (2008 Tüfe'si yüzde 10 ve 2008 GH'si yüzde 10 olsa) emekli aylığınız yaklaşık 210 YTL daha fazla olur, yani 1.210 YTL'ye ulaşır. Bir yıl daha çalışırsanız 2010 Ekim'inde aylığınız (2009 Tüfe'si yüzde 10 ve 2009 GH'si yüzde 10 olsa) 1.464 YTL olur. 2011'de emekli olursanız, 1.772 YTL olur.

Ancak, sistem 1 Ekim 2008 günü değişecek ve güncelleme katsayısı içinde gelişme hızının yüzde 70'i olmayacak. Bu durumda 1 Ekim 2008 günü 1.000 YTL emekli aylığı olan birisi bir yıl daha çalışırsa 2009 Ekim'inde emekli aylığı 133 YTL artacak. Bir yıl daha çalışırsa 2010 Ekim'inde maaşı 1.284 YTL'ye ulaşır. Yani sistem değişmemiş olsaydı emekli aylığınız 2010 yılında 1.464 YTL olacağı yerde sistem değiştiği için 1.284 yeni lirada kalacak.

4- Emekli olursanız aylığınız sadece TÜFE kadar artacak

O halde 2008 Ekim'inde emekli olalım mı diyenlere de 'emekli aylığınız sadece TÜFE kadar artacak' bilgisini verebilirim. Emekli olduktan sonra aylıklara her altı ayda bir TÜFE hem de beklenen TÜFE kadar zam yapılmaktadır. Bu durumda Ekim 2008'de emekli olursanız, emekli aylığınız her yıl yüzde 10 artacak. Emekli aylıklarınızı reel olarak azaltacak sistem yürürlüğe girerse yukarı tükürsen bıyık (çalışsan emekli aylıkları azalacak), aşağı tükürsen sakal (emekli olsan daha da az olacak) şeklini alacak demektir.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

KEY listesinde adınız yoksa ya da paranız eksikse ne yapmalısınız?

Ziya Perver 2008.08.02

'Konut Edindirme Yardımı'na (KEY) ilişkin kanun 1986 yılında yasalaştı. 01.01.1987 günü de uygulanmaya başlanmıştı. Dokuzdan fazla işçi çalıştıran özel sektör işvereni ile hemen tüm devlet çalışanları adına kamu, ücretlerden kesinti olmaksızın herkes için eşit tutarda yardım yapacaktı.

Yani ücretin-aylığın belli bir oranı değildi. İşverenler, tasfiye edilen Emlak Bankası'na her çalışanı için eşit tutarda para ödedi. 3320 sayılı Kanun gereğince çalışanlar için işverenlerince ödenen KEY'ler altışar aylık mevduat faizi ile değerlendirilmekteydi. İlgili 10. maddeye göre; "Toplu Konut ve Kamu Ortaklığı İdaresi Başkanlığı, bu Kanun uyarınca Türkiye Emlak Kredi Bankası'nda açılan hesaplarda toplanan paraları devlet tahvili, Hazine bonosu veya gelir ortaklığı senedine yatırmak sureti ile nemalandırabilir. Türkiye Emlak Kredi Bankası, söz konusu hesaplarda toplanan paraların bakiyesine altı ay vadeli mevduata uygulanan oranda faiz tahakkuk ettirir..." demektedir. 1999 sonrasında dağıtıldığı zamana kadar ise KEY paralarının verildiği EGYO'nun (Emlak Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı'nın) değer artışı ile hesaplamalar yapıldı.

Kamuda çalışan işçi ve memurlar için çalıştıkları kurumlar, özel sektör çalışanları için de SSK (yeni adıyla SGK) KEY ödentisine ilişkin listeleri 28 Şubat 2008 günü Tasfiye Halindeki Türkiye Emlak Bankası'na verdi. Ancak gerek kamu kurumları gerekse SGK isim listelerini muntazam tutmadığı için isimlerde eksiklikler var. Hak sahipleri, listede yer alıp almadıklarını www.keyodemeleri.com web sayfasından TC kimlik numarası veya sosyal güvenlik numarası ile öğrenebiliyor. Ancak listelerdeki KEY rakamlarında eksiklikler var. Hatta bazı devlet kurumları ile belediyelerden hiç KEY ödenmediğine ilişkin bildirim yapılmış.

1987-1995 yılları arasında KEY ödentileri her ay işveren ve devletçe Emlak Bankası'na yatırılıyordu. Her 3 ayda bir de bu paraların kimin adına ödendiğini açıklayan 'şahıs icmal bordrolarının' verilmesi gerekiyordu. Ancak gerek Emlak Bankası ve gerekse belge tutmak ve geciken ödemeleri tahsil ile görevli olan SSK, o yıllarda para almaya gelince alıyorlar ama 3'er aylık şahıs icmal bordrolarına gelince almıyorlardı. İşte bu nedenle hem isimler eksik hem de isimlere ait tutarlar yanlış.

Süreç nasıl işleyecek?

KEY ödeme listeleri, 27 Temmuz 2008 günü yayımlanan Mükerrer Resmî Gazete'de ilan edildi. Listede isimleri çıkmayan kişiler ile aldıkları paranın düşük olduğunu öne sürenler ilan tarihinden itibaren 3 ay içinde; memur iseler çalıştıkları kuruma, özel sektör çalışanı iseler de SGK'ya itiraz edebilecek. İtirazların son günü 27 Ekim 2008. Kanun'da, "Türkiye Emlak Bankası Anonim Şirketi'ne iletilen listelerde isimleri yer almadığı halde, konut

edindirme yardımına müstahak olduğunu ileri sürenler... kurum ve kuruluşlara başvurmaları halinde, adlarına daha önce konut edindirme yardımı yapıldığı hususunun her zaman düzenlenmesi mümkün olmayan nitelikteki belgelerle kanıtlanması veya bu durumun ilgili kurumların kayıtları ile anlaşılması kaydıyla, konut edindirme yardımı tutarları ilgili kurum veya kuruluşlarca hesaplanarak ilgililerin başvurusunu izleyen 2 aylık süre içinde ... Bankaya bildirilir..." deniliyor.

Başvuru yapılacak yerler

İtirazlar, KEY ödentilerini bildirmekle yükümlü kurum ve kuruluşlara yapılacak. 1987-1995 arasında SSK'lı olarak özel sektöre ait 10 veya daha fazla işçinin bulunduğu işyerlerinde çalışanlar eski adıyla SSK'ya yeni adıyla SGK'ya itiraz edebilecek. Bu durumda hem o dönemde çalıştıkları kuruma (halen açıksa) hem de SGK'ya itiraz etmekte fayda var. Ama itirazın ekinde belge yoksa itirazınız pek makbul olmaz. Madde içinde de yazdığı gibi itiraz, "...her zaman düzenlenmesi mümkün olmayan nitelikteki belgelerle kanıtlanması veya bu durumun ilgili kurumların kayıtları ile anlaşılması kaydıyla.." yasal itiraz olarak kabul edilecek. Yani o dönemlere ait KEY kesintisi ile ilgili belgeler gerekiyor. Fakat, elinizde belge yoksa bile itiraz edin, itirazdan sonra mahkemeye gidebilmenin yolu açılıyor. İtiraz etmezseniz mahkemeye de gidemezsiniz, daha doğrusu gitseniz bile davanız reddedilir. Bu nedenle mutlaka itiraz edin.

Vatandaşlık numarası olmayanın da itiraz hakkı bulunuyor

Listede adım var. T.C. Emekli Sandığı sicil numaram da mevcut. Adıma göre alacağım parada bir kuruş bile eksik yok. Ama Ziraat Bankası vatandaşlık numaram olmadığı için paramı vermiyor. Ben ne yapacağım, nereye müracaat edeceğim? Sabahattin Gökçe-Ödemiş

İsmi, sosyal güvenlik numarası ve KEY parası olan ama T.C. Kimlik numarası listelerde olmadığı için Ziraat Bankaları'ndan para alamayanlar da dilekçe yazıp itiraz edebilecek. Siz de en son çalıştığınız kamu kurumuna dilekçe yazıp, T.C. vatandaşlık numaranızı listeye ilave ettirmelerini talep edeceksiniz. Onlar da 2 ay içinde tasfiye halindeki Emlak Bankası'na durumu bildirerek vatandaşlık numaranızı listeye ekletecek. Ardından paranızı bankadan alabilirsiniz.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

SSK'lı kadınlar, doğum süresi için 2 yıllık borçlanmayı 1 Ekim'den sonra yapabilir

Ziya Perver 2008.08.09

Eşim, 12.12.1965 doğumlu. 1.4.1984 tarihinde de SSK başlangıcı var. 31.8.1989'a kadar 1.920 gün prim ödenmiş. 1.3.2001'den 31.7.2002 tarihine kadar da 510 gün isteğe bağlı SSK primi ödedik. Buna göre eşim ne zaman emekli olabilir? Şu anda çalışmıyor, yeni çıkacak Sosyal Güvenlik Kanunu'nda yer alan doğum süresini borçlanma imkânından biz de yararlanabilir miyiz? Eşim doğumlarını çalışma süresi içinde yapmadı. İlk çocuk 1990, ikincisi de 1996 doğumlu. Bağ-Kur'lulara verilen geriye dönük borçlanma SSK'lılar için düşünülmüyor mu? Emekli olmayı düşünmez isek ödediğimiz parayı geri ne zaman alabiliriz? S. Öztaş

Eşiniz emeklilik için gereken 3 şarttan ikisini (yaşı ve sigortalılık süresini) tamamlamış. Ama son şart olan 5 bin gün prim ödeme şartını yerine getirememiş. Bu sebeple ne zaman 5 bin günü tamamlarsa o gün emekli olabilir. Ya da 3 bin 600 gün sayısı ile 58 yaşında emekli olur. 1 Ekim 2008 günü yürürlüğe girecek olan 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 41. maddesine göre; "Kanunları gereği verilen

ücretsiz doğum ya da analık izni süreleri ile 4. maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamındaki sigortalı kadının, iki defaya mahsus olmak üzere doğum tarihinden sonra iki yıllık süreyi geçmemek kaydıyla hizmet akdine istinaden işyerinde çalışmaması ve çocuğunun yaşaması şartıyla talepte bulunulan süreleri" borçlanma imkânı gelecek. Yani, eşinizin gerçekleştirdiği her iki doğum anında çalışıyor olması gerekmiyor. Eski adıyla SSK'lılar, yeni adıyla 4/a'lıların doğum sürelerini borçlanması için çalışma süresi içinde doğum yapması şart değil.

1 Ekim 2008 gününden sonra eşinizin yaptığı 2 doğum için ikişer yıldan 4 yıllık (1.440 günlük) borçlanma yapabileceksiniz. Ama bu yeterli değil. Şimdiden isteğe bağlı SSK'ya prim ödemeye başlayın veya eşinize bir işyerinden SSK'lı bildirimini yapın.

Bağ-Kur'lulara geriye dönük borçlanma diye bir şey hiç çıkmadı. Sadece, (vergi mükellefi-şirket ortağı olduğu halde Bağ-Kur'a kaydolmamış veya) Bağ-Kur'lu olduğu veya olması gerektiği halde Bağ-Kur'a prim ödememiş olanlar için ödeme kolaylığı çıktı. Emekli olmayı düşünmez iseniz bugüne kadar ödediğiniz primleri geri alabilirsiniz. Ancak bunu eşiniz 60 yaşını tamamladığında iade olarak alırsınız. O zamana kadar gerçekleşecek enflasyonu düşünürsek söz konusu para bir ciklete ancak yeter.

Bağ-Kur borçlusu, oğlu üzerinden sağlık karnesi almamalıydı

Babam, 68 yaşında. 1997'de Güneydoğu Birlik'e ürün verdiği için yeni çıkan Bağ-Kur affından yararlanmak için başvurduk. 11 bin 500 YTL borcumuz çıktı. Babam, 1992'den 1996'ya kadar tarım sigortası yatırdığı halde hesabına kaydedilmemiş, neden olabilir? Babamın sağlık güvencesi şu anda öğretmenlik yapan abimin üzerine. Böbrek hastası olduğu için raporla ilaçlarını sürekli alıyor. (İlaçların tutarı yaklaşık 5 bin YTL.) Babamın Bağ-Kur sigortasını başlattığımız için bu raporu kendi üzerine nasıl alırız? Cuma Ç.

Babanız, 1.1.1997 gününden beridir aralıksız olarak Tarım Bağ-Kur'ludur. Ama borcu bulunduğu için Bağ-Kur sağlık sigortasından yararlanamamış. İşte bu durumda oğlu üzerinden sağlık karnesi kullanamazdı. Bu durum tespit edilirse ağabeyinizin çalıştığı kurum, ödenen sağlık hizmetlerinin faturasını ister. Bu arada 1992-1996 arasında tarım sigortasında prim ödediğinizden bahsediyorsunuz, şayet bu SSK tarım sigortası ise hizmetler görünmez; elinizdeki ödeme makbuzlarını SSK'ya verince hizmete eklenir. Şu anda babanız, borcu kalmadığına göre hemen Bağ-Kur'a gidip sanal sağlık karnesi alabilir ve ağabeyinizin sağlık karnesini iptal ettirebilir. Son olarak babanızın bir de 2701030115352 sigorta sicil numarası var, sanırım bu bahsettiğiniz Tarım SSK numarası olabilir.

SSK ve Emekli Sandığı emeklileri, KEY paranız var

"3320 sayılı Memurlar ve İşçiler ile Bunların Emeklilerine Konut Edindirme Yardımı Yapılması Hakkında Kanun"un (KEY) 1. maddesine göre; (bağımsız konutu olmayanlardan)

Emekli Sandığı'ndan emekli, adi malullük ve vazife malullüğü aylığı almakta olanların kendilerine,

506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu ile aynı kanunun geçici 20. maddesine tabi ve 991 sayılı kanun ile Sosyal Sigortalar Kurumu'na devredilen sandıklar mevzuatına göre yaşlılık veya malullük aylığı bağlanmış bulunanlara, konut edindirme yardımı yapılmıştır.

İşte bu sebeple ister 1987 yılından önce emekli olmuş, ister 1987-1995 yılları arasında emekli olanlar, KEY listelerine mutlaka baksın. Bu emeklilerden vefat etmiş olanların mirasçıları da parayı alabilir. Çıkmayanlar da SGK'ya itiraz edebilir.

Okur sorularına kısa cevaplar

Ahmet Aydın: Çalışmadığınız, öğrencilikle geçen süreleri borçlanamazsınız. Verdiğiniz bilgilere göre de 48 yaşından sonra olmak kaydıyla 25 tam yıllık memuriyet süresini tamamladığınız anda emekli olacaksınız.

Yavuz Okur: 17.8.1973 doğum tarihli eşiniz için 30.4.2008'de Bağ-Kur'a 15 yıl 4 aylık yurtdışı borçlanması ödemişsiniz. Bu durumda bundan sonra prim ödemeseniz bile eşiniz 56 yaşında (17.8.2029) Bağ-Kur'dan emekli olur. Bağ-Kur'a isteğe bağlı olarak prim ödemeye devam eder de 20 tam yılı tamamlarsanız bu kere 49 yaşında (17.8.2022) emekli olur. Emekli aylığı da 500 YTL kadardır. Bundan sonra 3,5 yıl SSK'ya çalışarak prim öderse yine 49 yaşında SSK'dan emekli olur. Alacağı emekli aylığı 600-700 YTL kadar olur. SSK'ya ödenmiş 1.080 günü olmadığından isteğe bağlı SSK'lı olamaz.

M.Emin Aktaş: 1.6.1999 işe giriş tarihiniz ve 1969 doğum yılınızla var olan rahatsızlığınız sebebiyle başvuracağınız defterdarlıktan vergi indirim belgesi alırsanız, yüzde 40-59 rapor oranıyla 18 yıllık sigortalılık süresi ve 4 bin 080 günle 2017 yılında, yüzde 60-79 arasında rapor oranıyla 17 yıllık sigortalılık süresi ve 3 bin 840 günle 2016 yılında, yüzde 80 ve üzeri rapor oranıyla 15 yılda 3 bin 600 günle 2014 yılında SSK'dan emekli olursunuz. Emekli olunca elinize bugünkü rakamlarla 600 YTL geçer.

İbrahim Bektaş: 2003'ün temmuz ayında ilk kez SSK'lı olmuşsunuz, ama 1992 ile 1997 arasında sizi SSK'lı yapmayan işverenleri dava etme zamanını geçirmişsiniz. Zira, işten ayrıldığınız (1997) yılı takip eden 5 tam yıl içinde iş mahkemesinde hizmet tespit davası açmanız gerekirdi.

Rafet Bilir: Anneniz Türkiye'ye kesin dönüş yapmamış. Yani Almanya'dan ikametini sona erdirdiğine dair belge getiremezse yurtdışı borçlanmasıyla buradan emekli olamaz.

Mustafa Dağlı: Adınıza çıkan KEY ödemesini, çalışma sürenize göre yeterli görmüyorsanız 27 Ekim 2008 gününe kadar mutlaka SGK'ya itiraz dilekçesi veriniz.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Sicil affından yararlanan memur boş geçen süreleri borçlanabilir

Ziya Perver 2008.08.16

Memur iken başörtüsü sebebiyle disiplin cezası alıp 1999 yılında mesleğimden çıkarılmıştım. 2006'da getirilen sicil affı ile yeniden mesleğime başladım. Ancak boş geçen 7 yıllık süre nedeniyle şimdi daha geç emekli oluyorum. Bu 7 yıllık süre için geçen hafta yazdığınız gibi doğum borçlanması yapabilir miyim? İsmi mahfuz

Doğum borçlanması yapmanıza gerek yok. 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu 1 Ekim 2008 günü yürürlüğe girince, açıkta geçen 7 yıllık süreyi borçlanma hakkınız olacak. Sizin gibi disiplin kurulu kararıyla binlerce kamu çalışanı memuriyetten çıkarılmıştı. Bunlar 2006 yılındaki sicil affı ile memuriyete geri döndü ve 5510 sayılı kanun 1 Ekim 2008 günü yürürlüğe girerse başvurular başlayacak. Buna göre 6 ay süresince yani 31 Mart 2009'a kadar borçlanma dilekçesi verip 7 yılı satın alabilirsiniz. 08.05.2008 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 5754 sayılı kanunun 68. maddesiyle gerekli düzenleme yapılmıştır.

İlgili kanunun geçici 4. maddesinin son fıkrasına göre: "Personel mevzuatına göre almış oldukları disiplin cezası sonucu 23/4/1999 tarihi ile 14/2/2005 tarihleri arasında memuriyetleri sona erenlerden, 22/6/2006 tarihli ve 5525 sayılı kanun uyarınca haklarında verilmiş disiplin cezaları bütün sonuçları ile ortadan kaldırılanların, bu

kanunun yürürlük tarihinden itibaren altı ay içerisinde kuruma müracaatları halinde, görevlerinden ayrıldıkları tarih ile göreve başladıkları tarih arasındaki prim veya kesenek ödenmemiş süreleri, istekleri halinde, görevlerinden ayrıldıkları derece ve kademelerine prim veya kesenek ödenmemiş veya borçlanmak istedikleri sürenin her üç yılına bir derece ve her yılına bir kademe verilmek ve öğrenim durumları itibarıyla 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 36. maddesindeki yükselebilecekleri dereceleri geçmemek üzere tespit edilecek derece, kademe ve ek göstergeleri ile emekli keseneğine esas aylığın hesabına ait tüm unsurların toplamının müracaat tarihinde yürürlükte olan katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarlar esas alınarak, yine o tarihteki kesenek ve karşılık oranları borçlandırılmak suretiyle hizmetten sayılır. Bundan doğacak borç tutarının tamamı borcun tebliğ edildiği tarihten itibaren iki yıl içinde kendileri tarafından eşit taksitlerle veya defaten ödenir."

Madde metninden de anlaşılacağı gibi;

23.4.1999 tarihi ile 14.2.2005 tarihleri arasında aldıkları disiplin cezaları sonrasında memuriyetleri sona erenler, 5525 sayılı kanun uyarınca yeniden göreve başlamışlarsa boşta geçen sürelerini borçlanabilecek.

- İlgili kişilerin 5510 sayılı kanunun 1.10.2008 günü yürürlüğe girmesini takip eden altı ay için müracaat etmesi gerekiyor. Müracaat yeri ise Sosyal Güvenlik Kurumu.
- Borçlandırılan rakam, iki yıl içinde eşit taksitlerle ödenebilecek.

İşe giriş bildirgesi için zamanaşımı olmaz

01.01.1965 doğumluyum. 15.09.1985 tarihinde SSK başlangıcım yapıldı. Aynı sene askere gittim. Dönüşte 1996 yılına kadar sigortasız çalıştım. 1996'da SSK yeniden devam etmeye başladı. Günlerimi toplatmak için SSK'ya gittim. İşe giriş tarihi 1985 değil 1996 olarak görünüyor. Ama bendeki SSK kimliğinde işe giriş tarihi olarak 1985 yazıyor. SSK yetkilileri, işverenin 1985'te işe giriş bildirgesi verdiğini ama prim yatırmadığı için gözükmediğini söyledi. Unkapanı'ndaki SSK'dan ilk işe giriş bildirgesini buldum ve fotokopisini aldım. Mahkemeye vermek için avukata gittiğimde haklı olduğumu ama 5 yıllık zamanaşımına uğradığını bildirdi. Ben 1996'dan beri bir kamu kuruluşunda çalışmaktayım. Sağlık durumum da iyi değil. 2013 yılını ipe çekerken şimdi emekliliğim 2021'e kalmış görünüyor. Bu konuda ne yapabilirim? Erdal Demir

01.01.1965 doğum tarihiniz ve 15.09.1985 işe giriş tarihinizle 49 yaşında yani 01.01.2013 tarihinde, en az 5 bin 300 günle SSK'dan emekli olursunuz. 2013 yılında SSK'ya emeklilik başvurusu yapın. Eğer 1985 yılında prim ödenmemesi gerekçesiyle başvurunuz reddedilirse İş Mahkemesi'nde dava açın. Eğer 2013'e kadar sabredemezseniz, derhal 1985 yılı için hizmet tespit davası açabilirsiniz. Zira işe giriş bildirgesi verilmiş olanlar için 5 yıllık zamanaşımı süresi söz konusu değil. Konuyla ilgili bir Yargıtay kararı da şöyle:

Örnek yargı kararı

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu

Esas: 2006/10-629 ve Karar: 2006/669, Tarih: 18.10.2006

ÖZET: Somut dava, 506 sayılı kanunun 79/10. maddesine dayalı sigortalı hizmetin tespiti istemine ilişkindir. 506 sayılı kanunun 79/10. maddesine göre yönetmelikle tespit edilen belgeler kapsamında olan işe giriş bildirgesinin verilmesi durumunda, bildirmede öngörülen işe başlama gününden sonrası için 5 senelik hak düşürücü süreden bahsedilemez...

Yıllık izin sözleşme ile artırılabilir

SSK'lı statüde çalışan bir hekimim. İşveren ile yapılan sözleşmede yıllık izin hakkım 30 gün olarak belirlenmiştir. Emekli olduğum takdirde kullanmadığım izinlerin geri ödenmesinin bu sözleşmedeki mutabakata göre yıllık 30

gün üzerinden hesaplanması gerekmez mi? Dr. Safa Kaya

4857 sayılı İş Kanunu'nun 'Yıllık ücretli izin hakkı ve izin süreleri' başlıklı 53. maddesine göre; "... İşyerinde işe başladığı günden itibaren, deneme süresi de içinde olmak üzere, en az bir yıl çalışmış olan işçilere yıllık ücretli izin verilir. Yıllık ücretli izin hakkından vazgeçilemez. Niteliklerinden ötürü bir yıldan az süren mevsimlik veya kampanya işlerinde çalışanlara bu kanunun yıllık ücretli izinlere ilişkin hükümleri uygulanmaz. İşçilere verilecek yıllık ücretli izin süresi, hizmet süresi;

- a) Bir yıldan beş yıla kadar (beş yıl dahil) olanlara on dört günden,
- b) Beş yıldan fazla on beş yıldan az olanlara yirmi günden,
- c) On beş yıl (dahil) ve daha fazla olanlara yirmi altı günden az olamaz.

Ancak on sekiz ve daha küçük yaştaki işçilerle elli ve daha yukarı yaştaki işçilere verilecek yıllık ücretli izin süresi yirmi günden az olamaz. Yıllık izin süreleri iş sözleşmeleri ve toplu iş sözleşmeleri ile artırılabilir."

Maddede geçen izin süreleri asgari sürelerdir. Bu süreler sizde olduğu gibi hizmet sözleşmesi ile artırılarak daha fazla verilebilir. İşte, sözleşmenizde kaç gün yazıyorsa o kadar gün izin kullanacaksınız. Şayet yıllık izinlerinizden kullanmadıklarınız var ise sözleşmede yazan rakama göre işten ayrılırken parasını alacaksınız.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

[Çalışanın Köşesi] SSK, sigortasız çalıştırılan işçiden prim talep edemez

---

Ziya Perver 2008.08.23

Annemi yıllarca sigortasız çalıştıran işyerini dava ettik ve mahkemeyi kazandık. 2007 Nisan ayında da emeklilik müracaatında bulunduk. Kazandığımız mahkeme ilamını da Konya SSK'ya sunduk.

Ancak işverenin ödemediği primleri bizden istediler. En son 7 Nisan 2008 tarihli 46.574 sayılı yazı ile bize şunu dediler: "TC Beyşehir Asliye Hukuk (İş) Mahkemesi'nin 2004/296 esas ve 2005/488 karar ve Yargıtay 21'inci Hukuk Dairesi Başkanlığı'nın 2006/2787 esas ve 2006/16491 karar No'lu Yargıtay ilamı ile düzenlenen bildirge ve bordrolar ile ilgili oluşan prim bedellerinin zamanaşımına giren kısmının sigortalı tarafından ödenmesi gerekmektedir. Ödenmemesi durumunda tespit edilen günlerin işleme alınmayacağına bilinmesini bilgilerinize rica ederiz." Bu yazı ile bildirilen prim borçlarını da ödedik. 2007 Nisan ayından itibaren biriken aylıklarımızı toplu olarak alabilir miyiz? Hanife Tunç'un oğlu Yakup Tunç

SSK, işverenden prim tahsil eder. İşveren prim ödememiş, SSK ise bu durumda işçiyi cezalandırıyor. Bunu hukuka aykırı bir şekilde yapıyor. Normal şartlarda primlerin ödenip ödenmemesi işçinin görevi ve sorumluluğunda değildir. SSK, bu yasadışı işlemi 25 Şubat 1982 tarihli 2952 sayılı genelgesi ile talimatlandırmış ve SSK müdürlüklerine göndermiştir. Bu genelge Yargıtay 10. Hukuk Dairesi'nin 13.04.1981 gün, Esas: 1981/608 ve No: 2253 sayılı kararına dayandırılıyor. Ancak dayanak olarak alınan mahkeme kararıyla genelgenin doğrudan bir alakası yok. Çünkü, genelgede bahsi geçen mahkeme kararı kötü niyetli bir işçinin davranışlarıyla ilgili.

1- Mahkemeye veren kazanır

Mahkemeler ve Yargıtay'dan, SSK'nın bu genelgenin tam tersi kararlar çıkmaktadır. Mesela, Gaziantep İş Mahkemesi'nin 28.2.2006 tarih ve 1285-189 esas numaralı kararının temyizi sonrasında Yargıtay 21. Hukuk Dairesi'nin 2006/3797 esas ve 2006/13179 karar sayılı 27.11.2006 günlü kararına konu olayda; Gaziantep İş Mahkemesi'nin Yargıtay tarafından onanan kararıyla, işçinin 15.4.1989-30.9.1997 tarihleri arasındaki 5 yıl 5 ay 15 günlük (toplam 1.965 gün) sigortalı çalışmalarının tespitine karar verildiği, davacının 22.4.2003 tarihli dilekçe ve mahkeme kararı ile tespiti yapılan sürenin sigortalılık süresine eklenmesini talep ettiği, kurumun işverenden primlerin tahsili için gerekli işlemleri yaptığı, ancak tahsilini sağlayamadığını belirtip, mahkeme kararı ile tespit edilen süreye ait primler işverence ödenmediğinden emeklilik için gereken süreye dahil edilmeyeceğini, işveren primlerini işçinin ödemesini aynen sizde olduğu gibi bildirmiştir. İşçi de bunun üzerine yeniden İş Mahkemesi'ne gitmiştir.

Davacı işçi, yaşlılık aylığına hak kazandığının tespitini istemiş, mahkeme ise sigortalı çalışmalarından bir kısmının hizmet tespiti davası yoluyla elde edildiğini ve bu hizmetlere ilişkin primlerin işveren tarafından kuruma yatırılmadığını, primleri tahsil edilemeyen sürenin sigortalılık süresine eklenemeyeceğini, dolayısıyla prim ödeme gün sayısı koşulunun oluşmadığı gerekçesiyle istemi reddetmiştir. (Bugüne kadar kurş prim ödememiş belediye ve resmî kurum işçileri nasıl emekli ediliyor sormak gerek.) Mahkemenin reddetmesi üzerine işçinin talebiyle temyize (Yargıtay'a) gidilmiştir.

2- Yargıtay'dan tokat gibi cevap

Yargıtay 21. Hukuk Dairesi olayı incelemiş ve en iyi şekilde karar vermiştir. "506 sayılı yasanın 79/10. maddesinde 'yönetmelikle tespit edilen belgeleri işveren tarafından verilmeyen veya çalıştıkları kurumca tespit edilmeyen sigortalıların çalışmalarını, hizmetlerinin geçtiği yılın sonundan başlayarak beş yıl içerisinde mahkemeye başvurarak alacakları ilam ile ispatlayabilirlerse, bunların mahkeme kararında belirtilen aylık kazanç toplamı ile prim ödeme gün sayılarının nazara alınacağı' belirtilmiştir. Yasada başka bir koşul öngörülmemiş olup, prim borçlarının ödenmesinden işverenler sorumlu olduğuna, ödenmeyen primlerin tahsil ve takibinden de kurum yetkili ve görevli bulunduğuna göre, yasanın öngördüğü şekilde çalışmaları bildirmeyen işveren ve çalışmayı tespit etmeyen kurumun bu davranışlarının sonucu sigortalıya yüklenmemelidir. Aksi bir düşünce sigortalının hiçbir zaman yaşlılık aylığına ulaşamaması gibi bir sonucu da doğurabilir, bu da sosyal güvenlik ilkeleri ile bağdaşmaz." diyerek mahkemenin verdiği kararı bozmuştur.

3- Hakkınızı almak için dava açın

Aslında işverenin yatırmadığı primleri ödemek zorunda değildiniz. Şimdi yapmanız gereken şu: SSK'ya ödediğiniz işveren borçlarını geri almak ve 2007 yılı Nisan ayından beridir bekleyen emeklilik işleminin sonlandırılması için yukarıda verdiğim örnek karara göre Sosyal Güvenlik Kurumu'na devredilen SSK'yı dava edin. Ancak önce emeklilik müracaatınıza ne cevap verilecek diye Bilgi Edinme Kanunu çerçevesinde SGK Başkanlığı'na (www.sgk.gov.tr) emeklilik başvurunuzun akıbetini sorun. Gelen cevap olumsuz ise gidip İş Mahkemesi'nde ikinci bir dava daha açın. Bu davada hem reddedilen emeklilik müracaatınızı hem de işveren yerine ödediğiniz paraları geri isteyin. Davayı kazanınca birikmiş aylıklarınızı da alırsınız.

Babalık davası tamamsa kız yetim aylığı alır

Diyarbakır'da avukatım. Sorun şu: Müvekkilimin annesi yaşıyor, babası 1994'te ölmüş. Ancak resmi nikâhları yok. Müvekkilenin yaşı 30 civarında ve maddi olarak kötü durumda. Babalık davası ve tanıma koşulları oluşmadığından veraset davası açtık. Yargılama neticesinde müvekkilenin babasına varis olduğuna dair veraset belgesi aldık. Bu şekilde SGK'ya başvurduğumuzda ise yetim aylığı talebimiz reddedildi. Üst merciye yaptığımız başvuru henüz sonlanmadı. Bu konuda düşüncenizi belirtirseniz ve varsa Yargıtay kararı sunarsanız sevinirim. Ahmet Muhtar Coşacak

Kız çocuklarının babalarından yetim aylığı alabilmelerinin şartlarından ilki kızın babasının adının nüfusta kayıtlı olmasıdır. Babalık davası kabul görmüşse kız (diğer şartları varsa) babası üzerinden yetim aylığı alır. SSK'nın kızı yetim aylığı bağlayabilmesi için vukuatlı nüfus kayıt örneğinde babasının adının yazıyor olması yeterlidir. Ana-babası arasında nikâh olup olmamasının önemi yok. Sanırım sizin olayınızda (belirtmemişsiniz ama) çocuğun ya nüfus kaydı yok veya baba adı kısmında müteveffa babanın adı yazmıyor olsa gerek. Şayet, nüfusta babasının adı yazıyorsa başkaca bir şart aranmaksızın kızı yetim aylığı verilmelidir. Nüfusta baba ismi yazmıyorsa 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun 68. maddesine göre, "Sigortalı tarafından evlat edinilmiş, tanınmış veya nesebi düzeltilmiş yahut babalığı hükme bağlanmış çocukları ile, sigortalının ölümünden sonra doğan çocukları, bağlanacak aylıktan ... yararlanır."

Ayrıntı vermemişsiniz ama sanırım sadece miras için dava açmışsınız. Aslında mirasçı olmak ile SSK'dan hak (yetim aylığı) sahibi olmak ayrı şeylerdir. Madem veraset davasını kazandınız ve kız, babasının kızı sıfatıyla mirasçısı oldu. O halde babası üzerinden yetim aylığına da hak kazanmalıdır. SSK'nın bu konuda cevabı ret olursa İş Mahkemesi'nde dava açmanız ve sonuçtan bizleri de haberdar etmenizi isterim.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

[Çalışanın Köşesi] Veznedar yılmadı, 3 yıllık hukuk mücadelesinde bankasını dize getirdi

Ziya Perver 2008.08.30

'Hikayemi özetlemek gerekirse, 3 yıl önce Akbank'ta çalışırken iş akdimi, 4857 sayılı kanunun 24. maddesine göre haklı fesih ile sonlandırıp ayrıldım.

Haklı fesih yoluna gitmemin nedeni, fazla mesai ücretim ve toplu sözleşme ile hüküm altına alınan çalışana sağlanması gereken insanca şartların sağlanmaması idi. Yargı süreci sonunda öncelikle haklı fesih iddiamı ispatla; Kıdem tazminatımı almama, hesabımdan alınan kasa farklarının geri ödenmesine ve çalıştığım döneme ait olarak kazandığım halde istifam nedeniyle tarafıma ödenmeyen performans priminin tarafıma ödenmesine karar verildi. Yargıtay'ın da onayladığı karar artık sektör için emsal durumunda. Hikayemin ve kararın duyurulmasında bana yardımcı olabilir misiniz? Murat Gülebaş

Hikayeniz gerçekten bir hukuk mücadelesi şeklinde geçmiş. Hakkınızı sonuna kadar aramış ve hukuken çalıştığınız bankayı dize getirmişsiniz, tebrik ederim. Veznedar Murat Gülebaş mücadelesine, ilk önce yasadışı çalışma usullerini bahane gösterip noter vasıtasıyla ..... Bankası'na 17.08.2005 günü bir ihtarname göndermekle başlamış ve ihtarnamesinde, " ...19.03.2003 tarihinde Mercan şubesinde 32710 sicil No ile başlamış olduğum görevimden, aşağıda belirtmiş olduğum haklı nedenlerimin varlığıyla ve 4857 No'lu iş kanununun 24. maddesinin verdiği derhal fesih hakkımı kullanmak suretiyle ayrıldığımı bildirir, çalışmış olduğum döneme ait doğmuş ve gelecekte doğabilecek performans primi vb. diğer tüm haklarım saklı kalmak kaydıyla, başta kıdem tazminatım olmak üzere, ödenmemiş ücret, fazla mesai ve diğer tazminatlarımın, kullanmamış olduğum yıllık izinlere ait ücretler ile diğer kazanılmış haklarımın, en kısa zamanda, Mercan şubesinde maaş yatan ..... No'lu hesabıma yatırılmak suretiyle ödenmesi hususunu bilgilerinize arz ederim..." demiş ve sırasıyla,

Fazla mesailerinin yılda 270 saatten çok olduğu, fazla mesai onayı alınmadığı, fazla mesai paralarının zamanında ödenmediği, fazla mesainin istisna olmadığı en önemli nedeninin ise normal mesaideki işin devamı

niteliğindeki işlerin tamamlanması değil, aksine ve sürekli olarak şubenin eksik kadro ile çalıştırılması olduğunu,

16.08.2005'te yapmış olduğum araştırma sonucu, bazı aylarda şube müdürümce tespit edilip onaylanan fazla mesai süreleri ile bordroları ve ücreti ödenen fazla mesai süreleri arasında aleyhime farklar olmasını,

Gişe yetkilisi unvanına sahip olmasına rağmen, görev tanımında olmayan, şubenin dışarıdaki işlerini takip etmekle görevlendirilmesini,

Sürekli olarak para ve çek muhafazası ve bunların fiilen sorumluluğunu taşımasına rağmen, verilen ek görevlerin çokluğu sebebiyle bu sorumluluğu hakkıyla yerine getirememesi ve kasa açıklarına neden olduğu durumlarda, bu kasa açıkları, rızası olmadığı halde, maaşından kesilmiş ve kesilmeye devam edilmesini,

2004'e ait 18 gün yıllık izni, yerine bakacak personel olmadığı gerekçesiyle 12 gün kullanılmış ve yine aynı gerekçeyle izninin 10. günü şubeye çağrılarak 3 günlük izin hakkını kullanması da engellenmiş. Bu durumun 2005 yılı içinde tekrar etmesini gerekçe göstermiş.

2 yıl süren dava sonucunda İstanbul 2. İş Mahkemesi, 2005/595 esas, 2007/227 karar sayılı ve 24.05.2007 tarihli kararı ile okurumuzu haklı bulmuştur. Yargıtay 9. Hukuk Dairesi de (2007/23562 esas, 2008/16462 karar sayısı ile) 19.06.2008 tarihinde verdiği onama kararıyla veznedarın haklılığını kanıtlamıştır.

SGK'nın cevabı yanlış, doğum borçlanılabilir

09.08.2008'de yayınladığınız yazıda 'SSK'lı kadınlar, doğum süresi için 2 yıllık borçlanmayı 1 Ekim'den sonra yapabilir' diyorsunuz ama ben SGK Bilgi Edinme Birimi'ne sordum. Sadece 1 Ekim 2008 gününden sonraki doğumlar için borçlanma yapabilirsiniz dediler. Sosyal Güvenlik Kurumu Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği'nin B.13.1.SGK.0.BSN.BEB.0-622.02 sayı ve 16.08.2008 tarihli cevabına göre; "Sayın F. YILDIRIM, 12.08.2008 tarih ve 76512 numaralı başvurunuz...kanun 1/10/2008'de yürürlüğe girecek bu tarihten sonra doğacak çocuklar için borçlanabilirsiniz.." cevabını gönderdi. Biz şimdi eşimin doğumlarını borçlanamayacak mıyız? F. Yıldırım

SGK Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği hatalı cevap vermiş. Gerek 5510 sayılı kanunun 41. maddesi ve gerekse de 29.08.2008 günü Resmî Gazete'de yayımlanan 'Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği'nin geçici 24. maddesine göre 01.10.2008 gününden önceki doğum sebebiyle işe gidilemeyen süreler de borçlanılabilir. 5510 sayılı SS ve GSS Kanunu'nun 41. maddesi, "a) Kanunları gereği verilen ücretsiz doğum ya da analık izni süreleri ile 4. maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamındaki sigortalı kadının, iki defaya mahsus olmak üzere doğum tarihinden sonra iki yıllık süreyi geçmemek kaydıyla hizmet akdine istinaden işyerinde çalışmaması ve çocuğunun yaşaması şartıyla talepte bulunulan süreleri,.. " 1 Ekim 2008 gününden önce dahi olsa borçlanma imkanı verdiği gibi yönetmeliğin 'Kanunun yürürlük tarihinden önceki sürelerin borçlanması' başlıklı Geçici 24. maddesine göre de; "Kanunun yürürlük tarihinden önceki sürelerin borçlanması hâlinde, kanunun 4. maddesinin birinci fıkrasının; (a) bendi kapsamında bulunan sigortalılar için kanunun 41. maddesi hükümleri uygulanır, borçlanılan sürelerle ilişkin prime esas kazançların ilgili aylara mal edilmesinde, borçlanmada dikkate alınan hizmet süreleri esas alınır..." demektedir.

Ucuz askerlik borçlanması için son bir ay

03/11/1961 doğumluyum. 20 ay askerlik yaptım. 03/07/1984'ten beri SSK'lı çalışmaktayım. Ne kadar borçlanma yaparsam emekli olabilirim? İsmi mahfuz

5510 sayılı SS ve GSS Kanunu'nun yürürlüğe gireceği 1 Ekim 2008 gününden önce askerlik borçlanmasını yapmanız menfaatinize. Çünkü, borçlanma yeni yasayla zamlanacak. Halen SSK'lıların askerlik borçlanması

hesaplanırken, askerlik süresinin her bir ayı için 1 Temmuz 2008'de yürürlüğe giren asgari ücretin (638,70 YTL) yüzde 20'si yani 127,74 YTL dikkate alınmaktadır. Mesela 20 ay askerlik süresi ödeyecekse (20X127,74) 2 bin 554 YTL ödemeniz gerekiyor. 1 Ekim 2008 günü yürürlüğe girecek 5510 sayılı kanuna göre askerlik borçlanması için en az asgari ücretin yüzde 32'si kadar ödeme yapacaksınız. Bu durumda 20 aylık askerlik süreniz için ödeyeceğiniz rakam (638,70X0,32X20) 4 bin 087 YTL olacak.

Öte yandan askerlik borçlanmasında SSK'lılar şu an için borcu 6 ay içinde ister ilk günü ister son günü ödeme hakkına sahip. Halen geçerli olan uygulamaya göre, borçlanma başvurusu yapıldıktan sonra gelen değişiklikler, (örneğin asgari ücretin artması) istekliyi bağlamıyor. Gerekli tutar altı ay içinde ister taksitler halinde isterse bir defada ödenebiliyor. Ancak 1 Ekim'den sonra, borçlanma tutarlarının tamamını size bildirilmesinden itibaren 1 ay içinde ödemeniz gerekecek. Siz de 03.07.1984 sigorta başlangıcıyla (prim ödeme gününüz tamam ise) 03.07.2009 günü SSK'dan emekli olursunuz, askerliğinizi sigortalı olmadan evvel yaptıysanız 20 ayın hepsini değil sadece 10 ayını borçlanırsanız bu kere 47 yaşında (03.11.2008 günü) emekli olursunuz.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Doğum borçlanmasında son söz yargının

Ziya Perver 2008.09.06

Bir gazetede aşırı derecede hatalı bir yorum manşete taşınınca 1 Ekim 2008 günü yürürlüğe girecek olan 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu yanlış yorumlara muhatap olmaya başladı.

Sizlerden de bu konuda binlerce soru yağmaya başlayınca konuyu enine-boyuna ele alma gereği ortaya çıktı. Resmî Gazete'de yayımlanmış olan hem 5510 sayılı kanun hem de Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği'yle (SSİY) 1 Ekim 2008 gününden önce olsa dahi doğum süreleri için borçlanma yapılabileceği anlaşılmaktadır. Ancak, henüz yayımlanmayan 'Hizmet Borçlanma İşlemlerinin Usul ve Esasları Hakkında Tebliğ' taslağına göre ise sadece 1 Ekim 2008 gününden sonraki doğumlar için borçlanma yapılabileceği belirtiliyor.

1 Ekim 2008 tarihinden önceki doğumlar da borçlanılabilir

SGK'nın Bilgi Edinme Birimi'nin vatandaşlara verdiği hatalı cevapların tersine, sadece 1 Ekim 2008 gününden sonra değil, önceki doğum süreleri de borçlanılabilir. 5510 sayılı kanunun 41. maddesine göre; "Kanunları gereği verilen ücretsiz doğum ya da analık izni süreleri ile 4. maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamındaki sigortalı kadının, iki defaya mahsus olmak üzere doğum tarihinden sonra iki yıllık süreyi geçmemek kaydıyla hizmet akdine istinaden işyerinde çalışmaması ve çocuğunun yaşaması şartıyla talepte bulunulan süreleri,..." borçlanma hakkı getirilmektedir. Bu borçlanma hakkının talep tarihinin başlangıcı 1 Ekim 2008 günü olmakla birlikte kanun, geçmiş yıllardaki doğumları borçlanma hakkını kısıtlamamaktadır.

Doğum borçlanması SSK'lılar için söz konusu

Doğum ve doğum sonrası işe gidilemeyen günleri ancak bir işyerinde SSK'lı iken doğumu gerçekleştiren kadınlar yapabilir. Doğum yaptığı tarihte sosyal güvencesi olmayan ve Bağ-Kur'lu kadınlar bu süreleri borçlanamaz. Kadın memurların ise bu tür borçlanmaya ihtiyaçları yoktur, çünkü doğumdan önce 8 ve sonraki 8 haftada memura ücret ödenip sosyal güvencesi sağlanırken, doğumdan sonra alabileceği 1 yıla kadarki aylıksız izin süresini ise zaten yıllardan beri borçlanma imkanı vardır. Kanunun lafzı ve ruhi yorumuna göre, doğum sonrasında annenin bebeğini bakabilmek adına işe gitmediği sürelerden en fazla 2 yılı

borçlanabilecektir. Bu sebeple doğumu yaptığı zaman Bağ-Kur'lu olan ve memur kadınlar ile sigortası olmayan kadınlar için doğum borçlanması yoktur. Borçlanabilmek için, kadın SSK'lı çalışırken doğum yapmalı ve işe gitmemelidir.

Doğum sonrası bebek yaşmalı

Doğum borçlanmasının şartlarından birisi de doğumun sağ olması ve doğumdan sonra bebeğin yaşamasıdır. Bebeğin bir süre yaşayıp sonra vefatı halinde ise vefat tarihinden sonraki kısımlar da borçlanmaya konu edilemez. Bebeğe bakmak adına kadının işine gitmediği süre 2 yıldan çok olsa dahi ancak 2 yıllık kısmı borçlanmaya tabi tutulabilecek. İşe gidilmeyen süre 2 yıldan az ise sadece bu kısa süre borçlanmaya konu edilebilir.

Borçlanmanın belgesi işverenden

Henüz Resmî Gazete'de yayımlanmayan, 'Hizmet Borçlanma İşlemlerinin Usul ve Esasları Hakkında Tebliğ' taslağına göre, SSK'lı bir kadın işçinin çalışırken doğum yapması ve doğum sonrası işe gidememiş olması gerekmektedir. Sigortalı olunmadan önceki doğum sürelerinin borçlanılma imkanı yok. Çünkü, sigortalı olmadan önce yapılan doğumlar esnasında işveren yoktur, belge düzenlenemez. Doğum borçlanması gibi bu tür borçlanmaları sigortalı kadın kendisi yapabileceği gibi vefat etmişse geride kalan hak sahibi eşi ile çocukları da yapabilir. Borçlanma için başvurulanda geçerli olan sigorta primine esas kazancın alt sınırı (638,70 YTL) ile bu rakamın 6,5 katı (4.151,70 YTL) arasında başvuranın seçeceği rakamın yüzde 32'si üzerinden hesaplama yapılacaktır. Bu hesap ile ortaya çıkan borç sigortalıya tebliğ edilecek, sigortalı da bir ay içinde SGK'ya ödeyecektir.

Son kararı yargı verir

Erkeklerde nasıl askerlik borçlanması varsa kadınlar için de doğum borçlanması getirilmektedir. Düzenlemeden herkesin aynı şeyi anlaması beklenemez. Zira, SGK Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği'nin tasarı taslağında dar yorum getirmişti. Ama sonra yorumundan vazgeçmişti. Şimdi, tebliğ tasarısının bazı yerlerinde dar yorumlar var ama her zaman olduğu gibi son kararı önce yargı verecek.

İkinci eşten boşanınca ilk eşten aylık alırsınız

1941 doğumlu, iki evlilik geçirmiş bir bayanım. İsteğe bağlı SSK'dan emekliyim. 5 yıldır maaş alıyorum. İlk eşim 1995'te vefat etti. Bir yıl sonra ikinci evliliğimi yapmak zorunda kaldım, On yıl sonra ikinci eşimden ayrılmak üzereyim. Rahmetli olan ilk eşim 1924 doğumlu. 30 ay askerlik yapmış, SSK başlangıcı da var. Lakin günleri gözükmüyor. Şimdi yeni yasa yürürlüğe girmeden askerlik borçlanması yapmayı düşünüyorum. Bunları yaparsam ikinci eşimden boşandıktan sonra SSK, ilk eşimden bana ölüm-dul aylığı bağlar mı? Bağlanırsa ben SSK'dan emekliyim, yüzde kaç bağlanır? En düşük ne kadar maaş alırım? F. Direk-Antalya

Halen geçerli olan 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu gereğince, hem SSK'dan emekli aylığınızı alıp hem de eşinizden yüzde 75 oranında dul aylığı alabilirsiniz. Bunun için tek şart evli olmamanız. Vefat eden ilk eşinizin prim ödeme gün sayısını askerlik borçlanması ile 900 güne çıkarıp kendinize dul aylığı bağlatacak olduğunuzdan taban aylık olan 598 yeni liranın belli bir oranını size verecekler. Şayet, aylık almaya hakkı olan tek siz varsanız bu rakamın yüzde 80'ini (478 yeni lira) alacaksınız, sizden başka bir de aylık alacak evli olmayan kızınız varsa bu kere yüzde 30 (180 YTL) kıza, yüzde 60 (360 yeni lira) size verilecek.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

1 Ekim'den sonra yeşil kart başvurusu yapanlar, prim ödemeye başlayacak

---

Ziya Perver 2008.09.13

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu 1 Ekim 2008 günü tümüyle yürürlüğe girecek.

Bu tarihten itibaren milletvekilleri hariç halkın tümü Genel Sağlık Sigortası (GSS'ye)'na dahil olacak. Bu arada yeşil kartlılar da 2 yıl süresince GSS kapsamında yeşil kartları ile devam edecek.

Halen geçerli olan 3186 sayılı kanunun 2. maddesine göre; "...hiçbir sosyal güvenlik kurumunun güvencesi altında bulunmayan ve bu kanunun öngördüğü usul ve esaslar çerçevesinde belirlenecek aylık geliri veya aile içindeki gelir payı 4857 sayılı İş Kanunu'na göre belirlenen asgari ücretin vergi ve sosyal sigorta primi dışındaki miktarının 1/3'ünden az olanlara" yeşil kart verilmektedir. Yani kişi başına aylık geliri net asgari ücret olan 457,63 YTL'nin üçte birinden (152,54 YTL'den) az geliri olanlar bu haktan yararlanıyor.

1 Ekim 2008 gününden itibaren bu hesaplama değişecek. Asgari ücretin netinin değil brütünün üçte biri dikkate alınacak. Yani, aylık brüt ücret olan 638,70 YTL'nin üçte birinden (212,90 YTL'den) az aylık geliri olanların GSS primlerini devlet ödeyecek. Kısaca, 1 Ekim'den öncesi için 152,54 YTL, 1 Ekim ve sonrası için ise 212,90 yeni lira dikkate alınacak.

Gelirin hesaplaması değişiyor

Bugüne kadar yeşil kart müracaatlarında başvuru yapan kişinin birlikte ikamet ettiği ailenin gelirlerine bakılıyordu. 3816 sayılı kanunun 4. maddesine göre; "...aynı hanede yaşayan eş, ana, baba ve çocuklar ile üçüncü dereceye kadar hısımların gelirleri esas alınarak hesaplanır. Yukarıdaki fıkrada belirtilen hane halkı gelirinin hesaplanmasında her bir kişinin; a) Hizmet karşılığı olarak ücret veya yevmiye gibi nakdi gelirleri, b) Nakdi tarım gelirlerinin tutarı, c) Menkul veya gayrimenkul kira, faiz ve temettü gelirleri, d) Devletten, özel teşebbüslerden veya başka kişi ve kuruluşlardan elde ettikleri nakdi transfer ve hibe gelirleri, e) Yukarıdaki bendlerde belirtilen türlerden aynı gelirleri, göz önünde tutulur. Hane halkının her birinin yukarıdaki fıkraya göre elde ettiği nakdi ve aynı bütün gelirlerinin toplamı hanede yaşayan hısımların sayısına bölünerek her birinin gelir payının ikinci maddede belirtilen miktarın altında olup olmadığı tespit edilir."

5510 sayılı kanun ile 1 Ekim 2008'den itibaren gelir hesaplanırken, sadece gelirlere bakılmayacak, harcamalara da dikkat edilecek. Yani, kişinin hiç geliri yoksa bile kirada oturuyorsa ödediği kira bedeli geliri sayılacak. Hiçbir gelirim yok diyenler için ise ne yiyip ne içtikleri sorulacak ve yedikleri içtikleri gelir hanesine yazılacak.

Genel Sağlık Sigortası primi ödemeyene sağlık yardımı yok

5510 sayılı kanunun 'Genel sağlık sigortası geçiş hükümleri' başlıklı geçici 12. maddesine göre; "Bu kanunun yürürlük tarihinden itibaren iki yıl süresince bu kanunun 60. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinin (1) numaralı alt bendi uygulanmaz. Bu sürede, 18.6.1992 tarihli ve 3816 sayılı kanun kapsamında yeşil kart verilen ve verilecek kişiler durumlarında değişiklik olmaması kaydıyla başka bir işleme gerek kalmaksızın bu kanunun 60. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinin (1) numaralı alt bendi kapsamında genel sağlık sigortalısı sayılır. 3816 sayılı kanun kapsamında yeşil kart almak için müracaat etmekle birlikte, 3816 sayılı kanun hükümlerine göre tespit edilen aile içindeki kişi başına düşen gelir payının aylık tutarı; asgari ücretin üçte birinden asgari ücrete kadar olduğu tespit edilen kişiler için 82. maddeye göre belirlenen prime esas günlük kazanç alt sınırının otuz günlük tutarının üçte biri, asgari ücretten asgari ücretin iki katına kadar olduğu tespit edilen

kişiler için 82. maddeye göre belirlenen prime esas günlük kazanç alt sınırının otuz günlük tutarı; asgari ücretin iki katından fazla olduğu tespit edilen kişiler için 82. maddeye göre belirlenen prime esas günlük kazanç alt sınırının otuz günlük tutarının iki katı prime esas asgari kazanç tutarı olarak esas alınır..."

Bunlara göre, hesaplama sonrasında bulunan kişi başına düşen geliri;

*** 212,90 ile 638,70 YTL arasında olanlar aylık 25,55 YTL,

*** 638.70 ile 1.277,40 YTL arasında olanlar aylık 76,64 YTL,

***1.277,49 YTL'den fazla olanlar ise ayda 153,29 YTL

GSS primini her ay ödeyerek sağlık hizmeti alabilecek. Ödenmesi gereken primden 1 YTL dahi borcu olanlara ise sağlık yardımı verilmeyecek.

Size 5 aylık askerlik prim borçlanması kâfi

25.1.1972 doğumluyum. SSK giriş tarihim 1.4.1996. Prim ödeme gün sayısı 4 bin 260. Askerliğimi sigortalı olmadan evvel 18 ay yaptım. Bu bilgilere göre yeni kanun gelmeden askerlik ödeme başvurusu yapmak istiyorum. Bana bunun ne faydası olur? 18 ayın tamamını mı ödemeliyim? Sigortalılık başlangıcım ödediğim kadar geriye gider mi? Emeklilik tarihim ne kadar etkiler? Mehmet İ.

Kademeli emeklilik yaşı hesaplarına göre, 24.5.1994 ile 23.11.1995 tarihleri arasına ilk defa sosyal güvenlik sistemine dahil olan erkekler 55 yaşında ve en az 5 bin 750 gün sayısı emekli olur. 24.11.1995 ile 23.5.1997 arasında işe girenler için ise 56 yaş ve en az 5 bin 825 gün gerekli. Siz, askerlik borçlanması yapmadan 1.4.1996 girişi ile 56 yaşında emekli olacaksınız. Şayet sigortalı olmadan önce ifa ettiğiniz askerlik sürenizden sadece 5 ay kadarını borçlanırsanız 1.4.1996 olan sigorta başlangıcınız 5 ay kadar geriye giderek 1.11.1995 olur. Bu kere 55 yaşında emekli olursunuz. 1 Ekim 2008 günü gelmeden evvel ucuzundan ve ödeme kolaylığından yararlanıp askerlik borçlanmanızı yapın. Gelen borçtan sadece 5 aylık kadarını SGK'ya ödeyin.

Okur sorularına kısa cevaplar

Ertuğrul Dönmez: SSK'lı çalışırken işverenin SSK'ya bildirmediği, yani kaçak çalıştırdığı süreleri ödeyemezsiniz. Bu tür bir hakkınız olsaydı bile ödemenizi tavsiye etmezdim. Zira yeterince gününüz (6.250) var.

Serdar Kıyak: 15.4.1957 doğum tarihiniz ve 20.4.1982 ile 31.12.1996 arasındaki 14 yıl, 8 aylık Bağ-Kur sürenizden sonra, 7.4.2004 gününden sonra SSK'ya 1.260 gün (3,5 yıl) prim öderseniz SSK'dan emekli olacaksınız. Sicilinize göre 2008 yılı Temmuz sonuna göre 854 gün olmuş. Yani 406 gün daha prim ödemelisiniz.

Özcan Kuşoğlu: Eşinizin çalışmadığı dönemde yaptığı doğum sürelerini borçlanabileceğinize ihtimal vermiyorum. Ama konu daha tam netleşmedi. Durum, 1 Ekim 2008 gününe kadar netleşir. Eşinizin toplam süresi için sadece 950 gün Bağ-Kur olduğundan, Bağ-Kur'dan sonra SSK'ya 1.260 gün prim ödeme zorunluluğunuz yok.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İşyeri açan emeklinin primi artacak SSK'ya bağlı çalışan için değişiklik yok

---

Yeni Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun yürürlük tarihi olan 1 Ekim 2008 günü yaklaşırken, bilenin de konuştuğu bilmeyenin de konuştuğu bir hal ortaya çıktı.

Konuyu tam olarak bilmeyenler yarım yamalak haberler yayınlıyor. Sosyal Güvenlik Destek Primi (SGDP) uygulamaları da bunlardan biri. SGDP sorularından gına gelmeye başladı, en çok sorulan da 'Emekli aylıklarımızdan yüzde 35 kesilecekmiş doğru mu?' şeklinde. Emekliler, 3 farklı statü ile çalışabilir: Özel sektöre ait işverenin yanında işçi olarak, kendine ait işyeri açarak ya da bir şirkete ortak olarak (vergi mükellefi) ve devlette kamu görevlisi (memur-işçi) olarak. Şimdi bu üç farklı statüye göre emeklilerin çalışmasında şimdiki durum ile 1 Ekim sonrası durumu açıklayalım.

Emeklilikten sonra SSK'ya bağlı bir işyerinde çalışanlar

Şimdiki durum: 506 sayılı kanuna göre, SSK'dan, Bağ-Kur'dan ve Emekli Sandığı'ndan (veya özel banka-borsaların emekli sandıklarından) emekli olduktan sonra işe girenlerin emekli aylıklarına dokunulmaz. Ancak, emekli olarak çalıştıkları işyerlerinden aldıkları ücretleri üzerinden yüzde 30 oranında SGDP kesilir. Mesela ayda 600 YTL emekli aylığı alan emekli Harun Bey, Zaman Gazetesi'nde ayda 1.000 YTL brüt ücret ile işe başlarsa, emekli aylığına hiç dokunulmaz, ama ücretinin yüzde 30'u (300 YTL) kadar her ay SGDP ödenir. Yüzde 30 oranının dörtte biri, yani yüzde 7,5'u (75 YTL primi) çalışanın brüt ücretinden kesilir. Üstüne de yüzde 22,5'u (225 YTL primi) işveren primi eklenerek, her ay SGK'ya ödenir.

1 Ekim sonrası: 5510 sayılı SS ve GSS Kanunu yürürlüğe girince, yüzde 30 olan SGDP oranına ilaveten işverenler bir de işyerinin tehlike sınıfı ve derecesine göre yüzde 1 ile yüzde 6,5 arasında değişen oranda kısa vadeli sigorta primi ödeyecek. Yani, yine emekli aylıklarına dokunulmayacak. Ama işverenin ödediği SGDP oranı artmış olacak. Örneğin, Harun Bey 1 Ekim 2008 sonrasında yine gazetede işine devam ederse, emekli aylığına dokunulmayacak ama işyerinden aldığı brüt ücret üzerinden (gazete işyerlerinin tehlike sınıf ve derecesine göre yüzde 1 oranında) kısa vadeli sigorta primi de ödenmeye başlanacak. Görüldüğü üzere sadece yeni dönem eski dönem ayırımında SGDP oranı yüzde 1 fark etti, bu farkı da işveren ödeyecek.

Emeklilikten sonra Bağ-Kur'lu işyeri açanlar

Şimdiki durum: Bağ-Kur'dan emekli olup da yine Bağ-Kur'lu olmasını gerektirecek ticari faaliyette bulunan emeklinin aylığından yüzde 10 SGDP kesintisi yapılmakta. Mesela, 500 YTL emekli aylığı ile Bağ-Kur'dan emekli olan bakkal Selahattin Efendi, emekli olduktan sonra yine bakkalı çalıştırmaya devam ediyorsa aylığından yüzde 10 (50 YTL) prim kesintisi yapılıyor. SSK ve Emekli Sandığı gibi diğer sosyal güvenlik kanunlarına göre yaşlılık ve malullük aylığı bağlananlardan, Bağ-Kur sigortalısı olmalarını gerektirecek ticari faaliyete başlayanlar ise Bağ-Kur'luların 12. gelir basamağının yüzde 10'u oranında (70 YTL) SGDP ödemekte. Örneğin, 900 YTL aylık alan emekli polis Meryem Hanım, tuhafiye dükkanı açarsa bizzat kendisi her ay SGK'ya (Bağ-Kur'a) 70 YTL SGDP ödemek zorunda.

1 Ekim sonrası: Hangi kurumdan emekli olursa olsun, emekli aylığı almakta iken kendi adına ve hesabına bağımsız çalışmaya başlayanlar veya sürdürenler için yeni dönemde emekli aylıklarının yüzde 15'i oranında SGDP kesilecek. Ancak yüzde 15 rakamına birden yükselmeyecek. 2008'de yüzde 12, 2009'da yüzde 13 olarak, 2010'da yüzde 14 ve 2011'de de yüzde 15 olarak uygulanacak. 500 YTL'lik emekli aylığı ile bakkal işleten Selahattin Bey'in halen yüzde 10 (50 YTL) olan kesintisi, 2011'de 75 YTL'ye çıkacak. Polis emeklisi Meryem Hanım'ın emekli aylığından ise 2008 yılında 108, 2009'da 117, 2010'da 126, 2011 yılında ise 135 YTL prim kesintisi yapılacaktır.

Emeklilikten sonra kamu kurumlarında işe başlayanlar

Geçerli uygulamaya göre, nereden emekli olursa olsun bir kişi, ister işçi ister memur olarak kamuda işe başlarsa 5335 sayılı kanunun 35. maddesi gereğince emekli aylığı alamaz. Bu durum 1 Ekim 2008 günü ve sonrasında da değişmeyecek. Yani, bir emekli kamuda veya kamuya ait bir ortaklıkta işe başlarsa emekli aylığını kaybeder.

Emekli olduktan sonra yurtdışında işe girenler

Türkiye'de emekli olanların yurtdışında işe girmesi konusunda haksız bir uygulama başlayacak. Kanunun 30. maddesine göre; "... yabancı bir ülke mevzuatı kapsamında çalışmaya başlayanların yaşlılık aylıkları, çalışmaya başladıkları tarihi takip eden ödeme dönemi başında kesilir..." hükmü getirilmiştir. Buna göre emekli bir vatandaşı, mesela Malezya'da işe başlarsa SGK bu durumu öğrendiği an emekli aylığını kesecek. Bu kişinin işi bırakıp yurda dönmesi ve müracaatı halinde emekli aylığı tekrar başlayacak.

Ekim 2008'den sonra işe girenlere emeklilikte çalışmak yasak

1 Ekim'den sonra emeklilerin SGDP'li olarak çalışmasının yasaklandığı iddia ediliyor. Bu yanlış bir bilgi. Doğru olan kısmı şu: 1 Ekim 2008 gününden sonra ilk defa sigortalı olacakların emekliliğinde SSK'lı olarak SGDP kesintisi ödeyip çalışma imkanı kaldırılıyor. Dikkat edin, bu çocuklarımız ve torunlarımız için geçerli bir uygulama. 1 Ekim'den sonra ilk defa sigortalı olan birisi ileride 65 yaşına gelince şimdiki adıyla SSK'lı olarak SGDP ödeyip çalışamayacak. Mesela, halen 20 yaşında olan (1988 doğumlu) kızımız, 1 Ekim 2008 gününden sonra ilk defa işe girip, 65 yaşını tamamlayacağı 2053 yılında emekli olduktan sonra hem emekli aylığını alıp hem de bir işveren yanında işçi olarak çalışamayacak. Emekli olduktan sonra işe girerse emekli aylığı kesilecek. Normal çalışanlar gibi değerlendirilecek. Fakat, işveren veya şirket ortağı olarak SGDP ödeyip çalışabilecek.

Yurtdışı borçlanmasıyla emekli olanlara ceza

Özellikle Bulgaristan göçmenlerini uyarmak istiyorum: Bulgaristan'da geçen çalışma sürelerinizin tamamını borçlanarak emekli olabiliyorsunuz ama borçlanmayla emekli olanlara SGDP ödeyerek çalışma yasaklanıyor. Mesela, Almanya veya Bulgaristan çalışmalarını SSK'ya veya Bağ-Kur'a borçlanıp kesin dönüş yaparak emekli olan birisi işe girerse ya da işyeri açarsa emekli aylığı kesilecek. Öte yandan, yurtdışı borçlanması ile emekli olanlar, tekrar yurtdışında yabancı ülke mevzuatına tabi çalışırlarsa, ikamete dayalı bir sosyal sigorta ya da sosyal yardım ödeneği alırlarsa veya Türkiye'de sigortalı çalışmaya başlarsa aylıkları kesilecek.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

[Çalışanın Köşesi] Ucuz ve kolay emeklilik için son günler

Ziya Perver 2008.09.27

Nüfusun büyük bir kesimi tarımda çalışıyor. Bunların önemli bir kısmı da tarım işletmesi sahibi olmadan, ırgat-amele olarak iş görüyor. 20.10.1983 günü Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanunu'nun Tarım SSK'ya başlama bölümü 01.10.2008 günü yürürlükten kalkacak.

Bundan sonra hiç kimse Tarım SSK'lı olamayacak. Onun yerine 5510 sayılı Sosyal Sigorta ve Genel Sağlık Sigortası (GSS) gelecek. Bu yüzden ocak gelmeden önce Tarım SSK'lı olabilecek olanlara bir an önce sigorta

müdürlüklerine gidip başvuru belgelerini vermelerini tavsiye ediyorum. Böylece ırgat, amele denilen, tarım işlerinde hizmet akdiyle süresiz çalışanlar daha kolay ve daha ucuz şartlarla emeklilik hakkını elde edebilir.

Tarım SSK'nın primi az ama imkânı çok

2925 sayılı Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanunu'na göre, dilekçe verdikleri tarihi takip eden ay başından itibaren Tarım SSK'lı sayılan amelelerin her ay asgari ücretin yarısı kadar (319,35 YTL) kazandıkları varsayılmakta ve bu rakamın yüzde 30'u kadar, yani 95,81 YTL prim istenilmekte. Ödedikleri bu prim ile emekli oldukları gibi hem de prim öderken ve emekli olunca eşleri, çocukları ile bakmakla yükümlü iseler ana-babalarına sağlık karnesi alabilmekteler. İsteğe bağlı tarım sigortası kapsamında prim ödeyenlerin emeklilik şartları diğer SSK'lılardan daha kolay. SSK tarım sigortalılarının aylık ödemeleri yarım kabul edildiğinden, aylar 15 gün ve yıllık prim ödemeleri de 180 gün olarak hesaba dahil edilir.

Bu sebeple 3.600 günü tamamlamak için en az 20 tam yıl prim ödemek gerekir. Buna göre tarım sigortalıları 3.600 günü ancak 20 yılda tamamlayabilmekte; ama bunların da daha önce normal SSK, Bağ-Kur ve Emekli Sandığı hizmetleri olabileceği gibi borçlanılmış askerlik süreleri de olabilir. O nedenle 3.600 günü 20 yıldan daha kısa sürede tamamlama imkanları da var. 01.10.2008 günü öncesinde Tarım SSK'lı olup da primlerini düzenli ödeyerek Tarım SSK'dan çıkarılmayanlar emekli edilecek. Ama 01.10.2008 gününden itibaren hiç kimse Tarım SSK'ya başlayamayacağından elinizi çabuk tutmanızda fayda var. Bu arada 1 Ekim 2008 gününden sonra Tarım SSK uygulamasında;

a- 5510 sayılı kanunla 01/10/2008 tarihi itibarıyla 2925 sayılı kanun kapsamında yeni sigortalı tescili yapılmayacak. 1 Ekim'den sonra 2925 sayılı kanunun uygulaması bu tarihten önce prim ödeyen sigortalılarla sınırlı olmak üzere devam ettirilecek.

b- 01/10/2008 tarihinden sonra 2925 sayılı kanunun 6. maddesi gereğince primlerini, ait olduğu yılı takip eden yılın şubat ayı sonuna kadar ödemeyenler ile Tarım SSK'sını sona erdirenler, yeniden tarım sigortalısı olmak için müracaatta bulunmaları halinde bu kapsama alınmayacak.

c- Tarım SSK'lılardan 1 Ekim tarihinden itibaren yüzde 12,5'i genel sağlık sigortası primi olmak üzere toplam yüzde 32,5 oranında prim alınacak. 30 gün prim ödemeleri halinde kendileri ve bakmakla yükümlü oldukları kişiler sağlık yardımlarından yararlanacak.

d- SGK müdürlükleri 1 Ekim 2008 gelmeden Tarım SSK başlangıçlarını engellemek adına, başvuru belgelerinizde birçok eksiklik arayacak, hatta her gün değişik tarlalarda, bağlarda, bahçelerde çalışanlardan işveren adı-soyadı adresi isteyecektir. Yetmeyecek, 'İşverenin Ziraat Odası'ndaki kaydını getir, dilekçenizi almıyoruz.' diyecekler. Yılmayın, başvurunuzu yapın, formu almazlarsa APS ile gönderin. Olumlu cevap vermezlerse İş Mahkemesi'nde dava açmanızı tavsiye ederim.

1 Ekim'den sonra askerlik borçlanması zamlanacak

1 Ekim 2008 günü 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu yürürlüğe girecek, askerlik borçlanması da zamlanacak ve ödeme şartları değişecek. 1111 sayılı Askerlik Kanunu gereğince, askerlik hizmetini er veya erbaş olarak ifa edenler askerlik sürelerinin tamamını, yedek subay olarak askerlik yapanlar ise yedek subay okulu devresini borçlanabilirler. Askere gitmeden evvel SSK, Bağ-Kur, Emekli Sandığı (Özel Banka-Borsa Sandığı dahil) kapsamında bir işe girmemiş, önce askere gitmiş, askerden geldikten sonra sosyal güvenlik kanunları kapsamında işe girmiş olanların askerlik borçlanması yapmaları emeklilik yaş ve günlerini öne çekmeleri için iyi olur. Ayrıca bu kişilerin askerlik borçlanması ile prim ödeme gün sayıları da artar. İster askerden önce sigortası olsun ister olmasın askerlik borçlanması ile prim ödeme gün sayısı da artacağından, emeklilik için gereken prim ödeme süresi eksik olanların da askerlik borçlanması yapmasında fayda var.

Acele eden, kârlı çıkar

Sosyal Sigortalar Kanunu gereğince sigortalı olan eski SSK'lılar ve 2925'li Tarım SSK'lılar, 1479 sayılı Bağ-Kur Kanunu gereğince Bağ-Kur'lu olanlar ile 2926'lı Tarım Bağ-Kur'lular askerlik borçlanmalarını 1 Ekim 2008 günü gelmeden yaparsanız daha az ödersiniz. Bu tarihten sonra zamlanacak. Mesela, halen SSK'lıların askerlik borçlanması hesaplanırken, askerlik süresinin her bir ayı için 1 Temmuz 2008 tarihinde yürürlüğe giren asgari ücretin (638,70 YTL) yüzde 20'si, yani 127,74 yeni lira dikkate alınmakta. Mesela 20 ay askerlik süresi ödeyecekse (20X127,74) 2 bin 554 yeni lira ödemeniz gerekiyor.

Askerlik borçlanmanızı 1 Ekim'den sonra yaparsanız hesaplama sistemi tamamen değiştiği için ödeyeceğiniz rakam epey zamlanacak. 1 Ekim 2008 günü yürürlüğe girecek 5510 sayılı kanuna göre askerlik borçlanması için en az asgari ücretin yüzde 32'si kadar ödeme yapacaksınız. Bu durumda 20 aylık askerlik süreniz için ödeyeceğiniz rakam (638,70X0,32X20) 4 bin 087 yeni lira olacak.

Askerlik borçlanmasında SSK'lılar şu an için borcu 6 ay içinde ister ilk günü ister son günü ödeme hakkına sahip. Halen geçerli olan uygulamaya göre, borçlanma başvurusu yapıldıktan sonra gelen değişiklikler, (örneğin asgari ücretin artması) istekliyi bağlamıyor. Gerekli tutar altı ay içinde ister taksitler halinde isterse bir defada ödenebiliyor. Önemli olan 6 ay içinde tamamının veya bir kısmının ödenmesi. Kısmen ödeme halinde ödenen miktarın karşıladığı ay kadar hizmet kazanılıyor. Ancak, 1 Ekim'den sonraki borçlanma tutarlarını size bildirilmesinden itibaren 1 ay içinde tümüyle ödemeniz gerekecek. Yani bugüne kadar altı ay olan askerlik borçlanmasının ödeme süresi 1 aya indirileceği gibi kısmi ödeme hakkı da ortadan kaldırılacak.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

[Çalışanın Köşesi] İşsiz de olsa aylık geliri 213 yeni lirayı bulanlar, sağlık sigorta primi ödeyecek

Ziya Perver 2008.10.04

1 Ekim tarihinden önce sigortası olan, ama şu anda çalışmayan birisi de artık (1 Ekim'den sonra) Genel Sağlık Sigortası (GSS) primi ödeyecek mi? Nihat Karatekin

1 Ekim 2008 günü geçti ve 'Genel Sağlık Sigortası' hayatımıza girdi. Milletvekilleri hariç herkes GSS'li oldu. İşsiz kalan çalışanlardan bazılarının işsizlik ödeneği ödenebilmekte. İşsiz kalanların sürenin bir bölümünde işsizlik ödeneği alanlar olabileceği gibi alamayanlar da var.

İşsizlik parası alamayanlar ve GSS primi

5510 sayılı SS ve GSS Kanunu gereğince, işsiz kaldığı halde işsizlik maaşına hak kazanamayan kişilerden eski adıyla SSK'lı, yeni adıyla 4/A sigortalısı olanların işten ayrıldıktan sonra 10 gün daha prim ödemediği sağlık hizmetinden yararlanma hakkı var. Ancak, işsiz işten ayrılma tarihinden geriye doğru bir takvim yılı için 90 günlük çalışması varsa bu kere 10 gün değil 90 gün daha prim ödemediği GSS'den yararlanma hakkı bulunuyor. Daha sonra ise her ay gelir durumuna göre GSS primi ödemek zorundalar. Aksi halde ne kendilerine ne de bakmakla yükümlü oldukları kişilere sağlık yardımı verilmeyecek.

İşsizlik parası alanlar ve GSS primi

5510 sayılı yasanın 60. maddesine göre "e) 25/8/1999 tarihli ve 4447 sayılı kanun gereğince işsizlik ödeneği ve ilgili kanunları gereğince kısa çalışma ödeneğinden yararlandırılan kişiler", GSS sigortalısı sayılmakta ve hemen

takip eden 61. maddeye göre, "(e) bendinde sayılanlar, işsizlik veya kısa çalışma ödeneğinden yararlanmaya başladıkları tarihten itibaren Genel Sağlık Sigortalısı sayılır ve Türkiye İş Kurumu tarafından işsizlik ödeneğinin bağlandığı tarihten itibaren bir ay içinde kuruma bildirilir." denilerek işsizlik ödeneği verilen dönem için GSS primleri de kurum tarafından SGK'ya ödenmektedir. Tabii işsizlik ödeneği alınan süre 6, 8 veya en fazla 10 ay olabilmekte ve süre sonunda bitmekte. Sürenin bitiminden sonra işsiz iş bulamazsa bu durumda sağlık hizmeti alabilmek için kendi cebinden GSS primi yatırmak zorunda.

Ödenecek GSS primi

İşsiz dahi olsa, kişilerin ödeyeceği GSS primleri şöyle olacak:

Aylık geliri 212,90 ile 638,70 YTL arasında olanlar ayda 25,55 yeni lira,

Aylık geliri 638,70 ile 1.277,40 YTL arasında olanlar ayda 76,64 yeni lira,

Aylık geliri 1.277,49 YTL'den fazla olanlar ise ayda 153,29 yeni lira,

Genel Sağlık Sigortası primlerini bu kişi her ay gidip bankalara ödeyecek. 1 YTL dahi GSS prim borcu olanlar sağlık hizmetinden yararlanamayacak.

GSS ile neler değişti-değişecek?

1 Ekim 2008 itibarıyla GSS ile birlikte nelerin değiştiğini veya değişeceğini de aşağıdaki gibi sıralayabiliriz:

Muayene ücretleri yüzde 500 zamlandı

Resmî Gazete'de yayımlanıp 1 Ekim'de yürürlüğe giren yeni Sağlık Uygulama Tebliği (SUT) gereğince muayene ücretleri en az yüzde 50, en fazla da yüzde 500 oranında zamlandı. 30 Eylül 2008'e kadar muayene ücretleri bütün hastaneler için 2 YTL iken şimdi, devlet hastanelerinde 3, eğitim ve araştırma hastanelerinde 4, üniversitelerde 6, özel hastanelerde ise 10 YTL oldu. Belirtilen bu muayene paralarını sizden eczaneye gidip ilaç aldığınızda eczacı tahsil ediyordu ve yine eczaneler tahsil etmeye devam edecek.

Part-time çalışan da GSS primi ödeyecek

Ayda 30 günden az çalışan işçi iseniz ya da ders karşılığı ücret alan öğretmen iseniz SGK'ya eksik günle bildiriyorsunuz demektir. 1 Ekim gününden sonra işvereninizin sizin için kaç gün SGK'ya bildiriyorsa siz de 30 günden eksik kalanını tamamlamak zorundasınız. Yani, işvereninizin bildirdiği gün sayısından eksik kalan günlerin GSS primlerini gidip SGK adına bankalara ödemezseniz ne kendiniz ne de eş-çocuklarınız sağlık yardımı alamayacak. Mesela, ayda 10 gün SGK'ya bildirilen işçi iseniz kalan 20 günün GSS primini ödemek zorundasınız. Ne kadar ödeyeceğiniz yine kişi başına düşen gelire göre belirlenecek.

İsteğe bağlı sigortalılarda sağlık primi

'İsteğe bağlı olarak, SSK'ya veya Bağ-Kur'a ya da Emekli Sandığı'na sigorta primi ödüyorum, sağlık yardımlarımı da eşimden veya çocuklarımdan üzerinden alıyorum' devri bitti. Artık isteğe bağlı sigortalılığın ilk şartı önce GSS primini ödemekten geçecek. Mesela, şu an için isteğe bağlı Bağ-Kur'lu birisi ayda 200 YTL emeklilik primi öderken, 1 Ekim'den sonra 200 YTL de GSS primi ödeyecek. SSK'da ise isteğe bağlı sigorta primi en az asgari ücretin yüzde 25'i (159,68 YTL) kadar. Yeni durumda yüzde 20 emeklilik ve yüzde 12 sağlık primi olmak üzere ödenecek tutar en az 204,38 YTL'ye yükselmekte.

Yeşil kartlılar ve yeşil kart isteyenler

Kaymakamlıklara gidip yeşil kart isteyenlere sürprizler çıkabilir. Yeşil kart başvurusu yapanlar için artık birlikte ikamet ettikleri aile üyelerinin harcamaları da dikkate alınarak gelirleri tespit edilecek. Çıkan rakam kişi başına 213 YTL'den çok ise Kaymakamlık SGK'ya bir yazı gönderip filanca kişilerden GSS primi alın diyecek. Bu arada "1 Ekim itibarı ile yürürlüğe giren yeni yasa ile yeşil kartlılar özel hastanelere gidebilecekler mi?" diye sorular geliyor, buna cevabımız, özel hastaneler 2 yıl sonra yeşil kartlılara açılacak olup 2 yıl süresince eskiden olduğu gibi sadece devlet hastanelerine gidebilecekler.

Kız çocukları için de prim ödenecek

Şu anda kız çocukları, evli olmaması, çalışmaması ve emekli olmaması şartıyla yaşları kaç olursa olsun ana-babaları üzerinden sağlık yardımı alabilmekte. Yeni dönemde ise 18 yaşını geçtikleri andan itibaren (okumuyorlarsa) artık birey sayılacaklar ve ana-babaları üzerinden sağlık yardımı alamayacaklar. Ancak ailenin gelir durumuna göre GSS primi ödenerek sağlık yardımı alabilecekler. Prim ödenmiyorsa sağlık yardımı alamayacaklar. Okuyorlarsa 18 değil 25 yaşına kadar sağlık yardımı alacaklar. Mesela, evinizde sizinle birlikte ikamet eden 1 Ekim 1990 doğumlu kızınız var ve kızınız 1 Ekim 2008 günü 18 yaşını tamamlayacak ve aynı gün GSS Kanunu da yürürlüğe girmiş olacağından artık kızınız sizin üzerinizden sağlık yardımı-karnesi alamayacaktır. Ancak kızınız GSS kapsamı dışında da bırakılmayacaktır. SGK yani Sosyal Güvenlik Kurumu ailenizin gelirlerine bakacak ve evde yaşayan sayısına göre ailede kişi başına düşen gelir asgari ücretin üçte birinden çok ise kızınız için SGK'ya her ay GSS primi ödeyeceksiniz.

Katkı ve katılım bedelleri

Özel hastanelere gidenler 10 YTL'lik muayene ücretinden başka, yüzde 30 oranında fark ücret ödeyecek.

Hasta, yattığı odayı beğenmezse yüzde 300 fark ödeyerek özel odalarda yatabilecek.

Hasta, muayene için öğretim üyesi (doçent-profesör) istiyorsa yüzde 300 ücret farkı verecek.

İlaçlar için çalışan yüzde 20, emekliler yüzde 10 katkı payı ödeyecek.

Tüp bebekte ilk denemede yüzde 30, ikinci denemede yüzde 25 katkı payı istenecek.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

SSK'nın isteğe bağlısı bitti, sigorta primlerine zam geldi

Ziya Perver 2008.10.11

Annem 2005 yılında isteğe bağlı Bağ-Kur primi ödemeye başladı. Şu an 5'inci basamakta eylülde 110 YTL ödemişken, 1 Ekim'den sonra prim ödemesinin en az 226 YTL'ye çıktığını duyduk. Bu doğru mu?

Diğer sorularım ise şöyle; isteğe bağlı Bağ-Kur primini ödemeyi bırakırsak bu bize ne kaybettirir veya ne kazandırır? Ödemezsek annemin emeklilik yaşını geciktirir miyiz? Annemin doğum yılı 1966, bundan sonra SSK'nın isteğe bağlı sigortasına geçebilir miyiz? Hülya.

Anneniz Bağ-Kur'a sadece yüzde 20 oranında emeklilik primi öderken artık 1 Ekim 2008'den itibaren yüzde 20 emeklilik priminin yanında yüzde 12 oranında da genel sağlık sigortası (GSS) primi de ödeyecek. Ancak,

Bağ-Kur basamakları kalktı: 30 Eylül 2008 gününe kadar var olan 24 basamaklı Bağ-Kur gelir tabloları artık yok. Diğer bir ifadeyle her ay 5'inci basamak üzerinden (534,28 YTL gelir düzeyine göre) ayda 106,85 yeni lira prim

ödemeniz gerekirken artık 1 Ekim'den sonraki dönem için asgari ücret (638,70 YTL) alt sınır ve bu rakamın 6,5 katı olan 4151,70 yeni lira üst sınır olmak üzere her ay dilediğiniz rakamın yüzde 32'si oranında prim ödemeniz gerekiyor. Mesela, aylık gelirinizi 1.000 yeni lira seçerseniz 320 YTL prim ödemeniz gerektiği gibi alt sınır olan 638,70 YTL'yi seçerseniz bu kere 204,40 yeni lira prim ödemeniz gerekiyor.

Sağlık primi ödenmesi zorunlu: Başta kısaca değindiğim üzere anneniz ve tüm isteğe bağlılar bundan böyle GSS primi de ödemek zorundadır. Mesela, "Annem bugüne kadar sadece emeklilik primi ödüyor, sağlığı da babam-kardeşim veya benim üzerimden karşılıyor bu nedenle prim ödemeyeceğim." deme hakkınız yok.

SSK'nın isteğe bağlısı artık yok: 1 Ekim'de yürürlüğe giren 'Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu' ile getirilen yeni isteğe bağlı sigortalılığın bazı gariplikleri var ve bu garipliklere insanlarımızın alışması zor olacak. Baştan sıralayalım, yeni gelen isteğe bağlıda en önemli değişiklik isteğe bağlı sigortalı olarak prim ödenecek sürelerin, eski adıyla Bağ-Kur yeni adıyla 4/b sigortalılığına sayılacak olmasıdır. Yani, ister eski SSK isteğe bağlısı olsun ister yeni isteğe bağlı olsun 1 Ekim 2008 günü ve sonrasında ödenecek isteğe bağlı sigorta primleri Bağ-Kur'a ödenmiş sayılacaktır. 1 Ekim gününden sonra SSK'lılara 4/a'lı, Bağ-Kur'lulara 4/b'li ve Emekli Sandığı iştirakçilerine de 4/c'li denecektir. Bunun ne önemi var diyorsanız, kimin nereden emekli olunacağı tespiti yapılırken son 7 yıllık (2.520 günlük) prim ödemelerinde en çok nereye prim ödenmişse o şartlarla emekli olunma ilkesine aynen devam edilecek olmasındadır. Halen SSK'ya 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu gereğince isteğe bağlı olarak prim ödeyenlerin reformdan sonraki sürelerde ödeyecekleri primler 4/b'li (eski adıyla Bağ-Kur'lu) olarak değerlendirilecektir. Bu durumda 1 Ekim'den sonra isteğe bağlıya 1.260 gün (3,5 yıl) prim ödeyen birisi şimdiki SSK şartları (4/a) ile değil şimdiki Bağ-Kur (4/b) şartlarıyla emekli edilecektir. Mesela bugün SSK'dan 5.000 veya 3.600 gün ile emekli olmayı beklerken birden hem emeklilik yaşının uzadığını hem de 9.000 gün prim ödemek yükümlüsü olabileceklerdir.

Türkiye'de yasal olarak ikamet etmek şartı geldi: İsteğe bağlı sigortanın yeni gelen şartı artık Türkiye'de ikamet edenlerin prim ödeyecek olmasıdır. 30 Eylül 2008'e kadar Amerika'da, Azerbaycan'da, Kazakistan'da, Afrika'da otursa da Türk vatandaşları isteğe bağlı SSK veya isteğe bağlı Bağ-Kur'a prim ödeyebiliyorlardı. 1 Ekim'den sonra ise, "...Türkiye'de yasal olarak ikamet edenler ile Türkiye'de ikamet etmekte iken sosyal güvenlik sözleşmesi imzalanmamış ülkelerde bulunan Türk vatandaşları..." isteğe bağlı sigortalı olabilecekler. Ancak, 5510 sayılı kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce SSK'nın, Bağ-Kur'un ve Tarım Bağ-Kur'un isteğe bağlı sigortalılığına devam edenlerin sigortalılığı, yeni bir yazılı talep alınmaksızın ve Türkiye'de ikamet şartı aranmaksızın 5510 sayılı kanunun isteğe bağlı sigortalılığına ilişkin hükümlerine göre devam ettirilecektir. Öte yandan, 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanunu'nun 12'nci ve geçici 218'inci maddelerine göre isteğe bağlılığına devam edenlerin ise yeni bir yazılı talep alınmaksızın 5434 sayılı kanuna göre devam ettirilecektir. Özetle; isteğe bağlı memurların ödedikleri 4/c'ye, ama diğerlerinin ödedikleri 4/b'ye (Bağ-Kur'a) sayılacaktır.

30 günden az çalışanlara isteğe bağlı prim ödeme hakkı: Ayda 30 günden az olarak SGK'ya bildirilerek (part-time) çalışan işçiler, 30 günden az olan çalışma günlerinin emeklilik primlerini ise isterlerse isteğe bağlı olarak ödeyebilecekler. Mesela, ayda 10 gün işveren bildiriyorsa, kalan 20 günü kendisi isterse ödeyebilecek ama işverenin bildirdiği 10 gün eski adıyla SSK'ya (4/a'ya), isteğe bağlı ödediği 20 gün ise eski adıyla Bağ-Kur'a (4/b'ye) sayılacak. Bu şekilde öderse de ileride SSK'lı gibi değil Bağ-Kur'lu gibi emekli olma riskiyle karşı karşıya gelebilecektir.

Topluluk sigortasına prim ödeyenlerin durumu garip olacak: Bugüne kadar sosyal güvenlik sözleşmesi imzalanmayan ülkelere iş üstlenen Türk işverenlerce çalıştırılmak üzere bu ülkelere götürülen Türk işçileri için topluluk sigortası kapsamında, sadece emekliliğe yönelik uzun vadeli sigorta primleri ödenirken, kısa vadeli primler ödenmiyordu. Sosyal Güvenlik Reformu ile durum tersine çevrildi; 1 Ekim'den sonra sadece kısa vadeli sigorta primleri ödenecek olup, işçiler isterse kendileri isteğe bağlı olarak uzun vadeli (emeklilik) sigorta primi

ödeyeceklerdir. Ancak, bu düzenlemede gariplik vardır, bu kişiler işçi olup eski adıyla SSK yeni adıyla 4/a sigortalısı gibi emekli olmaları gerekmektedir ama 1 Ekim'den sonraki isteğe bağlı sigorta ödemeleri eski adıyla Bağ-Kur yeni adıyla 4/b sigortalılığına sayılacağından bu işçiler, sanki işçi değil de işverenmiş gibi 9.000 günle emekli olmakla karşı karşıya kalacaklardır.

Avukat ve noterlere uyarı: Bu arada bugüne kadar 506 sayılı kanunun 86'ncı maddesine göre SSK'ya (topluluk sigortası kapsamında) prim ödeyerek emekli olmayı bekleyen avukat ve noterler de aynı durumla karşı karşıya kalacaklardır. Reformdan sonra 4/b'li sayılacaklarından, 1 Ekim'den sonra 1.260 gün veya daha fazla prim öderlerse eski adıyla SSK şartlarıyla emekli olma hakkını kaybedeceklerdir.

İşverenler prim ve hizmet belgelerini her ayın 23'ünde verecek

30 Eylül 2008 gününe kadar işverenler çalıştırdıkları sigortalılarını SSK'ya izleyen ayın sonuna kadar aylık prim ve hizmet belgesi ile bildirebiliyorlardı. Sosyal Güvenlik Kurumu'nun yeni çıkardığı tebliğler ile bu uygulama değiştirildi. Buna göre, yeni adıyla 4/a'lı (SSK) sigortalıları çalıştıran; özel nitelikteki işyeri işverenleri, cari aya ilişkin olarak düzenleyecekleri asıl, ek veya iptal nitelikteki aylık prim ve hizmet belgelerini, en geç belgenin ilişkin olduğu ayı izleyen ayın 23'ünde, resmî nitelikteki işyeri işverenleri ise, cari aya ilişkin olarak düzenleyecekleri asıl, ek veya iptal nitelikteki aylık prim ve hizmet belgelerini, en geç belgenin ilişkin olduğu dönemi izleyen takvim ayının 7'sinde, saat 23.59'a kadar e-sigorta kanalıyla kuruma göndermek zorundalar. Belgenin gönderilmesi gereken sürenin son gününün resmî tatile rastlaması halinde, aylık prim ve hizmet belgesi, son günü izleyen ilk iş günü saat 23.59'a kadar, e-sigorta kanalıyla gönderilebilecek.

Okurlara kısa cevaplar

Hüseyin Kuran: 7 Mayıs 1965 doğum ve 1 Temmuz 1987 işe giriş tarihinizle 50 yaşında en az 5.375 günle emekli olursunuz. Sigortalı olmadan önce ifa ettiğiniz askerlik sürenizden sadece, 9 ay borçlanırsanız bu kere 49 yaşında emekli olursunuz. Bu arada hemodiyaliz tedavisi görüyorsunuz diyorsunuz, şayet maluldür-çalışamaz raporu alırsanız 1.800 günden fazla gününüz olduğundan hemen emekli olursunuz.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Emekli aylıklarına haciz konulamaz

Ziya Perver 2008.10.25

5510 sayılı kanuna göre emeklilerin icralık durumlarından dolayı maaşlarına haciz konulup konulamayacağı hakkında bilgi verir misiniz? Önceki kanunlarda konulsa bile mahkeme kararıyla kaldırılılabiliyordu. Bu kanun neler getiriyor? SSK emeklisi Nail Bayırlı -İvrindi

Eskiden 506 sayılı kanun gereğince SSK emeklilerinin aylığına ve 1479 sayılı kanun gereğince de Bağ-Kur emeklilerinin aylığına (nafaka borçları ile SSK-Bağ-Kur alacakları hariç) haciz getirilemiyordu. Ancak, 5434 sayılı kanun gereğince Emekli Sandığı'ndan emekli olanların aylıklarına ise her türlü borç için haciz konulabiliyordu. Şimdi ise 1 Ekim 2008'den itibaren 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası (SS ve GSS) Kanunu devreye girdi.

5510 sayılı kanunun 'Devir, temlik, haciz ve kurum alacaklarında zamanaşımı' başlıklı 93. maddesine göre; "Bu kanun gereğince sigortalılar ve hak sahiplerinin gelir, aylık ve ödenekleri, sağlık hizmeti sunucularının Genel Sağlık Sigortası hükümlerinin uygulanması sonucu kurum nezdinde doğan alacakları, devir ve temlik edilemez.

Gelir, aylık ve ödenekler; 88. maddeye göre takip ve tahsili gereken alacaklar ile nafaka borçları dışında haczedilemez..." denilmektedir.

O halde kimlerin emekli aylıkları ve gelirleri ile alacakları haczedilemeyecek, sıralayacak olursak;

1 Mayıs 2008 ve sonrasında ilk defa işe girmiş olan çocuklarımız, gençlerimiz ileride iş kazası meslek hastalığına uğrar ve kendilerine gelir bağlanırsa veya primlerini-yaşlarını tamamlar ve emekli olup aylık bağlanırsa hacze uğramayacak.

Eski SSK ve Bağ-Kur emeklilerinin gelir ve aylığı haczedilemeyecek.

Eski memurların durumu ise tartışmalı. Anayasa Mahkemesi kararı sonrası yapılan düzenlemeye göre, memur emeklileri ile 30 Nisan 2008 ve öncesinde işe girmiş memurlar eski 5434 sayılı kanuna tabidir. 5434 sayılı kanun ise emekli aylıklarının haczine yasak getirdi. Buna göre, 'eski memurlar ile memur emeklilerinin aylığına haciz uygulanabilecek' görüşü ağırlık kazanmış durumda.

Not: Emekli aylığı ve gelirleri kavramının içinde dul ve yetim aylığı-geliri kavramı da vardır.

Haciz işlemi nasıl durdurulur?

Hacze karşı itiraz etmek gerekir

Kanunlarda emekli aylıklarına haciz konulamaz deniyor ama bu uygulamada direkt bir yasak olarak kabul görmüyor, mutlaka emeklinin itirazı gerekiyor. Yani, ister banka ister başka bir alacaklı emekli aylığı-geliri üzerinde haciz uygulayacak ise önce icra müdürlüğüne başvuruyor ve icra dairesi de SGK'ya yazı gönderip emekli aylığına haciz istiyor. Aylığına haciz uygulanan emeklinin derhal itiraz etmesi gerekir. Yani, SSK, özel banka-borsa, Bağ-Kur emeklilerinin aylığına haciz istenebiliyor ama emekli buna rıza göstermez itiraz ederse haciz kaldırılıyor. İtiraz etmez hacze rıza gösterirse haciz devam ettiriliyordu. (Bkz. Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 2004/12-202 esas, 2004/196 karar ve 31.03.2004 tarihli kararına göre, "SSK emeklisi itiraz süresi içinde itiraz etmezse haciz işlemi geçerlidir..."

Emekli dilediği zaman itiraz edebilir

Haciz-kesinti işlemine itiraz ettiğiniz andan itibaren İcra Tetkik Hakimliği icra-kesinti işleminin durdurulmasına karar verir. Hatta, emekli birisi bankadan aylığını temlik ederek tüketici kredisi almışsa ve banka geri ödemelerini emekli aylığından kesiyorsa buna bile dilediği zaman itiraz edip kesintiyi durdurabilir. Bu konu ile ilgili iki ayrı Yargıtay kararı daha veriyorum.

1- Yargıtay 11. Hukuk Dairesi E: 2001/10143, K: 2002/2566, Tarih: 21.03.2002

Kısmen haczi caiz olan şeyler

Bağlanan gelir ve aylıkların haczi

Maaşa uygulanan bloke işleminin kaldırılması ve tahsili

Temlik senedi

506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'na göre bağlanan gelir ve aylıklar ile sağlanan yardımlar haczedilemez. İcra İflas Kanunu 83. maddesi uyarınca borçlunun, hacizden önceki bir dönemde haczi caiz olmayan bir malın haczedilebileceği hakkında alacaklı ile yapmış olduğu anlaşma geçerli değildir. Bu durum karşısında davacının imzaladığı temlik belgesinin, maaşta tasarrufu engelleyici nitelikte bir sözleşme olduğu ve Borçlar Kanunu 19. ve 20. maddeleri uyarınca geçersiz sayılacağı göz önüne alınması gereklidir.

2- Yargıtay 11'inci Hukuk Dairesi E: 2002/1508, K: 2002/5286, Tarih: 27.05.2002

Emekli maaşı

Kredi borcunun ödenmemesi

Haciz

Takas ve mahsup

Takası mümkün olmayan alacaklar

SSK Kanunu gereğince bağlanacak gelir veya aylıklar ve sağlanacak yardımlar nafaka borçları dışında haciz veya başkasına devir ve temlik edilemeyeceği gibi, bu mal ve hakların haczolunabileceğine dair önceden yapılan anlaşmalar geçerli değildir. Yine, bu alacakların takası da kabil değildir. Bu itibarla şahsa imzalatılan, kullanılan kredi borcunun yatırılmaması halinde emekli maaşının kesilmesine yetki verildiğine dair belge baştan itibaren batıl olup, buna dayanarak yapılan kesintilerin yasal dayanağı bulunmamaktadır. Bu durumda mahkemece, davacının emekli maaşından kesilen miktarın bankadan tahsiline karar verilmesi gerekir.

3- İtirazdan önceki kesinti için ayrı mahkeme

Emekliler geç itiraz etmişse daha önce emekli aylığından kesilen miktarın ne olacağı konusu ise dava edilmesi gereken bir durumdur. İcra-kesinti işlemine itiraz ettiğiniz andan önceki kesintiler için (asliye hukuk) mahkemede banka aleyhine dava açmanız gerekir. Dava sonunda emeklinin aylığından daha önce yapılan icra ve kesintileri de geri alabilirsiniz. Bu arada, emekliler baştan icra işlemine rıza gösterip ses çıkarmasalar bile daha sonra diledikleri an cayıp, bankayı veya alacaklıyı şikâyet edip, söz konusu haciz işlemini durdurma hakkına da sahip.

Bu konuyla ilgili olarak Yargıtay 12. Hukuk Dairesi'nin de bir kararı bulunuyor. Söz konusu yargı hükmü için Yargıtay 12. Hukuk Dairesi'nin 22006/14978 esas ve 2006/17396 karar sayılı, 26.09.2006 tarihli kararına bakılabilir.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Prim affı ve banka kredisi, sadece işverene mi olur?

Ziya Perver 2008.11.29

Geçen temmuz ayında askerlik borçlanmamı ödeyebilseydim emekli olacak ve problem yaşamayacaktım. Hata ettiğimi şimdi daha iyi anlıyorum.

Beş aydan beri piyasa şartlarının anormal derecede kötü olmasından dolayı borçlanma parasını bulabilmiş değilim. Bu parayı ödemek için devlet bankalarından, aylığımdan geri almak şartıyla kredi istedim. Bana, "Bağ-Kur'lu olsaydın verirdik ama SSK bizimle anlaşmaya yanaşmadığı için veremeyiz." diyorlar. 5 aydır çalmadığım kapı kalmadı. Emekli aylığımı alamadığım için ailece çok zor bir çıkmaza doğru sürükleniyoruz. Bütün onurumu ayaklar altına alıp bu parayı bulabilmek için deyim yerindeyse 'dilendim', gördüm ki benim durumumda olan birçok insan daha var. Hükümete yazdım siyasi ve basmakalıp cevaplar gönderdiler. Zorda kalan bir vatandaş nereye başvuracak bilmiyorum. Siz biliyorsanız lütfen Allah rızası için yardım edin. Hakkı Bekar-Trabzon

Askerlik borçlanması meselesi mantıksız bir uygulama. Üretici iken tüketici olursunuz, bu arada geride bıraktığınız ailenizin de karnını doyuramazsınız. İşin sosyal güvenlik boyutu ise daha acı. Vergi mükellefiyetinizi, şirket ortaklığınızı sona erdirmeden askere gitmişseniz, bir de askerde olduğunuz halde Bağ-Kur size prim borcu yazar. Borcunuz olduğu için eşiniz, çocuğunuz, ananız, babanız sağlık yardımı alamaz. İşçiyse, bu kez

de askerdeyken geçen sürenin primlerini sizden isterler. Aslında askere gittiğiniz için bu sürelerin sosyal güvenlik primlerini devletin ödemesi gerekmez mi?

Bakın siz, askere gittiğiniz için prim ödeme günlerinizi tamamlayamamışsınız, çalışmadığınız için askerlik borçlanma parasını da ödeyememişsiniz. Sırf bu yüzden hak ettiğiniz halde emekli olamıyorsunuz. Öte taraftan, Bağ-Kur borcu olan işverenlere daha 3 ay önce prim affı getirildi. Borçlar, kamu bankaları olan Ziraat ve Halk bankaları tarafından kredi olarak ödendi ve borcu ödenenlere hemen emekli aylığı bağlandı. Şimdi aynı uygulamanın en azından askerlik borçlanması yapanlar için de uygulanması gerekir. İşte burada görev Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK)'na düşüyor. Siz ve sizin gibi olanlar için askerlik borçlanma sürelerinin ödenmesi için bankalarla sözleşme yapılmalıdır.

Okur sorularına kısa cevaplar

Seyfi Karagöz (Uşak): 10.4.1963 doğumlu, 15.1.1985 Bağ-Kur başlangıçlı eşiniz, 1.678 günü SSK olmak kaydıyla 2 bin 474 gün ile bundan sonra prim ödeyerek 3 bin 600 günü tamamlamak şartıyla 58 yaşında SSK'dan emekli olur. 5 bin günü tamamlarsa yaşa bağlı olmadan hemen emekli olur. 1 Ekim 2008'den sonra ödediğiniz isteğe bağlı primler Bağ-Kur'a sayılacak. Bu sebeple dikkat edin, son yedi yıllık (2 bin 520 günlük) prim ödemelerinde çoğunluk Bağ-Kur'lu hale gelmesin. Yani en fazla 450 gün daha isteğe bağlı prim ödeyin. Sonra kalanı için eşiniz SSK'lı olarak işe girsin. Prim ödediği sürece eşiniz sizin üzerinizden sağlık yardımı alamaz, sağlık primi de yatırmak zorunda.

Primi eksik yatırılan sigortalılar sağlık hizmeti alamayacak

GSS yani Genel Sağlık Sigortası, 1 Ekim 2008'de yürürlüğe girdi. Milletvekilleri hariç tüm ülke artık GSS'li. Ama bunlardan bir kısmı GSS'li olduğunu bilmediği gibi her ay bankalara gidip GSS primi ödeyeceğinden de habersiz. Kanuna göre, işsizler, köylüler ve ayda 30 günden az çalışanlar her ay bankalara gidip GSS primi ödemek zorunda. İşverenler, bir önceki ayda çalışan işçilerini takip eden ayın 23'üne kadar SGK'ya e-bildirge ile bildirecek. İşçiler de her ayın 24'ünde internete girip, 'işverenim beni kaç gün SGK'ya bildirmiş.' diye kontrol edecek. 30 günden az bildirim varsa, hemen ertesi gün yeşil kart veren birimlere (kaymakamlıklara) koşup gelir testi yaptıracaklar. Ödemeleri gereken GSS primi ortaya çıkacak. Bu rakamı en yakın SGK İl Müdürlüğü'ne götürecekler, her bir kişi için borç tahakkuku yapılacak. Daha sonra da bankaya gidip GSS primini ödeyecekler. Yoksa kendileri-eşleri ve çocukları sağlık yardımı alamayacak.

Kimler 30 güne tamamlayacak?

5510 sayılı kanunun 80. maddesine göre; "i) 88. maddenin dördüncü fıkrasına göre ay içerisinde 30 günden az prim ödeme gün sayılarına ait eksik günlerin Genel Sağlık Sigortası primleri, eksik çalışma süreleri dikkate alınmak suretiyle hesaplanır..."

Yine aynı kanunun 'Primlerin ödenmesi' başlıklı 88. maddesine göre; "... 60. maddenin birinci fıkrasının (b), (c), (d) ve (g) bentleri gereği Genel Sağlık Sigortalısı sayılanlar için, her ay otuz tam gün Genel Sağlık Sigortası primi ödenmesi zorunludur. Şu kadar ki, 60. maddenin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında Genel Sağlık Sigortalısı olanların aynı ay içinde zorunlu sigorta kapsamında prim ödeme gün sayısı bulunması halinde, ayın kalan günleri için isteğe bağlı sigorta gün sayısı kadar Genel Sağlık Sigortası primi ödenir. 4. maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı olmakla birlikte, 4857 sayılı kanunun 13. ve 14. maddelerine göre kısmi süreli veya çağrı üzerine çalışanlar ile bu kanuna göre ev hizmetlerinde ay içerisinde 30 günden az

alışan sigortalılar için eksik günlerine ait Genel Sağlık Sigortası primlerinin 30 güne tamamlanması zorunludur..."

Görüldüğü gibi ayda 30 günden az SGK'ya bildirilen işçiler GSS primlerini her ay 30 güne tamamlamak zorunda. SGK ise konuyla ilgili genelgesini çıkarmamakta direniyor, ama 1 Aralık da yaklaşıyor. 5510 sayılı kanun gereğince, ekim ayının bildirgesi (uzatma ile birlikte) 1 Aralık günü SGK'ya verilecek. 30 günden eksik çalışması olanlar 1 Aralık gününden itibaren sağlık yardımı alamayacak. Ancak ortada SGK'nın konuyla ilgili açıklayıcı bir genelgesi, yazısı yok. Eğer kendi merkezi bilgisayar sistemini de kanuna adapte edememişse 1 Aralık gelse de herkes sağlık yardımı almaya devam eder. Bilgisayar sistemini adapte edebilmişse yukarıda bahsedilen kişiler sağlık yardımı ve ilaç alamaz.

Ücretsiz izin alanlar ile puante edilenlerin durumu ne olacak?

Eski adıyla SSK'lı, yeni adıyla 4/A'lılar için, sadece kısmi süreli (part-time) iş akdi ile çalışanlar, ağrı üzerine çalışanlar ve ev hizmetlileri mi GSS'yi 30 güne mi tamamlayacak; yoksa 30 günden eksik çalışması olan tüm 4/A'lılar mı tamamlayacak belli değil. şayet, SGK cretsiz izinliler ile işe gelmeyenler 30 güne tamamlamak zorunda değil derlerse, hemen her işveren part-time iş akitleri ile ağrı üzerine çalışma şekillerini sona erdirip işçilerinin eksik günlerini puante etme veya ücretsiz izin belgesi düzenleme yoluna gidecektir. Mesela, işverenler ayda 10 günlük 'kısmi süreli iş akdi' yaparak işçi çalıştırmak yerine tam süreli iş akdi yapıp her ay puantaj ile 20 günlük eksik bildirim yapma veya ücretsiz izin belgesi düzenleyerek işçilerinin GSS ödemesine gerek kalmayacak hale getirebilir. Ayrıca, aylık tam süreli hizmet akdiyle çalıştırılan ama her ay 29 gün ücretsiz izin verilen veya 29 gün işe gelmedi diye puante edilen çalışanların, eşlerinin ve 18 yaşından küçük çocuklarının GSS'den nasıl yararlandırılacağı sorusunu da umarım SGK cevaplayabilecektir.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yeni dönemde yurtdışında çalışanların durumu ne oldu?

Ziya Perver 2008.12.06

Sosyal güvenlik anlaşması olmayan Özbekistan'da bir Türk firmasında çalışıyoruz. şirket yetkilileri, GSS ve kısa vadeli sigortalarımızın, 30 Kasım itibarıyla yatırıldığını söylüyor.

Ama internetten baktığımızda bir işlem gözükmüyor. Sağlık hizmetleri konusunda mstehaklık sorgulaması yaptırdığımda da müstehak grnmyorum. Sisteme kendimi ve bakmakla yükümlü olduğum kişileri nasıl tanıtabilirim? Bunu şirket benim adıma yapabilir mi? GSS primlerimiz Türkiye'de yatırıldı ise bizler Özbekistan'da sağlık yardımı alabilir miyiz?

A.K Taşkent-Özbekistan

Türk vatandaşlarının yurtdışında çalışmaları konusunda birden çok uygulama var. Bunların her birinin sosyal güvenlik kanunları karşısındaki durumu farklı. Mesela sizin için eski adı 'Topluluk Sigortası' olan ve uygulama söz konusu. Eski 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun 86. maddesi gereğince, ülkemiz ile sosyal güvenlik sözleşmesi akdedilmemiş ülkelerde Türk işverenler tarafından istihdam edilen Türk işçilerinin sosyal güvenlikleri, işverenler ile SSK arasında yapılan 'Topluluk Sigortası Tip Sözleşmesi' ile sağlanmaktaydı.

30.09.2008 gününe kadar geçerli olan Topluluk Sigortası uygulamasına göre aslında SSK, hem uzun vadeli (yaşlılık-malullük-ölüm) hem de kısa vadeli (işkazası-meslek hastalığı ve hastalık ile analık) sigorta kolları için Topluluk Tip Sözleşmesi hazırlaması gerektiği halde, tarihi boyunca sadece uzun vadeli için sözleşme hazırlamış, kısa vadeliyi görmezden gelmiştir. İşte bu sebeple işverenler istese dahi işçileri için kısa vadeli sigorta primi ödeyemiyordu. SSK, sadece uzun vadeli sigorta kolları dediğimiz yaşlılık-malullük ve ölüm sigorta kolları için işverenlerinizden yüzde 25 oranında prim almaktaydı. Orada iş kazası geçirip vefat etseniz veya sakat kalsanız bile herhangi bir sosyal sigorta yardımı yapılmadığı gibi ne sizlere ne de ailelerinize sağlık hizmeti verilmiyordu. Örneğin Rusya'da yüzlerce Türk işçi inşaatlardan düşerek ölmüş ama geride kalanlarına ölüm geliri bağlanmadığı gibi sakat kalanlara da sürekli işgöremezlik geliri verilmedi.

2006 yılı Haziran ayında Resmî Gazete'de yayınlanan ve hazırlıklarının bitirilmesiyle, 2007 yılı Ocak ayında yürürlüğe girecekken ertelenen, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu (SSGSS)'nin 2007 versiyonunda, yurtdışında Türk işverenler tarafından çalıştırılan işçilerin sanki Türkiye'de sigortalı da, yurtdışına geçici görevle gönderilmiş gibi yüzde 35 oranında prim ödenerek tüm sigorta kollarına tabi sigortalı olarak çalıştırılması öngörülmüştü. Mağduriyetleri bitirecek bu düzenleme müteahhit şirketlerin Çalışma Bakanlığı ve TBMM'de yaptığı lobi sonrasında iptal edildi. 2008 yılı Nisan ayında 5510 sayılı SSGSS Kanunu'nda yapılan değişiklikle, Türkiye ile sosyal güvenlik sözleşmesi imzalamayan ülkelerde Türk işverenlerin yurtdışındaki işyerlerinde çalıştırılmak üzere götürülen Türk işçileri hakkında emeklilik primi olan uzun vadeli sigorta kolu primleri alınmayacağı, sadece yüzde 1 ile 6,5 arasında değişen oranlarda kısa vadeli sigorta kolları primi ve yüzde 12,5 oranında genel sağlık sigortası primi alınarak kısa vadeli sigorta hükümlerinin uygulanacağı kararlaştırıldı. İsteyen işçilerin ise uzun vadeli primlerini isteğe bağlı sigorta ile ödeyebilmeleri öngörüldü.

Bu düzenlemeyle 01.10.2008 gününden itibaren işverenlerin sizler için ödeyeceği primler indirildi. İşveren bundan böyle sizler için yüzde 25 yerine, yüzde 13,5 ile yüzde 19 arasında kısa vadeli sigorta primlerini ödeyecek. Uzun vadeli sigorta kolları olan yaşlılık-malullük-ölüm sigortaları (emeklilik) primlerini işverenleriniz artık ödemeyecek. Fakat, sizler emekli olmak istiyorsanız, kendi emeklilik primlerinizi isteğe bağlı sigortalı olarak ödeyeceksiniz.

Sağlık yardımlarınız başladı

Bu arada 1 Ekim'den itibaren adınıza Genel Sağlık Sigortası yatırıldığından SGK'da sağlık konusunda aktive edilmek (sanal sağlık kartesi almak) şartıyla sağlık yardımlarını sizler ve eşleriniz alabilir. Sizler de orada sağlık hizmetlerini fatura karşılığı alabilir ve fatura tutarını SGK'dan tahsil edebilirsiniz. Bu faturaları bulunduğunuz ülkedeki Türk Konsolosluluğu'na tasdik ettirin. Şirket, aktivasyon işlemini sizler adına burada yaptırabilir.

İsteğe bağlı prim Bağ-Kur'a sayılır

Yurtdışında çalışanların emeklilik için isteğe bağlı ödeyeceği yüzde 20 prim eski adıyla Bağ-Kur, yeni adıyla 4/b sigortalılığı olarak sayılacak. Bu sebeple Bağ-Kur'lu gibi emekli edilmeniz mevzu bahis. Yani SSK'lı gibi 5 bin günle değil, Bağ-Kur'lu gibi 9 bin günle emekli edileceksiniz. Aylığınız da SSK'ya göre daha düşük olacak. Bundan sonra isteğe bağlı sigortaya ödedikleriniz Bağ-Kur'a sayılacağından, 1 Ekim 2008 gününden sonra isteğe bağlı sigortalı olup emeklilik primi ödememenizi tavsiye ederim.

Emeklilerden yurtdışında işe girenlerin aylığı da kesilecek

Ülkemiz, emeklilerine çalışma hakkı veren ve onlardan Sosyal Güvenlik Destek Primi (SGDP) tahsil eden tek ülke. SGDP uygulamasının mantığı şudur: SGK emekli olana der ki: 'Hem emekli oldun hem de işinden ayrılmadın, yani bir başka birisinin senin yerine işe girip bana prim ödemesine engel oldun, o halde sen de

bana prim öde'. Fakat, bu mantık yurtdışında işe girenler için geçerli değil. Yurtdışında işe giren emeklilerin kimseye zararı olmadığı gibi ülkeye de döviz kazandırıyorlar. Ama yeni düzenleme ile emeklilerin yurtdışında işe girmeleri halinde aylıkları kesilecek.

Öte yandan yurtdışı borçlanması yapma hakkını da getiren 5754 sayılı Kanun 17.04.2008 günü TBMM'de kabul edildi. Aynı kanun ile 3201 sayılı Kanun'un 6. maddesine şu ibare eklendi: "...31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun sosyal güvenlik destek primi hakkındaki hükümleri, bu Kanun hükümlerinden yararlanmak suretiyle aylık bağlananlar için uygulanmaz..." Madde metninden de anlaşılacağı üzere yurtdışı borçlanması yapanlar ile yapacak olanlar Sosyal Güvenlik Destek Primi ödeyerek çalışamaz. Çalışarlarsa emekli aylıklarını kaybederler.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İsteğe bağlı sosyal güvenlikte neler oldu?

Ziya Perver 2008.12.27

Yurtdışındaki çeşitli eğitim kurumlarında öğretmeniz. Yeni dönemde bizlerin sosyal güvenliği için ne tavsiye edersiniz, bazılarımız isteğe bağlı ödeme yapıyoruz, devam edebilir miyiz? İsmi mahfuz

İsteğe bağlı sosyal güvenlik konusunda epey değişiklik oldu. 1.10.2008 günü yürürlüğe giren 5510 sayılı Kanun'un 'İsteğe bağlı sigorta ve şartları' başlıklı 50. maddesine göre; "... İsteğe bağlı sigortalı olabilmek için Türkiye'de ikamet edenler ile Türkiye'de ikamet etmekte iken sosyal güvenlik sözleşmesi imzalanmamış ülkelerdeki Türk vatandaşlarından; a) Bu kanuna tabi zorunlu sigortalı olmayı gerektirecek şekilde çalışmamak veya sigortalı olarak çalışmakla birlikte ay içerisinde 30 günden az çalışmak ya da tam gün çalışmamak, b) Kendi sigortalılığı nedeniyle aylık bağlanmamış olmak, c) 18 yaşını doldurmuş bulunmak, d) İsteğe bağlı sigorta talep dilekçesiyle kuruma başvuruda bulunmak, şartları aranır."

Sizlerden eskiden beridir isteğe bağlı SSK veya isteğe bağlı Bağ-Kur veyahut da isteğe bağlı Emekli Sandığı'na prim/kesenek ödeyenler bu haklarını devam ettirebilir. İsteğe bağlılığa ara verenler ile bundan sonra ilk defa isteğe bağlı olmak isteyenlerin ise bulunduğu ülke ile Türkiye arasında sosyal güvenlik sözleşmesinin olmaması gerekmekte. 1 Ekim 2008'den sonra SSK'lılara 4-1/a'lı, Bağ-Kur'lulara 4-1/b'li ve Emekli Sandığı iştirakçilerine de 4-1/c'li denecek. Bunun önemi de 1.10.2008'den önce ilk defa sigortalı veya iştirakçi olan kişilerin nereden ve hangi statü ile emekliye ayrılacaklarının tespiti yapılırken ortaya çıkmakta. Buna göre, son 7 yıllık (2.520 günlük) prim ödemelerinde en çok nereye ödeme yapılmışsa o şartlarla emekli olunacak.

İsteğe bağlı SSK artık eski adıyla Bağ-Kur sigortalılığına sayılacak. 1.10.2008'den önce SSK isteğe bağlı sigortasına prim ödeyenler 1.10.2008'den sonra Bağ-Kur'a prim ödüyormuş gibi değerlendirilecek. 1 Ekim 2008 öncesi primler SSK'da geçmiş kabul edilecek. Bu durumda, 1.10.2008'den sonra isteğe bağlı sigortaya 1.260 gün prim ödeyen birisi, şimdiki SSK ile değil şimdiki Bağ-Kur şartlarıyla emekli edilecek. SSK'dan 5 bin veya 3 bin 600 gün ile emekli olmayı bekleyenler için hem emeklilik yaşı uzayacak hem de 7 bin 200/9 bin gün prim ödeme yükümlüsü olabilecekler.

Prim artıyor, sağlık hizmeti geliyor

1 Ekim 2008'den önce SSK'ya isteğe bağlı olarak prim ödeyenlerin isteğe bağlı sigorta primi en az asgari ücretin yüzde 25'i (159,68 YTL) kadardı. Ayrıca sağlık yardımı verilmemekte, ama emekli olunca verilmekteydi.

Yeni durumda ise yüzde 20 emeklilik ve yüzde 12 sağlık prim oranı olarak yüzde 32'ye (en az 204,38 YTL) çıkmakta. Ama prim ödenirken de sağlık yardımı alabilme imkanı getirilmekte.

1 Ekim 2008'e kadar sosyal güvenlik sözleşmesi imzalanmayan ülkelerde iş üstlenen Türk işverenlerin bu ülkelere götürdüğü Türk işçileri için topluluk sigortası kapsamında, sadece emekliliğe yönelik uzun vadeli sigorta primleri ödenirken, kısa vadeli primler ödenmiyordu. Bundan sonra işveren sadece GSS ve kısa vadeli sigorta primlerini ödeyecek. İşçiler, kendi cebinden isteğe bağlı uzun vadeli (emeklilik) sigorta primi ödeyebilecek. Ancak, bu düzenlemede gariplik var: Bu kişiler işçi olduğu için SSK'lı gibi emekli olmalı. Ama reformdan sonraki isteğe bağlı sigorta ödemeleri Bağ-Kur sigortalılığına sayılacağından bu işçiler, sanki işçi değil de işverenmiş gibi 9 bin günle emekli olmakla karşı karşıya kalacak.

Bağ-Kurluların durumu...

1 Ekim 2008 öncesinin isteğe bağlı Bağ-Kur sigortalıları ile sonrasının isteğe bağlı sigortalıları arasında bir farkı yok. 1479 sayılı kanuna göre isteğe bağlı prim ödeyen Bağ-Kur sigortalılarının bu sigortalılıkları 1 Ekim 2008'den itibaren yeni bir yazılı talep alınmaksızın ve Türkiye'de ikamet şartı aranmaksızın 5510 sayılı kanunun isteğe bağlı sigortalılığına ilişkin hükümlerine göre devam ettirilecek. Bağ-Kur sigortalıları için basamak sistemi kalktığından aynı basamaklara göre prim ödeyen 1 Ekim 2008 öncesinin isteğe bağlı Bağ-Kur sigortalıları da prime esas kazanç tabanı (asgari ücret: 638,70 yeni lira) üzerinden prim ödemeye başlayacak. Ancak, isterlerse 'Gelir Beyan Formu' doldurup en az 638,70 ve en çok 4.151,70 yeni lira arasında bir rakamı seçerek bunun üzerinden her ay yüzde 32 prim ödeyebilirler. Tercihle bulunmayanlar, asgari ücreti tercih etmiş sayılacak.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İşkur tuzak kurmaz, hatayı düzeltir

Ziya Perver 2009.01.03

Çalışanlarımızdan birinin iş akdi 10.9.2008 günü feshedilmiştir. Üç nüsha 'İşten Ayrılma Bildirgesi' düzenlenmiş ve aynı gün 2 nüshası kendisine verilerek birisini bizim adımıza hemen İşkur'a vermesini, diğerini de 30 gün içinde kendi adına götürüp işsizlik ödeneği alması için kullanmasını tembihlemiştik.

Eski çalışanımız, bizim adımıza vermesi gereken belgeyi 22.9.2008 tarihinde İşkur'a götürüp vermiştir. Kendisi adına vermesi gerekeni de 24.10.2008 günü vermiştir. Buna rağmen, İşkur Bahçelievler Şube Müdürlüğü işyerimize 4.11.2008 gün ve 381108 sayı ile para cezası göndermiştir. İşçimize ilk verdiğimiz nüshayı işveren belgesi değil, işçi belgesi olarak kayda geçmişler. İşçi belgesini de işveren belgesi olarak kaydetmişler. İtirazımız reddedildi. Şimdi ne yapalım? İsmi mahfuz

4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu'nun 58. maddesine göre, "... İşsizlik sigortası uygulamasına ilişkin işlemlere karşı sigortalıların ve işverenlerin yapacakları itirazlardan Sosyal Sigortalar Kurumu'na verilen görevlerle ilgili olanlar adı geçen kuruluşa, diğerleri ise kuruma yapılır. İtirazların, işlemin tebliğ tarihinden itibaren 15 gün içinde yapılması ve 30 gün içinde sonuçlandırılması zorunludur. Yapılan itirazlar daha önce yapılmış bulunan işlemlerin uygulanmasını geciktirmez. İtiraz yoluna başvurulmuş olması ilgililerin yargı yoluna başvurma haklarını ortadan kaldırmaz." hükmü vardır. Buna göre itirazınız İşkur tarafından reddedilmiş. Şimdi yapmanız gereken idari yargı mercilerinde dava açmaktır. Fakat, gönderdiğiniz belgelere bakılırsa İşkur, 'İşten Ayrılma Belgeleri'ni doğru kişiler adına kaydetmemiş ve sanki işverene karşı tuzak hazırlamış gibi duruyor. Bu nedenle konuyu yeniden değerlendirmesi için İşkur Genel Müdürlüğü'ne aktarın. Zira Bahçelievler İşkur Müdürlüğü'nün

haklı itirazınızı yerinde bulup cezayı kaldırması gerekirdi, ama umursamamış. Dava açıp haklılığınızı mahkemede kanıtlatabilirsiniz.

Okurlara Kısa Cevaplar

İbrahim Kutlu: 10.10.1992 tarihinde işe girip, 1992-2000 arasında tarım sigortalısı olarak prim ödedikten sonra 2000 yılından beri devam ettiğiniz normal SSK'lılıktan, 1.5.1958 doğum tarihiniz ve var olan 4.000 gün ile bundan sonra hiç prim ödemezseniz 59 yaşında (1.5.2017 günü) emekli olursunuz. Askerlik sürenizi de borçlanıp, prim ödemeye devam ederseniz bu kere 5.600 günü tamamlamak şartıyla 20 ay askerlik yapmışsanız 10.2.2016 günü (18 ay askerlik yapmışsanız 10.4.2016 günü) emekli olursunuz.

Selatin Çetin: Hiç Bağ-Kur'u dikkate aldırmadan sadece SSK gün sayınız ile SSK'dan emekli olabilmeniz için iş mahkemesinde dava açabilirsiniz. Yargıtay Hukuk Genel Kurulu (E. 2002/21-132, K. 2002/139, T. 6.3.2002) kararına göre hiç kimse hizmet birleştirmeye zorlanamaz.

Gülşen Söylev: 1.10.2008 itibarıyla Bağ-Kur'da basamaklar kalktı ama kanunun geçiş hükümlerine göre Bağ-Kur'a gelir-beyan formu vermeyenlerden son basamaklarına göre yüzde 40 prim alınıyor. Formu verenlerden ise istedikleri rakam üzerinden yüzde 32 prim alınıyor. Siz, gelir beyan formu vermediğinizden 205 yerine 397 YTL'den prim ödemişsiniz. Bir an önce formu doldurup verin.

Aydın Vurgun: 23.10.1965 doğumunuz, 18.8.1982-22.3.2001 tarihleri arasındaki 5.082 günlük SSK primi ve 4.4.2007-15.10.2007 tarihleri arasında Bağ-Kur ile bundan sonra prim ödemeseniz dahi SSK'dan 47 yaşında (23.10.2012 günü) en az 5.150 günle emekli olacaksınız.

Özlem Kayabaşı: Evlilik sebebiyle çeyiz yardımı talep edecekseniz, önce işinizden ayrılıp daha önce kesilen yetim aylığınızı SSK'dan talep ediniz. Yetim aylığı alırken nikâh yaparsanız 24 aylık yetim aylığı kadar çeyiz paranız olur. Anneniz ve sizden başka yetim aylığı alan kardeşiniz varsa, size ödenmeyen kısım annenize geçmezdi, siz ve annenizden başkası yoksa geçmeliydi.

Hasan F. Diltemiz: SGK'ya isteğe bağlı prim ödeyenler artık yeşil kart kullanamaz, bu nedenle arkadaşınız yeşil kartı iade etsin. 18 yaşından küçük çocukları da sağlıktan, isteğe bağlı sigortalı babası üzerinden yararlanır. Bunun için ayrıca prim ödemesine gerek yok. 18 yaşından büyüklerden babası üzerinden yararlanabilecek olanlar da var, yararlanamayacak olanlar da. Bu, durumlarına ve cinsiyetlerine göre değişir. Babası üzerinden sağlık yardımı alamayanlar yeşil kartı kullanmaya devam edebilir.

Boşandığı eşiyle

aynı evde yaşayan

kadının aylığı kesilecek

Yeni sosyal güvenlik uygulamaları gereğince kadınlara ana-babaları üzerinden yetim aylığı bağlanabilmesi için, çalışmamaları, evli olmamaları ve emekli olmamaları şartlarının hepsinin birden gerçekleştirilmesi gerekiyor. Dul aylığı için ise evli olmamak şartı yeterli. İşte bu sebeple dul veya yetim aylığı bağlanabilmesi amacıyla kadınlardan bazıları eşlerinden anlaşmalı boşanıp, SGK'dan ana-babalarından dolayı yetim aylığı talep etmekte. Mahkeme önünde boşanıldığı halde aynı koca ile aynı evde yaşamaya devam edilmekte. 1 Ekim 2008 öncesinde bu durumda olanlar için herhangi bir yaptırım uygulanmamaktaydı. Fakat 1 Ekim 2008'de yürürlüğe giren 5510 sayılı kanun ile uygulama değiştiriliyor. Buna göre kocasından boşanan ve babasından (yetim aylığı) veya önceki kocasından (dul) aylık almaya başlayan kadın, boşandığı eski kocası aynı evde birlikte yaşıyorsa, şikâyet-ihbar olması halinde inceleme sonrası aylığını kaybedecek.

Yurtdışı borçlanması neler değişti?

Ziya Perver 2009.01.10

Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK), 2.1.2009 günü 'Yurtdışında Geçen Sürelerin Borçlandırılması ve Değerlendirilmesi' konulu bir genelge yayımladı. Bu genelge ile Sosyal Güvenlik Reformu kapsamındaki yeni düzenlemelerin nasıl uygulanacağı belirlendi.

3201 sayılı kanunun 1. maddesinde yurtdışında geçen sigortalılık süreleri, bu süreler arasında veya sonunda her birinde bir yıla kadar olan işsizlik süreleri ile ev kadını olarak geçen sürelerin değerlendirileceği öngörülmüyor. Bu maddede sigortalılık süresi, yurtdışı borçlanması kapsamındaki sürenin bulunduğu ülke mevzuatına göre ikamet süreleri hariç, çalışılmış ya da çalışılmış süre olarak kabul edilen süreleridir. Sigortalılık süreleri arasında veya sonunda her birinde ayrı ayrı olmak kaydıyla bir yıla kadar olan yurtdışında geçen işsizlik süreleri borçlandırılacaktır. İkamet süreleri ve boşta geçen süreler de bu kapsamda değerlendirilecek. Evli-bekar ayrımı yapılmaksızın yurtdışında ev kadını olarak geçen sürelerini borçlanma talebinde bulunanların yurtdışında ev kadını olarak geçen süreleri diledikleri kadarı borçlandırılabilir.

Borçlandırılmayacak süreler

- 18 yaşın doldurulmasından önce yurtdışında sigortalı, işsiz ve ev kadını olarak geçen süreler,
- Türk vatandaşlığının kazanılmasından önce veya Türk vatandaşlığının kaybedilmesinden sonra yurtdışında sigortalı, işsizlik ve ev kadını olarak geçen süreler,
- İkili sosyal güvenlik sözleşmelerine göre kendilerine kısmi aylık bağlanmış olanların yurtdışında geçen sigortalılık süreleri arasında ve bu sürelerin bitim tarihinden sonraki işsizlik süreleri ve ev kadını olarak geçen süreler,
- Sosyal güvenlik kanunlarına göre malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları kapsamında geçen sürelerle çakışan yurtdışı süreleri borçlandırılmayacaktır.

Borç miktarının tespiti ve tebliği

Borç miktarının tespitinde, dilekçenin SGK kayıtlarına geçtiği tarih esas alınarak hesaplama yapılacaktır. Hesaplanan borç ilgili tebliğ tarihinden itibaren 3 ay içerisinde ödenmek durumundadır. Mesela, 1.1.2009 gününden 30.6.2009 gününe kadar asgari ücretin bir günlük tutarı 22,2 lira olup borçlanma için başvuran kişi bu rakam ile bu rakamın 6,5 katı olan 144,3 lira arasında bir rakam seçecek ve seçtiği bu rakamın yüzde 32'si kadar para ödeyecektir. Alt sınır seçildiğinde ödenecek günlük borçlanma tutarı, 7,1 lira iken en yüksek günlük tutar ise 46,18 lira olacaktır.

Yurtdışı borçlanılan sürenin değerlendirilmesi

Yurtdışı borçlanması yapanın, Türkiye'de sigortalılık hali varsa borçlanma talep tarihindeki en son sigortalılık haline göre, sigortalılık yoksa 5510 sayılı kanunun 4/B'si (Bağ-Kur) kapsamında geçmiş sigortalılık süresi olarak kabul edileceğinden, borçlanma yapmadan önce birkaç gün SSK'lı (4/A'lı) olarak çalışmak menfaatinedir. Mesela, 8.5.2008 gününden sonra borçlanma başvurusu ile Almanya'daki ev hanımlığı süresi borçlanılacak ise ve Türkiye'de hiç çalışma yoksa bu borçlanılan süre Bağ-Kur'lu gibi değerlendirilecek. Ama birkaç gün SSK'lı çalışma varsa bu kere ev hanımlığı yurtdışı borçlanma süresi bile SSK'lı gibi değerlendirilecek.

Emekli olma şartları neler?

3201 sayılı kanunun 6. ve bağılı yönetmeliğin 13. maddesine göre aylık tahsisi için yurda kesin dönüşmüş olması, tahakkuk ettirilen borcun tamamının ödenmesi, aylığa hak kazanılmış durumda bulunulması ve SGK'ya yazılı başvuru şart. Yurda kesin dönüş yapmak tabiri, emekli olmak isteyenlerin yurtdışındaki çalışmalarının sona ermesini, ikamete dayalı bir sosyal sigorta ya da sosyal yardım ödeneği almamaları durumunu ifade etmekte. Borcun tamamının ödenmesi ibaresi ise emeklilik müracaat tarihinden önce en az aylığa hak kazanmaya yetecek süre karşılığı ödenen miktardır. SGK'ya yazılı başvuruda bulunmak demek ise yurtdışında çalıştıkları işten ayrıldıklarını, yurtdışında ikamete dayalı bir sosyal sigorta ya da sosyal yardım ödeneğinin sona erdiğini gösterir bir hizmet belgesi alınacak anlamındadır.

Vefat edenlerin yakınları da vefat eden için yurtdışı borçlanması yaparak kendilerine dul-yetim aylığı bağlatabileceklerdir. Bu hak sahiplerine aylık bağlanabilmesi için yurda kesin dönüş zorunluluğu da yok. Öte yandan, ölümün ne zaman olduğu da önemli. 1.10.2008 gününden önce ölenlerde borçlanma ile dul-yetim aylığı için 900 gün yeterli iken, 1.10.2008 günü ve sonrasında vefat edenlerin yakınlarının 1.800 güne ihtiyacı var.

Yeni iş, aylık kesme sebebi

22.5.1985'ten sonra yurtdışı süresini borçlanarak aylık bağlanan veya bağlanacak olanların aylığı, yurtdışında çalışmaya başlamaları halinde kesilecek.

22.5.1985'ten sonra yurtdışı süreleri borçlanarak bağlanan aylıklar, 6.7.2007'den sonra yurtdışında ikamete dayalı bir sosyal sigorta ya da sosyal yardım ödeneği alınması halinde kesilecek. Fakat, 6.7.2007'den önce yurtdışında ikamete dayalı bir sosyal sigorta ya da sosyal yardım ödeneği almaya başlayıp ödeneklerini bu tarihten itibaren de almayı sürdürenlerin ödeneği kesilinceye kadar aylıkları kazanılmış hak olarak devam edecek. Ancak bu kişilerin aylıkları, yurtdışında yeniden ikamete dayalı bir sosyal sigorta ya da sosyal yardım ödeneği almaya başlamaları halinde kesilecek.

Aylık bağlandıktan sonra 2008 Ekim ayı başından önce Türkiye'de sosyal güvenlik kanunlarına tabi olarak çalışmaya başlayanlar hakkında, sosyal güvenlik destek primine ilişkin hükümler dahil olmak üzere ilgili sosyal güvenlik kanununun öngördüğü hükümler uygulanacak. Ancak, eski sosyal güvenlik kanunlarına göre 2008 yılı Ekim ayı başı itibarıyla sosyal güvenlik destek primine tabi tutulanlar aynı işlerine devam ettiği müddetçe aylıkları kazanılmış hak olarak devam ettirilecek. Ancak, bu işlerinden çıkıp ardından başka bir işe girerlerse aylıkları kesilecek.

İster 2008 Ekim ayı başından önce ister sonra, 3201 sayılı kanuna göre aylık bağlanan ya da bağlanacak olanların bu tarihten sonra 5510 sayılı kanuna göre sigortalı olarak çalışmaya başlamaları halinde aylıkları, çalışmanın başladığı tarih itibarıyla kesilecek.

Türkiye dışında altı aydan çok kalan, belge getirecek

3201 sayılı kanuna göre malullük, yaşlılık ve emekli aylığı bağlanıp 6 aydan daha uzun süre yurtdışında bulunanlar, dönüşlerinde yurtdışında çalışıp çalışmadıklarını ve ikamete dayalı bir sosyal sigorta ya da sosyal yardım ödeneği alıp almadıklarını gösterir belgeleri, 6 aylık sürenin dolduğu tarihten sonra 3 ay içinde SGK'ya verecek. Bu süre içinde belge getirmeyenin aylığı kesilecek. 3201 sayılı kanuna göre malullük, yaşlılık ve emekli aylığı bağlananların 6 aydan daha uzun süre ile yurtdışında bulunup bulunmadıkları, her yıl Emniyet'ten alınacak kayıtlarla tespit edilecek.

Aylıkları durdurulanların kuruma ibraz edeceği belgelerden ya da kurumca yapılacak araştırma sonucunda yurtdışında;

a) Çalışmadıkları, ikamete dayalı bir sosyal sigorta ya da sosyal yardım ödeneği almadığı tespit edilenlerin aylığı, durdurulduğu tarihten geçerli olmak üzere ödenecek.

b) Çalıştıkları, ikamete dayalı bir sosyal sigorta ya da sosyal yardım ödeneği aldığı tespit edilenlerin aylığı kesildiği gibi yersiz yapıldığı tespit edilen ödemeler de geri alınacak.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bağ-Kur'lu ve memurlar, 31 Mart'a kadar prim borçlanması yapabilir

Ziya Perver 2009.01.24

Sosyal Güvenlik Reformu çerçevesinde eski 1479 sayılı Bağ-Kur kapsamına girmeleri gerektiği halde 1.10.2008 gününe (5510 sayılı kanunun yürürlük tarihine) kadar Bağ-Kur'a hiç kaydolmamış olanların Bağ-Kur kayıtları 1.10.2008 günü başlayacak.

Geçmiş süreler için prim borcu çıkarılmayacak ama isteyenler geçmiş 31.3.2009'a kadar dilekçe vererek borçlanabilecek.

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun '1479 sayılı kanuna ilişkin geçiş hükümleri' başlıklı geçici 8. maddesinde, "... sigortalılık niteliği taşıdıkları halde bu kanunun yürürlük tarihine kadar kayıt ve tescillerini yaptırmayanların sigortalılık hak ve yükümlülüğü bu kanunun yürürlük tarihinden itibaren başlar. Ancak, ... bu kanunun yürürlük tarihinden itibaren sigortalılıkları başlatılanların, bu kanunun yürürlük tarihi ile 4/10/2000 tarihi arasında geçen vergi mükellefiyet süreleri bulunmak kaydıyla, sigortalının bu kanunun yürürlük tarihinden itibaren 6 ay içinde talepte bulunması halinde vergi mükellefiyet sürelerinin tamamı için 80. maddenin ikinci fıkrasının (a) bendine göre talep tarihindeki prime esas kazancının yüzde 32'si üzerinden borçlanma tutarı hesaplanır ve sigortalıya tebliğ edilir. Sigortalının kendisine tebliğ edilen borçlanma tutarının tamamını tebliğ tarihinden itibaren 6 ay içinde ödemesi halinde bu süreler sigortalılık süresi olarak değerlendirilir. Sigortalıya tebliğ edilen borç tutarının bu süre içerisinde tam olarak ödenmemesi halinde bu süreler sigortalılık süresi olarak değerlendirilmez ve ödenen tutar bu kanunun 89. maddesine göre iade edilir..." deniyor.

Yani, 5510 sayılı kanun, 1 Ekim 2008 tarihinde yürürlüğe girmiş olup 4-1/(b) bendi kapsamındaki (Bağ-Kur'lu) ticari kazanç veya serbest meslek kazancı sebebiyle gerçek ve basit usulde Gelir Vergisi mükellefleri ile anonim şirketlerin yönetim kurulu üyesi olan ortakları, sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerin komandite ortakları, diğer şirket ve donatma iştiraklerinin ise tüm ortaklarından, sigortalılık niteliği taşıdıkları halde 1.10.2008 tarihinden önce kayıt ve tescilini yaptırmamış (Bağ-Kur kayıt ve tescilini yaptırmamış) olanların sigortalılıkları, kanunun yürürlüğe girdiği 1.10.2008 tarihi itibarıyla başlayacaktır. Ancak, 1.10.2008 tarihi ile 4/10/2000 tarihi arasında vergi mükellefiyet süreleri bulunmak kaydı ile sigortalının 1.10.2008 tarihinden itibaren 6 ay içinde talepte bulunması halinde vergi mükellefiyet sürelerinin tamamı için talep tarihindeki prime esas kazancının yüzde 32'si üzerinden borçlanma tutarı hesaplanır ve sigortalıya tebliğ edilir. Sigortalının kendisine tebliğ edilen borçlanma tutarının tamamını tebliğ tarihinden itibaren 6 ay içinde ödemesi halinde bu süreler sigortalılık süresi olarak değerlendirilir. Sigortalıya tebliğ edilen borç tutarının bu dönem içinde tam

olarak ödenmemesi halinde ise bu süreler, sigortalılık süresi olarak değerlendirilmez ve ödenen tutar iade edilir.

Öte yandan anonim şirketlerin kurucu ortaklarından daha önce 1479 sayılı kanunun 24. maddesine tabi olanlardan sigortalılıklarını devam ettirmek isteyenlerin 5510 sayılı kanunun yürürlük tarihi olan 1 Ekim 2008'den itibaren 6 ay içinde yazılı talepte bulunmaları halinde sigortalılıkları aynen devam ettirilecek. Bu süre içerisinde talepte bulunmayanların sigortalılıkları ise 01.10.2008 itibarıyla sona erecek. Yani AŞ'lerde sadece kurucu ortak olan, yönetim kurulunda görev almayanlar da 31.3.2009 gününe kadar dilekçe vermek zorunda.

Borçlanacak Bağ-Kur'lular nelere dikkat etmeli?

Talep tarihinde beyan edilen kazancın yüzde 32'si üzerinden borçlanma bedeli hesaplanacak. Bu borcun altı ay içinde ödenmesi şart. Tutarın üst sınırı 30.9.2008 tarihinde geçerli olan prim tablosundaki 24. basamağın sağlık primi dâhil tutarı olacak. Borçlanacak Bağ-Kur'lu, "Ben vergi kayıtlarımın hepsini değil sadece bir kısmını ödeyeyim." diyemeyecek. Bu borçlanma türünde tebliğ edilen borç tutarının süresi içerisinde tam olarak ödenmemesi halinde bu süreler sigortalılık süresi olarak değerlendirilmeyecek ve ödenen tutarlar iade edilecek.

Memurların borçlanma şartları neler oldu?

Sicil affından yararlanan memur, boşta geçen sürelerini 31.3.2009'a kadar borçlanabilecek. Disiplin cezası sebebiyle memuriyetten atılan-çıkarılan memurlardan 2006 yılında çıkarılan sicil affı sonrasında memuriyete geri dönenlerin de açıkta geçen sürelerini borçlanma hakkı için 6 aylık süreleri 31.3.2009 günü sona eriyor.

Bir müddet sürelerini açıkta geçiren memurlar için 8.5.2008 tarih ve 26870 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 5754 sayılı kanunun 68. maddesiyle gerekli düzenleme yapılmıştır. İlgili kanunun geçici 4. maddesinin son fıkrasına göre; "Personel mevzuatına göre almış oldukları disiplin cezası sonucu 23/4/1999 tarihi ile 14/2/2005 tarihleri arasında memuriyetleri sona erenlerden, 22/6/2006 tarihli ve 5525 sayılı kanun uyarınca haklarında verilmiş disiplin cezaları bütün sonuçları ile ortadan kaldırılanların, bu kanunun yürürlük tarihinden itibaren altı ay içerisinde kuruma müracaatları halinde görevlerinden ayrıldıkları tarih ile göreve başladıkları tarih arasındaki prim veya kesenek ödenmemiş süreleri, istekleri halinde, görevlerinden ayrıldıkları derece ve kademelerine prim veya kesenek ödenmemiş veya borçlanmak istedikleri sürenin her üç yılına bir derece ve her yılına bir kademe verilmek ve öğrenim durumları itibarıyla 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 36. maddesindeki yükselebilecekleri dereceleri geçmemek üzere tespit edilecek derece, kademe ve ek göstergeleri ile emekli keseneğine esas aylığın hesabına ait tüm unsurların toplamının müracaat tarihinde yürürlükte olan katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarlar esas alınarak, yine o tarihteki kesenek ve karşılık oranları borçlandırılmak suretiyle hizmetten sayılır. Bundan doğacak borç tutarının tamamı borcun tebliğ edildiği tarihten itibaren iki yıl içinde kendileri tarafından eşit taksitlerle veya defaten ödenir." deniyor.

Madde metninden de görüleceği üzere; 23.4.1999 tarihi ile 14.2.2005 tarihleri arasında aldıkları disiplin cezaları sonrasında memuriyetleri sona erenler, 5525 sayılı kanun uyarınca yeniden göreve başlamışlarsa boşta geçen sürelerini borçlanabilecekler. 5510 sayılı SS ve GSS Kanunu'nun 1.10.2008 günü yürürlüğe girmesini müteakip 6 ay içinde Sosyal Güvenlik Kurumu'na müracaat edebilecekler. Borçlanılan tutar 2 yıl içinde eşit taksitlerle ödenebileceği gibi bir defada da yatırılabilir.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kısa çalışma ödeneği isteyen işverenin elemanları işi tazminatla bırakabilir

---

Ziya Perver 2009.01.31

Son günlerin güncel mevzusu 'kısa çalışma ödeneği'ni etraflica ele alalım; zira bu konuda çok sayıda soru geliyor. Kısa çalışma ödeneği, hukukumuzda 2003'te girmiş ve 2004 yılında ilk kez uygulanmaya başlanmıştı.

13 Ocak 2009'da Resmî Gazete'de yayımlanan Kısa Çalışma Ve Kısa Çalışma Ödeneği Hakkında Yönetmelik hükümlerine göre;

İşyerindeki üretim genel ekonomik kriz veya zorlayıcı sebeplerle, haftalık çalışma süreleri geçici olarak en az üçte bir oranında azaltılmışsa.

İşyerinde faaliyet tamamen veya kısmen en az dört hafta süreyle durmuşsa, işveren tarafından, bağlı olunan İşkur'a müracaat edilerek işçiler için ödenek talep edilir.

Talebi kabul edilen işveren;

İşçileri çalıştırmadığı süre boyunca ücret ödemez.

Gelir Vergisi yatırmaz.

SSK ve işsizlik sigortası primi kesilmez.

Kısa çalışma ödeneği süresince işçiler daha önceki aylık ücretleri ne olursa olsun en az 266, en fazla da 532 lira aylık işsizlik ödeneğini İşkur'dan alır. İşçinin İşkur'dan ödenek alabilmesi için;

Son üç yıl içinde en az 20 aylık yani 600 günlük çalışmasının olması,

Son 120 gündür bu işyerinde aralıksız çalışıyor olması gerekir.

İşveren 'kısa çalışma ödeneği'ni İşkur'dan talep eder

Genel ekonomik kriz veya zorlayıcı sebeplerle işyerinde kısa çalışma yapılmasını İşkur'dan talep eden işveren, işyerinde toplu iş sözleşmesi varsa sendikaya yazılı olarak durumu duyurur. İşyerinde toplu iş sözleşmesi yoksa işverenin bu talebinden işçinin haberi olmaz. Devlet ile işveren, işçiler hakkında karar verir.

İşverenin İşkur'a yapacağı talepte;

a) Genel ekonomik krizin veya zorlayıcı sebeplerin işyerine etkileri ile zorlayıcı sebebin ne olduğunu,

b) İşyerinin unvanını, adresini, varsa toplu iş sözleşmesi tarafı sendikayı, bakanlık bölge müdürlüğü ile sosyal güvenlik işyeri sicil numarasını,

c) Varsa iddiasını kanıtlayıcı somut belgeleri belirtmek zorundadır.

Talebi, iş müfettişi değerlendirir

Talebi şekil yönünden kabul edilen işverenin haklılığı konusunda, genel ekonomik kriz veya zorlayıcı sebeplerle yapılan başvuruların uygunluk tespiti Çalışma Bakanlığı iş müfettişleri tarafından ivedilikle yapılır. Talebin uygun bulunması halinde kısa çalışmanın başlama ve bitiş tarihleri ile hangi işçilerin ödenekten

yararlandırılacağını belli eden listeye son şekli verilir. Bu liste bakanlık iş müfettişince düzenlenen rapor ekinde yazılı olarak İşkur'a gönderilir. İnceleme sonucu kurum tarafından işverene, işveren tarafından varsa toplu iş sözleşmesine taraf işçi sendikasına ve işyerinde yazılı olarak ilan edilmek suretiyle işçilere bildirilir.

Tüm ülke için Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı karar verebilir

Normal prosedürde talebi müfettişler kabul eder ama genel ekonomik krizin varlığını, işçi ve işveren sendikaları konfederasyonlarının iddia etmesi veya bu yönde kuvvetli emarenin bulunması halinde, Çalışma ve Sosyal Güvenlik bakanı krizin var olduğu kararını ilan edebilir. Bakan kriz kararı vermişse kısa çalışma ödeneği için başvuran işverenlerin;

- Nakit darlığı,
- Ödeme güçlüğü,
- Pazar daralması,

Stok artışı gibi sebeplere dayalı olarak yaptığı başvurular işyerinde üretim durmasa, yani genel ekonomik kriz ile zorlayıcı sebeplerle bağdaşmayan durumlarda dahi kabul edilir. Aksi halde reddedilir. İşte son günlerde çalışma bakanının işçi-işveren sendikalarının konfederasyon başkanlarını toplayıp birlikte karar aldirmaya çalışmasının sebebi bu olabilir. Tersinden gidersek, bakan krizin varlığını ilan etmezse bu kere yukarıda sayılan sebeplerle yapılan başvurular, İşkur tarafından incelemeye bile gerek görülmeden reddedilir.

Son kararı

İşçi verecek

İşyerinde kısa çalışma uygulamasının ilanını duyan işçinin önünde iki seçenek var. Ya bunu kabul edip şartları varsa İşkur'a müracaat edecek veya kabul etmeyip iş akdini 4857 (veya 5953- 854) sayılı iş kanunları gereğince haklı sebeple feshedecektir.

Zira, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 24. maddesine göre işyerinde bir haftadan fazla süre işveren işçiye iş verememiş (yani ücret verememiş) ise işçinin haklı sebeple iş akdini feshetme hakkı doğmaktadır. Ancak, burada işçinin karar vermesi için en fazla 6 işgünü vardır. (bkz 4857/md 26).

İşçi, kısa çalışma ödeneği ilanından itibaren 6 işgünü içinde işverene iş akdini haklı sebeple feshettiğini ve tazminatı ile diğer alacaklarını derhal nakden ve defaten ödemesi için ihtar verebilir.

İşçi iş akdini feshetmez ve ödeneği kabul etmeye karar verirse;

İşçinin kısa çalışmanın başladığı tarihte, İşsizlik Sigortası Kanunu'nun 50. maddesine göre çalışma süreleri ve işsizlik sigortası primi ödeme gün sayısı bakımından işsizlik ödeneğine hak kazanmış olması ön şartıyla;

30 gün içinde İşkur'dan ödenek talebinde bulunması gerekmektedir.

En fazla üç ay süresince verilen ödenekten sonra işyeri krizden çıkamaz ve işveren, işçilerini işten çıkarırsa, bu kere işten çıkarılan işçi, alması gereken işsizlik ödeneğini 3 ay eksik alır. Çünkü, kısa çalışma ödeneği olarak aldığı 3 ay, işsizlik ödeneği süresinden düşülür.

Kısa çalışma ödeneği almayı kabul eden işçi daha sonra başka bir yerde iş bulup işyerinden ayrıldığı takdirde hem bu ödeneği kesilir hem de işçi istifaen ayrıldığı için kıdem tazminatını yakmış olur.

NOT: Kısa alışma ğdeneği sđresinin 6 aya, alt sınırının 400 ve Őst sınırının 800 liraya çıkarılması konusunda temenni kararı alınmış olup, konu TBMM tarafından kanunlaştırılabilirse geçerli hale gelecektir.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

ŐzŐrlŐ oranı değişikliği raporu olanları bağlamaz

Ziya Perver 2009.02.07

Daha önce kşenizde yer verdiğiniz ũzere, Milletvekili Lokman Ayva'nın girişimleri sonucu, doğuştan veya sonradan engelli olup, buna istinaden raporu işe girdikten sonra alan memurların da erken emekli olmalarına imkan sağlandı.

Ben de Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun geçici 4. maddesinden yararlanarak emekli olup olamayacağım hususunda başvuruda bulunmuştum. Emekli Sandığı, Sağlık Kurulu'nca incelenen raporumun yũzde 40'ın altında olduğunun tespit edilmesi sebebiyle erken emekli olamayacağımı bildirdi. 2000 yılında alınmış raporumda doğuştan ve sđrekli yũzde 45 zŐrlŐlŐk oranımın olduğu ve raporu 'vergi indirimi' ve '15 yılda emeklilik' için talep ettiğim hususları yer almaktadır. Bu raporum Maliye Bakanlığı Merkez Sağlık Kurulu'nca onaylanmış ve buna istinaden vergi indiriminden de halen yararlanmaktayım. şimdi ise Emekli Sandığı bu eski raporumu, 16.7.2006 tarihinde yũrũrlŐęe giren, ŐzŐrlŐlŐk lũtũ, Sınıflandırması ve Özörlölere Verilecek Sağlık Kurulu Raporları Hakkındaki Yönetmelik esaslarına göre değerlendirildiğini sanıyorum. Ayrıca bu yönetmelikte yeniden dũzenlemelere gidileceği hususunda çalışma yapıldığını da öğrendim. Ben şimdi ne yapmalıyım? İsmi mahfuz

Lokman Ayva sayesinde sizler ve Bağ-Kur'lular da artık erken emekli olabiliyor, daha doğrusu hem emeklilik yaşı size uygulanmıyor hem de daha az sđre çalışarak erken emekli olabiliyorsunuz. Fakat gelin bunu bir de bũrokrasiye anlatın, işte orada zorlanıyorsunuz, Milletin Meclisi karar veriyor ama milletin hizmetkarı olması gereken memurlar yasaları uygulamıyor. Yani, bu şekilde emekli olmak için başvuranların sayısı arttıkça yetkililer de kendilerine göre tedbir alıyor. Her değişiklik ile rapor oranlarını dũřũrũyorlar, mesela eskiden tek gzũn oranı yũzde 40 iken artık yũzde 20, eskiden bir bacak zayıflığı yũzde 40 iken şimdi yũzde 15-20 arasında değişiyor. Yine sizin yazınızda belirttiğiniz ũzere yakında yeniden bir dũzenleme yapılacak ve oranlar daha da aşağıya çekilecek bilgisi de doğrudur.

Fakat, 16.7.2006 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan "ŐzŐrlŐlŐk lũtũ, Sınıflandırılması ve Özörlölere Verilecek Sağlık Kurulu Raporları Hakkında Yönetmeliğin" geçici 1. maddesinde, " ...) 6/2/1998 tarihli ve 98/10746 sayılı Bakanlar Kurulu kararıyla yũrũrlŐęe konulan Özörlölere Verilecek Sağlık Kurulu Raporları Hakkında Yönetmelik hũkũmleri doğrultusunda verilmiş olan zŐrlŐ sağlık kurulu raporlarındaki çalışma gũcũ kaybı oranları geçerli olup bu oranlara dayanılarak sağlanmış sosyal destek ve yardım hizmetlerinin sđrđrũlebilmesi için yeniden zŐrlŐ sağlık kurulu raporu dũzenlenmez." dendiği gibi, benzer bir şekilde, 11 Ekim 2008 gũnlũ Resmi Gazete'de yayımlanan, alışma Gũcũ ve Meslekte Kazanma Gũcũ Kaybı Oranı Tespit İşlemleri Yönetmeliği'nin geçici 1. maddesinde de, "(1) Bu yönetmeliğin yũrũrlŐęe girdiği tarihten önce çalışma gũcũ kaybı, iş kazası, meslek hastalığı, vazife malullŐęũ, harp malullŐęũ sonucu meslekte kazanma gũcũ kaybı ile erken yaşlanma durumlarının tespiti talebinde bulunan sigortalılar ve hak sahipleri için, yũrũrlŐkten kaldırılan ilgili sosyal gũvenlik mevzuatının kanuna aykırı olmayan hũkũmleri uygulanır..." hũkũmleri yer almaktadır.

Diğer bir husus; 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun geçici 4. maddesi olan '5434 sayılı kanuna ilişkin geçiş hũkũmleri' başlığı altında, "...Bu kanunun yũrũrlŐęe girdiği tarihten önce 5434 sayılı kanun hũkũmlerine tabi olarak çalışmaya başlamış olup, çalışmaya başlamadan önce ilgili mevzuatına

göre alınmış ve en az yüzde 40 oranında özürlü olduklarını gösterir sağlık kurulu raporu bulunanlar ile en az yüzde 40 oranında doğuştan özürlü olduklarını belgeleyenlerden aylık talep tarihinde bu kanunun 4. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı olanlara; en az 5.400 gün uzun vadeli sigorta kolları primi bildirilmiş ya da emekli keseneği ödenmiş olması kaydıyla, istekleri halinde bu madde hükümleri esas alınarak yaşlılık aylığı bağlanır.

Yargıya gidin, SGK'yı dava edin

Ancak çalışmaya başladıktan sonra, kurumca yetkilendirilen sağlık hizmet sunucularının sağlık kurullarınca usûlüne uygun düzenlenecek raporlar ve dayanağı tıbbî belgelerin incelenmesi sonucu, Kurum Sağlık Kurulu'nca çalışma gücündeki kayıp oranının;

a) Yüzde 50 ilâ 59 arasında olduğu anlaşılan sigortalılar, en az 5.760,

b) Yüzde 40 ilâ 49 arasında olduğu anlaşılan sigortalılar, en az 6.480 gün uzun vadeli sigorta kolları primi bildirilmiş olması kaydıyla, haklarında bu hükümler uygulanır.

Bu maddeyi de; çalışmaya başlamadan önce ilgili mevzuatına göre alınmış ve en az yüzde 40 oranında özürlü olduklarını gösterir sağlık kurulu raporu bulunanlar ile en az yüzde 40 oranında doğuştan özürlü olduklarını belgelendirenlerin dışındakilerin, yani çalışmaya başladıktan sonra özürlü raporları alanların raporlarının, Kurum Sağlık Kurulu'nca incelemeye tabi tutulacağı şeklinde yorumlamak mümkündür. Zira 'ancak' diye başlayarak devam eden cümlede, sadece çalışmaya başladıktan sonra özürlü raporu alanların raporlarının sağlık kurulunca incelemeye tabi tutulacağı belirtilmektedir.

Bu sebeplerle eski adı Emekli Sandığı yeni adı SGK'ya gönderdiğiniz, Muğla Devlet Hastanesi'nce 29.8.2000'de verilen raporunuzda; 'doğuştan ve sürekli yüzde 45' özürlülük oranınız olduğu ve raporu 'vergi indirimi' ve '15 yılda emeklilik' için talep ettiğinizden emekli edilmeniz gerekirdi. Sizin de belirttiğiniz üzere Maliye Bakanlığı Merkez Sağlık Kurulu'nca onaylanmış ve buna istinaden vergi indiriminden de yararlanmakta olduğunuzdan, sakatlığınızı belgeleyen geçmiş tarihli sağlık kurulu raporunuzun, 2006'da yürürlüğe giren Özürlülük Ölçütü, Sınıflandırması ve Özürlülere Verilecek Sağlık Kurulu Raporları Hakkında Yönetmelik'te yer alan oranlara göre yeniden değerlendirilmesi doğru değildir. Bu konu yargı kararlarında da özellikle altı çizilerek belli edilmiştir. Siz de konuyu yargıya taşıyınız ve SGK'yı dava

ediniz. Sonuçtan bizleri de haberdar ediniz.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bağ-Kur'da da artık engelli emekliliği var, ısrarcı olun

Ziya Perver 2009.02.14

Otuz beş yaşımdayım, son 9 yılı Bağ-Kur olmak üzere toplam 11 yıllık primim var. Yüzde 40 da sakatlık raporum var. Bağ-Kur'dan malûlen emekli olamadığım için SSK'ya geçmeyi düşünüyordum.

Ama bir yazınızda bunun Bağ-Kur'da da başladığını yazdınız. SSK'ya geçeyim mi yoksa Bağ-Kur'dan da emekli olabilir miyim ve ne kadar daha prim yatırmalıyım? Halil Özer - Kayseri

Bağ-Kur'lu engelliler de (özürlü) artık SSK'lılar gibi erken emekli olabilecek. Ama bunu Bağ-Kur (yeni adıyla SGK) memurlarına anlatmak oldukça zor. Birçok okurumuz konuya ilişkin dilekçelerini Bağ-Kur'un almadığından şikâyetçi. Aslında dilekçe almamak başlı başına bir suç, ama bunu dinleyen de pek yok. Bu

sebeple dilekçe verme konusunda ısrarlı olun. 'Bu iş olmaz' demelerine inanmayın, dialekçeleri alıp, altına 'olmaz' diye yazarak imza atsınlar.

Konuya gelince, daha önce bu köşeden 18 Ekim 2008 günü demiştik ki, 'Özürlü Bağ-Kur'lu da artık SSK'lı gibi erken emekli olacak'. Gerçekten de 5510 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun ana hükümleri 1 Ekim 2008'de yürürlüğe girdi. Bu tarihten itibaren 2 kesimin yüzü güldü: İlki işverenler diyebileceğimiz Bağ-Kur'lular, ikincisi ise Bağ-Kur'lu engelliler.

Engellilerin TBMM'deki temsilcisi Lokman Ayya'nın gayretleri ile bu konuda bir nebze olsun norm-standart birliği sağlanabildi. Çünkü, 30 Eylül 2008'e kadar SSK'lı engelliler erken emekli olabilirken, Bağ-Kur özörlülerine bu hak tanınmamıştı. Söz konusu hak artık Bağ-Kur'lu engelliye de verildi.

Bağ-Kur'lularda ilk defa sigortalı olduğu tarihten önce malûl (en az yüzde 60 vücut fonksiyon kaybı ve fazlası) olduğu için malûllük aylığı bağlanmayanlar, çalışma gücü kaybı yüzde 40 ila 59 arasında olanlar, 1 Ekim 2008'den sonra tahsis talebinde bulunmaları durumunda aşağıdaki şartlarda 4/b sigortalılığı kapsamına konulan özörlü emekliliğinden yararlanabilecek.

İsteğe bağlı prim öderseniz

emekli aylığınız azalabilir

31.1.2009 günü işten çıkarıldım. Toplam 8 bin 409 günüm var. Yaş olarak Mart 2010'da emekli olabileceğim. Acaba o güne kadar isteğe bağlı sigorta primini de orta düzeylerden ödesem emekli aylığıma faydası olur mu? Cemal

Prim sayınızı belirtmişsiniz ama ücret düzeyinizi yazmamışsınız. SSK'da emekli aylığı, ortalama aylık gelir ile aylık bağlama oranının çarpımı kadardır. Ortalama aylık gelir de basit olarak 1990 yılından sonraki yıllarınızın (güncellenmiş) ortalamasıdır. Aylık bağlama oranı da prim ödeme gün sayınız ile belli edilir. Şayet, 1990 yılından bugüne kadar geçen yaklaşık 19 yıllık süreçteki ortalama aylık kazancınızdan daha düşük düzeyde prim öderseniz emekli aylığınızı azaltabilirsiniz. Bu sebeple prim ödeyecekseniz ortalamanızı düşürmeden ödeyin, ama bu ödeme asla aylık 1.800 lira gelirden (isteğe bağlı için yüzde 32 prim oranıyla aylık 576 prim tutarından) az olmasın. Yoksa her ay prim ödedikçe emekli aylığınız düşer veya artmaz.

Kıdem tazminatı tavanı 2.260 liradır

1.7.1986'da SSK girişim var. 27.2.1987'de ise Bağ-Kur başlangıcım oldu. 27.2.2004 günü ise sona erdi ve yeniden SSK'ya geçtim. Halen SSK sürem devam etmekte ve 1.662 gün SSK primim var. 17 yıl Bağ-Kur hizmetim bulunuyor. Ayrıca 20 ay askerlik borçlanmasını ödedim. Doğum tarihim 22.01.1963. Buna göre ne zaman emekli olabilirim? Ayrıca şu an özel sektörde 3 yıldır aynı işyerinde çalışmaktayım. Eğer işveren tarafından işten çıkartılırsam alacağım tazminat ne kadardır? İsmi mahfuz

Verdiğiniz bilgilere göre, 27.2.2004 günü sona eren Bağ-Kur'dan sonra SSK'ya en az 1.260 gün (3,5 yıl) prim ödemek şartıyla SSK'dan 49 yaşında, yani 22.1.2012'den sonra emekli olursunuz. Şayet askerliğinizi 1.7.1986 SSK başlangıcından evvel yapmışsanız bu kere başlangıcınız, borçlanıp-ödediğiniz 20 ay kadar geriye götürölür ve 1.11.1984 olur ki, emekli yaşıınız 48'e (22.1.2011) iner. Son 3 yıldır çalıştığınız işyerinden işveren tarafından çıkartılırsanız veya siz (SGK'dan kıdem tazminatı alabilir yazısı alarak) kendiniz çıkarsanız son brüt ücretinizin 3 katı kadar kıdem tazminatı alırsınız. Fakat bu tazminatın yıllık tavanı 2.260 liradan çok olamaz. Yani 3 yıllık kıdem tazminatınız asla 6.780 lirayı aşamaz.

Okur

sorularına

kısa cevaplar

İbrahim Ersay: Müteveffa (ölmüş) emekli öğretmen babası üzerinden yetim aylığı alan nişanlınız, evlendiği takdirde yetim aylığı kesilecek. Talep etmesi halinde ise yetim aylığının 24 katı kadar çeyiz yardımı alabilir. Ancak, SGK bunu size 12 katı olarak verecektir. İtiraz edip 24 katı olarak talep ediniz, talebinize olumlu cevap vermezlerse bu durumda İş Mahkemesi'nde dava açın. Parayı, nikâh yaptıktan sonra nikâh cüzdanınızla birlikte SGK'dan talep edeceksiniz.

İbrahim Deniz: 1.3.1959 doğumlu amcanız 1.6.1973 SSK başlangıcı ile 446 gün prim ödedikten sonra 1.7.1982'de memur olmuş. 5 yıl, 2 aydan sonra yeniden başladığı SSK'da şimdilik 540 gün primi var. Bu durumda ödediği 600 günlük askerlik süresini de dikkate alırsak, memuriyetten sonra 540 gün olan SSK prim ödeme süresini 1.260 güne tamamlamak şartıyla 55 yaşında, yani 1.3.2014 günü en az 3.600 gün sayısı ile emekli olacak.

Nuri Uyduran: 1.1.1944 doğum tarihiniz ve 1970 yılı sosyal güvenlik başlangıcı ile var olan 2.361 gününüzü 3.600 güne tamamladığınızda SSK'dan emekli olursunuz. Ancak, dikkat ediniz; 1.10.2008 gününden sonra isteğe bağlı prim ödemelerinde asla 3 yıl, 5 ayı geçmeyiniz.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Evinde yatalak yaşlı ve engelliye bakanlar, devletten para isteyebilir

---

Ziya Perver 2009.03.21

Evimizde 72 yaşındaki annemize bakıyoruz. Ama yatalak olup bez ve diğer giderleri epey tutuyor. Bu aralar işsizim. Duyduğuma göre yaşlı bakanlara para veriliyormuş. Doğru mu? Nereye başvuruluyor? İsmi mahfuz

5579 sayılı 'Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun' 1.2.2007 günü kabul edildi. Yeni düzenleme ile devlet, yatalak yaşlılar ile bakıma muhtaç engellilerin masraflarını üstlenme kararı aldı. Buna göre söz konusu gruba girenlerden resmî ya da özel bakım merkezlerinde bakılanların masrafını devlet karşılıyor. Evde bakılanlara da belli miktarlarda para yardımı yapılıyor. Ancak bunun bazı şartları var. Özetle yardımdan yararlanacak yaşlı ya da engellinin kendisinin veyahut bakmakla yükümlü olduğu birey sayısına göre kendine düşen ortalama aylık gelirinin, bir aylık ortalama asgari ücret tutarının üçte ikisinden daha az olması gerekiyor.

Kanundan sonra 23.10.2007 günü Resmî Gazete'de 'Bakıma Muhtaç Özürlülerin Tespiti ve Bakım Hizmeti Esaslarının Belirlenmesine İlişkin Yönetmelik' yayınlandı. Buna göre; söz konusu yardımdan ağır özürli olduğunu ve hayatını başkalarının yardımı olmadan devam ettiremeyeceğini belgelendiren yaşlılar yararlanacak. Anneniz de yatalak olduğuna göre bu tür bir rapor alabilirsiniz. Bu imkândan faydalanmak isteyen vatandaşlar Sosyal Hizmetler İl/ilçe müdürlüklerine doğrudan başvurabilir. Mülki amirler, sağlık kuruluşları, köy muhtarları, genel kolluk kuvvetleri ve belediye zabıta memurları da çevrelerinde bulunan bakıma muhtaç engellilerin bakım hizmetlerinden yararlandırılması amacıyla müracaatta bulunabilir. Ayrıca, diğer kamu kurum ve kuruluşları ile engellinin kendisi ya da akrabaları da bildirimde bulunabilir. Engellinin

bildirimini müteakiben özürlü veya talepte bulunan kişi ya da kurumlar ile il/ilçe müdürlüklerinde ön görüşme yapılır. Bakıma muhtaç engellinin bakım hizmeti talebi doğrultusunda Bakım Hizmetleri Talep Formu düzenlenir.

Kime ne kadar maddi destek sağlanıyor?

Bakıma muhtaç engellilere verilen bakım hizmeti karşılığında ödenecek ücret tutarları aşağıdaki gibidir:

Yatılı bakım merkezlerinden, günde 24 saat bakım hizmeti alan bakıma muhtaç engelliler için 2 aylık net asgari ücret tutarında,

Gündüzlü bakım merkezlerinden, günde 8 saat süreyle tam gün hizmet alan bakıma muhtaç engelliler için bir aylık net asgari ücret tutarında,

Gündüzlü bakım merkezlerinden, günde 4 saat süreyle yarım gün bakım hizmeti alan bakıma muhtaç engelliler için bir aylık net asgari ücretin yarısı tutarında,

Gündüzlü veya yatılı bakım merkezlerinde istihdam edilen bakıcı personel tarafından bakıma muhtaç engellinin ikametgâhında günde 3 saat süreyle hizmet alan bakıma muhtaç özürölüler için bakım merkezine 1 aylık net asgari ücret tutarında,

Akrabaları tarafından günde 24 saat süreyle bakılan bakıma muhtaç engelliler için bir aylık net asgari ücret tutarında ödeme yapılır.

Başvuruda bulunandan

istenen belgeler şöyle:

Bakıma muhtaç engellinin başvurusunda, bakıma muhtaç özürölüden, ailesinden veya yasal temsilcısından aşağıdaki belgeler istenir:

Vukuatlı nüfus kayıt örneği,

İkametgâh belgesi,

Özürlü sağlık kurulu raporu,

Yatılı ve sürekli bakımı için resmî veya özel bakım merkezine yerleştirilecek olan; 18 yaşını tamamlamamış bakıma muhtaç özürölü için ilgili mahkemelerden alınacak, koruma altına alınması ve bir bakım merkezine yerleştirilmesi kararı ile velayet altında değil ise vesayet altına alınması ve vasi atanması kararı. 18 yaşını tamamlamış olup akıl hastalığı veya akıl zayıflığı sebebiyle işlerini görememesi veya korunması ve bakımı için kendisine sürekli yardım gerekmesi ya da başkalarının güvenliğini tehlikeye sokması nedenleriyle kısıtlanması gerekli bakıma muhtaç engelli için ilgili mahkemelerden alınacak, kısıtlanması ve bir bakım merkezine yerleştirilmesi kararı ile velayet altında değil ise vesayet altına alınması ve vasi atanması kararı,

Bakmakla yükümlü olunan bireyler kapsamındaki kişilerin gelir ve mal durumuna ilişkin yazılı beyanı ve taahhüdü ile beyanın içeriğine dair belgeler,

İki adet vesikalık fotoğraf,

Varsa öğrenim durumunu gösterir belge veya sureti,

Özürlünün vasisi var ise, vesayete ve vasi atanmasına ilişkin mahkeme kararı,

Anne-babanın boşanmış olması hâlinde, boşanmaya ilişkin mahkeme kararı.

İnceleme ve tespitten sonra ödeme yapılıyor

İl veya ilçe sosyal hizmetler müdürlüğüne bildiri yapılan ve belgeleri tamamlanan engelli ve ailesi hakkında, bakım hizmetleri değerlendirme heyeti, özür lüyü ve ailesini ikametgâhında, ikametgâh adresinde yaşamıyorlar ise fiilen yaşadıkları yerde ziyaret ederek, bakım raporunu hazırlar.

Bakım raporunun hazırlanması sürecinde, engelliye ait veya bakmakla yükümlü olunan birey sayısına göre özür lüyeye düşen gelir ile özür lünün ve ailesinin fiziksel, zihinsel, duygusal, psiko-sosyal ve demografik özellikleri ve özgeçmişleri, özü ve özür lüyü kabullenme durumu tespit edilerek özür lünün hakları, yararlanabileceği özel eğitim, mesleki rehabilitasyon, tıbbî tedavi ve rehabilitasyon, sosyal yardımlar, koruyucu aile, evlat edindirme gibi hizmetler hakkında değerlendirme yapılır. Varsa kanaat ve teklif belirtilir. Ayrıca gözlemlenen yaşam standardı ile beyan edilen gelir arasında farklılık görülmesi hâlinde, gelire ilişkin ilave bilgi ve belge istenir. Resmî veya özel kişi, kurum ve kuruluşların bilgilerinden yararlanılır. Bakmakla yükümlü olunan bireyler tanımında belirtilen tüm bireylerin gelirleri, toplam gelire dâhil edilir.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İşte merak edilen sorunun cevabı: Emekli aylığı nasıl hesaplanıyor?

Ziya Perver 2009.03.28

Son günlerde emekli aylıklarının hesaplanmasıyla ilgili çok sayıda soru geliyor. Hepsisi de "Bu sistemi bize açıklar mısınız?" diye soruyor. Bugün sizlere emekli aylığının hesaplanmasındaki usul ve esasları yerimizin yettiğince açıklamaya çalışacağım.

İlk olarak, 8.9.1999 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 4447 sayılı kanunla Sosyal Sigortalar Kurumu'nda emekli aylığı hesaplamasında köklü değişiklikler olmuştur. Bahsi geçen, 4447 sayılı kanunla, aylıkların hesaplanmasında 1978 yılından beri uygulanmakta olan katsayı esasına dayalı gösterge sistemi kaldırılarak, yerine TÜFE ve GH (Gelişme hızı-Büyüme oranı) oranlarına göre sigortalıların güncelleştirilmiş prim esas yıllık kazançlarının esas alınması öngörülmüş ve aylık bağlama oranının belirlenmesine ilişkin hükümler de yeniden düzenlenmiştir.

Şimdi ise 1.10.2008 günü yürürlüğe giren 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası (SS ve GSS) Kanunu ile sistem bir kez daha değiştirildi. Bu durumda, emekli olacak birisi için üç ayrı sistemden emekli aylığı hesaplanacak. Bunlar şöyle:

- 1- A1 aylığı: 31.12.1999 günü ve öncesi çalışmaları için gösterge ve katsayı sistemli aylık,
- 2- A2 aylığı: 1.1.2000 ile 30.9.2008 arasındaki çalışmaları için TÜFE ve GH'li sistemli aylık,
- 3- B aylığı: 1.10.2008 günü ve sonrası çalışmaları için TÜFE'li ama eksik GH'li sistemli aylık.

Konuyu daha iyi açıklayabilmek için örneklendirecek olursak, bu ay emekli olacak bir SSK'lının 9.000 gününün olduğunu varsayalım. Bunların 6.000 günü 31.12.1999 öncesine, 2.820 günü 2000 - 30.09.2008 arasına, 180 günü de 1.10.2008 sonrasına ait olsun. Bu durumda;

Sanki 9.000 günü varmış gibi A1 aylığı hesaplanacak. Bunun 6.000/9.000 oranlı kısmı,

Sanki 9.000 günü varmış gibi A2 aylığı hesaplanacak. Bunun 2.820/9.000 oranlı kısmı,

Sanki 9.000 günü varmış gibi B aylığı hesaplanacak. Bunun 180/9.000 oranlı kısmı, kişinin alacağı aylığı belirleyecek.

Detaya girmeden açıklamak gerekirse, kimin ne kadar emekli aylığı alacağını, 'ortalama aylık kazancı' ile 'aylık bağlama oranı' (ABO) belli eder. Aylık ortalama kazancınız ile ABO'yu çarparsanız alacağınız emekli aylığını bulursunuz. (Formül: Aylık ortalama kazanç X ABO)

Dönemlere göre 'aylık bağlama oranı' hesaplaması

Aylık bağlama oranı, yukarıdaki dönemlere göre farklılık arz eder.

A1 dönemi (2000 yılı öncesi dönem) için: Gösterge tablosundan emekli olan bir SSK'lının ilk 5.000 günü için aylık bağlama oranı yüzde 60 ve 5.000 günden sonraki her 240 güne yüzde 1 artırılır. (9000 günü olana toplamda yüzde 76)

A2 dönemi (1.1.2000-30.9.2008) için: İlk 3.600 gün için yüzde 35, sonraki 5.400 günün her 360 günü için yüzde 2, 9.000 günden sonraki her 360 gün için de yüzde 1,5 oranında hesaplanır. (9000 günü olana toplamda yüzde 65)

B dönemi (1 Ekim 2008 sonrası) için: Her yıl (360 gün) için yüzde 2'dir. (9.000 günü olana toplamda yüzde 50)

Dönemleri birbiriyle karşılaştırsak 9000 günü olan birisine,

A1 dönemi için yüzde 76,

A2 dönemi için yüzde 65,

B dönemi için yüzde 50, aylık bağlama oranı verilecektir.

Dönemlere göre aylık ortalama kazanç hesaplaması

Aylık ortalama kazanç (AOK) kavramını açıklamak için genel olarak, 'çalışma yaşamımız süresince elde ettiğimiz aylık gelirlerin ortalamasına göre belli edilir' diyebiliriz. Ancak, geçen yıllarda enflasyon ile erimiş kazançlarımızın da güncellenmesi gerekmektedir. Mesela bu sene ayda 2 bin lira brüt geliriniz olabilir ama 2000 yılında bu kazanç 400 lira veya 2001 yılında 450 lira olmalı. Şimdi ortalama aylık kazanç hesaplanırken 2000 yılındaki aylık 400 liranızı bu seneye (2009 yılına) güncellemek gerekir ki, burada karşımıza güncelleme katsayısı devreye girmektedir.

Güncelleme katsayısı tıpkı aylık bağlama oranı (ABO) gibi her dönem düşürülmektedir.

30.9.2008 öncesi için TÜFE'nin yüzde 100'ü, GH'nin yüzde 100'ü

1.10.2008 sonrası için TÜFE'nin yüzde 100'ü, GH'nin yüzde 30'u olarak hesaplanmaktadır.

Görüldüğü üzere, SSK'da emekli aylıklarının hesaplanması karmaşık iken şimdi daha da karmaşık hale getirilmiştir. Bu karmaşa içinde de emekli aylığının iki belirleyicisi olan hem ABO'da hem AOK'ta indirimler yapılmıştır. Bu da emekli aylığının yıllar geçtikçe daha da az hesaplanmasına doğru gidecektir. Öte yandan emekli olduktan sonraki durum ise daha vahimdir, emekli olanlara sadece beklenen TÜFE kadar zam yapılmaktadır. Ama ülkenin büyüme hızı-gelişme hızından hiç pay verilmemektedir. Bu sebeple de milli

gelirden gerek çalışanların gerekse emeklilerin aldıkları pay her geçen yıl azalmaktadır. Bu azalan payların da bir başka kesime aktarılması ise diğer gerçektir.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Memur yetimleri SSK'lı olarak çalışsa da evli olmadıkları sürece yetim aylığı alabilir

Ziya Perver 2009.04.11

Memur emeklisi babam vefat edince (1999 yılında) maaşı anneme ve bana kaldı. Ancak ben 29 Ocak 2009'da SSK'lı olarak bir işyerinde çalışmaya başladım. Acaba babamdan kalma bu maaş işe başladıktan sonra kesilir mi?, SSK'nın bana verdiği sağlık hizmetlerinden ne zaman yararlanabilirim?

Ayrıca işe girişimden itibaren Emekli Sandığı'nın da sağlık hizmetlerinden yararlanabilir miyim? Sağlık karnesi hâlâ bende, onu teslim etmem gerekir mi? Eğer teslim edeceksem nereye teslim etmeliyim? İsmi mahfuz

Babanız memur emeklisi veya memur olduğundan size verilen yetim aylığı evlenmediğiniz ve memur olmadığınız sürece kesilmez. Zira, 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanunu gereğince alınan yetim aylıkları ancak memur (yeni adıyla 4/C'li) olursanız veya evlenirseniz kesilir. SSK'lı olarak işe girdiğiniz için bu yetim aylığının kesilme riski yok. Hatta SSK'dan (yeni adıyla 4/A'dan) emekli olsanız bile kesilmez.

Sağlık hizmetleri konusuna gelince, normal şartlarda yetim aylığı alıyor olmasaydınız 30 günlük SSK (yeni adıyla Genel Sağlık Sigortası) primi ödediğiniz andan itibaren sağlık hizmetinden faydalanmaya başlardınız. Ama siz zaten yetim aylığı sahibi olduğunuz için 30 günlük süreye bile bağlı olmadan ilk işe girdiğiniz andan itibaren işçi sıfatıyla sağlık yardımı alma hakkınız var. İşe girdiğiniz için yetim aylığı sahibi sıfatıyla (ilaçlara yüzde 10 vererek) sağlık yardımı alma hakkınız artık yok. Çalışan olduğunuz için ilaçlara yüzde 20 vererek sağlık yardımı alabilirsiniz. Bunun için derhal Sosyal Güvenlik Merkezi'ne gidip bilgisayarda kendinizi işçi olarak aktive ettirin. Sağlık karnesinin herhangi bir yere teslimine gerek yok; zira artık sağlık karnesi kullanılmıyor.

Babamdan dolayı Emekli Sandığı'ndan yetim aylığı alıyordum. 2006 Temmuz'unda evlendim ve 1 yıllık evlilik ikramiyesi aldım. Ancak, 2008 Mayıs'ında kesinleşen mahkeme kararı ile boşandım. Emekli Sandığı'na tekrar yetim aylığı almak için başvurmam. Şimdi bir yerde SSK'lı olarak çalışıyorum. Başvursam yeniden yetim maaşı alabilir miyim? Geçmişe dönük olarak 2008 Mayıs ayından bu yana olan parayı toplu verirler mi? Bu arada anneme ödenmiş olan fazladan yüzde 15 kesilip yüzde 30'u bana toplu olarak ödenir mi? İsmi mahfuz

Boşanmış olduğunuzdan ve kamuda memur olarak çalışmadığınız için isterseniz şimdi SGK'ya yeniden yetim aylığı için müracaat edebilirsiniz. Bu durumda size yeniden yetim aylığı bağlayacaklardır. SSK'lı olarak çalışıyor dahi olsanız bu yetim aylığını alabilirsiniz, geçmişe yönelik olanları da alabilirsiniz ama bu durumda annenizden alıp size verecekleri için tavsiye etmem. Aylıkların dağılımına gelince, normal şartlarda anneniz şu an tek başına aylık aldığından babanızın aylığının yüzde 75'ini alıyor, siz talep edince annenizin aylığı yüzde 50'ye düşecek, size de yüzde 25 verecekler. Fakat, 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanunu'nun ek 19. maddesine göre, en düşük emekli aylığı (ek ödeme dahil) 803 liradır.

Dul ve yetimlere ödenecek aylıklar,

Dul ve yetim sayısı 3 ve daha fazla ise 803 liranın tamamından,

Dul ve yetim sayısı 2 kişi ise yüzde 90'ından,

Dul ve yetim sayısı 1 kişi ise yüzde 80'inden az olamaz.

Bu kurala göre anneniz şu an en az 642 lira alıyor olmalı. Siz de yetim aylığı almaya başlayınca toplam 722 TL alacaksınız. Bu rakamın 241 lirası sizin, 481 lirası da annenizin olacak.

Okur sorularına kısa cevaplar

Ayşe Yücel: 01.01.1967 doğum tarihiniz, 01.10.1984 ile 01.04.1988 arasındaki 625 günlük SSK çalışmanızdan sonra 27.02.1989 gününden itibaren Almanya'da ev hanımı olarak bulunduğunuz süreleri borçlandığınız zaman bunların hepsi 4/A'ya (eski adıyla SSK'ya) sayılır. Buna göre de siz 625 günün üstüne 4375 gün borçlanıp kesin dönüş yaparak emekli olabilirsiniz.

Nuri Uyandıran: 1970 yılında sigortanız başlamış ve şu an 2.361 gününüz var. O halde, 3.600 günü tamamlayınca 1944 doğum yılınızla SSK'dan emekli olursunuz. Ama 1 Ekim 2008 günü ve sonrasında ödediğiniz isteğe bağlı primler Bağ-Kur'a sayılacağından sakın ola 1 Ekim 2008 günü ve sonrası isteğe bağlılarınız 1.260 güne ulaşmasın.

Yener Kaya (Derik): 16.04.1973 günü doğmuşsunuz, 01.09.1990 günü sosyal güvenliğiniz başlamış ve 1.500 gününüz var. Aldığınız yüzde 64 raporuyla 1.800 günü tamamlarsanız malulen emekli olursunuz. Sağlık raporuyla bulunduğunuz yerde tedavi yaptıramıyorsanız ve bunu hastane sağlık kurulu raporuyla belgellerseniz tayin-nakil olma hakkınız var.

Dilek Cihan: Abiniz Hasan Bey, 02.01.1988 memuriyet başlangıcından evvel ifa ettiği askerlik süresini borçlanırsa 49 yaşında en az 9.000 gün (25 tam yıl) ile memuriyetten emekli olur. Fakat, 1 Ekim 1982 günü başlayan SSK'da kaç günü olduğunu yazmamışsınız, şayet 18 yaşından (10.12.1983 gününden) sonraki SSK günleri, 14 aydan fazlaysa emeklilik yaşı 47'ye iner. Değilse değişmez.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

SGK'yı dava edin, tek kuruş geri ödemezsiniz

Ziya Perver 2009.04.18

2001 yılında SSK'dan emekli oldum. 2006'da da bir belediyeye başkan danışmanı sıfatıyla işe girdim.

Belediyeye emekli olduğumu bildirdim. Onlar ise benim adıma her ay sosyal güvenlik destek primi ödedi. Ancak iki ay önce aylığım kesildi. Neden kesildiğini öğrenmek için Ankara'ya kadar gittim ama cevap bulamadım. Şimdi de SSK'dan bir yazı geldi. Benden 32 bin lira geri istiyorlar. "2006 yılından beridir gereksiz yere aylık almışsınız, geri ödeyin, faizi ise daha sonra hesaplanacak." diyorlar. Şimdi ne yapmalıyım? İsmi mahfuz

5335 sayılı kanunun 30. maddesine göre, nereden emekli olursa olsunlar kamuda veya kamuya ait bir işyerinde işe girenlerin emekli aylığı kesilmeksizin çalıştırılmaları yasaktır. Yani kamuda çalışanların sosyal güvenlik destek primi (SGDP) ödeyerek çalışma hakları yoktur. İş ya da emekli aylığından birini tercih etmek zorundalar. Ancak, burada sorun, sizin durumunuzda olanların aylıklarını kesme görevinin kime ait olduğudur.

Size düşen görev belediye yetkililerine emekli olduğunuzu bildirmektir. Belediye ise SSK'ya bir yazı yazıp emekli aylığınızı kestirmek zorundadır. SSK ise emekli aylığınızı kesip, belediyeye SGDP bildirimleri için 'hatalı' uyarısında bulunmalıdır. Siz üzerinize düşen görevi yapmış ve emekli olduğunuzu belediyeye bildirmişsiniz, belediye ise görevinin yarısını yapmış. Sizi emekli sıfatıyla resmî işyerinden SSK'ya SGDP ile bildirmiş ve her ay

da primlerinizi ödemiş. Görevini hiç yapmayan kurum ise SSK. Kurumun, kamu-resmî kurumlardan gelen SGDP bildirimlerini kabul etmeyip reddetmesi ve aylığınızı kesmesi gerekirdi. 3 yıl önce yapılması gereken şimdi yapılıyor. Zamanında görevini yapmayan SSK, sizi suçlu yerine koyuyor. Sonuç olarak siz, SSK aleyhine sebepsiz zenginleşmişsiniz.

Borçlar Kanunu'na göre; sebepsiz zenginleşen kimse iyi niyetli ise (ki bana göre siz iyi niyetlisiniz), aldığı bu paradan sadece elinde kalanını geri iade eder. Siz emeği ile çalışan biri olarak bu parayı biriktirmiş olamazsınız, hepsini zaten harcamışsınızdır. Bu sebeple SGK'ya bu parayı ödemek zorunda değilsiniz. Eğer kötü niyetli olarak sebepsiz zenginleşmiş olsaydınız, bu kere aldıklarınızın tamamını faizi ile birlikte geri ödemek zorundaydınız. İşte bu sebeple en kısa zamanda bir avukata gitmenizi ve SGK aleyhine dava açmanızı tavsiye ederim. Konuyla ilgili size Yargıtay kararları da veriyorum.

Yargıtay 10. Hukuk Dairesi

Esas: 2006/8715, Karar: 2006/12522,

Tarih: 10.10.2006

* Emeklilik durumunun tespiti

* Aylık kesme

* Aylığı kesilmemiş kişileri çalıştırmama yükümlülüğü

Herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan emeklilik veya yaşlılık aylığı alanlar bu aylıkları kesilmeksizin; ...belediyeler, il özel idareleri, belediyeler ve il özel idareleri tarafından kurulan birlik ve işletmeler, ...ortaklıklarda herhangi bir kadro, pozisyon veya görevde çalıştırılmaz ve görev yapamazlar. (5335 s. kanun. m. 29, 30) (5277 s. 2005 Mali Yılı Bütçe K. m. 25/f)

5335 sayılı yasanın 30. maddesiyle aynı içerikli düzenlemenin getirildiği yönünün gözetilmemiş olmasının; 5277 ve 5335 sayılı yasalardaki düzenlemenin, "Herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan emeklilik veya yaşlılık aylığı alanlar bu aylıkları kesilmeksizin; ...belediyeler, il özel idareleri, belediyeler ve il özel idareleri tarafından kurulan birlik ve işletmeler, ...ortaklıklarda herhangi bir kadro, pozisyon veya görevde çalıştırılmaz ve görev yapamazlar." hükmünü içermesine ve yasal düzenlemenin Sosyal Sigortalar Kurumu'na aylık kesme yükümü getirmeyip, ilgili kuruluşlara aylığı kesilmemiş kişileri çalıştırmama

yükümlülüğü öngörmüştür.

Yargıtay 10'uncu

Hukuk Dairesi

Esas: 2003/001057, Karar: 2003/001710, Tarih: 10.03.2003

[*] Fazla ödenen yaşlılık

aylığının tahsili [*] İyi niyet

Kurumun hizmet süresini yanlış hesaplaması sonucu, fazla ödenen yaşlılık aylığını alan davalının; yaşlılık aylığı talebi sırasında ve sonrasında kötü niyetli olmaması ve yaşam koşullarına göre de ödenen yaşlılık aylıklarını

tüketerek elden çıkarmak zorunda olup zor geçinen kimselerden olduğunun anlaşılması karşısında kurum davasının reddine karar verilmelidir. (818 s. BK. m. 63)

Borçlar Kanunu'nun 63. maddesine göre; sebepsiz zenginleşen kişinin, iade borcu ile yükümlü tutulabilmesi için kötü niyetli olduğunun kanıtlanması gerekir. Davacının iyi niyetli olduğunun kabulü asıldır. Davacının kötü niyetli olmadığı ve kurumu yanıltmadığı dava dosyasındaki bilgi ve belgelerden açıkça anlaşılmaktadır. Kaldı ki, davalı kurumca davacının kötü niyetli olduğu iddia ve ispat edilmemiştir. Öte yandan, birçok Yargıtay kararında da belirtildiği gibi; iyi niyetle zenginleşen kimse, zenginleşmenin geri verilmesinden dolayı; zenginleşme hiç olmasaydı bulunacağı durumdan daha kötü duruma düşürülemez.

Yaşam deneyleri ve günümüzün ekonomik koşullarına göre davacının, kendisine ödenen dava konusu yaşlılık aylıklarını tüketerek elden çıkarmak zorunda kalan, günü gününe ve kıtı kıtına geçinen kimselerden olduğunun da kabulü gerekir. Şüphesiz bu yönden bir kuşku ve duraksama duyulması halinde mahkemenin gerekli inceleme ve araştırma yapabileceği de tartışmasızdır.

Açıklanan nedenlerle kurumun davasının reddine karar verilmesi gerekirken eksik inceleme ve yanılıklı değerlendirme sonucu yazılı şekilde kabulüne karar verilmesi usul ve yasaya aykırı olup bozma nedenidir.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

SSK ve Bağ-Kur emeklisi, ülke büyüdükçe fakirleşiyor, küçüldükçe zenginleşiyor

Ziya Perver 2009.04.25

SSK ve Bağ-Kur emeklilerinin aylıklarını her yıl eriten ana sebep, ülkenin büyümesinden pay verilmemesidir. Şöyle çelişkili bir durum var: Ülke büyüdükçe emekli, dul ve yetimler, büyüme oranı kadar fakirleşiyor. Büyüme eksi çıktığında ise bu kesimler görece zenginleşiyor.

Sebebi ise emekli aylıklarına zam verilirken ülkenin büyüme oranının dikkate alınmaması. Bu durum SSK ve Bağ-Kur emeklilerinin tümünü etkiliyor. Ancak bundan en fazla süper emekliler mağdur oluyor. Sayıları şu an 1,5 milyondan fazla olan SSK'nın süper emeklilerinin, aslında bugün aldıklarından en az 2 kat fazla aylık alması gerekir. Ama maalesef en düşük rakamdan aylık alıyorlar. 1987 yılında tavandan süper emekli olmuş birisine ülkenin büyüme oranlarından pay verilmiş olsaydı şu anki aylığının 1.900 lira olması gerekiyordu. Ama rakam maalesef 850 TL.

Özellikle SSK'dan emekli aylığı hesaplanırken geçmiş yılların (2000 yılı ve sonrasının) büyüme (gelişme) oranı ile geçmiş yılların TÜFE (enflasyon) oranı dikkate alınır. Ancak, emekli olduktan sonra aylıklar sadece TÜFE (enflasyon) oranı kadar arttırılmaktadır. Yani SSK ve Bağ-Kur emeklileri, emekli oldukları yılın yaşam seviyesi üzerinden ömür boyunca aylık alırlar, ama bulundukları yılın hayat seviyesine gıpta ile bakarlar. Daha açık deyimle 1987 yılının Türkiye'sinden emekli aylığı ödenirken, harcamaları 2009 yılı Türkiye'sine göredir.

EMEKLİ AYLIĞININ FORMÜLÜ: GÖSTERGE X KATSAYI X ABO

Yukarıdaki emekli aylığı formülü, 31.12.1999 gününden önceki sürelerimizin hesaplamasında kullanılan formüldür. Süper emekliliğin olmadığı tarihlerde SSK'dan emekli olan birisi, son beş yıllık ortalama kazancına göre göstergesini tespit ettirir. Bu gösterge ile o tarihlerde geçerli olan memur aylık katsayısı çarpımının aylık

bağlama oranı kadar emekli aylığı alırdı. 5 bin günü olan birisi için aylık bağlama oranı (ABO) yüzde 60 olup 5 bin günden sonraki her 240 gün için yüzde arttırılırdı. Gösterge tablosu da 700'den başlayıp 1.400'de biterdi. Yani en düşük emekli aylığı ile en yüksek emekli aylığı arasında iki kat fark vardı.

SÜPER EMEKLİLİKLE FARK 10 KATA ÇIKTI

1986 yılı sonunda 3395 sayılı kanun çıktı ve buna göre 87/11994 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile 09.07.1987 gününden geçerli olmak üzere taban göstergesi 1.700'den başlayan ve 6 bin 400 ile biten 'Üst Gösterge Tablosu' yürürlüğe konuldu. İşte buna halk arasında 'süper emekli tablosu' denilmiştir ki en düşük gösterge (aylık) ile en yüksek gösterge (aylık) arasındaki fark 10 katından fazla olmuştur. Mesela, 1988 yılında en düşük SSK emekli aylığı 41 bin 160 lira iken getirilen süper emeklilik ile en yüksek emekli aylığı 82 bin 320 liradan 376 bin 320 liraya çıkarılmıştır. Yani fark dokuz kattan fazla olmuştur.

Süper emeklilik uygulamasından (1987 yılında) önce emekli olanlara da fark parası ödeyerek, normal gösterge tablosundan üst gösterge tablosuna geçip süper emekli edilecekleri ilan edilmişti. O tarihlerde emekliler, yüklü miktarlarda para ödeyerek normal emeklilikten süper emekliliğe geçirilmişti. Bu kişiler sadece birkaç ay süper emekli aylığı alabildi. Anayasa Mahkemesi, eski emeklilerin fark yatırarak yüksek emekli aylığı alması işlemini iptal etti ve gerekçesi de, (26.10.1988 gün ve 1988/19 esas sayılı kararda yazan gerekçe), "Aynı sosyal güvenlik kurumu içerisindeki sigortalılardan bir gruba özel bir güvenlik sağlanması sosyal güvenliğin dayandığı ilkelerle bağdaşmaz." olmuştur.

GELİŞMEDEN PAY VERİLMİYOR

1988 yılında süper emeklilik sistemi ile en düşük emekli aylığı ile en yüksek emekli aylığı arasında 10 kat var iken, bugün (2009 yılında) en düşük ile en yüksek arasında sadece 1,6 kat fark söz konusu. Yani süper emeklilerin aylığı devamlı eritilerek en düşük emekli aylığına yaklaştırılmıştır. Her değişiklik ve her reform göstergeleri emekli aylıklarını birbirine yaklaştırmıştır.

Yıllar 1988 2009

En düşük gösterge 700 9.475

En yüksek gösterge 6.400 1.5175

Kaç katı 9,15 1,6

İNTİBAK KANUNU MUTLAKA ÇIKARTILMALI

Her sosyal güvenlik reformu emekli aylığı hesabını değiştirmekte ve çalışanlar aleyhine durum meydana getirmektedir. Emekli aylıklarının hesaplanma yöntemi değişikçe, bırakın farklı kurumlardaki sigortalıları, SSK içinde farklı tarihlerde emekli olanlar arasında bile bağlanan aylık miktarları açısından adaletsizlikler ortaya çıkmaktadır. Yapılması gereken, ortaya çıkan intibak sorunlarından işe başlayarak sistemi ıslah etmek, emekli aylıklarının (eşitler arasında) eşitlenmesini sağlayacak intibak yasasının çıkartılmasıdır.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Evinde engelli çocuğu olan anne erken emeklilik hakkı kazandı

Evimde baktığım engelli çocuğum var. Benim gibi olan annelere erken emeklilik diye bir şey duydum. Bu konuda bilgi verir misiniz? Kadriye Kalmolla

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası (SS ve GSS) Kanunu ile malul çocuğu olan annelere çalışmaları halinde erken emeklilik ile ilgili düzenlemeler getirilmiştir. Buna göre; sürekli bakıma muhtaç derecede malul (engelli) çocuğu bulunan kadın sigortalıların, kanunun yürürlüğe girdiği tarih olan 1.10.2008 gününden sonra geçen prim ödeme gün sayılarının dörtte biri, prim ödeme gün sayıları toplamına eklenecektir. Ancak, bu ilavenin yapılabilmesi için çocuğun başka birinin sürekli bakımına muhtaç durumda olduğunu sağlık kurulu raporu ile belgelendirmeleri gerekmektedir. Tekrar söylüyorum; kadın sigortalılara bu hak kanunun yürürlük tarihinden (1 Ekim 2008 tarihinden) sonraki süreler için verilecektir.

Malul çocuğun ölümü veya bakıma muhtaçlığının kalkması halinde, kanunun yürürlük tarihinden ölüm tarihine veya bakıma muhtaçlığın kalktığına karar verilen sağlık kurulu rapor tarihine kadar geçen hizmetlerin dörtte biri prim ödeme gün sayısına eklenecektir.

Emeklilik yaşından düşülecek

Başka birinin sürekli bakımına muhtaç derecede malul çocuğu olan analara verilen ilave prim ödeme gün sayısının yanında, bu kadınların emeklilik yaşından da indirim hakları bulunuyor. Yani, 1 Ekim 2008 gününden sonraki çalışma sürelerinin dörtte biri kadar prim günü artacak ve artan prim günü kadar da emeklilik yaşından indirim yapılacak. Diğer bir ifadeyle, kadın sigortalılardan başka birinin sürekli bakımına muhtaç derecede malul çocuğu bulunanların, kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra geçen prim ödeme gün sayılarının dörtte biri emeklilik yaşından düşülecek.

Okur sorularına kısa cevaplar

Salih Tektaşlı: 17 Aralık 2008 ile 1 Haziran 2009 arasındaki çalışmanız 1 yıldan az olduğu için kıdem tazminatı alamazsınız. Sosyal güvenlik başlangıcınız 2008 yılında ise askerlik borçlanması yapmanızı tavsiye etmem.

Soner Şahbaz: SGK'nın hatalı hesaplamasıyla fazla ödenen yetim aylıklarını geri istemesi doğaldır. Ama bu sebepsiz zenginleşme olayıdır ve yetimler kötü niyetli değilse tek kuruş geri vermelerine gerek olmaz. SGK sizi dava ederse mahkemeye gidip fazla alınan parada hatanızın olmadığını ifade edin.

Musa Vatansever: 2 Haziran 1955 Bulgaristan doğumunuz ve 1992 yılında göç etmenizden sonra 10 Şubat 2001 gününden beridir devam eden SSK isteğe bağlı sigortanızın toplamı 2.835 ise bu sayıyı 4.500 güne çıkararak 10 Şubat 2026 günü SSK'dan emekli olursunuz. 25 aylık askerlik sürenizi borçlanırsanız başlangıcınız 25 ay geriye gidecek ve 10 Ocak 1999 olacak. Bu durumda 3.600 günle 10 Ocak 2014 günü SSK'dan emekli olacaksınız.

Ferda Işık Gürbüz: İhya parasını Kasım 2008'de ödediğiniz için yetim aylığının Aralık 2008'den ayından başlaması yasalıdır.

İsrafil Sağlam (Erzurum): Gazetenin matbaasında çalıştığınıza göre yıpranmanız var demektir. 1 Temmuz 1987 sigorta girişiniz ve 18 aylık askerlik borçlanmasına göre başlangıcınız 1.1.1986 olmuş öyleyse 49 yaşında en az 5.300 günle emekli olacaktınız. Ama basında 12 yıl 9 ayınız var olduğundan 3 yaş, 2 ay indirim kazandığınızdan 45 yaş 10 aylık iken emekli olacaksınız. Yani, 2010 yılı Ocak ayında dilekçenizi verebilirsiniz.

Sosyal güvenlik destek primi

vermeliydiniz

Emekli Sandığı emeklisiyim. 1997'de bakkal dükkânı açtım. 2006'da dükkânını kapattım ve muhasebecim bana, 'SSK ile Bağ-Kur'a borcun yoktur' diye bir kâğıt verdi. Ancak daha sonra emekli aylığımdan 800 TL kesildi. Bu kesintiyi araştırırken bu kez 7 bin TL'lik borç çıkarıldı. Bunun nereden kesildiğini bir türlü öğrenemedim. İsmi mahfuz

1479 sayılı Bağ-Kur Kanunu'nun 'SGDP' başlıklı ek 20. maddesine göre; "Diğer sosyal güvenlik kanunlarına göre yaşlılık ve malullük aylığı bağlananlardan, 24. maddenin (I) numaralı bendinde belirtilen kapsamda çalışmaya başlayanlar, çalışmaya başladıkları ay takip eden ay başından itibaren, çalışmalarının sona erdiği ay dahil, bu kanunun 50. maddesine göre belirlenen 12. gelir basamağının yüzde 10'u oranında sosyal güvenlik destek primi öder. Sosyal güvenlik destek primi ödemesi gerekenlerden bu kanunun yayım tarihinden önce aylık bağlananlar kanunun yayımını, daha sonra tekrar gerçek veya basit usulde Gelir Vergisi mükellefi olanlar ise mükellefiyetin başladığı tarihi takip eden aybaşından itibaren 3 ay içinde kuruma yazılı bildirimde bulunmak zorundadır...".

Buna göre de, 2003 ile 2006 arasında Bağ-Kur'a her ay 12. basamağın yüzde 10'u kadar sosyal güvenlik destek primi (SGDP) ödemeliydiniz. Kesintinin ve çıkan borcun sebebi bu SGDP'dir.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Öğretmenden anne babasına aylık için muhtaçlık gerekiyor

Ziya Perver 2009.05.16

Milli Eğitim Bakanlığı'nda 657'ye tâbi sosyoloji öğretmeni olarak çalışan kardeşim 27 yaşında vefat etti. Prim günü 1.800, aylık kazancı ise 2.500 lira idi. Sorum şudur; ölen öğretmenin maaşından annesi veya babası ne derece faydalanabilir? Söz konusu öğretmenin annesi ve babasının hiçbir sosyal güvencesi bulunmuyor.

E.Ç.

Kardeşinizin ne zaman vefat ettiğini yazmamışsınız, 30.9.2008 gününe kadar normal şartlarda memur yani 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanunu gereğince en az 10 yılı olan memurun geride kalanlarına aylık veriliyordu. Daha sonra 1.10.2008 günü yürürlüğe giren 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ile bu süre 5 yıla (1.800 güne) düşürüldü. Yine geçici bir madde ile de 1 Ekim 2008 gününden önce vefat edenlerin geride kalanlarına da 5 yılları varsa aylık bağlanması kararlaştırılmıştır.

Anladığım kadarıyla eşi ve çocuğu olmayan kardeşinizin 5 yıl yani 1.800 günü var iken vefat etmesi sonrasında, geride kalan anne-babasına aylık bağlanabilmesi 5510 sayılı kanunun geçici 4. maddesine göre mümkündür. Buna göre, 10 yılı yok diye geride kalan anne-babasına aylık bağlanmamışsa, şimdi 1 Ekim 2008 gününden sonra şart 5 yıla düştüğünden artık anne-babaya aylık verilecek. Fakat bunun için aşağıdaki şartların da olması gerekir. 5510 sayılı kanunun 34. maddesine göre; "... Hak sahibi eş ve çocuklardan artan hisse bulunması halinde her türlü kazanç ve irattan elde etmiş olduğu gelirinin asgari ücretin net tutarından daha az olması ve diğer çocuklarından hak kazanılan gelir ve aylıklar hariç olmak üzere gelir ve/veya aylık bağlanmamış olması şartıyla anne ve babaya toplam yüzde 25'i oranında; anne ve babanın 65 yaşın üstünde olması halinde ise artan hisseye bakılmaksızın yukarıdaki şartlarla toplam yüzde 25'i..." oranında anne-babaya aylık bağlanacaktır.

Yani, kardeşiniz bekâr ise anne ve babasına, (Anne-babanın aylık gelirlerinin asgari ücretin net tutarından az olması ve varsa diğer çocuklar üzerinden aylık-gelir bağlanmamış olması şartlarıyla) yüzde 25 oranında aylık bağlanacaktır. Sonuç olarak, ölüm 1.10.2008 gününden sonra gerçekleşmiş ise yukarıdaki maddelere göre ölüm tarihini takip eden ay başından sonra, ölüm 30.9.2008 günü ve öncesinde gerçekleşmiş ise bu kere 1.10.2008 gününden itibaren bu anne-babaya aylık verilir, birikmişleri de ödenir.

HASTA OLARAK GEÇEN SÜRELERİ BORÇLANAMAZSINIZ

Annemin 25.12.1986'da başlayan Tarım Bağ-Kur'dan 586 günü var. 1.11.1989'da da SSK'lı oldu. 2001'de kanser tedavisine başladı. 2005'e kadar sürekli hastalık raporu alarak tedaviye devam etti. 2005'te malulen emeklilik için müracaat etti. Heyet raporunda hastalığın tamamen iyileştiği sonucu çıktı ve emeklilik işlemleri durduruldu. SSK'dan 2.382 günü bulunuyor. 2001-2005 arası raporlu olduğu için prim yatmamış görünüyor. Bağ-Kur'la birlikte toplam 2.968 günü oluyor. Emeklilik için ne kadar prim yatırmalı? 2001-2005 dönemini toplu yatırabilir miyiz? Ramazan Demir

Annenizin hasta olduğu dönem için şimdi prim ödeme veya borçlanma hakkınız yok. Aslında olması gerekir; zira askerlik, analık, tutukluluk gibi zorunlu olarak işe gidilemeyen süreler için kanun borçlanma hakkı veriyor. Ama hasta olup işe gidemeyenler için bu hakkı yok. Anneniz 3.600 günü tamamladığında SSK'dan emekli olur. Eksik kalan süreyi isteğe bağlı (Bağ-Kur'lu) olarak ödeyebilirsiniz. Ancak bunu toplu olarak ödeme hakkınız yok.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Doğum iznine çıkış tarihi işin durumuna göre değişir

Ziya Perver 2009.05.30

Özel sektörde çalışan bir öğretmenim. Doğum izni mutlaka hamileliğin 32. haftasında mı alınmalı, önce ya da sonra olabilir mi? Doğum izni bittikten sonra işe tekrar kabul edilmezsem işsizlik maaşına/sigortasına başvurabilir miyim? O. Samuk

4857 sayılı İş Kanunu'nun 74. maddesine göre; "Kadın işçilerin doğumdan önce 8 ve doğumdan sonra da 8 hafta olmak üzere toplam 16 haftalık süre için çalıştırılmamaları esastır. Çoğul gebelik halinde doğumdan önce çalıştırılmayacak 8 haftalık süreye 2 hafta süre eklenir. Ancak, sağlık durumu uygun olduğu takdirde, doktorun onayı ile kadın işçi isterse doğumdan önceki 3 haftaya kadar işyerinde çalışabilir. Bu durumda, kadın işçinin çalıştığı süreler doğum sonrası sürelerle eklenir.

Yukarıda öngörülen süreler işçinin sağlık durumuna ve işin özelliğine göre doğumdan önce ve sonra gerekirse artırılabilir. Bu süreler hekim raporu ile belirtilir. Hamilelik süresince kadın işçiye periyodik kontroller için ücretli izin verilir. Hekim raporu ile gerekli görüldüğü takdirde, hamile kadın işçi sağlığına uygun daha hafif işlerde çalıştırılır. Bu halde işçinin ücretinde bir indirim yapılmaz. İsteği halinde kadın işçiye, 16 haftalık sürenin tamamlanmasından veya çoğul gebelik halinde 18 haftalık süreden sonra 6 aya kadar ücretsiz izin verilir. Bu süre, yıllık ücretli izin hakkının hesabında dikkate alınmaz.

Kadın işçilere bir yaşından küçük çocuklarını emzirmeleri için günde toplam 1,5 saat süt izni verilir. Bu sürenin hangi saatler arasında ve kaç bölünerek kullanılacağını işçi kendisi belirler. Bu süre günlük çalışma süresinden sayılır."

Buna göre doğuma 8 hafta kala doktorunuz izne ayrılmanız gerektiğini yazabileceği gibi, 'doğumuna 3 hafta kalıncaya kadar çalışabilir' şerhi de düşebilir. Bu durumda doğumdan evvel kullanmadığınız 5 haftalık süreyi

doğum sonraki 8 haftaya ilave ettirip, 13 hafta olarak kullanabilirsiniz. Fakat, mutlaka 32. haftada hekime gidip durumu tespit ettirmelisiniz. Doğum izni bittikten sonra işe tekrar kabul edilmezsem diye bir şey yok. Zira iş akdiniz doğum izniniz süresince de devam eder. Ama doğum izni sonrasında işveren sizi işten çıkarırsa bu durumda işsizlik sigortasından faydalanabilirsiniz.

Anneniz Bağ-Kur'dan daha geç emekli olur

Annemin doğum tarihi 1 Ocak 1966. 1 Aralık 1989 günü SSK'lı olmuş ve 10.4.2007'ye kadar peyderpey sigorta primi ödenmiş. Bu arada 17.4.2007'den beridir de isteğe bağlı Bağ-Kur sigortalısı olarak prim ödüyorum. Acaba annem ne zaman emekli olur? Yarım emeklilik diye bir şey duydum nedir? Şükrü Çağlar-Konya

Annenizin SSK prim ödeme gün sayısını vermemişsiniz ama SSK'dan 46 yaşında en az 5.375 gün sayısı ile emekli olur. Bağ-Kur'dan ise en az 7.200 gün sayısı ile daha geç yaşlarda emekli olur. Yukarıda verdiğiniz bilgilere göre, anneniz 17.4.2007'den sonra isteğe bağlı Bağ-Kur'da en fazla 3 yıl 5 ay kalsın. Sonra bir işyerinde işe girsin ve SSK'dan emekli olsun. Sizin yarım emeklilik dediğiniz olay kısmi emekliliktir ki anneniz SSK'dan 3.600 gün sayısı ile 58 yaşında, Bağ-Kur'dan 5.400 gün sayısı ile 56 yaşında kısmi aylık ile emekli olur.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İkramiye alamadan emekli olan memurlara müjdeli haber

Ziya Perver 2009.06.06

Memurlara emekli olduklarında ikramiye ödenebilmesi için adlarına en son prim ödenen kurumun Emekli Sandığı olması gerekiyor.

Çünkü, birden çok sosyal güvenlik kurumuna prim-kesenek ödenmesi durumunda hizmetler birleştirilirken 2829 sayılı kanunun 'Emekli İkramiyesi' başlıklı 12. maddesinde bulunan, "Son defa TC Emekli Sandığı'na tabi görevlerden emekliye ayrılan ve kendilerine bu kanunun 8. maddesi uyarınca birleştirilen hizmet süreleri üzerinden aylık bağlananlara, TC Emekli Sandığı'na tabi daire, kuruluş ve ortaklıklarda prim veya kesenek ödemek suretiyle geçen sürelerinin toplamı üzerinden, 5434 sayılı TC Emekli Sandığı Kanunu hükümlerine göre emekli ikramiyesi ödenir." biçimindeki hüküm buna gerekçe edilmekteydi.

Ancak, bu durumu Anayasa Mahkemesi değiştirmiş ve sizlere müjde vermiştir. Danıştay 11. Dairesi'nin 2005/40 esas sayılı başvurusuyla Anayasa Mahkemesi'ne intikal eden 2829 sayılı kanunun ilgili maddesindeki "Son defa TC Emekli Sandığı'na tabi görevlerden emekliye ayrılan ve ..." ibaresi mahkemenin 5.2.2009 tarihli oturumunda iptal edildi. Ancak aynı oturumda iptale ilişkin hükmün, kararın Resmî Gazete'de yayımlanmasından başlayarak bir yıl sonra yürürlüğe girmesine de karar verildiği için hak sahipleri önce kararın yayımlanmasını, sonra da bir yılın geçmesini bekleyecekler demiştik. İşte beklenen karar dünkü Resmî Gazete'de yayımlandı. Buna göre artık SGK'dan ikramiye alamadan emekli olan memurlara da bu hak doğdu.

Anayasa Mahkemesi'nin 2005/40 esas, 2009/17 karar sayılı ve 5.2.2009 tarihli kararına göre;

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURANLAR:

1- Danıştay 11. Dairesi (E.2005/40)

2- Ankara Bölge İdare Mahkemesi (E.2002/33)

İTİRAZLARIN KONUSU:

24.5.1983 günlü, 2829 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumlarına Tabi Olarak Geçen Hizmetlerin Birleştirilmesi Hakkında Kanun'un 12. maddesinin birinci fıkrasında yer alan "Son defa TC Emekli Sandığı'na tabi görevlerden emekliye ayrılan ve..." ibaresinin Anayasa'nın 2., 10. ve 60. maddelerine aykırılığı savıyla iptali istemidir.

I- OLAY

Farklı sosyal güvenlik kurumlarına tabi olarak geçen hizmetlerin birleştirilmesi sonucunda yaşlılık aylığı bağlandığı halde 5434 sayılı yasaya göre emekli ikramiyesi ödenmemesi işlemine karşı açılan davalarda itiraz konusu ibarenin Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan mahkemeler iptali için başvurmuşlardır.

II- İTİRAZLARIN GEREKÇELERİ

İtiraz başvurularının gerekçelerinde özetle, 2829 sayılı yasanın 12. maddesinin birinci fıkrasındaki "Son defa TC Emekli Sandığı'na tabi görevlerden emekliye ayrılan ve..." ibaresi nedeniyle, uzun müddet Emekli Sandığı'na tabi görevlerde çalıştıktan sonra, örneğin son bir ay başka bir sosyal güvenlik kuruluşuna tabi olarak çalışıp yaşlılık aylığına hak kazananlara, Emekli Sandığı'nca emekli ikramiyesi ödenmesinin mümkün olmadığı, adalet ve hakkaniyet ölçütleri gereğince bu durumda olanlara Emekli Sandığı'na tabi olarak çalıştıkları sürelerdeki prim veya keseneklere göre emekli ikramiyesi ödenmesi gerektiği... son defa Emekli Sandığı'na tabi görevlerden emekliye ayrılmayanlara ikramiye ödenmesini engelleyen itiraz konusu ibarenin Anayasa'nın 2., 10. ve 60. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

VIII- SONUÇ

A- 24.5.1983 günlü, 2829 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumlarına Tabi Olarak Geçen Hizmetlerin Birleştirilmesi Hakkında Kanun'un 12. maddesinin birinci fıkrasında yer alan "Son defa TC Emekli Sandığı'na tabi görevlerden emekliye ayrılan ve ..." ibaresinin Anayasa'ya aykırı olduğuna ve iptaline,

B- İptal edilen ibarenin doğuracağı hukuksal boşluk kamu yararını ihlal edici nitelikte görüldüğünden, Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasıyla 2949 sayılı yasanın 53. maddesinin dördüncü ve beşinci fıkraları gereğince iptal hükmünün, kararın Resmî Gazete'de yayımlanmasından başlayarak bir yıl sonra yürürlüğe girmesine, 5.2.2009 gününde oybirliği ile karar verildi.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yurtdışı borçlanması farklı emekliliği daha farklıdır

Ziya Perver 2009.06.20

53 yaşındayım, 2001'de hastalıktan dolayı Almanya'dan emekli oldum. Yüzde 100 iş göremezlik raporum var. Halen Almanya'da oturuyorum, ara sıra Türkiye'ye giriş çıkış yapıyorum. Türkiye'den de emekli olmak istiyorum. Bu durum Almanya'daki emekliliğimi etkiler mi? Bu arada ailece Almanya'daki sigortadan yararlanıyoruz, bunda da bir değişme olur mu?

Türkiye'den emekli olmak için ödeyeceğim para ne kadardır? Alacağım emekli aylığının miktarı da belli midir? Türkiye'de hiç sigortam ve çalışmışlığım yok. Nejdet Işık

Sosyal Güvenlik Reformu da denilen 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nda önemli değişiklikler yapan 5754 sayılı kanun, 17 Nisan 2008 günü TBMM'de kabul görmüş ve 88 Mayıs 2008 günlü

26870 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır. Bu kanun ile '3201 sayılı Yurtdışında Bulunan Türk Vatandaşlarının Yurtdışında Geçen Sürelerinin Sosyal Güvenlikleri Bakımından Değerlendirilmesi Hakkında Kanun'da yapılan değişiklikler hemen yürürlüğe girdi.

BORÇLANMAK İÇİN KESİN DÖNÜŞ ŞARTI KALDIRILDI

Daha önceki uygulamada yurtdışında bulunanların ülkemize kesin dönüş yapmaları ve bu tarihten itibaren en geç 2 yıl içinde borçlanmak için başvurmaları gerekiyordu. Ama Anayasa Mahkemesi bu düzenlemeyi iptal edince 5754 sayılı kanunda yapılan düzenleme ile artık kesin dönüş şartı olmadığı gibi kesin dönüşten sonra belli bir süre içinde borçlanma yapma zorunluluğu da kaldırılmıştır. Siz de Almanya'da iken borçlanma yapabilirsiniz ama borçlanmak ayrı şey, emekli olmak ayrı şeydir.

BORÇLANMA TUTARLARI ARTIRILDI

3201 sayılı kanunun 4. maddesi değiştirilmiş ve daha önce günlüğü 3,5 dolar olan borçlanma bedeli bundan böyle (8.5.2008) başvurular için, müracaat tarihinde geçerli olan asgari ücret (666 TL) ile asgari ücretin 6,5 katı (4,329 TL) arasındaki bir rakamın yüzde 32'si olacaktır. Rakamı borçlanacak kişi kendisi belirleyecektir. Eskiden 3,5 dolar olan bedel aylık 105 dolara, bugünkü kura göre de yaklaşık 160 TL'ye tekabül etmekteyken, yeni durumda en az (666X0,32) 213,12 lira ve en çok (4,392 X 0,32) 1.385,28 lira oldu.

ÖDEME SÜRESİ GETİRİLDİ

Eskiden geçerli olan 3201 sayılı kanun gereğince borçlanılan bedelin bir ödeme süresi yoktu. Borçlanma belgesini aldıktan sonra kişi dilediği zaman ödeme hakkına sahip iken, yeni durumda artık bir ödeme süresi getirilmiştir. Kanuna göre, "...Tahakkuk ettirilen borç tutarı, tebliğ edildiği tarihten itibaren 3 ay içerisinde ödenir. Ödeme yapılan gün sayısı prim ödeme gün sayısına ve prime esas kazançta dahil edilir. Tahakkuk ettirilen prim borcunu tebligat tarihinden itibaren 3 ay içerisinde ödemeyenler için yeniden başvuru şartı aranır...". Ödemelerin cinsi de bulunduğunuz yere göre değişmektedir. Yurtdışında iken borçlanma isteğinde bulunacak sigortalı veya hak sahipleri, Türk Lirası olarak bildirilecek tutarın karşılığını döviz cinsinden, Türkiye'de ise lira olarak ödeyecektir.

EMEKLİLİK TALEBİ İÇİN KESİN DÖNÜŞ ŞARTI VAR

Yukarıda saydığımız bütün iş ve işlemler için yurda kesin dönüş şartı yok iken yurtdışı borçlanması yaptıktan sonra emeklilik talebinde bulunmak için kesin dönüş şartı vardır. Yeni durumda da aynen devam etmektedir. 3201 sayılı kanunun eski ve yeni halinde de borçlanılan sürelerle emekli olunabilmesi için yurda kesin dönüş yapılması şartı aynen devam etmektedir. Unutulmaması ve karıştırılmaması gereken nokta, 'borçlanmak için yurda dönülmesi' şart değildir, borçlanıp parayı ödedikten sonra emekli olmak için yurda kesin dönüş yapılması şarttır.

Yurda kesin dönüşün anlamı oradaki evini kaldır, Türkiye'ye getir demek değildir. Türkiye dışındaki bir ülkede, çalışmamak, ikamete dayalı sosyal yardım ve işsizlik parası almamak olarak algılanmaktadır.

ÖDEDİĞİNİZ PARANIN İADESİ DE SÖZ KONUSU

3201 sayılı kanun gereğince, "...Borçlanmadan sonradan vazgeçenler ile yapılan borçlanma sonrasında aylık bağlanması için gerekli şartları yerine getiremeyenlere ve bunların hak sahiplerine talepleri üzerine yaptıkları ödemeler, faizsiz olarak iade edilir." denilerek, istenirse ödenen rakamların geri alınabilmesi hakkı verilmiştir.

TÜRKİYE'DE ÇALIŞMADAN BORÇLANIRSANIZ BAĞ-KUR'LU SAYILACAKSINIZ

Yurtdışı borçlanması yapılan süreler artık eski adıyla Bağ-Kur'a, yeni adıyla 4/b'ye sayılacaktır ki; bu SSK'lı gibi emekli olmak isteyenler için zorluklar yaşatacaktır. Kanuna göre; "Yurtdışı hizmet borçlanmasına ait süreler 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'na göre hangi sigortalılık haline göre geçmiş sayılacağı belirlenmesinde; Türkiye'de sigortalılıkları varsa borçlanma talep tarihindeki en son sigortalılık haline göre, sigortalılıkları yoksa aynı kanunun 4. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında geçmiş sigortalılık süresi olarak kabul edilir." denmiştir. İşte bu sebeple eski adıyla SSK'lı gibi değerlendirilip emekli olmak istiyorsanız Türkiye'ye gelin, birkaç gün SSK'lı işçi olarak çalışın ve çalıştıktan sonra yurtdışı borçlanması yapın. Türkiye'de hiçbir çalışmanız olmadan borçlanırsanız, Bağ-Kur'lu (4/b'li) gibi sayılıp 9.000 günle emekli olacaksınız, en az bir gün bir işyerinde çalıştıktan sonra yurtdışı borçlanması yaparsanız bu kere SSK'lı (4/a'lı) gibi emekli olabileceksiniz.

YURTDIŞI BORÇLANMASI YAPANLARA ÇALIŞMAK YASAK

Yeni 3201 sayılı kanun gereğince, yurtdışı borçlanması yaparak emekli olanlardan, tekrar yurtdışında yabancı ülke mevzuatına tabi çalışanlar, ikamete dayalı bir sosyal sigorta ya da sosyal yardım ödeneği alanlar ile Türkiye'de sigortalı çalışmaya başlayanların aylıkları, tekrar çalışmaya başladıkları veya ikamete dayalı bir ödenek almaya başladıkları tarihten itibaren kesilecektir. Yurtdışı borçlanması ile emekli olanların ülkemizdeki diğer emekliler gibi 'sosyal güvenlik destek primi' ödeyerek çalışma hakları yoktur. Dünyanın neresinde olursa olsun işe girerlerse emekli aylıklarını kaybederler.

ALMANYA AYLIĞINIZDA İŞSİZLİK PARASI VAR MI?

Halen Almanya'dan aldığınız sürekli iş göremezlik geliriniz veya maluliyet aylığınızdan işsizlik sigortası parası varsa yurtdışı borçlanması ile Türkiye'de emekli olamazsınız veya Almanya'dan aldığınız işsizlik geliriniz kesileceğinden Almanya'dan aldığınız parada düşme olur. Ters durumda yani Almanya'dan aldığınız parada işsizlik sigortası parası yoksa bir şey olmaz. Sağlık yardımını da Almanya'dan almaya devam edebilirsiniz.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

15 yılı dolduran çalışan, kıdem tazminatını alıp işten ayrılabilir

Ziya Perver 2009.06.27

15 yıl sigortalılık ve 3.600 gün ödemeyi dolduran sigortalı çalışan, işyerinden kendi isteği ile kıdem tazminatı olarak ayrılabilirdi. Benim ilk sigorta başlangıcım Aralık 1991. 4.400 prim ödeme günüm var. Şu anki işyerimde 11 yıldır çalışıyorum. Kıdem tazminatımı talep edip ayrılarak daha sonra başka bir yerde işe devam edebilir miyim?

Sigorta primim gerçek ücretim üzerinden değil yaklaşık 900 liradan gösteriliyor. Gerçek ücretimi şahit ve banka hesapları ile kanıtlamak mümkündür. Buna göre kıdem tazminatı hesabı, gerçek ücretten mi yoksa düşük gösterilen vergiden mi hesaplanır? İsmi mahfuz

Bahsettiğiniz olay 1999'dan beri devam eden bir uygulamadır. Bu hak 08.09.1999 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan 4447 sayılı yasa ile 1475 sayılı yasanın 14. maddesine eklenen bent ile gelmiştir. Bilindiği üzere, 4447 (daha sonra 4759) sayılı kanun ile emeklilik için daha önce yaş şartı yoktu. Belli bir süre prim ödeme ve sigortalılık süresinden sonra emekli olunabiliyordu. Ancak 1999'da yaş şartı getirildi. Böylece çalışanlar daha geç emekli olmakla karşı karşıya kaldı. İşte bu sebeple; emeklilik şartlarından yaş şartı dışındakileri getirenlere,

çalışmayı bırakıp emekli olacakları yaşı evde beklemek istemeleri halinde kıdem tazminatlarını alma hakkı getirildi.

08.09.1999 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan 4447 sayılı yasa ile eklenen 1475 sayılı kanunun 14. maddesine eklenen 5 numaralı bent aşağıdaki gibidir.

"5. 506 sayılı kanunun 60. maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin (a) ve (b) alt bentlerinde öngörülen yaşlar dışında kalan diğer şartları veya aynı kanunun geçici 81. maddesine göre yaşlılık aylığı bağlanması için öngörülen sigortalılık süresini ve prim ödeme gün sayısını tamamlayarak kendi istekleri ile işten ayrılmaları nedeniyle,...

Feshedilmesi veya kadının evlendiği tarihten itibaren bir yıl içerisinde kendi arzusu ile sona erdirmesi veya işçinin ölümü sebebiyle son bulması hallerinde işçinin işe başladığı tarihten itibaren hizmet akdinin devamı süresince her geçen tam yıl için işverence işçiye 30 günlük ücreti tutarında kıdem tazminatı ödenir. Bir yıldan artan süreler için de aynı oran üzerinden ödeme yapılır."

Bentte geçen maddeler ise aşağıdaki gibidir.

506'nın 60/A maddesi,

"a) Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra ilk defa sigortalı olarak çalışmaya başlayanların yaşlılık aylığından yararlanabilmesi için;

a) Kadın ise 58, erkek ise 60 yaşını doldurmuş olması ve en az 7.000 gün veya

b) Kadın ise 58, erkek ise 60 yaşını doldurmuş olması, 25 yıldan beri sigortalı bulunması ve en az 4.500 gün prim ödemiş olması gerekir."

Artık sadece prim ödeme gün sayısı ile belli bir yaş sınırı vardır. Bent içinde geçen 506/geçici 81. maddesi (4759 ile değişik B ve C) bentlerinde de bilindiği üzere (B) bendinde 23.05.2002 itibarıyla kadın ise 20 ve erkek ise 25 yıllık sigortalılık süresi ile belirli gün sayısını istemektedir.

(C) bendi de 15 yıllık sigortalılık süresi ve en az 3.600 gün sayısını tamamlayanların emekli olacakları yaşlar verilmektedir ki, bu bende göre yaşları ne olursa olsun 15 yıllık sigortalılık süresi ile en az 3.600 gün sayısını tamamlayanlar da işyerlerinden kıdem tazminatı ile ayrılabilir. Buna göre

506/60'a göre,

1- Kadın ya da erkek olsun başkaca bir şart aranmaksızın 7.000 gün sayınız varsa,

2- Kadın ya da erkek 25 yıllık sigortalılık süresi ve en az 4.500 gününüz varsa,

506 geçici 81'e göre,

1- Kadın ise 20 ve erkek ise 25 tam yıl sigortalılık süresi ile aynı maddede belirtilen gün sayılarına ulaşmış olanlar,

2- İster kadın, ister erkek en az 15 yıldan beri sigortalı olan ve en az 3.600 gün sayısını tamamlayanlar, dilediği zaman SSK'ya başvurup kıdem tazminatı yazısı isteyebilir ve işyerlerinden kıdem tazminatı alarak ayrılabilir.

Ücretlerin gerçek rakamdan gösterilmemesi ise önemli bir suçtur. Eksik ücret bildirilmesi sebebiyle emekliliğinizde alacağınız aylık düşük olur. Bunu kabul etmeyin. Gerçek rakamdan ödeme yapmayan işvereni iş

Mahkemesi'nde dava edin.

Okurlara kısa cevaplar

Mustafa Mutluay: 1.12.1986 ile 18.10.1996 arasında 3.557 gün Bağ-Kur'um var. 01.05.1998'de SSK'lı oldum ve 2.338 gün de SSK'da olmak üzere toplam 5.895 günüm oldu. Bu arada 01.12.1986 doğum tarihimdir demişsiniz, sanırım doğum tarihiniz konusunda hata var. 01.12.1986 sosyal güvenlik başlangıcınız ile 50 yaşında en az 5.375 günle emekli olacaksınız. Gün sayınız yeterli olup, 50 yaşını tamamlayıp, 51 yaşından gün aldığınız anda SSK'dan emekli olacaksınız.

Salih Aydın: 01.10.1962 doğum tarihiniz, 01.08.1983 günü SSK'lı olup 1 ay çalıştıktan sonra 01.05.1985 gününden beridir Emekli Sandığı'na tabi olarak çalıştığınızdan memuriyet başlangıcınız 1 ay geriye gelerek 01.04.1985 olur ki buna göre, 48 yaşında (01.10.2010 günü) 5434 sayılı kanun gereğince emekli olursunuz. 1983-1985 arasını borçlanamazsınız.

Muhittin Peker: 05.01.1972 doğumunuz, 1994'te başlayan SSK'nız ile normal şartlarda 55 yaşında, en az 5.750 günle emekli olursunuz. Elinizde var olan yüzde 50 oranlı rapor ile vergi indirim belgesi alırsanız 16 yıl, 3.760 günle engelli sıfatıyla emekli olursunuz. Rapor oranınız yüzde 40'ın altında düşerse engelli emeklisi olamazsınız.

Nebahat Varlı: 1968 Almanya doğumlusunuz. 13.09.1986 ile 22.06.2006 arasındaki Almanya çalışmalarınızı Türkiye'de borçlanabilmeniz için çalışmanın geçtiği veya ev hanımı olarak Almanya'da geçirdiğiniz dönemler TC vatandaşı olmanız gerekir. Bu arada 05.07.2007 gününden beridir de Bağ-Kur'luymuşsunuz. Buna göre o tarihlerde TC vatandaşı iseniz yurtdışı borçlanması yaparak 05.07.2007 başlangıcınızı borçlandığınız süre kadar geriye götürebilirsiniz. Doğru bilgi ve belgelerinizi elektronik posta ile gönderebilirseniz ben de sizi yönlendirebilirim.

Melek Çolak: 16.04.1995 işe giriş, 2.236 gün ve elinizde olan yüzde 60 oranlı maluliyet raporuyla ablanız malulen emekli olur. Başvurunuzu yapınız, reddedilirse İş Mahkemesi'nde dava açınız.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Devlet, 'çeyiz parasında' bile memurunu kolluyor

Ziya Perver 2009.07.04

1Bir yıl önce evlendim, eşimin babası başından geçen bir kazadan dolayı SSK'dan malulen emekli olmuş.

Arkadaşım, "Sizin çeyiz parası hakkınız var." dedi, varsa kızı evleneli 1 yıl olmuş bu konuda zamanaşımı olur mu? Yani şimdi başvursa çeyiz parası hakkını alabilir mi? Alabilecekse ne yapmalı? Salih Umut Altun Samsun

Sorunuzda belirtmemişsiniz ama evlendiğiniz hanımefendinin, malulen emekli olan babası halen sağ, yani yaşıyorsa çeyiz parası diye bir şey alamaz. Ancak babası vefat etmiş ve kendisi de babasından dolayı yetim aylığı alıyorsa bu kere çeyiz parası-evlenme ödeneğine hakkı var. Evlenme yardımı ödeneğinde zamanaşımı süresi 5 yıldır. Bu süre içinde talep edildiğinde alınabilir. Kamuoyunda çeyiz parası denilen, resmî adı 'evlenme ödeneği' olan uygulamayı anlatmak gerekirse durumu 2 kısma ayırmalıyız:

1- Reform öncesi dönem

1 Ekim 2008'den önce çeyiz parasında farklı uygulamalar vardı. SSK'dan yetim aylığı alan kızlara, evlendikleri takdirde aldıkları yetim aylığının 24 katı çeyiz parası olarak verilmekteydi. Emekli Sandığı'ndan (erkek-kadın fark etmez) dul aylığı alanlar, yetim aylığı alan kızlar ile vefat eden memurun aylık alan anası, evlenirse aylığının 12 kat çeyiz yardımı olarak alabilmekteydi. Bağ-Kur'da ise çeyiz yardımı diye bir şey yoktu.

2- Reform sonrası dönem

Sosyal Güvenlik Reformu denilen uygulamayı da ikiye ayırmak daha doğru olur. Çünkü 5510 sayılı kanunun biri 2007 ve diğeri de 2008 olmak üzere iki versiyonu var.

a) Kanunun 2007 versiyonu ne diyordu?

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu (SS ve GSS)'nin 2007 yılı Ocak ayında yürürlüğe girmesi ertelenen 2007 yılı versiyonundaki düzenlemeye göre; "Evlenmeleri nedeniyle bağlanan gelir veya aylıkları kesilmesi gereken eş veya kız çocuklara, evlenmeleri ve talepte bulunmaları halinde almakta oldukları aylık veya gelirlerinin bir yıllık tutarı bir defaya mahsus olmak üzere evlenme ödeneği olarak peşin ödenir." deniyordu.

Yani 5510 sayılı kanun Anayasa Mahkemesi'nden dönmese ve uygulanabilseydi, ortaya çıkacak yeni durumda Bağ-Kur, SSK ve TC Emekli Sandığı ayrımı olmaksızın; dullara (kadın-erkek fark etmez) ve yetim kızlara 12 ay tutarında evlenme yardımı (çeyiz parası) verilecekti. Ama SSK'lıların 24 aylık evlenme yardımı da 12 aya inmiş olacaktı. Bağ-Kur'luların dulları ile yetim kızları çeyiz parası alabilecekti. Emekli Sandığı'ndan vefat etmiş oğlu veya kızı üzerinden aylık alan analarına da artık çeyiz parası verilmeyecekti. Yeni düzenleme sebebiyle SSK'lılar, reformun ilk yürürlük tarihinden (31.12.2006) önce evlenirse 24 ay tutarında çeyiz parası alacak, ama yürürlük tarihinden sonra evlenirlerse 12 aya düşecekti.

b) 2008 versiyonu çok değişti

5510 sayılı kanun 2007 Ocak ayında yürürlüğe giremedi, önce 2007 Temmuz'una, sonra 2008 Ocak ayına, daha sonra 2008 Haziran ayına, en sonunda da 2008 yılı Ekim ayına ertelendi. Ama bu arada üzerinde epey değişiklik yapıldı. Mesela, TBMM'de Nisan 2008'de değişen ve 1 Ekim 2008'de uygulanmaya başlanılan metne göre, çeyiz parası şu anda SSK'dan ya da Bağ-Kur'dan yetim aylığı alan kızlara, evlenmeleri halinde 24 ay üzerinden ödeniyor. Yani dul aylığı alanlara verilmesi düşünülen çeyiz parası daha uygulamaya geçmeden kaldırıldı.

Sosyal güvenlikle tek tip hedefiyle yola çıkılmıştı ama eskisinden daha da çok norm ve standart oluştu. 5510 sayılı kanun sadece yetim kızlara 25 ay çeyiz parası verilir derken, SGK'ya devredilen Emekli Sandığı, eski uygulamaya aynen devam ediyor. 5510 sayılı SS ve GSS Kanunu gereğince yetim aylığı alan kızlara SGK 24 aylık evlenme ödeneği verecek. Ama SGK, 5434 sayılı kanuna göre yetim aylığı alan kızlara halen 24 değil 12 ay çeyiz parası vermekte. Zira, SGK yönetimi, TBMM'nin iradesini de yok sayarak, yürürlükten kaldırılan 5434 sayılı kanunun 90. maddesini uygulamaya devam etmektedir. Yetim kızlara, dullara ve memurun aylık alan anasına evlendiği takdirde 12 aylık çeyiz parası ödemektedir.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kısa çalışma ödeneğinden, işsizlik ödeneği hakkı olanlar faydalanabilir

---

Şirketimiz 'Kısa çalışma ödeneği (KÇÖ)'ne başvurdu. Ancak ben dahil birkaç arkadaşım 2009 yılı Ocak ayında 600 günü dolduramadığımız için bundan yararlanamadık. İlk olarak 3 aylığına başvuru yapıldığı bize iletilmişti. Ancak 3 ay tamamlandıktan sonra kalan 3 ay için başvuru yapıldığını öğrendik. Ancak şöyle bir durumla karşılaştık.

Devlet bu yeni başvuruyu devam olarak nitelendirmiş ve ilk 3 aylık dönemden sonra 600 günü geçen arkadaşlarımızın ve benim sisteme dahil olamayacağı belirtilmiş. Bu, bize aktarılan bilgidir. Burada ikinci 3 aylık dönemde mağduriyetimiz nasıl giderilebilir? Ayrıca ödenek süresinin 6 ay daha uzatılacağı Devlet Bakanı Cemil Çiçek tarafından açıklandı. Eğer tekrar devam gelirse biz 6 ay daha bundan yararlanamayacağız. Öneriniz nedir? Harun ÜNAL

Size de uygulandığı üzere tüm işçiler kısa çalışma ödeneğinden faydalanamaz. İşsizlik ödeneği şartlarını taşıyanlar bundan yararlanabilir. Yani, geriye doğru 3 yıl içinde en az 600 günü olan ve son 120 günü kesintisiz devam eden işçiler için KÇÖ istenebilir. 4447 sayılı kanunun ek 2. maddesine göre normal zamanlardaki ödenek uygulaması farklı iken, 28 Şubat 2009 günü Resmi Gazete'de yayımlanan 5838 sayılı Torba Kanun ile sadece 2008 ve 2009 yılları için düzenlemede önemli değişiklikler yapıldı.

Buna göre; "2008 ve 2009 yıllarında kısa çalışma için yapılan başvurulara münhasır olmak üzere, ek 2. maddenin ikinci fıkrasında kısa çalışma için öngörülen azami 3 aylık süre, 6 ay olarak uygulanır; 3. fıkrasında öngörülen kısa çalışma ödeneği miktarı yüzde 50 oranında artırılarak ödenir ve kısa çalışma ödeneği olarak yapılan ödemeler, başlangıçta belirlenen işsizlik ödeneği süresinden düşülmez. Bu maddenin yayımı tarihinden önce uygunluk tespiti yapılan kısa çalışma başvurularında süre, işverenin talebi halinde aynı şartlarla ve bu maddede öngörülen süreyi aşmamak kaydıyla uzatılır. Bu maddede öngörülen ödenek miktarı aynı kalmak kaydıyla, kısa çalışma süresini 6 ay daha uzatmaya Bakanlar Kurulu yetkilidir. Ancak, bu dönemde kısa çalışma ödeneği olarak yapılan ödemeler, başlangıçta belirlenen işsizlik ödeneği süresinden düşülür." denmiştir.

Buna göre;

GENEL ekonomik kriz veya zorlayıcı sebeplerle iş önemli ölçüde (en az yüzde 30 oranında) düşmüş veya durmuş olan işyerinin işvereni İşkur'a müracaat edecek ve hangi işçileri için ödenek istediğini liste halinde verecek.

İŞKUR müracaatı alıp işverenin durumunu incelenmesi için Çalışma Bakanlığı iş müfettişlerine gönderecek, müfettiş işyerinde inceleme yapacak ve KÇÖ'nün uygulanıp uygulanmayacağı ile uygulanacak ise hangi işçiler için olacağını belirten bir rapor yazacak.

İŞKUR, gelen rapora göre işyerinde KÇÖ uygulayacağını işverene bildirecek.

İŞVEREN durumu ilan tahtasına asacak ve isteyen işçilerin ödenek için İşkur'a müracaat etmesini salık verecek.

İŞÇİLERDEN isteyenler ve gerekli şartları taşıyanlar İşkur'a müracaat edecek.

İSTEMEYENLER ve KÇÖ için gerekli şartları yerine getiremeyenler için ise iki şık var. İlki eksik çalışma ve eksik ücret ile işlerine devam edecekler. Ya da iş akitlerini 4857/24-II gereğince feshedip kıdem tazminatı hakları varsa alıp gidecekler.

2008-2009 dönemi için Bakanlar Kurulu ilk 6 ay bir 6 ay daha ilave ettiğini ilan etti. Siz normalde ilk kısa çalışma ödeneği başvuru yapıldığı tarihte işsizlik ödeneği alma hakkına sahip olmadığınızdan adınıza KÇÖ çıkmamış. Ancak, ödeneğin devam ettiği ve uzatıldığı dönem içinde bu hakkı elde etmişsiniz. O halde sizler de

bu hakkı elde ettiğiniz andan itibaren KÇÖ almalısınız. Bunun için İşkur'a resmen müracaat edin. Ret cevabı alırsanız durumu Çalışma Bakanlığı'na şikâyet edin. Oradan da olumlu cevap alamazsanız İş Mahkemesi'nde dava açın. Ancak unutmayın, size iş verilmeyen her ay ve eksik ücret ödenen her ay için, KÇÖ yerine her zaman işi bırakma ve varsa kıdem tazminatı isteme hakkınız var.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Sosyal güvenlikte tek sisteme göre prim ödenir

Ziya Perver 2009.08.08

06.06.1965 doğumluyum ve 1983-2009 yılları arası 8 bin küsur gün SSK çalışmışlığım var. 25 yılım doldu, yaşıma bekliyorum. Emeklilik tarihim 2013 görülüyor. Tabii bu arada para lazım. Mecburen servisçilik yapmaya başladım.

Ticari minibüs aldım. Son 3 yıl Bağ-Kur ödersem yeni kanunlara göre emekli maaşım çok düşer mi? SSK'dan yine emekli olabilir miyim? Benim işyerim Ülker olduğundan, bütün ödemelerim tavandan ödendi. Maaşımın düşmeyip SSK'dan emekli olabilmem için ne tavsiye edersiniz? Ticari minibüsten dolayı mecburen Bağ-Kur'lu olacaksın, diyorlar. Mecbur muyum? Bağ-Kur'a girmesem olmaz mı? Ne yapayım? Başka bir yerde SSK'lı göstersem kendimi de servisçilik yapsam, tabandan prim ödesem emekli maaşım çok düşer mi? Ben 3 yıl ticari minibüsle servisçilik yapmak zorundayım. Zeki Bora

06.06.1965 doğum tarihiniz, 1 Eylül 1983-2008 arasındaki SSK'lı çalışmalarınızdan elde ettiğiniz 7.340 gün ile 47 yaşında (06.06.2012 günü) emekli olacaksınız. Bundan sonra vergi mükellefi olursanız eski adıyla Bağ-Kur, yeni adıyla 4/b'ye prim ödemek zorundasınız.

Gönderdiğiniz SSK sicil numarasındaki gün sayısı ve kazançlarınız aşağıdaki gibidir ve buna göre bugün emekli olabilseydiniz göstermeniz en yüksek gösterge olan 15175 olacaktı. SSK'dan alacağınız emekli aylığı ise yüzde 4 oranlı ek ödeme dahil 1.546 lira olacaktı. Bundan sonraki 3 yıl boyunca vergi mükellefi olursanız, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu gereğince Bağ-Kur'lu olarak cebinizden prim ödemek zorundasınız, bundan normal şartlarda kurtulamazsınız. Şayet, Bağ-Kur'lu olduğunuz süre boyunca asgari ücret düzeyinden prim öderseniz, hem 3 yıl boyunca ayda 235 lira prim ödeyeceksiniz hem de 3 yıl sonra emekli olduğunuzda emekli aylığınız 1.523 liraya düşecek.

Bu düşüşten ve Bağ-Kur'dan kurtulmak istiyorsanız size tavsiyem, vergi mükellefi olmadan evvel bir işyerinde SSK'lı işe girin ve ayda 1 gün çalışın, yani kısmi süreli (part-time) iş sözleşmesi yapın ve işten emekli oluncaya kadar da çıkmayın. Ayda 1 gün dahi olsa iş akdinizin devam ettiği sürece, sonradan vergi mükellefi olsanız da Bağ-Kur'a girmek zorunda kalmazsınız.

Ayda bir günlük çalışma için ise en yüksek ücrete (150 liraya) göre SGK'ya prim ödeyin, 150 liralık günlük ücrete göre yaklaşık 50 lira prim, 25 lira da Gelir Vergisi ödersiniz. 3 yıl boyunca, bu şekilde SGK'ya prim öderseniz de ileride alacağınız emekli aylığı, 1.600 liraya çıkar.

Fakat, yeni kanunun Genel Sağlık Sigortası (GSS) hükümleri gereğince part-time çalışanların yani ayda 30 günden az çalışanların GSS primlerini 30'a tamamlamaları gerekmektedir. GSS primini de ailenizin geliri ve ailenizin kişi sayısına göre hesaplattırarak ödeyeceksiniz.

Bunun için öncelikle bulunduğunuz daha doğrusu ikamete dayalı nüfus kayıt sisteminde kayıtlı olduğunuz ilçe'deki kaymakamlık yeşil kart bürosuna gidip yeşil kart isteyeceksiniz.

Kaymakamlık Yeşil Kart Bürosu, ikamete dayalı nüfus kayıt sistemi gereğince kimlerle birlikte oturduğunuza bakacak ve gelirlerinizi belirleyip kişi başına bölecek.

Gelir testi sonucuna göre;

- Birlikte ikamet ettiğiniz ailenin geliri ve aile bireyi sayısına göre kişi başına düşen aylık gelir tutarı,

231 liradan az ise yeşil kart alırsınız,

231 ile 693 arasında ise ayda 27,72 lira,

693 ile 1.386 arasında ise ayda 83,16 lira,

1.386 liradan çoksa ayda 167 lira,

GSS (Genel Sağlık Sigortası) primi ödeyerek sağlık hizmeti alacaksınız.

Yıllar Gün sayıları Kazançlar

2008 314 40.254,00 Yeni lira

2007 350 41.090,00 Yeni lira

2006 360 37.000,00 Yeni lira

2005 360 33.500,00 Yeni lira

2004 360 30.000.000.000,00 Eski lira

2003 360 22.097.000.000,00 Eski lira

2002 348 15.368.000.000,00 Eski lira

2001 360 9.894.000.000,00 Eski lira

2000 324 5.448.000.000,00 Eski lira

1999 360 1.993.941.000,00 Eski lira

1998 360 1.150.000.000,00 Eski lira

1997 360 630.000.000,00 Eski lira

1996 360 377.000.000,00 Eski lira

1995 360 110.000.000,00 Eski lira

1994 360 85.000.000,00 Eski lira

1993 358 64.000.000,00 Eski lira

1992 360 47.000.000,00 Eski lira

1991 359 31.000.000,00 Eski lira

1990 360 19.000.000,00 Eski lira

Hesaplanan aylık: 1.486,81

Ek ödeme (yüzde 4): 59,47

Bankadan alınacak aylık: 1.546,28

Okur sorularına kısa cevaplar

MEHMET AKPINAR Doğum tarihinizi yazmamışsınız, 17.11.1987 işe girişiniz ve var olan 3.767 gün sayısı ile bundan sonra prim ödemezseniz, doğum tarihinize göre 58, 59 veya 60 yaşında emekli olabilirsiniz.

ÖMER TEKTEN/Kayseri Ülkemiz geçmişine bakıldığında, genelde her 1,5-2 yılda bir prim affı çıkmıştır. Sizin de 9.800 lira ana para ve 15.000 lira gecikme zammı tutarını isterseniz şimdi hepsini ödeyebileceğiniz gibi isterseniz paranız yoksa af bekleyebilirsiniz.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yurtdışı borçlanması ile emekli olanlara iş kurmak da, çalışmak da yasak

---

Ziya Perver 2009.08.29

1963 doğumluyum, Bağ-Kur'luyum. 1981 ile 1994 arasındaki yurtdışı çalışmalarımı da ödeyerek yeni emekli oldum. 1994'ten beridir de esnaflık yapmaktayım. Şimdi emekli olduktan sonra sosyal güvenlik destek primi ödeyerek işime devam edebilir miyim? Yoksa aylığımı mı keserler? Yurtdışı borçlanma parasını 2006 yılı Aralık ayında ödedim, bunun bir anlamı var mı? İsmi mahfuz

Emekli olduktan sonra çalışmak, ülkemiz gerçeklerinden birisi ve yeni sosyal güvenlik sisteminde de bu duruma uygun düzenlemeler var; ama biraz daraltılmış durumda. Sosyal güvenlik destek primi (SGDP) ile çalışma olgusu yeni dönemde de yani 1.10.2008 günü ve sonrasında eskiye göre epey farklılaştı. 1986 yılından beri SSK'dan emekli olanların hem aylıklarını alıp hem de SGDP ödeyerek çalışmaya devam etme imkânı vardır. Öte yandan Bağ-Kur'dan emekli olanlara SGDP uygulaması 1999'dan beri uygulanmaktadır. Bağ-Kur dışı yerlerden emekli olup da emekli olduktan sonra işyeri açanlara da SGDP uygulaması ise 2003'ten beridir uygulanmaktadır. Son yasal düzenlemeler ile emekli olduktan sonra bazı kişilere çalışmak tamamen yasaklanmıştır.

EMEKLİ OLDUKTAN SONRA KAMUDA İŞE GİRENİN AYLIĞI KESİLİR

Nereden emekli olursa olsun, ücreti ne kadar olursa olsun kamuda memur veya işçi olarak işe başlayan emeklilere, 5335 sayılı kanun gereğince emekli aylığı ödenmez. Eski ve yeni durumda da bir değişiklik yapılmamıştır. Eskiden olduğu gibi şimdi de nereden emekli olursa olsun emekli olanlardan kamuda işe girenlerin aylık alma hakkı yoktur.

YURTDIŞINDA İŞ BULAN EMEKLİNİN AYLIĞI KESİLİR

Ne zaman emekli olursa olsun, bir kişi yurtdışında bir işe girerse SGK'dan aldığı emekli aylığı verilmeyecektir, ama SGK'nın konuya ilişkin genelgesine göre yeni kanunun yürürlük tarihi olan 1.10.2008 günü (veya öncesinde) yurtdışında çalışıyor olanların aylıkları kesilmeyecek olup, bunlardan işi bırakıp sonra yeniden yurtdışında işe girenlerin emekli aylıkları kesilecektir. Tabii 1.10.2008 gününden sonra Türkiye'de emekli olup da yurtdışında işe giren olursa, tespiti halinde emekli aylığı kesilecektir.

1.10.2008 VE SONRASINDA İLK KEZ SİGORTALI OLANLARA ÇALIŞMA YASAK

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ile halen emekli olanlar ile çalışanlar için SGDP uygulaması yukarıda açıklandığı gibi bazı küçük-büyük değişikliklerle devam edecektir. Ancak, 1.10.2008 günü ve sonrasında ilk defa işe girenlerin, ilerde 65 yaşına gelip de emekli olduktan sonra işçi-memur olmaları halinde SGDP ile çalışma hakları olmayacaktır.

Yani, 5510 sayılı kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra ilk defa sigortalı olan kişilerden yaşlılık (emeklilik) aylığı bağlandıktan sonra şimdiki adıyla SSK, TC Emekli Sandığı veya özel banka-borsa sandıklarına veya yabancı bir ülke mevzuatı kapsamında çalışmaya başlayanların yaşlılık (emeklilik) aylığı, çalışmaya başladıkları tarihi takip eden ödeme dönemi başında kesilecektir.

Fakat bu kişiler, şimdiki adıyla Bağ-Kur yeni adıyla 4/B'li olarak çalışırsa, yani vergi mükellefi-şirket ortağı olanlar, emekli aylıklarının kesilmemesi için yazılı istekte bulunursa, emekli aylıklarının ödenmesine devam edilecek. Ama bunlardan, almakta olduğu aylıklarının yüzde 15'i oranında SGDP kesilecektir.

YURTDIŞI BORÇLANMASI YAPAN, ÇALIŞIRSA AYLIĞINI KAYBEDER

Yurtdışı borçlanması ile ilgili 3201 sayılı kanunun 2008 yılı Mayıs ayında değiştirilen 6. maddesinin (B) bendine göre; "Kanun hükümlerinden yararlanmak suretiyle aylık bağlananlardan tekrar yurtdışında yabancı ülke mevzuatına tabi çalışanlar, ikamete dayalı bir sosyal sigorta ya da sosyal yardım ödeneği alanlar ile Türkiye'de sigortalı çalışmaya başlayanların aylığı, tekrar çalışmaya başladıkları veya ikamete dayalı bir ödenek almaya başladıkları tarihten itibaren kesilir. 31.5.2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun sosyal güvenlik destek primi hakkındaki hükümleri, bu kanun hükümlerinden yararlanmak suretiyle aylık bağlananlar için uygulanmaz." diyerek yurtdışı borçlanması yaparak emekli olanlara SGDP ödeyerek çalışmayı yasaklamıştır.

Buna göre; yurtdışı borçlanması ile emekli olanlar, tekrar yurtdışında yabancı ülke mevzuatına tabi çalışırsa, ikamete dayalı bir sosyal sigorta ya da sosyal yardım ödeneği alırsa veya Türkiye'de sigortalı çalışmaya başlarsa aylıkları, tekrar çalışmaya başladıkları veya ikamete dayalı bir ödenek almaya başladıkları tarihten itibaren kesilmektedir. Reformdan sonra da bu uygulama aynen devam edecektir.

Ancak, yeni bir uygulama olarak Türkiye'de de işe girerlerse, vergi mükellefi olurlarsa da aylıkları kesilecektir, ama SGK'nın konuyla ilgili genelgesine göre 8.5.2008 gününden önce yurtdışı borçlanması yapmış olup da eskiden beridir SGDP ödeyerek çalışanlar mevcut işlerine devam ettiği sürece bu uygulama kapsamı dışına çıkarılmışlardır. 8.5.2008 gününden sonra işe girenlerin ise aylığı kesilecektir.

NE ZAMAN EMEKLİ OLDUNUZ?

Siz, 2006 yılında borçlanmayı yapmışsınız ama şayet 8 Mayıs 2008 gününden sonra emekli olduysanız SGDP ödeyerek çalışma hakkınız yok. 8 Mayıs 2008 gününden önce emekli olduysanız ve 8 Mayıs 2008 gününden önce SGDP ödeyerek çalışmaya başladıysanız işe devam edebilirsiniz.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

SSK'lı işçi, vergi mükellefi olursa Bağ-Kur gerekmez

Özel bir şirkette SSK'lı olarak çalışmaktayım. İkinci sınıf deftere tabi bir işyerini devralacağım ve SSK'lı çalışmama devam edeceğim. Bu durumda Bağ-Kur'a kayıt olmam gerekir mi? Mustafa Gür - Konya

Ülkemiz sosyal güvenlik sisteminin birçok ülkede olduğu gibi iki önemli temel ilkesi var. Bunlardan birincisi zorunluluk ve diğeri de teklik. Zorunluluk ilkesi gereğince belli bir faaliyette bulunanlar sigortalı olmak zorundadır. Teklik ilkesine göre de, yaptıkları iş sebebiyle statü gereğince zorunlu sigortalı olanlar, başka bir iş yaptıkları zaman bile, tek bir statüye-duruma göre prim öder. Öte yandan tüm sosyal güvenlik kurumlarının SGK çatısı altında birleşmesinden sonra, SSK'lılar 4/a'lı, Bağ-Kur'lular 4/b'li, kamu görevlileri de 4/c'li olarak SGK'ya prim ödemektedir. Sizin özel durumunuz, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 'Sigortalılık hallerinin birleşmesi' başlıklı 53. maddesinde şöyle açıklanmıştır: "MADDE 53- Sigortalının, 4. maddenin birinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentlerinde yer alan sigortalılık hallerinden birden fazlasına aynı anda tabi olmasını gerektirecek şekilde çalışması halinde; öncelikle aynı maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında, (c) bendi kapsamında çalışması yoksa ilk önce başlayan sigortalılık ilişkisi esas alınarak sigortalı sayılır..."

Madde metninden de görüleceği üzere, siz SSK yani 4/a sigortanıza ara vermeden, vergi mükellefi olursanız, SSK'ya devam ettiğiniz sürece SSK sigortalısı sayılacaksınız ve Bağ-Kur'a prim ödemek zorunda değilsiniz.

Öte yandan 28 Eylül 2008 günü Resmî Gazete'de yayımlanan, '5510 Sayılı Kanun Gereğince Sigortalı Sayılanlar, Sayılmayanlar, Sigortalılığın Başlangıcı, Kuruma Bildirilmesi ve Sona Ermesi Hakkında Tebliğ'in aşağıdaki 'V-Sigortalılık Hallerinin Çakışması' başlıklı bölümüne göre de; sigortalıların 4. maddenin birinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentlerinde yer alan sigortalılık hallerinden birden fazlasına aynı anda tabi olmasını gerektirecek şekilde çalışmaları halinde aşağıdaki şekilde işlem yapılır.

SİGORTALILAR, 5510 sayılı kanunun 4. maddesinin birinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentlerinde yer alan sigortalılık hallerinden birden fazlasına aynı anda tabi olmaları halinde öncelikle (c) bendi kapsamında, (c) bendi kapsamında çalışma yoksa ilk önce başlayan sigortalılık ilişkisi esas alınarak sigortalı sayılırlar.

BİRİNCİ madde gereği başlatılan sigortalılığın kesintiye uğraması halinde sonra başlayan çalışmaya göre sigortalılık hali başlatılır.

BİRİNCİ maddede belirtilen sigortalılık hali değişikliklerinde kanunda ve Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği'nde belirtilen sigortalılığın sona erdiği tarihi takip eden günden itibaren, yeni sigortalılık haline göre hak ve yükümlülükler başlar.

5510 sayılı kanunun 4. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında sigortalı sayılanlar, kendilerine ait veya ortak oldukları işyerlerinden, kanunun 4. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı bildirilemezler. Ancak, 1/10/2008'den önce 5510 sayılı kanunun 4. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında sigortalı oldukları halde, kendilerine ait veya ortak oldukları işyerlerinden 4. maddenin birinci fıkrasının (a) bendine tabi prim ödemesi olanların sigortalılıkları kesintiye uğrayıncaya kadar devam ettirilir.

SİGORTALI sayılması gereken sigortalılık halinden başka bir sigortalılık hali için prim ödemiş olması halinde, ödenen primler 1. maddeye göre esas alınan sigortalılık hali için ödenmiş ve esas alınan sigortalılık halinde geçmiş kabul edilir..." açıklamasına göre de SSK sigortanız bir gün dahi kesintiye uğrarsa bu kere arkada bekleyen vergi mükellefiyetiniz sonucu Bağ-Kur'lu olacak ve Bağ-Kur'a prim ödemeye başlayacaksınız.

SONRA SSK'LI OLURSANIZ,

SADECE VERGİ KESİLİR

SSK sigortanıza ara verip bu kere Bağ-Kur'a prim ödemeye başlarsınız, işte Bağ-Kur'a prim ödemeye devam ederken, SSK'lı bir işe de girebilirsiniz. Bu kere Bağ-Kur'lu olduğunuz için SSK'lı çalıştığınız işyerinden aldığınız ücret üzerinden sadece Gelir Vergisi kesip ödemeleri gerekir. İşyerinden alacağınız ücretten SSK ve işsizlik sigortası primi kesmemeleri gerekir. Bu arada SSK'lı işe girdiğiniz işyerine Bağ-Kur'lu olduğunuzu söylemezseniz, onlar da öğrenemez. Ücretinizden SSK primi kesip üstüne de işveren katkısı ilave edip SGK'ya öderlerse, siz de 'Her ay SGK'ya benim ödemem gereken Bağ-Kur primlerini, işverenin ödediklerine sayın.' diyebilirsiniz.

Okur sorularına kısa cevaplar

Lütfettin Erdem: 6.7.1967 doğumunuz, 1.5.1985 sosyal güvenlik başlangıcınızdan 1.5.1995 gününe kadar 10 yıl Bağ-Kur'lu olarak prim ödedikten sonra 1.4.1995 gününden sonra aralıksız SSK'lı olduğunuzdan SSK'dan 48 yaşında, yani 6.7.2015 günü emekli olursunuz.

Hüseyin Özbey: Oğlunuzun gönderdiği bilgilere göre; 1944 doğumunuz, 1970 işe girişiniz ve askerlik borçlanmanız dahil, var olan 3.085 gününüzü halen devam ettiğiniz SSK'lı işte, 3.600 güne tamamlamak şartıyla 3.600 günü tamamladığınız an SSK'dan emekli olursunuz. Bu arada isterseniz kalan sürenizi isteğe bağlı (Bağ-Kur'lu) olarak da tamamlayabilirsiniz.

Hüseyin Avcı: Babanız Şevket Bey, 19.4.1932 doğum tarihi, 1970 SSK işe girişi ve 138 günlük prim ödemesinden sonra, 1982-1988 arasındaki 2.411 günlük Bağ-Kur priminin ardından SSK'lı işe girer ve 1.260 gün daha SSK primi öderse SSK'dan emekli olur. Bundan daha uygun emeklilik çeşidi babanız için yok.

Safiye İnci: 9.12.1968 doğumunuz, 16.2.1990-1995 arası 2.047 günlük memuriyetiniz ve sonrasında 1995 sonrasındaki 2.651 günlük SSK sigortanızla (3.600 gün ve 15 yıllık sigortalılık süresini çoktan tamamladığınızdan) SSK'dan 'Kıdem Tazminatı Alabilir' yazısı alıp, dilediğiniz zaman işyerinden ayrılıp, kıdem tazminatınızı alabilirsiniz. Öte yandan, var olan 4.698 günden sonra prim ödemeseniz dahi 58 yaşında SSK'dan emekli olursunuz. Prim ödemeye devam eder de 5.375 günü tamamlarsanız 46 yaşından sonra SSK'dan emekli olursunuz. Çalışmadığınız süreler için hizmet borçlanması yapma hakkınız yok.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Global bütçe' ile hastanın cebinden daha çok para çıkacak

Ziya Perver 2009.09.12

Sağlık sistemine aktarılan para büyüyünce kamu ekonomisinin yöneticileri 'global bütçe' teklifini getirdi. Buna göre 2010 yılında özel hastanelere önceden belli edilen bir rakam verilecek (mesela 6 milyar lira). Aynı şekilde ilaç şirketlerine de 13 milyar lira para ayrılacak.

fDevletin sağlık harcamaları son yıllarda katlanarak büyüyor. Giderler, bütçe içinde büyük yer kaplamaya başlayınca, ekonomi yönetimi, sağlık harcamalarına sınır getirmek için 'global bütçe' uygulamasını ortaya attı. Global bütçe ile devlet 2010 yılı için özel hastanelere vereceği parayı baştan belli edecek. Özel hastanelerin vatandaştan daha fazla para istemesine izin verebilecek. İlaça da cebimizden daha fazla vereceğiz.

SSK, Bağ-Kur ve Emekli Sandığı, Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı (SGK) adı altında birleştirildi. Ama sadece SGK sağlık harcaması yapmıyor. Devlet, çalıştırdığı memurlar ile bakmakla yükümlü olduğu eş-çocuklarına,

milletvekilleri ve etrafına, yeşil kart ile de fakirlere sağlık harcaması yapıyor. Bu harcamalar da her yıl büyüyor. Tablodan görüyorsunuz, 2003 yılında devletin tüm sağlık harcamaları 13,87 milyar lira iken, rakam 2009'da 40 milyar lirayı aşacak hale gelmiştir. Yani altı yılda sağlık harcamalarımız 3 kattan fazla artmıştır. Bunda özel hastanelerin artış oranı dikkat çekiyor. 2003 yılında özel hastanelere sadece yarım milyar lira ödenmişken, 2009 yılında bu rakam 11 kat artarak 5,5 milyara ulaşacaktır.

SGK'NIN DA SAĞLIK HARCAMALARI KATLANIYOR

Kamu sağlık harcamaları içinde en önemli pay SGK'ya ait. Zira nüfusumuzun büyük bir kısmı SGK'nın şemsiyesi altında. Tablodan da görüleceği üzere SGK'nın sağlık harcamaları büyük adımlarla ilerliyor. Yine tablodan görüleceği üzere SGK, 2008 yılında 25,5 milyar lira sağlık harcaması yapmış olup bu rakamın kabaca dağılımı da şöyledir: 11 milyar TL ilaç parası, 14 milyar lira da tedavi gideri.

2008 yılında SGK tarafından ödenen 14 milyarlık hastane ödemelerinin dağılımı ise şöyle: 7 milyar TL devlet hastanelerine, 2 milyar lira üniversite hastanelerine, 5 milyar lirası da özel hastanelere ödendi. Bu artışta en önemli etken, 19 Şubat 2005 günü tüm kamu hastanelerinin Sağlık Bakanlığı'na devredilmesi sonrasında, SSK'lıların devlet hastanesine gitmelerinin önünün açılması ve tüm özel eczanelerin de SSK'lılara hizmet vermeye başlamasıdır. İkinci önemli faktör de 2007 yılında Resmî Gazete'de yayımlanan kısa adı SUT olan Sağlık Uygulama Tebliği'dir. Bu tebliğ ile tüm SSK ve Bağ-Kurlulara özel hastanelerin kapıları sonuna kadar açılmıştır.

BÜTÇEDEN SGK'YA AKTARILAN PAY DA ARTIYOR

Son yıllarda SGK'nın ve kamunun sağlığa harcadığı para artarken, Hazine'nin SGK'ya aktardığı para da büyümektedir. Mesela, 2007 yılında 33 milyar olan aktarım, 2009 yılında 50 milyara doğru gitmektedir.

Bu kaynağı aşan miktarda muayene-tedavi ve ilaç gideri olursa, bunlara ödenen fiyatlar da orantılı olarak düşecek. Bu teklifi gören özel hastaneler ise karşılığında vatandaştan aldıkları yüzde 30 katılım payı oranının sınırsız hale getirilmesini istiyor. İlaç şirketleri de vatandaştan alınan yüzde 10-20'lik katkının emekliler için yüzde 15'e, çalışanlar için de yüzde 30'a çıkarılmasını talep ediyor.

Global bütçe uygulaması 2010 yılında yürürlüğe girerse, devletin sağlık harcamaları sabitlenecek. Ama özel hastaneler ile ilaç şirketlerinin devletten alamadığı tutarlar vatandaşlardan istenecek.

Yeni getirilecek uygulamayı şu şekilde özetlemek mümkün: 'Sağlıkta Dönüşüm Politikaları' sonrasında, sistematik olarak artırılan kamu sağlık harcamaları tavan yapmış durumda. Şimdi ise vatandaşın sağlık hizmeti alırken cebinden ödeyeceği paranın artacağı bir dönem başlıyor.

ACİLEN SAĞLIKTA POLİTİKA DEĞİŞTİRİLMELİ

Sağlık sistemimiz kökten değiştirilmeli, vatandaşın daha az hastalandığı ve dolayısıyla daha az tedavi masrafı gerektiren bir sisteme geçilmeli. Bunun için ise hasta ve hastalık bulan doktorlara değil, hastalık def eden doktorlara ihtiyaç var.

Mesela,

Var olan 105 bin hekimden isteyene 10 bin nüfusluk bölgeler ayrılmalı. Kişi başına da aylık 2 TL ödeme yapılmalı. Böylece hekim ayda 20 bin TL gelir elde edebilir.

Ancak nüfusa göre belli bir dönemde belirlenen sayıdan daha fazla hastalık çıkarsa da kendisine verilen rakamdan düşülmelidir. Mesela bir ayda 70'ten fazla kişi hastalanırsa her bir hasta için 10 lira kesinti

yapılmalıdır.

Bu durumda doktor, hasta sayısı arttıkça hastalığın sebeplerini bulup, yok etmek için halk sağlığı, çevre sağlığı, gıda sağlığı ve sağlık eğitimi gibi bilinçlendirme uygulamaları yapacaktır.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Engellilerin emekliliği de kademelidir

Ziya Perver 2009.09.19

Özürlü (engelli) olmayanların, yani yüzde 0 ile yüzde 39 arasında işgöremezlik raporu olanların emekli olabilmek için işe giriş tarihine göre 3 şartı taşıması gerekiyor.

Belli bir yaşı tamamlamak.

Belli bir prim ödeme gününü tamamlamak.

Belli bir sigortalılık süresini tamamlamak.

Ancak çalışan engelli, yüzde 40 ve daha fazla oranda bir rapora sahipse bu şartlardan ilki olan yaş şartı ortadan kalkar, diğer iki şart ise biraz daha basitleştirilir.

Mesela; 5510 sayılı kanunun geçici 10. maddesine göre eski adıyla SSK'lı yeni adıyla 4/A'lı emekli olacak olanlardan; Sigortalı olarak ilk defa çalışmaya başladığı tarihten önce 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun mülga 53. maddesine göre malûl sayılmayı gerektirecek derecede (2/3 oranında) hastalık veya özürlü bulunan ve bu sebeple malûllük aylığından yararlanamayan sigortalılar, yaşları ne olursa olsun en az onbeş yıldan beri sigortalı bulunmak ve en az 3.600 gün malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş olmak şartıyla yaşlılık aylığından yararlanır.

Sakatlığı sonucu vergi indiriminden yararlanmaya hak kazanmış durumda olan sigortalılar hakkında ise 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun mülga 60. maddesinin (C) bendinin (b) alt bendi ve geçici 87. maddesine (tablo 1) göre emeklilik zamanı belli edilmektedir. Yukarıdaki madde metninden de görüldüğü üzere engelliler için yaş şartı yoktur, prim ödeme gün sayıları ile sigortalılık süreleri de eskiye göre biraz daha kolaylaştırılmış ve kademesi genişletilmiştir.

Mesela, üçüncü derece (yüzde 40-59) engelli raporu ile vergi indirim belgesi olan birisi, 10.10.1997 günü işe girmişse 18 yıllık sigortalılık süresi (10.10.2015 günü tamamlanır) ve en az 4.080 gün ile emekli olabilir.

YENİ KANUNLA GELEN ENGELLİ AYLIĞI

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 28. maddesi 1 Ekim 2008 gününde yürürlüğe girdi. SSK ve Bağ-Kurlular ile reformdan sonra ilk defa işe girecek olan memurlar için geçerli olan bu maddeye göre engellilerin emeklilik şartları değiştirilmiştir. Yeni düzenlemeye göre sigortalılık başlangıcına göre ne zaman emekli olunacağı da aşağıdaki tabloya göre (bakınız tablo 2) belli edilecektir. Söz konusu tablodan da görüldüğü üzere oranlar da değişmiş, şartlar da ağırlaştırılmıştır.

ENGELLİ EMEKLİLER De

ÖZÜRLÜ KADROSUNDA SAYILIR

4857 sayılı İş Kanunu'nun 'Özürlü ve eski hükümlü çalıştırma zorunluluğu' başlıklı 30. maddesine göre;

"İşverenler, elli veya daha fazla işçi çalıştırdıkları özel sektör işyerlerinde yüzde üç özürlü, kamu işyerlerinde ise yüzde dört özürlü ve yüzde iki eski hükümlü işçiyi meslek, beden ve ruhi durumlarına uygun işlerde çalıştırmakla yükümlüdür. Aynı il sınırları içinde birden fazla işyeri bulunan işverenin bu kapsamda çalıştırmakla yükümlü olduğu işçi sayısı, toplam işçi sayısına göre hesaplanır..."

İşveren, 50 ve daha fazla sayıda işçi çalıştırması halinde 50 sayısına ilave olarak yüzde 3 oranında da özürlü işçi işe almak zorundadır. İşverenlerin belli sayıda istihdam etmek zorunda olduğu engellilerin-özürlülerin, emekli olup olmadıkları işverenleri ilgilendiren bir husus da değildir. Bu sebeple emekli de olsa özürlü çalıştırabilir ve engelli kadrosunu tamamlayabilirler.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

SGK'ya dava açın, para ödemezsiniz hatta ikinci emekli aylığınız da olur

Ziya Perver 2009.09.26

Özel sektörde, çok iyi sosyal şartlarla çalışmaktaydım. Temininde güçlük çekilen bir meslek mensubu olarak, Milli Eğitim Bakanlığı'nın çağırısı üzerine 1990'da işyerimden emekliliğimi talep edip kamuda öğretmenlik yapmaya başladım.

Göreve atanırken teşkilatım emekli olduğumu biliyordu. Sosyal Güvenlik Kurumu, yıllar sonra çıkartılan bir kanun maddesine dayanarak (5335 sayılı kanun madde 30) SSK'dan aldığım yaşlılık aylığımı (aylık 700 TL) kesmek ve 2005'ten bu yana aldıklarımı da tahsil etmek istemekte. Oysa ben kanun yürürlüğe girdikten sonra dilekçe ile SSK Genel Müdürlüğü'ne müracaat edip, yasal mecburiyet varsa yaşlılık maaşımın kesilmesini istemiştim. Herhangi bir işlem yapılmadı.

Aradan bunca zaman geçtikten sonra maaş kesme ve beş yıllık tutarın faiziyle geri tahsili adil midir? 28 yıl bilfiil çalışarak yaşlılık maaşını hak ettim. Kimseden miras değil veya haksız, hukuksuz edinilmiş bir gelir değil. SSK maaşım kazanılmış bir hak değil midir? Öğretmen maaşımdan başka gelirim yok, bu durumda birikmiş parayı faiziyle birlikte ödemem gerekir mi? Sosyal Güvenlik Kurumu başkanı 20.9.2008 tarihinde basına yaptığı açıklamada, 'emekli maaşının kesilmesi gibi bir şeyin söz konusu olmadığını, bu uygulamanın 1 Ekim 2009'dan sonra sisteme girecekler için geçerli olduğunu' belirtmişti. Bu gerçekler kapsamında mağduriyetimizin giderilmesi için ne yapmalıyım? İdare mahkemesine dava açsam sonuç alabilir miyim? Ahmet Altınok, Mersin

Nereden emekli olursa olsun kamuda ister işçi ister memur olarak işe başlayanların emekli aylıklarının kesilmesi uygulaması önce 2005 yılı (5277 sayılı) Bütçe Kanunu ile getirildi. Ama bunun Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edileceği bilindiği için de 2005 yılı Nisan ayında 5335 sayılı kanunun 30. maddesi olarak tekrar kabul edildi. Aslında bu uygulamanın dayanağı eski Emekli Sandığı Genel Müdürlüğü'dür. Zira 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanunu'nda SSK ve Bağ-Kur'da olduğu gibi Sosyal Güvenlik Destek Primi (SGDP) uygulaması yoktur.

AYLIĞI KESTİRMESİ GEREKEN KAMU KURUMUDUR

Sizin gibi emekli olduktan sonra kamuda işe girenlerin 2005 yılı Ocak ayında başlayan uygulama gereğince emekli aylığının kesilmesi gerekir; ama bu kestirme işini yaptırması gereken emekli değil, emekliyi çalıştıran

kamu kurumudur. Konuyla ilgili 'Yargıtay 10. Hukuk Dairesi'nin E: 2006/8715 K: 2006/12522 T: 10.10.2006' tarihli kararına göre; "... 5277 ve 5335 sayılı yasalardaki düzenlemenin, 'Herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan emeklilik veya yaşlılık aylığı alanlar bu aylıkları kesilmeksizin; ... belediyeler, il özel idareleri, belediyeler ve il özel idareleri tarafından kurulan birlik ve işletmeler, ... ortaklıklarda herhangi bir kadro, pozisyon veya görevde çalıştırılmaz ve görev yapamazlar.' hükmünü içermesine ve yasal düzenlemenin Sosyal Sigortalar Kurumu'na aylık kesme yükümü getirmeyip, ilgili kuruluşlara aylığı kesilmemiş kişileri çalıştırmama yükümlülüğü öngörmüştür." denilmektedir.

Burada size düşen tek görev, emekli olduğunuzu bakanlığa en başta veya sonra bildirmiş olmaktır. Sizin en başta dahi olsa emekli olduğunuzu bakanlık biliyorsa, aylığınızı da kestirmesi gerekirdi.

SEBESİZ ZENGİNLEŞMİŞSİNİZ

Fakat bütün bunlara rağmen siz, SGK aleyhine sebepsiz zenginleşmişsiniz. Almamanız gereken emekli aylığını almışsınız. Borçlar Kanunu'na göre; sebepsiz zenginleşen kimse iyi niyetli ise (ki bana göre siz iyi niyetlisiniz), aldığı bu paradan sadece elinde kalanını iade eder. Siz emeği ile çalışan biri olarak bu parayı biriktirmiş olamazsınız, hepsini zaten harcamışsınızdır. Bu sebeple SGK'ya bu parayı ödemek zorunda değilsiniz. Eğer kötü niyetli olarak sebepsiz zenginleşmiş olsaydınız, bu kere aldıklarınızın tamamını faizi ile birlikte geri ödemek zorundaydınız. İşte bu sebeple en kısa zamanda bir avukata gitmenizi ve SGK aleyhine dava açmanızı tavsiye ederim. Konuyla ilgili size Yargıtay kararları da veriyorum.

Yargıtay 10'uncu Hukuk Dairesi

Esas: 2003/001057, Karar: 2003/001710, Tarih: 10.03.2003

(*) Fazla ödenen yaşlılık aylığının tahsili

(*) İyi niyet

Kurumun hizmet süresini yanlış hesaplaması sonucu, fazla ödenen yaşlılık aylığını alan davalının; yaşlılık aylığı talebi sırasında ve sonrasında kötü niyetli olmaması ve yaşam koşullarına göre de ödenen yaşlılık aylıklarını tüketerek elden çıkarmak zorunda olup zor geçinen kimselerden olduğunun anlaşılması karşısında kurum davasının reddine karar verilmelidir. (818 s. BK. m. 63)

Borçlar Kanunu'nun 63. maddesine göre; sebepsiz zenginleşen kişinin, iade borcu ile yükümlü tutulabilmesi için kötü niyetli olduğunun kanıtlanması gerekir. Davacının iyi niyetli olduğunun kabulü asıldır. Davacının kötü niyetli olmadığı ve kurumu yanıltmadığı dava dosyasındaki bilgi ve belgelerden açıkça anlaşılmaktadır. Kaldı ki, davalı kurumca davacının kötü niyetli olduğu iddia ve ispat edilmemiştir. Öte yandan, birçok Yargıtay kararında da belirtildiği gibi; iyi niyetle zenginleşen kimse, zenginleşmenin geri verilmesinden dolayı; zenginleşme hiç olmasaydı bulunacağı durumdan daha kötü duruma düşürülemez. Yaşam deneyleri ve günümüzün ekonomik koşullarına göre davacının, kendisine ödenen dava konusu yaşlılık aylıklarını tüketerek elden çıkarmak zorunda kalan, günü gününe ve kıt kıtına geçinen kimselerden olduğunun da kabulü gerekir. Şüphesiz bu yönden bir kuşku ve duraksama duyulması halinde mahkemenin gerekli inceleme ve araştırma yapabileceği de tartışmasızdır. Açıklanan nedenlerle kurumun davasının reddine karar verilmesi gerekirken eksik inceleme ve yanlış değerlendirme sonucu yazılı şekilde kabulüne karar verilmesi usul ve yasaya aykırı olup bozma nedenidir.

İKİNCİ AYLIK HAKKINIZ VAR

Mektubunuzda doğum tarihinizi vermemişsiniz ama 1990 yılından beridir yani 19 yıldır 5434 sayılı kanun gereğince emekli keseneği ödüyorsunuz. Şayet yaşıınız 61 veya daha büyük ise dilediğiniz zaman SGK'dan (5434 sayılı kanun gereğince) emekli olma hakkınız var. Emekli olunca hem SSK'dan hem de Emekli Sandığı'ndan olmak kaydıyla iki adet emekli aylığınız olacak. Bu iki aylığın da tek sebebi eski adıyla Emekli Sandığı'nın garip mantığıdır. Zira, Emekli Sandığı daha önce birleştirilmiş hizmetleri tekrar değerlendirip SSK ve Emekli Sandığı hizmetlerinizle yeni bir SGK emekli aylığı hesaplamak yerine, SSK aylığını almaya devam et, ben sadece 1990 yılından sonraki kısım için ayrı bir aylık vereceğim, demektedir.

Aslında, 2829 sayılı Hizmetlerin Birleştirilmesi Hakkındaki Kanun gereğince; SSK (4/a), Bağ-Kur (4/b), Emekli Sandığı (4/c), Özel Banka-Borsa Sandıkları (4/a) hizmetleri birleştirme kapsamındadır. Son yedi yıllık (2.520 gün) hizmet süreleri içinde en çok hangi kuruma (veya tipe göre) prim ödenmişse o kurumdan ve o kurum kuralları gereğince emekli aylığı bağlanmalıdır. Yani, öğretmenlikten ayrıldığınızda eski SSK ve yeni Emekli Sandığı hizmetleri ile tek bir emekli sandığı aylığınız olmalıdır. Fakat, eski Emekli Sandığı'nın uygulaması SGK tarafından aynen devam ettirildiğinden öğretmenlikten ayrıldığınız anda hem eski SSK aylığınızı verecekler, hem de öğretmenlikten de ikinci bir emekli aylığı alacaksınız, üstelik ikisi de tam ödenecek.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

SGK'dan gazetecilere erken emeklilik müjdesi

Ziya Perver 2009.10.10

Gazetelerde çıkan haberlere göre gazeteciler daha erken emekli olabilecekmiş, bu doğru mu? 1.7.1966 doğumluyum, 1 Ocak 1987 günü SSK'lı olarak işe başladım. 1993'te de gazeteci oldum.

Bahsi geçen 23 Mayıs 2002'de basındaki toplam gün sayım 3.200 olduğundan, herhangi bir haktan yararlandırılmadım. Ben şimdi yeni kurala göre ne zaman emekli olabilirim? Toplam gün sayım ise 6.300'dür. İsmi Mahfuz

p506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu gereğince, 212'li denilen 5953 sayılı Basın-İş Kanunu gereğince çalışanlara (3A ve 2A olarak görünen) prim ödeme gün sayılarının dörtte biri kadar ilave sigortalılık süresi verilmekteydi. Bu süreler 4447 ve 4759 sayılı kanunlar gereğince emeklilik yaşında indirim sağlıyordu.

Emeklilikte yaş kuralını getiren 4447 ve 4759 sayılı kanunlardan önce bayan gazeteciler 20, erkek gazeteciler ise 25 yıllık sigortalılık süresini tamamladığında toplam 5 bin günleri varsa SSK'dan hemen emekli olabiliyordu. Bu kanunlar ile emeklilik şartlarına bir de yaş ilave edildi. Bu ilave ile birlikte gazetecilerin emeklilik yaşı 23.5.2002 gününden durumlarına göre belli ediliyordu. Yani bu tarihe kadar 3 bin 600 günleri yoksa gazeteci gibi değil, normal çalışan gibi değerlendiriliyorlardı.

Bir gazetecinin basında 3 bin 600 günü yoksa ne işe girişi geriye gidiyor ne de emeklilik yaşından bir indirim yapılıyordu. Kendisi normal çalışan gibi değerlendiriliyordu. Fakat, 5510 sayılı kanun ile basına verilen yıpranma hakkı da kaldırıldığından, 3 bin 600 günden az basın günü olanların bir daha bu sınırı tamamlama şansı kalmamıştı. Bu gerçek karşısında 5510 sayılı kanun, emeklilik yaşından indirim için 3 bin 600 gün baraj şartını kaldırmıştı.

YENİ GENELGE, 23 MAYIS 2002 İÇİN DE GÜN ŞARTINI KALDIRDI

SGK'nın geçen ay yayınladığı genelge ile 23 Mayıs 2002 günü için de 3 bin 600 günlük baraj şartı kaldırıldığından, hemen hemen bütün basın emekçileri daha erken emekli olacak. Özellikle de 23 Mayıs 2002

gününden önce 3 bin 600 günden az günü olanlar bundan en fazla yararlanacaklar arasında. Mesela, sizin 23 Mayıs 2002 günü basında 3 bin 600 günden az gününüz olduğundan, 1 Ocak 1987 işe girişinize göre emekli olmanız gereken normal yaş 50 ve tamamlamanız gereken prim ödeme günü de 5 bin 375 idi. Bu baz (50) yaştan da bugüne kadar sahip olduğunuz basın günü olan 3 bin 200 günün dörtte biri olan 800 gün (2 yıl, 2 ay, 20 gün) kadar, indirim hakkınız vardı. Bu hak sonrasında da genelge öncesinde 47 yaş, 9 ay, 10 günlük iken, yani 11 Nisan 2014 günü SGK'dan emekli olacaktınız. 1 Ekim 2008 gününden sonra da basına ilave sigortalılık (yıpranma) hakkı verilmediği için daha erken emekli olma şansınız yoktu.

SGK'nın 11 Eylül 2009 günü yayımladığı 2009/114 sayılı genelge ile artık, 23 Mayıs 2002 günü basında 3 bin 600 günden az basın günü olanların da ilave sigortalılık süresinden yararlandırılması yani emeklilik yaşının belirlenmesinde dikkate alınması kararlaştırıldı. Yeni genelge gereğince emeklilik tarihiniz öne geldi. 23 Mayıs 2002 günü basında 3 bin 200 gününüz vardı ve 3 bin 600 günden az olduğundan değerlendirilmemişti. Şimdi yeni genelge gereğince bu sürenin dörtte biri (800 gün) kadar sigortalılık süreniz ilave edilecek, bunun diğer anlamı işe giriş tarihiniz 800 gün (2 yıl, 2 ay, 20 gün) geriye götürülüp, emeklilik baz yaşı bulunacak demektir.

1.1.1987 olan işe girişiniz, 2 yıl, 2 ay, 20 gün geriye götürüldüğünde, 11.10.1984 olacaktır ki bu duruma göre emeklilik baz yaşı 48 yaş ve prim ödeme gün sayınız da 5 bin 225 olacaktır. Öte yandan SGK'dan emekli olabilecek iken bir de bu baz yaştan (48) da bugüne kadar sahip olduğunuz basın günü olan 3 bin 200'ün dörtte biri olan 800 gün (2 yıl, 2 ay, 20 gün) kadar indirim hakkınız var. Bu hak verildiğinde de emeklilik yaşı 45 yaş, 9 ay, 10 günlük iken (11 Nisan 2020 günü) emekli olma hakkınız oluştu. Bakın genelge ile emeklilik yaşı, 2 yıl önce gelmiş oldu. Ayrıca verdiğiniz bilgilere göre sizin 23 Mayıs 2002'den sonra basın çalışmanız yok, eğer olsaydı bu yaş daha da aşağıya inerdi.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yurtdışına giden de Türkiye'de emekli olabilir

Ziya Perver 2009.10.17

PÖzel bir eğitim kurumunda öğretmenim. 1998 yılında işe başladım. SSK ödemelerim o dönemde başladı. Bu arada aralıksız çalıştım. Sadece 2000 yılında askerlik görevimi yedek subay olarak yaptım. Dönüşte de ara vermeden tekrar göreve başladım. Emeklilik için 2.900 günüm kaldı. Ancak ben yurtdışına gitmeye hazırlanıyorum. Avustralya'ya gideceğim. Orada yine eğitim işinde çalışacağım.

1- Türkiye'deki kalan emeklilik işlemimi nasıl düzenlemeliyim? (Şu ana kadar primlerim yüksek ödendi. Emekliliğimde maaş kaybına sebep olmaması için.)

2. Avustralya ile Türkiye arasında anlaşma var mı? Oradaki primlerimi dönüşte burada saydırabilir miyim?

3. Oradan da emekli olabilmem için ne yapmam gerekiyor? Bilgilendirirseniz sevinirim. Hüseyin Yiğit

Hüseyin Bey, 1998 yılı işe giriş yılına göre 57 yaşında en az 5.900 gün sayısı ile SSK'dan emekli olabileceğiniz gibi 3.600 gün sayısı ile de 60 yaşında emekli olma tercihinizi de kullanabilirsiniz.

Yurtdışına gittiğinize göre artık ülkemizde prim ödeme şansınız yok. Hatta eskiden (reform öncesi) isteğe bağlı sigorta primi ödeme hakkı varken, 1 Ekim 2008 günü yapılan düzenleme ile (yurtdışında ikamet edenlerin) bu

hakkı ortadan kaldırıldı. Bu nedenle yapabileceğiniz tek şey yurtdışında (Avustralya'da) geçen çalışma süreleriniz ile her bir çalışma sürelerinin aralarında, başında, sonunda birer yıllık boşlukları SGK'ya borçlanıp, ödeyebilirsiniz. Bu arada hemen belirteyim Avustralya ile aramızda sosyal güvenlik sözleşmesi yok ama çalışmaları devam ediyor. Orada geçen primleri burada saydıramazsınız ama bunun bir önemi yok. Aramızda sözleşme olan ülkelerdeki primler burada sanal (fiktif) olarak geçerlidir, karşılığı ödenmeden tam gün sayısı sayılmaz.

Kesin dönüş yapmaya gerek yok

Emeklilik için gereken prim ödeme gün sayınızı (tercihinize göre 5.900 gün veya 3.600 günü) tamamlayacak kadar bir süreyi dilediğiniz zaman borçlanmak için SGK'ya müracaat edebilirsiniz. Bunun için tek yapmanız gereken, Avustralya makamlarından alıp, oradaki Türk konsolosluğundan onaylanan hizmet belgesi ile (SGK'da matbu olarak bulunan) borçlanma talep dilekçesi doldurup SGK'ya vermektir. Bu belgeyi alan SGK size borç rakamını tebliğ edecek ve tebliğden itibaren 3 ay içinde tarafınıza çıkarılan borcu ödemeniz gerekir.

Borç rakamını siz belirleyeceksiniz

Kaç para ödeyeceğinizi ise siz belirleyeceksiniz, hem kaç günü borçlanmak istediğiniz hem de bu günler için kaç para ödeyeceğinizi borçlanma talep dilekçesinde belirteceksiniz, günlük borçlanmaya esas kazanç rakamı olarak, günlük asgari ücret olan 23,1 lira ile bu rakamın 6,5 katı olan 150 lira arasında dilediğiniz bir rakamı seçeceksiniz. Seçtiğiniz rakamın da yüzde 32'si ödemeniz gereken borç olacak. Mesela, 1.000 gün borçlanmak isterseniz bu günleri de en düşük rakamdan ödemeyi düşünüyorsanız, $1000 \times 23,1 \times 0,32 = 7.392$ lira ödemeniz gerekir.

Emekli olmak için şartlar

Yurtdışında iken borçlanıp, parasını ödeyebilirsiniz ama yurtdışı borçlanması ile emekli olabilmeniz için yurda kesin dönüş yapmanız gerekir. Bunun anlamı hadi eşyaları yükleyip kamyonla (gemiye) Türkiye'ye taşın değildir. Türkiye dahil dünyanın hiçbir ülkesinde çalışmamak, işsizlik parası almamak ve ikamete dayalı sosyal yardım almamak kesin dönüş anlamındadır.

Bu arada Avustralya sosyal güvenlik mevzuatı uyarınca orada emekli olup, Türkiye'ye yerleşebilirsiniz ve ister Türkiye ister dünyanın başka bir ülkesi fark etmez emekli aylığınızı istediğiniz yere gönderirler. Avustralya'da ülkemizde olduğu gibi çeşitli emeklilik türleri var, bunlardan normal (yaşlılık) emekli aylığınızı başka ülkelere gittiğinizde de tam alırsınız ama 26 haftadan sonra alacağınız aylıklarda indirim olabilir.

'Emeklilere müjdeli haberi yakında vereceğiz'

Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Bülent Arınç, aylık ücreti çok az olan işçi ve Bağ-Kur emeklilerine yönelik müjdeli haberi yakında vereceklerini söyledi. Zaman, emekli aylıkları arasında adaletsizliği giderecek çalışmayı 14 Ekim'de okuyucularına duyurmuştu. Başbakan Yardımcısı Arınç, Manisa'da gazetecilerin sorularını cevapladı. Arınç, bir gazetecinin emekli maaşlarında bir düzenleme yapıp yapılmayacağı yönündeki sorusu üzerine sözlerine, "Emekli misiniz? Yani müjde vermek için konuşayım." diyerek başladı. Türkiye'de emeklilerin çok az ücret aldığını, emeklilerin yapılan artışlardan da çok cüzi miktarda istifade edebildiğini, bunun sistemden kaynaklandığını belirten Arınç, "Buna bir çare arıyoruz. Bu çare üzerinde Çalışma Bakanı'mız çalışıyor. Her toplantıda da Bakanlar Kurulu'na bilgi veriyor. Şu anda eşit işe eşit ücret yoksa, yıllarca çalıştıktan sonra emekli olanlar arasında aylıklar noktasında birbirinden çok farklılıklar var. Az ücret alan emeklilerin daha yukarılara intibak etmeleri konusunda bir çalışmanın içindeyiz." dedi. 2000'den önce emekli olanlarla 2000'den sonra emekli olanlar arasında büyük uçurumlar olduğuna dikkat çeken Başbakan Yardımcısı, "Aylık ücreti çok az olan

işçi emeklilerimize, Bağ-Kur emeklilerimize yönelik, müjdeli haberleri yakında vereceğiz. Bu konuda olumlu çalışmamız var." şeklinde konuştu. MANİSA ZAMAN

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Emeklilik numarası 4 ile başlayanları işe almayın

Ziya Perver 2009.10.24

1992 yılında yurtdışı borçlanması yaparak SSK'dan emekli oldum. 1999'dan beridir de bir şirkette Sosyal Güvenlik Destek Primi (SGDP) ödeyerek çalışıyordum.

Şirket 2009'un Mart ayında unvan değiştirince sigortaya çıkış-giriş işlemi yaptırdı. Bu işleminden sonra SGK emekli aylığımı kesti. Şimdi ne yapacağım? Zeki Kamber

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nda önemli değişiklikler yapan 5754 sayılı kanun, 17 Nisan 2008 günü TBMM tarafından kabul edilmiş ve 8 Mayıs 2008 günü Resmi Gazete'de yayımlanarak bir kısım hükümleri yürürlüğe girmiştir. 8.5.2008 günü yürürlüğe giren maddelerden en önemlilerinden birisi de yurtdışı borçlanması ile ilgili olanlarıdır, ama bir kısım hükümleri ise 1 Ekim 2008 günü yürürlüğe girmiştir. Buna göre;

YURTDIŞINDA İŞ BULAN EMEKLİNİN AYLIĞI KESİLİR

Ne zaman emekli olursa olsun, bir kişi yurtdışında bir işe girerse SGK'dan aldığı emekli aylığı verilmeyecektir, ama SGK'nın konuya ilişkin genelgesine göre yeni kanunun yürürlük tarihi olan 1.10.2008 günü (veya öncesinde) yurtdışında çalışıyor olanların aylıkları kesilmeyecek olup, bunlardan işi bırakıp sonra yeniden yurtdışında işe girenlerin aylığı kesilecektir. Tabii 1.10.2008 gününden sonra Türkiye'de emekli olup da yurtdışında işe giren olursa, tespiti halinde emekli aylığı kesilecektir.

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ile halen emekli olanlar ile çalışanlar için SGDP uygulaması yukarıda açıklandığı gibi bazı küçük-büyük değişikliklerle devam edecektir. Ancak, 1.10.2008 günü ve sonrasında ilk defa işe girenlerin, ileride 65 yaşına gelip de emekli olduktan sonra işçi-memur olmaları halinde SGDP ile çalışma hakları olmayacaktır. Yani, 5510 sayılı kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra ilk defa sigortalı olan kişilerden yaşlılık (emeklilik) aylığı bağlandıktan sonra şimdiki adıyla SSK, Emekli Sandığı veya özel banka-borsa sandıklarına veya yabancı bir ülke mevzuatı kapsamında çalışmaya başlayanların yaşlılık (emeklilik) aylığı, çalışmaya başladıkları tarihi takip eden ödeme dönemi başında kesilecektir.

Fakat bu kişiler, şimdiki adıyla Bağ-Kur yeni adıyla 4/B'li olarak çalışırsa, yani vergi mükellefi-şirket ortağı olanlar, emekli aylıklarının kesilmemesi için yazılı istekte bulunursa, emekli aylıklarının ödenmesine devam edilecek. Ama bunlardan, almakta olduğu aylıklarının yüzde 15'i oranında SGDP kesilecektir.

YURTDIŞI BORÇLANMASI YAPAN, ÇALIŞIRSA AYLIĞINI KAYBEDER

Yurtdışı borçlanması ile ilgili 3201 sayılı kanunun 2008 yılı Mayıs ayında değiştirilen 6. maddesinin (B) bendine göre; "Kanun hükümlerinden yararlanmak suretiyle aylık bağlananlardan tekrar yurtdışında yabancı ülke mevzuatına tabi çalışanlar, ikamete dayalı bir sosyal sigorta ya da sosyal yardım ödeneği alanlar ile Türkiye'de sigortalı çalışmaya başlayanların aylığı, tekrar çalışmaya başladıkları veya ikamete dayalı bir ödenek almaya başladıkları tarihten itibaren kesilir. 31.5.2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun sosyal güvenlik destek primi hakkındaki hükümleri, bu kanun hükümlerinden yararlanmak

suretiyle aylık bağlananlar için uygulanmaz." diyerek yurtdışı borçlanması yaparak emekli olanlara SGDP ödeyerek çalışmayı yasaklamıştır. Buna göre; yurtdışı borçlanması ile emekli olanlar, tekrar yurtdışında yabancı ülke mevzuatına tabi çalışırsa, ikamete dayalı bir sosyal sigorta ya da sosyal yardım ödeneği alırsa veya Türkiye'de sigortalı çalışmaya başlarsa aylıkları, tekrar çalışmaya başladıkları veya ikamete dayalı bir ödenek almaya başladıkları tarihten itibaren kesilmektedir. Reformdan sonra da bu uygulama aynen devam edecektir.

Ancak, yeni bir uygulama olarak Türkiye'de de işe girerlerse, vergi mükellefi olurlarsa da aylıkları kesilecektir, ama SGK'nın konuyla ilgili genelgesine göre 8.5.2008 gününden önce yurtdışı borçlanması yapmış olup da eskiden beridir SGDP ödeyerek çalışanlar mevcut işlerine devam ettiği sürece bu uygulama kapsamı dışına çıkarılmışlardır. 8.5.2008 gününden sonra işe girenlerin ise aylığı kesilecektir.

Sizin durumunuza gelince; 1992'de yurtdışı borçlanması yapmışsınız ve epeyden beridir de SGDP ile çalışıyorsunuz. Fakat, 2009 yılı Mart ayında sizi çıkış ve yeni bir işyeri numarasından giriş yaptıkları için yeni işe giriş gününden itibaren yurtdışı borçlanması ile elde edilmiş, yani '4' ile başlayan emeklilik numaranızla aldığınız aylığı kesmişlerdir. Bunun için yasal olarak yapacak fazla bir işlem yok. İşten çıkacak ve SGK'dan emekli aylığınızı yeniden bağlatmalarını isteyeceksiniz.

Kısa okur cevapları

Esmâ Aydın: Babanızın özürlü aylığı alabilmesi için aylık gelirin 90 liradan az olması gerekir ki, babanız emekli olduğundan özürlü (2022) aylığı alamaz.

Samih Yıldırım: Meslek lisesi staj sigortası başlangıcı, emeklilik için başlangıç sayılmaz. Bu sebeple 1.1.1975 doğum tarihiniz, 1.3.1995 işe giriş ile normal şartlarda 55 yaşında en az 5.750 günle veya 60 yaşında en az 3.600 günle SGK'dan işçi olarak emekli olabilirsiniz. Ancak siz 1.8.1998'den beridir basın sigortasında olduğunuzu ifade ettiğinizden, yeni SGK uygulamalarına göre emeklilik baz yaşı 54 olup, bu baz yaştan bir de bugüne kadar var dediğiniz 10 yıllık basın sigortası sebebiyle, 2,5 yıl indirim hakkınızla 51,5 yaşında emekli olursunuz.

Ahmet Ali Soğan: Yurtdışı borçlanması ile emekli olabilmek için SSK'lı, Bağ-Kur'lu veya memur olarak çalışmamanız gerekir. Vergi mükellefi olarak bu mükellefiyeti kapatmadan yurtdışı borçlanması ile emekli olamazsınız. Bu arada bu durum bana göre Anayasa'nın eşitlik ilkesine aykırı ve son Sosyal Güvenlik Reformu'nun ucube yanlarından birisi. Bunu mahkemeye taşırsanız ve hâkim de konuyu yanlış bulup Anayasa Mahkemesi'ne götürürse kaldırılabilir. Siz, ancak kayıt dışı yani kaçak çalışabilirsiniz.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Ölüm aylığında son yedi yıla bakılmaz, emekli maaşı en son prim ödenen kurumdan bağlanır

---

Ziya Perver 2009.11.14

3 Eylül 2009 tarihinde trafik kazasında kaybettiğimiz eniştem 1 Ocak 2009 tarihine kadar SSK'lıydı. Bu tarihe kadar toplam 3 bin 742 günü bulunmaktadır.

Fakat iş değişikliği sebebiyle 1 Ocak 2009 tarihinde Bağ-Kur'a geçmiştir. Bağ-Kur'da ise 242 günü bulunmaktadır. Vefatından sonra Bağ-Kur'dan eşine ve çocuğuna toplam 305 lira maaş bağlanmıştır. Bağlanan miktarda bir sorun olduğu kanısındayız. Konuyla ilgili Sosyal Güvenlik Kurumu'na itiraz dilekçesi yazdık fakat bu konuda pek bilginiz olmadığı için sizden yardımlarınızı beklemekteyiz. SSK'ya 3 bin 742 gün ödemeye karşın 68 bin 339 lira kazanç bildirilmiş, Bağ-Kur'a ise son ay 530 lira ödemiş. Esengül Demiryürek

Müteveffa eniştenizin hem SSK (4/A) hem de Bağ-Kur'a (4/B) tabi hizmetleri bulunuyor. Bu durumda Sosyal Güvenlik Kurumu uygulaması gereğince 2829 sayılı Hizmetlerin Birleştirilmesine Dair Kanun devreye girer. Bu kanunun 'Aylığı bağlayacak kurum' başlıklı 8'inci maddesinde; 'Birleştirilmiş hizmet süreleri toplamı üzerinden, ilgililere; son yedi yıllık fiili hizmet süresi içinde fiili hizmet süresi fazla olan kurumca, hizmet sürelerinin eşit olması halinde ise eşit hizmet sürelerinden sonuncusunun tabi olduğu kurumca, kendi mevzuatına göre aylık bağlanır ve ödenir. Ancak malullük, ölüm, 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanunu'na göre yaş haddinden re'sen emekli olma, süresi kanunla belirlenen vazifelere atanma veya seçilme ve bağlı oldukları kurumun kanunla değiştirilmesi hallerinde ilgililere hizmet sürelerinden sonuncusunun tabi olduğu kurumca, kendi mevzuatına göre aylık bağlanır." denmektedir. Bu maddeye göre eniştenizin geride kalan eşi ve çocuğuna aylık bağlayacak yer Bağ-Kur'dur. Emekli aylığının hesaplanmasında da Bağ-Kur kuralları geçerli olacaktır.

BAĞ-KUR'UN EMEKLİ AYLIĞI HESABI DÜŞÜKTÜR

Bağ-Kur, emekli aylığı hesaplarken üç sorunun cevabına göre emekli aylığı bağlar. Bunlardan birincisi "31 Aralık 1999 günü basamağı kaç?" sorusudur. Basamak intibak kuralları gereğince o tarihlerde daha bir yıllık SSK'lı olması gereken eniştenizin basamağı sanırım '1'dir. İkinci soru, "1 Ocak 2000 ile 30 Eylül 2008 arasında basamak ortalaması nedir?" sorusudur ki, bu ortalama da 6 gibidir. Son soru da "1 Ekim 2008 gününden sonra primi ödenen kazanç ortalaması nedir?" sorusudur. Bütün bu sorulara göre eniştenizin geride kalanlarına bağlanan 305 lira normal görünüyor.

HİZMETLERİN BİRLEŞTİRİLMESİ MECBURİ DEĞİL

SGK, eniştenizin SSK ve Bağ-Kur hizmetlerini birleştirip Bağ-Kur mevzuatı gereğince emekli aylığı hesaplamış. Ancak bu durum hukuki değil. Yargıtay kararları gereğince hizmetlerin birleştirilmesi, aylık alacak olanların istemesine bağlı bir durumdur ve zorunluluk değildir. Yani, 'Biz Bağ-Kur sürelerini istemiyoruz, sadece SSK gün sayısı ve kazancına göre aylık istiyoruz' deme hakkınız var ama bu hakkı SGK dinlemez. Bu sebeple şimdi en yakın İş Mahkemesi'ne başvurup, SGK'yı dava ederseniz, geride kalanlara Bağ-Kur değil, SSK ölüm aylığı şartlarına göre dul-yetim aylığı bağlanacaktır. Bu durumda da alacakları aylık en az iki kat artar ve 600 liraya yükselir. Hatta, eniştenizin kazanç bildirimleri yüksek ise daha da çok olur. Konuyla ilgili açılacak mahkemeye dayanak olarak sunmanız için de aşağıda Yargıtay Hukuk Genel Kurulu kararını da veriyorum.

YARGITAY HUKUK GENEL KURULU

E. 2002/21-132, K. 2002/139, T. 6.3.2002

YAŞLILIK AYLIĞI BAĞLANMASI (Hizmet birleştirilmesi yolu ile aylık almaya hak kazanıldığı iddiası)

HİZMET BİRLEŞTİRİLMESİ YOLUYLA SOSYAL SİGORTALAR AYLIĞINA HAK KAZANILDIĞININ TESPİTİ TALEBİ
(Kişilerin tüm sosyal güvenlik kurumlarına tabi hizmet sürelerini birleştirmeye zorlanamaması)

SOSYAL GÜVENLİK KURUMLARINDA GEÇEN HİZMET SÜRELERİNİN AYLIK BAĞLANMASINA YETERLİ OLMASI
(Diğer kurumlarda geçen hizmetlerin birleştirilmesinin zorunlu olup olmaması)

BİRLEŞTİRİLMİŞ HİZMET SÜRELERİ (Süreler toplamı üzerinden ilgililere son yedi yıllık fiili hizmet süresi içinde fiili hizmet süresi fazla olan kurumca aylık bağlanması)

ÖZET: Uyuşmazlık, sosyal güvenlik kurumlarına tabi olarak geçen hizmetlerin birleştirilmesi hakkındaki kanunun uygulanmasında, bazı sosyal güvenlik kurumlarında geçen hizmet süreleri toplamının aylık bağlanmasına yeterli olması halinde diğer kurumlarda geçen hizmetlerin de birleştirilmesinin zorunlu olup olmadığı noktasındadır. Anılan yasaya göre, birleştirilmiş hizmet süreleri toplamı üzerinden ilgililere son yedi yıllık fiili hizmet süresi içinde fiili hizmet süresi fazla olan kurumca aylık bağlanır. Yasanın amacı lafzı ile çelişiyorsa amacına önem verilmelidir. Söz konusu yasanın amacı hiçbir kurumdaki hizmeti aylık bağlanmasına yeterli olmayan sigortalıya aylık bağlanmasını sağlamaktır. Yasanın lafzına sıkı sıkıya bağlı kalınarak hizmet birleştirilmesinden yararlanmak istemeyen sigortalıyı tüm sosyal güvenlik kurumlarına tabi hizmet sürelerini birleştirmeye zorlamak, sosyal güvenlik sistemi ve yasanın amacı ile bağdaşmaz.

Okurlara kısa cevaplar

Firdevs Seyhan Soylu: 1990 yılında emekli olup da 1993 yılında ölen oğlundan aylık alan ve oğlundan aldığı aylığı 2003 yılında bloke edilen 72 yaşındaki kadının durumunu soruyorsunuz. Kadının kendisinin Emekli Sandığı'ndan emekli öğretmen olduğunu belirtmişsiniz ama oğlundan nereden (SSK, Bağ-Kur, Emekli Sandığı) aylık aldığını belirtmemişsiniz. Durumu daha net ifade eder, hatta kadının TC kimlik numarasını verebilerseniz araştırıp bilgi verebilirim.

H.Cankal: Yüzde 100 görme özrü raporu olan ve 16 Aralık 1977 doğumlu olup da 2000 yılında sigortası başlamış birisi, 15 yıllık sigortalılık süresi ve en az 3 bin 600 gün sayısı ile (vergi indirim belgesi alabilirse) SSK'dan emekli olur. Yani 2015 yılında. Ancak unutmayın, SSK'dan emekli olabilmesi için son yedi yıllık (2 bin 520 günlük) prim ödemelerinde en çok SSK'ya prim ödemiş olması gerekir.

Saliha Güner: 16 Eylül 1978 doğumunuz, 19 Mayıs 2004 Bağ-Kur girişi ve 7 aylık prim ödemesinden sonra 20 Haziran 2006 günü başlayan ve halen devam eden SSK'dan yüzde 71 rapor oranıyla vergi indirim belgesini de aynı oran ile alırsanız 18 yıllık süre ve en az 4 bin gün ile emekli olursunuz. Yani 2022 yılında emeklilik hakkınız olur.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yeniden memur olabilirsiniz ama iki farklı maaşınız olmaz

Ziya Perver 2009.11.21

-1966 doğumluyum ve ziraat mühendisiyim. 2005'te SSK'dan yüzde 50 özür durumuma binaen yaşlılık emeklisi oldum.

Ancak henüz genç olduğumdan KPSS sınavlarına girerek 657'ye tabi çalışmak istiyorum. 657'ye tabi işe girebilmenin eskisi gibi yaş şartı var mı? Varsa en fazla yaş kaç olmalı? Özürlülerin çalışmasını devlet teşvik ediyor. Özürlülerin memurluk için KPSS'ye girmesi yeterli mi? Talip Onay

Özürlülerin kamuya memur olarak işe girebilmeleri için 'Özürlülerin Devlet Memurluğuna Alınma Şartları ile Yapılacak Yarışma Sınavları Hakkında Yönetmelik' 16.09.2004 günü Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. Bu yönetmelik gereğince devlet memuru olabilmenin alt yaşı (18) vardır ama üst yaşı yoktur. Ancak işe alacak olan

kurumlar kendileri belli bir yaş şartı koyabiliyor. İkinci sorunuza gelince, 1 Ekim 2008'den sonra ilk defa memur olacağınızdan 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu gereğince 4/C sigortalısı sayılacak ve bu kanuna tabi olacaksınız. Bu sebeple hem SSK'dan emekli aylığı alıp hem de devlet memuru olarak çalışma hakkınız yok. 5510 sayılı kanunun geçici 14. maddesine göre SSK'dan emekli olanların emeklilikten sonraki çalışmalarında eski kurallar geçerli. Ama eski kurallara göre de SGDP ile çalışma diye bir şey yok. Bu sebeple 5510 sayılı kanunun 30. maddesine göre; "... Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra ilk defa sigortalı olan kişilerden yaşlılık aylığı bağlandıktan sonra;

a) 4. maddenin birinci fıkrasının (b) bendinin (4) numaralı alt bendi hariç olmak üzere bu kanuna göre veya yabancı bir ülke mevzuatı kapsamında çalışmaya başlayanların yaşlılık aylıkları, çalışmaya başladıkları tarihi takip eden ödeme dönemi başında kesilir. Bunlardan bu kanuna tabi çalıştıkları süre zarfında 80'inci maddeye göre belirlenen prime esas kazançları üzerinden 81. madde gereğince kısa ve uzun vadeli sigorta kolları ile genel sağlık sigortasına ait prim alınır. Yaşlılık aylığı kesilenlerden, işten ayrılarak veya işyerini kapatarak yeniden yaşlılık aylığı bağlanması için yazılı istekte bulunanlara ya da emekliye ayrılan veya sevk edilenlere, yazılı istek tarihini veya görevinden ayrıldığı tarihi takip eden ödeme döneminden itibaren yeniden yaşlılık aylığı hesaplanarak bağlanır. Yeni aylık, eskibihik kesildiği tarihten sonra yapılacak artış uygulanarak bu fıkra da belirtilen aylık başlangıç tarihi itibarıyla bulunan tutarı ile emeklilik sonrası çalışmaya ait kısmi aylığın toplamından oluşur. Emeklilik sonrası çalışmaya ait aylık, talep tarihindeki emeklilik öncesi ve sonrası prim gün sayısı ve emeklilik sonrası çalışmaya ait prime esas kazançları üzerinden 29. maddeye göre hesaplanan aylığın emeklilik sonrası prim ödeme gün sayısına orantılı bölümü kadardır.

b) 4. maddenin birinci fıkrasının (b) bendinin (4) numaralı alt bendi hariç olmak üzere diğer alt bentlerine tabi çalışmaya başlayanlardan aylıklarının kesilmemesi için yazılı istekte bulunanların yaşlılık aylıklarının ödenmesine devam edilir. Bunlardan, almakta oldukları aylıklarının yüzde 15'i oranında sosyal güvenlik destek primi kesilir. Ancak kesilecek tutar, 4. maddenin birinci fıkrasının (b) bendine tabi sigortalılara ilgili yılın ocak ayında ödenen en yüksek yaşlılık aylığından alınabilecek sosyal güvenlik destek priminden fazla olamaz. Bu sigortalılardan kısa vadeli sigorta kolları primi alınmaz. Sosyal güvenlik destek primine tabi olanların primleri, aylıklarından kesilmek suretiyle tahsil edilir. Sosyal güvenlik destek primi ödenmiş veya bildirilmiş süreler bu kanuna göre malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları prim ödeme gün sayısına ilave edilmez, 31. ve 36. madde hükümlerine göre toptan ödeme yapılmaz..."

DURUMUNUZ İÇİN EN UYGUN ÖNERİLER

SSK'dan emekli olup da devlet memuru olursanız emekli aylığınız kesilir, memuriyet süreniz 3,5 yıldan az devam eder ve yeniden emeklilik dilekçesi verirsiniz eskisi gibi SSK'dan emekli aylığınız bağlanır. Memuriyet süresindeki çalışmanıza göre aylığınız artırılır. Fakat memuriyet süreniz 3,5 yıl ve daha fazla sürerse bu kere memur olarak SGK'dan emekli edilirsiniz.

Talep ederseniz annenize SSK daha çok aylık gönderir

Babam 1990'da vefat etti ve halen annem Bağ-Kur'dan ölüm aylığı almakta. Ancak babam, 1972-1983 arasında Bağ-Kur'da 11 yıllık prim ödemesinden sonra SSK'lı işe girmiş ve 90 gün adına 1990 yılında prim ödenmiş. 30.08.1990 günü de vefat etmiştir. Yani en son prim ödenen yer SSK ama bize Bağ-Kur'dan aylık veriyorlar. Böyle olmaması gerekir değil mi? Kaan Kaleli

Babanızın vefat ettiği tarihte de geçerli olan 2829 sayılı Hizmetlerin Birleştirilmesi Hakkındaki Kanun gereğince ölüm halinde son yedi yılın çokluğuna bakılmadan son prim ödenen kurum geride kalanlara ölüm aylığı bağlar. Fakat anlattığınıza göre annenize SSK'dan dul aylığı bağlanması gerekirken, Bağ-Kur'dan bağlanmış. Bu durumda size tavsiyem hemen 'SGK Sigorta İşleri Genel Müdürlüğü Sigortalı Emeklilik Dairesi Başkanlığı

Necatibey Caddesi Ankara' adresine durumu anlatan bir dilekçe gönderin. Hatanın düzeltilmesini isteyin, bu dairenin güler yüzlü ve yetenekli başkanı Cevdet Ceylan hatayı düzelttirip, annenin dul aylığını artıracak ve geçmiş yıllar için de farklarını toplu olarak gönderecektir.

Okurlara kısa cevaplar

Firdevs Seyhan Soylu: Geçen hafta bilgileriniz eksikti, şimdi eksikleri göndermişsiniz. Gönderdiğiniz bilgilere göre, kendisi öğretmen emeklisi olan annenin vefat eden oğlundan dolayı SSK'dan aldığı analık aylığının 2003 yılında kesilmesinden sonra yakında bir borç gelir. Borç gelirse sebepsiz zenginleşme davası açmasını salık veririm.

Şerife Kızıldere: 01.08.1954 doğum tarihinizle, işyeri açmış ve 29.12.1995 günü Bağ-Kur'lu olmuşsunuz ama 23.09.2002 günü işyerinizi kapattığınız halde Bağ-Kur'a ara vermeden prim ödemişsiniz. 04.10.2002 günü de isteğe bağlı SSK'lı olmuşsunuz. Buna göre aybeay ödediğiniz Bağ-Kur primleri geçerlidir. Verilere göre de SSK'dan 56 yaşında yani 01.08.2010 günü emekli olacaksınız ama 3.600 günü çoktan tamamladığınızdan artık prim ödemenize gerek yok.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Memurun oğlu 25 yaşına kadar, kızı ise ömür boyu sağlık yardımı alır

Ziya Perver 2009.11.28

Bir kamu kuruluşunda görev yapmaktayım. Devlet memuru olarak çalışan kişinin erkek çocuğu kaç yaşına kadar anne veya babasının sağlık yardımından faydalanabilir? İsmi Mahfuz

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 188'inci maddesine göre; "Madde 188 - A) Devlet memurlarının hastalık, analık ve görevden doğan kaza ile mesleki hastalık, B) Devlet memurlarının eşleri ve bakmakla yükümlü oldukları ana, baba ve çocuklarının hastalık ve analık, ...hallerinde, gerekli sosyal sigorta yardımları sağlanır..." denilmektedir.

Eş ve çocuklarla, ana-babaya hangi hallerde sağlık yardımı verileceğinin tespiti ise aile yardımı ve çocuk yardımına bakılarak belli edilir. Memur, eşi için aile yardımı alabiliyorsa eşine sağlık yardımı aldırabilir, çocukları için aile yardımı ödeneği aldığı süre boyunca da çocuklarına sağlık yardımı verdirebilir. Bu hususlar ise 657'nin 202-206'ncı maddelerinde belli edilmiştir. Memurun ana-babasına sağlık yardımı aldırabilmesi ise bakmakla yükümlü olma şartına bağlıdır. Bunun için de ana-babanın sosyal güvenceye sahip olmaması şarttır. Kanunun 'Çocuk için aile yardımı ödeneği verilmeyecek haller' başlıklı 206'ncı maddesine göre; madde 206-Aşağıdaki hallerde çocuklar için aile yardımı ödeneği verilmez:

EVLENEN çocuklar,

25 YAŞINI dolduran çocuklar (25 yaşını bitirdiği halde evlenmemiş kız çocukları ile çalışamayacak derecede malûllükleri resmî sağlık kurulu raporuyla tespit edilenler için süresiz olarak ödeneğin verilmesine devam olunur.

KENDİLERİ hesabına ticaret yapan veya gerçek veya tüzel kişiler yanında her ne şekilde olursa olsun menfaat karşılığı çalışan çocuklar (Öğrenim yapmakta iken tatil devresinde çalışanlar hariç),

BURS ALAN veya devletçe okutulan çocuklar.

Bunlara göre; halen 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu, 926 sayılı Askerî Personel Kanunu, 2547 sayılı YÖK personeli (diğer kamu görevlileri de dahil) eş ve çocuklarına verilecek sağlık yardımlarının süresi;

ÇALIŞAMAYAN-emekli olmayan eşlere ömür boyunca,

ERKEK çocuklarına okusa da okumasa da 25 yaşına kadar,

KIZ çocuklarına evli olmamak şartıyla yaş şartı olmaksızın ölünceye kadar,

GEÇİMİNE temin ediyor şartıyla ana-babasına, sağlık yardımı verme hakkı vardır. Çalışan kamu görevlilerinin sağlık giderleri çalıştıkları kurumun bütçesinden ödenmektedir. Kamu görevlileri emekli oluncaya kadar SGK'dan sağlık yardımı almaz.

Hemen işe girin sonra SGK'yı dava edin

1956 doğumluyum. 1973-1979 tarihleri arası yuvarlak hesap 1.600 gün SSK, 1984-1994 tarihleri arası ise Bağ-Kur'a 3.500 gün prim ödemem var. 2006 yılında isteğe bağlıdan emekli olmak için SSK'ya başvurdum. Yetkili kişi o tarihte 1.260 gün prim ödediğim takdirde emekli olabileceğimi söyledi. 1 Ekim 2008 tarihinde uygulamaya giren yeni kanuna kadar 1.050 gün isteğe bağlı prim ödedim. Sorun ise, Ekim 2009'da Sigorta Müdürlüğü'ne gittiğimde isteğe bağlı SSK'nın, Bağ-Kur'a geçirildiği ve kanunun yürürlüğe girdiği tarihten bugüne kadar ödediğim 450 günlük primleri boşuna ödediğim, tekrardan 560 gün prim ödemem gerektiği söylendi. Yani 2010 yılının Mart ayında emekli olmam gerekirken 2011 yılında emekli olacağımı söyleyip isteğe bağlı sigortamı kapatarak SSK'ya aktardığım takdirde daha avantajlı şekilde emekli olabileceğimi ifade ettiler. Bu konuda nasıl hareket etmem gerektiği ve ne zaman emekli olabileceğim konusunda bana yol göstermenizi rica ediyorum. Bekir Erdem

Evet, SGK 1 Ekim 2008 gününden sonraki SSK isteğe bağlı primlerini Bağ-Kur'a saydı ve SSK'nın isteğe bağlısını da tamamen bitirdi. Siz ise Bağ-Kur'dan sonra SSK'ya 1.260 gün prim ödeyip, SSK'dan emekli olmaya çabalayan birisisiniz. Bu sebeple, 1 Ekim 2008 gününden sonraki (yaklaşık 400 gün) sürelerinizi Bağ-Kur'a saydılar. Şimdi SSK'dan emekli olabilmek için yarından tezi yok hemen SSK'lı işe girin ve Bağ-Kur'dan sonra SSK'dan 1.260 günü tamamlayın. Öte yandan, size haber ve bilgi vermeden isteğe bağlı SSK'nızı, Bağ-Kur'a aktaran SGK'yı mahkemeye verebilirsiniz. Yani, hemen işe girin ama SGK, isteğe bağlı SSK'yı kaldırmıyorsa ne zaman emekli olacaksanız o gün SSK'ya gidip yazı ile emeklilik dilekçesi verin. SGK, ödediklerinizin bir kısmı Bağ-Kur'a sayıldığından emeklilik talebinizi reddedince de iş mahkemesinde dava açın.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Sosyal güvenlik dolandırıcılarına dikkat!

Ziya Perver 2009.12.05

Babam özel şirketten 2001 yılı işçi emeklisi. Duyduğumuza göre (tam net bilgi almış değiliz) 2001 yılı emeklilerinin emeklilik işlemlerinde katsayıları yüzde 48 eksik hesaplanmış. Babam emekli olduğunda aldığı maaş, asgari ücretin 3 katı idi. Şu andaki emekli maaşı 730,00 lira, asgari ücretten emekli olanların maaşı bile babamın maaşına eşit durumda şu anda. Babamın aylık bağlama oranı yüzde 54,4, derecesi 4, kademesi 6, göstergesi 13475, SSK no: 7874796, tahsis no: 2103085085. En düşük emeklilik aylık bağlama oranının yüzde 64 olduğunu duyduk. Bir yanlışlık olduğunu düşündüğümüz için SGK'ya dilekçe yazdık, verilen cevapta ise

herhangi bir yanlışlık olmadığını beyan ettiler. Ancak biz yine de yanlışlık olduğu kanısındayız. Bilgilerinizden istifade etmemize müsaade ederseniz ne yapacağımız konusunda bilgilendirmenizi, yol göstermenizi temenni ederiz. A. Duman

Sayın okurum, babanızın durumunu araştırdım, verilere göre emekli aylığının yasalara göre doğru hesaplanmış olup olmadığını birlikte kontrol edelim. Normal şartlarda 13475 göstergeden emekli olan bir SSK'lının ilk 5.000 gün için aylık bağlama oranı yüzde 53,4 olup, bu oran 5.000 günden sonraki her 240 gün için yüzde 1 oranında artırılır. Babanızın emekli olurken prim ödeme gün sayısı 5.240 gün ile 5.479 gün arasında ise aylık bağlama oranının yüzde 54,4 olması yasal ve doğrudur. Ancak 5.480 veya daha fazla prim ödeme günü varsa hatalıdır. Öte yandan aylığının hatalı olduğunu sanırım şu ortalıkta bu konu ile ilgili kişilere mesajlar gönderen sahtekar dolandırıcılar iddia etmiş olabilirler. Son günlerde mesaj ve posta kutularına gelen aşağıdaki gibi mektuplar sizleri kandırmaya çalışıyorlar. Lütfen bu mesajlara kanmayın, para vermeyin. Sizi dolandırmalarına müsaade etmeyin.

Babanız şu anda ayda 703,49 lira emekli aylığı ve bu rakamın yüzde 4 oranında da (28,14 lira) ek ödeme olmak kaydıyla 731,63 lira alıyor. Esasen alması gereken rakam hakkaniyette bu olmamalı ama zira emekli olduğu yıl olan 2001 yılından beridir ülkenin büyüme oranı (gelişme oranı) payı kendisine (tüm SSK ve Bağ-Kur emeklilerine olduğu gibi) verilmiyor. Bu sebeple aldığı aylık esasen yandaki büyüme oranları kadar artırılmalıydı ve bugün 1.147 lira almalıydı ve bunun için de yasa çıkması gerekir.

İşte dolandırıcıların mesajı

Erdem uzman danışmanlık başlığı altında şu şekilde bilgilendirme mesajları geliyor posta kutularına: "...22.10.2007 tarihine kadar yapılan emeklilik çalışan müracaatlarında korkunç derecede kuruma verilen müracaatlardan dolayı kurum tıkanma noktasına gelmiştir. Vatandaşların yapmış oldukları müracaatlar sonucu almak ve mağduriyetlerini gidermek için kurum (ç) durduran sonra da (b) yeniden açmakta olmak zorunda kalmıştır. Bu vesile ile sizin kurumdan almanız gereken yüksek bir birikim olduğunu tespit ettik. Kurum belki de size sadece cüzi maaşınızı artırarak bu hatayı kapatmak isteyecektir. Siz kurumun vermiş olduğu bu farkı kabul edip maaşınız çekerseniz haklarınız ölecektir. Kurumun yapmış olduğu hesaplama tamamıyla yanlış ve sizin hakkınızı vermemek yolu olması sebebi ile siz haklarınızı uzun uğraşlar neticesinde size verilecek olan küçük artışın sizin gerçekteki maaşınızı yansıtmamaktadır. Biz firmamız olarak alacağınız maaşın daha yüksek bir meblağ olduğunu biliyoruz. Bundan sonra firmamızın yapmış olduğu bu açıklamalar neticesinde karar verme mekanizmasının tamamıyla sizde olduğunu söyleyerek sizin gibi mağdurların haklarını aramak için öncülük yapmanız gerektiğini düşünmekteyiz. Kurum bizce yapmış olduğu hatayı hata ile devam ettirerek cevap vermek yoluna gidecektir...Firmam adına tekrar dile getiriyorum ki gerçekte hakkınız olan maaşı alıp almadığınızı araştırılmasının yapılmasını üstlenmekte gönüllüyük. Saygılar

Erdem uzman danışmanlık

Merkez ankara 0 312 230 60 61

İzmir....İstanbul...Antalya....Trabzon....Aydın...Uşak...Afyonkarahisar....Almanya...Hollanda...Fransa...

Firmamızın danışmanlıkta süreklilik arz eden il ve ülkeler.... gsm: uzman danışman....0506 689 91 07 - 30..."

Okurlara kısa cevaplar

Necla Aydemir: 11.2.1962 doğum tarihiniz, 30.1.1999 günlü SSK girişiniz ve var olan 707 günden sonra 1.10.2003 günü başladığınız Bağ-Kur'a devam ederseniz 58 yaşında en az 7.200 günle Bağ-Kur'dan emekli

olacağınız gibi bundan sonra (en geç 51 yaşında) SSK'lı işe girer ve en az 3,5 yıl SSK primi daha öderseniz, SSK'dan 55 yaşında en az 5.975 günle emekli olursunuz.

Zeki Özçelik: 1.10.1947 doğumunuz, 20.4.1982 ile 30.6.1992 tarihleri arasında toplam 2.386 günlük Bağ-Kur'unuzdan sonra 21.8.2006-31.8.2009 tarihleri arasında SSK'da 1.052 ve toplamda da 3.438 gününüz var. Geçen ay beyinden rahatsızlanıp çalışamaz duruma gelmişseniz bu durumu teyit eden sağlık kurulu raporu ile SSK'dan malulen emekli olabilirsiniz. Veya rapor oranınız malulen emekliliğe yetmez ama yüzde 40'tan fazla olursa bu kere 162 gün daha SSK'ya prim yatırıp 3.600 günle özürlü-vergi indirim belgesi ile normal emekli de olabilirsiniz. Malulen emekli aylığınız daha fazla olur.

İhsan İskender Pak: 17 Mart 1960 doğumunuz, 1 Kasım 1982 SSK girişinizden sonra bir müddet yedek subay askerlikten sonra 5 yıl, 8 ay Bağ-Kur'a da prim ödemişsiniz. Şu an Bağ-Kur'dan sonra SSK'da 911 gününüz var. Toplamda 7.418 güne sahipsiniz. Bağ-Kur'dan sonraki SSK'yı 911'den 1.260 güne çıkarırsanız SSK'dan hemen emekli olursunuz. Bundan sonra hiçbir yere prim ödemesseniz Bağ-Kur'dan 58 yaşında emekli olursunuz.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

[Çalışanın köşesi] Eski yurtdışlıların emekli aylığı kesilemez

Ziya Perver 2009.12.12

Bulgaristan'dan zorunlu göç ile gelenlerdenim. Bursa Büyükşehir Belediyesi'nde SSK'lı çalışırken 11.09.2008'de tahsis talebinde bulundum ve 15.09.2009'dan itibaren de 42100277428 tahsis numarası ile emekli edildim.

Bu arada, 1995 yılından beri vergi mükellefiyetim devam ediyordu. Önce, Bağ-Kur benden 2004 yılından bugüne sanki emekliymişim gibi sosyal güvenlik destek primi (SGDP) olarak 8 bin lira borç çıkardı. İtiraz edip ben daha yeni emekli oldum, bu ne borcu deyince de emekli aylığımı kestiler. Aylığımı neden kestiniz, diyorum cevap yerine azar işitiyorum. Ne yapmalıyım? İsmi mahfuz

Emeklilik numaranız 4 ile başlıyor, bunun anlamı şu: Siz yurtdışı (Bulgaristan çalışmaları) borçlanması ile SSK'dan emekli edilmişsiniz. Yeni 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ile 3201 sayılı Yurtdışında Bulunan Türk Vatandaşlarının Yurtdışında Geçen Sürelerinin Sosyal Güvenlikleri Bakımından Değerlendirilmesi Hakkında Kanun'un 5754 sayılı kanun ile 6. maddesine eklenen aşağıdaki (B) bendi gereğince emekli aylığınız kesilmiştir. (Hatta bu konuyla ilgili bu köşeden 24 Ekim 2009 günü 'İşverenler emeklilik numarası 4 ile başlayanları sakın işe almayın' diye de uyardık.)

"3201 sayılı kanunun 6'ncı maddesinin (B) bendi...

B) (Değişik bent: 17/04/2008 - 5754 S.K./79. md.) Kanun hükümlerinden yararlanmak suretiyle aylık bağlananlardan tekrar yurtdışında yabancı ülke mevzuatına tabi çalışanlar, ikamete dayalı bir sosyal sigorta ya da sosyal yardım ödeneği alanlar ile Türkiye'de sigortalı çalışmaya başlayanların aylıkları, tekrar çalışmaya başladıkları veya ikamete dayalı bir ödenek almaya başladıkları tarihten itibaren kesilir. 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun sosyal güvenlik destek primi hakkındaki hükümleri, bu kanun hükümlerinden yararlanmak suretiyle aylık bağlananlar için uygulanmaz. Yurtiçinde veya yurtdışında çalışması sona erenlerin veya ikamete dayalı bir ödenek alanlardan ödenekleri sona erenlerin, aylıklarının tekrar ödenmesi için yazılı talepte bulunmaları halinde, talep tarihini izleyen ay başından itibaren aylıkları tekrar ödenmeye başlanır."

Çünkü, bu düzenlemelere göre yurtdışı borçlanması ile emekli olanların diğer emekliler gibi ister işçi olarak ister vergi mükellefi veya şirket ortağı şeklinde SGDP ödeyerek çalışma hakları 1 Ekim 2008'den itibaren ellerinden alınmıştır. Ancak sizin gibi 1 Ekim 2008 gününden önce emekli olmuş ve SGDP ile çalışmaya devam edenler, bu işlerine ara vermeden devam edebilir. Ama işten çıkıp (vergi mükellefiyetini sona erdirip) yeniden işe girerlerse veya vergi mükellefi-şirket ortağı olurlarsa emekli aylıkları kesilmektedir.

Fakat sizin durumunuz biraz farklı. Bahsi geçen madde 5510 sayılı kanun ile birlikte 01.10.2008 gününden itibaren yürürlüğe girdiğinden siz de bu yürürlük tarihinden evvel işe girdiğinizden emekli aylığınız kesilemez, kesilmemeliydi.

Konuyla ilgili SGK'nın 2008/115 sayılı 02.01.2009 tarihli 'Yurtdışında Geçen Sürelerin Borçlandırılması ve Değerlendirilmesi' konulu genelgesinin 'F- Aylıkların Kesilmesi ve Yeniden Bağlanması' başlıklı bölümünün 4. ve 5. maddeleri de bu durumu teyit etmektedir. Kamu işçisi olduğunuz için 11.09.2008 günü dilekçe verip, 15.09.2008 gününden beridir emekli oldunuz. Yani 1 Ekim 2008 gününden önce emekli olduğunuz ve 1 Ekim 2008 gününden önce de vergi mükellefiyetiniz var olduğu için emekli aylığınızı kesemezler. Sizden sadece SGDP alabilirler.

Okur sorularına cevaplar

Hüseyin Sarıca: 01.12.1963 doğumunuz, 1984 sigorta girişiniz ve 7.335 SSK günü ile 48 yaşında yani 01.12.2011 günü emekli olursunuz. Şayet askerliğinizi sigortalı olmadan önce ifa ettiyseniz sigorta başlangıcınızı 23.11.1983 günü öncesine çekecek kadar askerlik borçlanması yaparsanız 47 yaşında 01.12.2010'da emekli olursunuz. Şayet, emekli oluncaya kadar asgari ücret üzerinden ayda 30 gün olarak çalışmaya devam ederseniz her prim ödeme ayına göre ileride alacağınız emekli aylığı 2,25 lira düşer. Asgari ücretten çalışmak zorunda iseniz işvereninize söyleyiniz, sizi ayda 5 gün gösterecek o zaman aylığınız düşmez, üstelik artar.

Yılmaz Durgut: 01.09.1976 doğumlusunuz. Staj sigortası işe yaramaz stajdan sonraki 15.08.1994 işe girişiniz ve var olan 3.437 günden sonra 02.02.2009 günü memur olmuşsunuz. Ancak, memuriyetten ne zaman emekli olacağınızı hesaplayabilmem için 23.05.2002'den önce kaç SSK gününüzün olduğunu bilmem gerekir. Bu bilgi sizden gelmedi. Mesela 23.05.2002 günü SSK'da 2.520 gününüz varsa, memuriyetten toplamda 9.000 günle 58 yaşında emekli olursunuz. Bundan sonra tekrar SSK'lı olursanız ise SSK'dan 15.08.1994 girişinizle 55 yaşında en az 5.750 günle emekli olursunuz.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

2000 yılında emekli olanların aylığı artabilir ama riskler de unutulmamalı

Ziya Perver 2010.01.16

Fethullah Samur isimli bir ağabeyimiz 2002 yılında düşük bir aylıkla emekli olmuştu.

2000-2002 yılları arasında emekli olanlara eksik aylık bağlandığı ve dava açılması halinde aylığın artırıldığına ilişkin basında çıkan haberleri görmüş. Şimdi bu ağabeyimiz de dava ile aylığını artırabilir mi? Artırabilirse ne yapmalı? Yavuz Topallı

SSK'lıların kendi emekli aylıklarının nasıl düştüğünü görmemeleri ve kendi kendilerine emekli aylığı hesaplaması yapamamaları diye sistem çok karmaşık hale getirilmiştir. SSK'lıların emekli aylığı hesaplaması,

1999 yılına kadar memur maaş katsayısına bağlıydı. Memurlara ne zam yapılırsa SSK'lılara da aynısı yapılırdı. Hesaplamalarda eşitler arasında farklılık olmazdı. 8.9.1999 günü Resmi Gazete'de yayımlanan 4447 sayılı kanunla, aylıkların hesaplanmasında 1978 yılından beri uygulanmakta olan memur maaş katsayısına bağlı gösterge sistemi kaldırılarak yerine eşitler arası adaletsizlik getiren TÜFE ve GH (gelişme hızı) oranlarına göre sigortalıların güncelleştirilmiş prime esas yıllık kazançlarının esas alınması öngörülmüştür.

Getirilen bu sistem sadece 2000 yılı ve sonraki yılların çalışmaları için uygulanacak, 1999 ve eski yıllar için ise kaldırılan gösterge-katsayı sistemine devam edilecekti. İşte bu sebeple de eski (1999 öncesi) ve yeni (2000 ve sonrası) aylık hesaplama sisteminin birleşiminden oluşan karma bir sistem getirilmiştir.

506 sayılı kanunun geçici 82. maddesinde açıklanan sisteme göre; 1999 yılı ve öncesi yılların çalışmaları için emekli aylığı hesabında, (Gösterge X Katsayı X ABO) çarpımından oluşan bir formül vardır.

Formüldeki gösterge için 1999 yılı dahil olmak üzere geriye doğru 10 yıllık (veya 5 yıllık) kazançların ortalamasına göre belirlenen gösterge tespit tablosuna gidilir. Bulunan gösterge 31.12.1999 günü geçerli olan 12.000 memur maaş katsayısının kullanılmasına devam edilir, sonra da en son prim ödeme gün sayısı ile belli edilen ABO yani aylık bağlama oranı uygulanmaktadır.

Eski formül ile 31.12.1999 günündeki memur maaş katsayısı olan 12.000 ile hesaplanan bu aylık sonraki yılların enflasyon (TÜFE) oranı ve gelişme hızı (GH) oranı kadar artırılır. Mesela, halen geçerli olan sisteme göre 31.12.1999 günündeki (12.000 memur maaş katsayısı) rakamına göre hesaplanan 1999 öncesi aylığı (yüzde 845) 8.451999 güncelleme katsayısı ile 1.1.2008 gününe sonra da 2008 ve 2009 güncelleme katsayıları ile de 2010 yılı Ocak ayına kadar artırılmaktadır.

Yıl yıl emekli aylıklarının güncelleme katsayıları aşağıdaki gibidir:

2000 yılı yüzde 5,9

2001 yılı yüzde 57

2002 yılı yüzde 165

2003 yılı yüzde 271

2004 yılı yüzde 365

2005 yılı yüzde 454 gibi artırılmaktadır.

İŞ MAHKEMESİ, 'GÜNCEL MEMUR MAAŞ KATSAYISINI KULLAN' DEMİŞ

2000 yılı Ekim ayında emekli olan ve açtığı dava sonrasında Adana İş Mahkemesi'nin verdiği karar ile emekli aylığını artıran vatandaşın olayında, mahkeme 31.12.1999 günkü 12.000 memur maaş katsayısını değil, 2000 yılı Ekim ayında geçerli olan 15.760 memur maaş katsayısının esas alınması gerektiğine karar vermiştir. Ancak bu karar bana göre yasa metnine uymadığı halde hem mahkeme karar vermiş hem de Yargıtay onamıştır. Ortada bir mahkeme kararı var ve SGK uygulayacak, ilgiliye farklarını ödeyecektir.

MEMUR MAAŞ KATSAYISI SADECE 2000 YILI İÇİN KÂRLI

Sadece 2000 yılında memur maaş katsayı artışı (yasayla gelen TÜFE+GH artış oranı) fazladır, diğer yıllarda ise TÜFE+GH oranı memur maaş katsayısındaki artıştan fazladır. 2000 yılında TÜFE+GH artışı yüzde 5,9 iken, 2000 yılındaki memur maaş katsayısındaki artış yüzde 15 ile yüzde 31 arasındadır. 2001 yılında TÜFE+GH artışı yüzde 57,7 iken memur maaş katsayısındaki artış oranı yüzde 52'dir. Son olarak halen 31.12.1999 yılındaki

12.000'lik memur maaş katsayısı ile hesaplanan aylıkların TÜFE+GH ile artış oranı yüzde 940 iken bugün geçerli olan 0,057383 memur maaş katsayısının 31.12.2009 günü geçerli olan (12.000) memur maaş katsayısına oranı yüzde 478'dir. Yani, 2000 yılından sonra emekli olanlar için mahkemenin vereceği kararın uygulanması SSK emekli aylıklarını daha da aşağıya düşürür. (Bakınız: Tablo)

KARAR YASAYA UYGUN DEĞİL

Tekrar edelim, Adana İş Mahke-mesi'nden çıkan karar, 2000 yılı Ekim ayında emekli olan kişinin emekli aylığı formülündeki 12.000 memur maaş katsayısı yerine 15.760 katsayısının kullanılmasını kararlaştırmıştır. Bu durumda bu kararı örnek göstererek aylığını artıracak olanlar sadece 2000 yılında emekli olan SSK emeklileri veya dul-yetimleridir. Ancak bu karar yasa metnine uygun değildir. Kararı aynen onayan Yargıtay'ın ilgili dairesi de bu karardan her zaman dönebilir. "Ben de 2000 yılında emekli oldum. Adana Mahkemesi'nin kararını örnek göstererek dava açayım mı?" diye soranlara bir uyarım var, Yargıtay her zaman bu karardan dönebilir. İşte bu sebeple hiç kimseye dava açın veya açmayın demem. Açarsanız ve Yargıtay hatalı karardan dönmeden davayı kazanırsanız (emekli olduğunuz ayda geçerli memur maaş katsayısına göre) emekli aylığınız yüzde 10 ile yüzde 33 oranında artar. Ancak siz daha davayı kazanmadan Yargıtay karardan dönerse davayı kaybedeceğiniz gibi üstüne bir de 1.000 liraya yakın avukatlık ve bilirkişi parası da cebinizden çıkar.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Tekel işçileri için süre başladı

Ziya Perver 2010.02.06

4 Şubat günü Resmi Gazete'de yayımlanan 2009/15759 sayılı Bakanlar Kurulu kararıyla halen eylemlerine devam eden Tekel işçileri için 1 aylık tercih süresi başlamış oldu. Buna göre söz konusu işçilerin bir ay içinde 4-C'li (sözleşmeli) olarak işe başlaması gerekiyor.

Bu süre zarfında işbaşı yapmayanların kamuya 4-C'li olarak dönme şansı olmayacak. Aynı Bakanlar Kurulu kararıyla tüm eski ve yeni 4-C'lilere uygulanacak çalışma usul ve esasları ile ücretlerinde de değişiklik yapılmıştır. Bu kazanım da Tekel işçilerinin 53 günlük eylemlerinin sonucu elde edilmiştir. Yayımlanan yeni kararnameyle çalışma süreleri 11 aya çıkarıldı. Ücretleri de aşağıdaki gibi yükseltilmiştir.

Yükseköğrenim mezunlarına 21 bin 250 gösterge rakamının memur maaş katsayısı ile çarpımından elde edilecek tutar olan 1.219 lira brüt, 875 lira net maaş ödenecek.

Lise ve dengi okul mezunlarına 19 bin 275 gösterge rakamının memur maaş katsayısı ile çarpımından elde edilecek tutar olan 1.106 lira brüt, 793 lira net ödeme yapılacaktır.

İlköğretim (ilkokul mezunu veya okur-yazar dahil) mezunlarına 17 bin 275 gösterge rakamının memur maaş katsayısı ile çarpımından elde edilecek tutar olan 991 lira brüt, 711 lira net maaş verilecek.

İŞ SONU TAZMİNATI GETİRİLDİ

Kararname'nin 7. maddesi ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 4. maddesinin (C) fıkrasına göre 'yapılan çalışmaların toplam süresi üzerinden hesaplanarak bu maddedeki esaslara göre iş sonu tazminatı ödenir'

hükmü getirilmiştir. Buna göre ücretli izin süreleri dahil en az 12 ay fiilen çalışan geçici personelden;

Sosyal Güvenlik Kurumu'nca kendilerine yaşlılık veya malullük aylığı bağlanması veya toptan ödeme yapılması, ilgilinin ölümü, ilgilinin kendi isteği ile sözleşmeyi feshetmesi veya yenilememesi hâllerinden birinin vuku bulmasından dolayı hizmet sözleşmesi sona erenlere; çalışılan her bir yıl için, ayrılış tarihindeki hizmet sözleşmesinde yazılı brüt aylık ücret tutarında iş sonu tazminatı ödenir. 12 aydan artan süreler için 12 ay için hesaplanan miktardan artan süreye isabet eden tutar kadar ödeme yapılacaktır.

Ancak, bu statüde çalışanların sözleşme şartlarına uymaması sebebiyle kurum tarafından, sözleşme hükümleri dışında herhangi bir nedenle çalışanlar tarafından, sözleşmesinin feshedilmesi veya yenilenmemesi hâllerinde iş sonu tazminatı ödenmez.

ÜCRETLİ İZİN VE HASTALIK HAKKI

Her çalışma ayı için 2 günlük yıllık ücretli izin hakkı getirilmiştir ki 11 ay çalışan için yıllık ücretli izin süresi 22 gün olacaktır. Geçici personele, resmî tabip raporu ile ispat edilen hastalıklar için yılda 30 günü geçmemek üzere ücretli hastalık izni verilebilir. Hastalık sebebiyle Sosyal Güvenlik Kurumu'nca ödenen geçici iş göremezlik ödeneği ile iş kazası veya meslek hastalığı sonucu bağlanan sürekli iş göremezlik geliri, ilgilinin ücretinden düşülecektir. Geçici personelin isteği üzerine; eşinin doğum yapması, kendisinin veya çocuğunun evlenmesi, annesinin, babasının, eşinin, çocuğunun veya kardeşinin ölümü hâlinde ve her olay için 3 gün ücretli mazeret izni de verilecektir.

Geçici personele, doğum yapmasından önce 8 ve doğum yaptığı tarihten itibaren 8 hafta olmak üzere toplam 16 hafta süre ile aylıklı izin verilir. Çoğul gebelik hâlinde, doğumdan önceki 8 haftalık süreye 2 hafta süre eklenir. Ancak, sağlık durumu uygun olduğu takdirde tabibin onayı ile geçici personel isterse doğumdan önceki 3 haftaya kadar iş yerinde çalışabilir. Bu durumda, geçici personelin çalıştığı süreler, doğum sonrası sürelerle eklenecektir. Yukarıda öngörülen süreler geçici personelin sağlık durumuna göre tabip raporunda belirlenecek miktarda uzatılabilir. Geçici personele, bir yaşından küçük çocuklarını emzirmeleri için günde toplam bir buçuk saat süt izni verilir. Süt izninin kullanımında annenin saat seçim hakkı vardır.

İŞÇİLER, TOPLU SÖZLEŞME HAKKI İSTİYOR

Eylemlerine devam eden, hatta bunu açlık grevine de dönüştüren Tekel işçileri, yukarıda yeni haklar getirilen 657'ye tabi 4-C'li olmak yerine, normal 4857 sayılı kanuna göre işçi olmak ve 2821 sayılı Sendikalar ve 2822 sayılı Toplu İş Sözleşmesi ve Grev Lokavt Kanunu'nun tanıdığı haklara da sahip olmayı talep ediyor.

Okur sorularına kısa cevaplar

Ahmet Kaya (Adana): 16.12.1973 doğum tarihiniz, 01.01.1987 günü başlayan çıraklık sigortası emeklilik için başlangıç sayılmaz. Çıraklık sigortasından sonra ilk kez normal işe girdiğiniz gün sizin emeklilik için sigorta başlangıcınızdır.

H.Ahmet Demir: Askere giderken işyerinden kıdem tazminatı alarak ayrılabilirsiniz. Asker dönüşü aynı işyerinde işe başlamak zorunda olmadığınız gibi işveren de sizi işe almak zorunda değildir. Sadece işe işçi alacaksa öncelikle sizi almalıdır. Öte yandan, askerden sonra işyerine gitmek yerine İş-Kur'a giderseniz işsizlik parası alma hakkınız var. Bunun için askere gitmeden önceki 3 yıl içinde en az 600 günlük sigortanızın olması gerekir.

8 Şubat 2012'ye kadar isteğe bağlıdan çıkın

Ziya Perver 2010.02.20

Matematik mühendisiyim. İlk işe girişim 23.9.1994'te Emekli Sandığı'na bağlı Emlak Bankası. 20.11.1998'e kadar bu kurumda daha sonra 23.11.1998'den 30.8.1999 tarihine kadar SSK'ya bağlı bir kurumda görev yaptım.

Nisan 2002'den beri isteğe bağlı SSK'ya ödeme yapıyorum. Ekim 2008'den itibaren Bağ-Kur'a geçirildik. Hiç borcum olmamasına rağmen şu anda borçlu görünüyorum. Bu yüzden sağlık hizmeti alamıyorum. Bana ne tavsiye edersiniz? Beklesem bir düzelme olur mu? Ayrıca ne zaman emekli olurum, nasıl bir yol izlemeliyim? Ayşe Keşan, İstanbul

23.09.1994 sosyal güvenlik başlangıcı ve 25.01.1971 doğum tarihiniz ile SSK'dan 51 yaşında en az 5.750 gün sayısı ile emekli olabileceğiniz gibi en az 3.600 gün sayısı ile 58 yaşında emekli olma tercihinizi de kullanabilirsiniz. Ancak hangisini kullanırsanız kullanın son yedi yıllık (2.520 günlük) prim ödemelerinizde (boş geçen süreler dikkate alınmaz) en çok SSK'ya prim ödemiş olmanız gerekir.

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu (SS ve GSS), 1 Ekim 2008'de yürürlüğe girdi. Aynı gün isteğe bağlı SSK sona erdirildi ve bana göre hukuki olmamakla birlikte o güne kadar isteğe bağlı SSK'ya prim ödeyenlerin hepsi, haberdar edilmeden isteğe bağlı Bağ-Kur'a geçirildi. Siz yukarıdaki tercihlere göre SSK'dan emekli olmayı diliyorsanız iki seçeneğiniz var: İlki 1 Ekim 2008'den sonra isteğe bağlı Bağ-Kur'da 3,5 yılı tamamlamadan en geç 28 Şubat 2012 günü isteğe bağlıyı bitirmek. Şayet bunu beceremezseniz de bu kere 3,5 yılı tamamlamış isteğe bağlı Bağ-Kur'dan sonra SSK'lı işe girip en az 3,5 yıl sigortalı olarak çalışmak. Ben bunlardan birincisini tavsiye ederim. Yani en geç 28 Şubat 2012'de isteğe bağlı Bağ-Kur'u terk edin. Şayet terk etmezseniz Bağ-Kur'dan 54 yaşında en az 7.200 gün ile emekli olacağınız gibi SSK'ya göre daha düşük bir emekli aylığınız olur.

BAĞ-KUR'DA PRİMLER AYNI AY ÖDENİR

İsteğe bağlı SSK'da primler takip eden ayın sonuna kadar tahsil ediliyor. Mesela şubat primi mart sonuna kadar ödenirdi. Bağ-Kur'da ise primler aynı ay içinde ödenmek zorunda. Sadece siz değil SSK'dan Bağ-Kur'a geçirilen tüm isteğe bağlılara otomatikman bir ay borç eklendi. Sebebi de Bağ-Kur'da primlerin aynı ay içinde ödenmek zorunda olmasıdır. 5510 sayılı SS ve GSS Kanunu gereğince, isteğe bağlılar SGK üzerinden sağlık yardımı alabilir, ama bunun için tek kuruş dahi olsa SGK'ya borçlarının olmaması şarttır. Bu sebeple sağlık yardımı istiyorsanız borcunuzu kapatın.

İstanbul'da tüm müdürlükler kıdem yazısı vermek zorunda

İstanbul'da sadece Unkapanı'nda bulunan İhtiyarlık Sosyal Güvenlik Merkezi 'kıdem tazminatı alabilir' yazısı veriyorken, İstanbul İl Müdürü Mustafa Kuruca'nın talimatı ile bütün Sosyal Güvenlik Merkezleri (SGM) bu yazıyı ve vermek zorunda. Bu köşeden defalarca, 'Emekli olmadan istifa edene de kıdem tazminatı verilir' demiştik. Çünkü 8 Eylül 1999 günlü Resmî Gazete'de yayımlanan 4447 sayılı kanunun 45. maddesi, bu hakkı 4857 sayılı İş Kanunu kapsamında çalışanlara veriyordu. Ancak İstanbul'da sadece Unkapanı'nda bulunan İhtiyarlık SGM bu yazıyı veriyor, diğer merkezler ise vermiyordu. İl Müdürlüğü'nün gönderdiği iç emirde, "4447 sayılı kanunun 45. maddesiyle 1475 sayılı İş Kanunu'nun 14. maddesinin birinci fıkrasına eklenen (5) numaralı bentle 506 sayılı kanunun 60. maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin (a) ve (b) bentlerinde öngörülen yaşlar dışında kalan diğer şartları (sigortalılık süresi ile prim ödeme gün sayısı) veya aynı kanunun geçici 81.

maddesine göre yaşlılık aylığı bağlanması için öngörülen sigortalılık süresini ve prim ödeme gün sayısını tamamlayarak kendi istekleri ile işten ayrılmalari halinde sigortalılara kıdem tazminatı ödeneceği öngörölmüş ve 10.07.2008 tarih 497081 sayı ile uygulama ünitelere duyurulmuştur. Hal böyle olmakla birlikte bazı Sosyal Güvenlik merkezlerimizin sigortalılara kıdem tazminatı yazısını vermeyerek Unkapanı Sosyal Güvenlik merkezlerine yönlendirdikleri, bu durumun sigortalılarımızın memnuniyetsizliğine yol açtığı anlaşılmaktadır. Bu itibarla, sigortalıların yazılı olarak başvurması koşuluyla, sigortalının hangi sosyal güvenlik merkezi sınırları içinde çalıştığına bakılmaksızın Pendik, Kadıköy, Bakırköy, Beşiktaş, Beyoğlu, Fatih, Gaziosmanpaşa ve Unkapanı SGM tarafından kıdem tazminatına hak kazandığına dair yazının verilmesi gerekmektedir. Bilgi ve gereğini rica ederim." deniliyor.

Kimler tazminat yazısı alabilir?

Daha önce bu köşeden bunu detaylı açıklamıştık ama bir kez daha hatırlatmakta fayda var. Dayanak madde (1475/14-5) içinde geçen kanun maddeleri tek tek irdelendiğinde aşağıdaki şartları tamamlayanların isterlerse işlerinden ayrılıp kıdem tazminatı alabilme haklarının olduğu görülecektir.

A- 506 sayılı kanunun 60. maddesine göre,

Kadın ya da erkek olsun başkaca bir şart aranmaksızın 7 bin gün sayısı olanlar veyahut,

Kadın ya da erkek 25 yıllık sigortalılık süresi ve en az 4.500 günü olanlar,

B- 506 sayılı kanunun geçici 81/B'ye göre,

Kadın ise 20 ve erkek ise 25 tam yıl sigortalılık süresi ile aynı maddede belirtilen gün sayılarına (5 bin ile 7 bin arasında) ulaşmış olanlar,

C- 506 sayılı kanunun geçici 81/C'ye göre,

İster kadın olsun ister erkek en az 15 yıldan beri sigortalı olması ve en az 3.600 gün sayısını tamamlayanlar, emeklilik yaşlarını bekleyerek işyerinden kıdem tazminatı alarak ayrılabilirler.

SGK'dan alınacak 'kıdem tazminatı alabilir' yazısı ile işyerinden ayrılma halinde 4857 sayılı İş Kanunu'nun 17. maddesindeki ihbar sürelerine de uymak gerekmez. Yani, işçi bu yazıyı işverene verdiği an işini bırakıp tazminatını isteyebilir. İşveren bu durumda tazminatı nakden ve defaten ödemekle mükelleftir. Normal şartlarda, işyerinden ayrılıp evinde emeklilik gününü beklemeyi amaçlayan işçi, bir müddet sonra bu düşüncesini de değiştirebilir ve bir başka işyerinde veya aynı işyerinde yeniden işe girebilir. Bu durumda kıdemi ödeyen işveren tazminatı geri isteyemez, daha doğrusu geri isteyebilmesi için işyerinden ayrılırken gerçek niyeti bu değildi diyebilir ama bu niyeti ispat etmesi gerekir.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Mahkemeye giderseniz ikramiyenizi alırsınız

Ziya Perver 2010.02.27

Ölçü ayar kontrolörlüğünde (Emekli Sandığı'na bağlı) 1 Temmuz 1980'de göreve başladım. 15 Şubat 1982 tarihinde istifa edip öğretmen olarak görevime devam ettim.

1 Kasım 1983'te askere gittim. Asker dönüşü öğretmenliğe devam edip, 16 Temmuz 2009'da emekli oldum. Normalde 29 yıl 1 ay üzerinden emekli olmam gerekirken 15 Şubat 1982-1 Kasım 1983 tarihleri arası takriben 18 aylık memuriyet hizmetim Emekli Sandığı'nca işleme konulmadı. 27 yıl 5 ay üzerinden emekli edildim.

Emekli Sandığı (SGK) bu tarihler arasındaki 18 aylık hizmetimi Erzurum Milli Eğitim Müdürlüğü'nden sordu. Ben bu süre zarfında İzmir Şemikler Lisesi'nde çalıştım. SGK Erzurum Milli Eğitim Müdürlüğü'nden emekli olduğum için 1982-1983 yıllarına ait emeklilik kesenekleri icmal bordrosunu istiyor. İzmir Şemikler Lisesi Müdürlüğü ile şifahi görüşmemde o tarihe ait emekli keseneklerinin zor bulunabileceğini veya bulunamayacağını söyledi. Resmi yazıların cevabı daha alınmadı.

Sorum şu: Bu kesenekler bulunamazsa ben hakkımı nasıl arayabilirim? İdari mahkemeye gidebilir miyim? O sürede İzmir Şemikler Lisesi'nde çalıştığım, evraklarda belli. Ben mağduriyetimi nasıl giderebilirim? İki yıl emeklilikten kaybım oldu. İkramiyem ve maaşımda hak kaybına uğradım. Devlete çalıştığım halde devlet kurumlarının iletişimsizliğinden ben mağdur mu olacağım? Ziyaettin Akıncıoğlu (Erzurum)

Normal şartlarda, tıpkı SSK gibi, Bağ-Kur gibi Emekli Sandığı'nın da hizmetleri kendisinde bulundurması, hatta internet ortamında yayımlayarak halka istediği takdirde göstermesi gerekir. Fakat, Emekli Sandığı sadece sizin için değil, hiçbir memur için hizmet tutmaz. Daha ayrıntılı açıklamak gerekirse, kamuda çalışanların sosyal güvenliğini eski adıyla Emekli Sandığı, yeni adıyla SGK Kamu Görevlileri Emeklilik Dairesi sağlar ve emekli eder. Ancak, hiç ama hiçbir kamu görevlisinin hizmet bilgileri Emekli Sandığı'nda veya (SGK'da) olmaz. Memurun çalıştığı kamu kurumları, emekliliği gelen memurları SGK'ya bildirir ve SGK da emekli aylıklarını bağlar. Hatta, bir kamu kurumu amiri hiç memurluk yapmamış birisini emekli olmasını temin için SGK'ya yazı ile gönderse SGK onu emekli eder.

EMEKLİ SANDIĞI'NDAN HİZMETİNİZİ ÖĞRENEMEZSİNİZ

SSK'lılar SGK merkezlerine gidip çalışma sürelerini, gün sayılarını öğrenebiliyor. Hatta hiçbir yere gitmeden internetten (<http://app.sgk.gov.tr/SigortalıHizmet/amp/sicilSor>) bile hizmetlerini öğrenebiliyorlar. Bağ-Kur'lular da, SGK merkezlerine gidip hizmet sürelerini, prim ödeme sürelerini öğrenebildiği gibi, internetten (<http://app2.sgk.gov.tr/BagkurEmekliBilgileri/Hizmet.htm>) bunları öğrenebiliyorlar. Ancak, eski adıyla Emekli Sandığı, yeni adıyla SGK Kamu Görevlileri Emeklilik Dairesi'nde bu tür bir hizmet yok. Hiçbir memurun eski adıyla TC Emekli Sandığı iştirakçilerinin hizmetlerinden TC Emekli Sandığı haberdar değildir. Siz, kamu görevlisi olarak SGK'da geçen sürelerinize ilgili bilgi isterseniz, kurum, kamu görevlisi olarak çalıştığınız devlet dairesine yazı yazıp çalışma sürenizi ister. Oradan gelen belgeyi de hizmet belgesi diye size gönderir.

Şimdi, elinizde bulunan belgelerle birlikte SGK Kamu Görevlileri Emeklilik İşlemleri Dairesi'ne iki yılınızı dikkate almaları için tekrar dilekçe gönderin. İki ay içinde sonuç gelmemesi halinde İş Mahkemesi'nde davanızı açın. Zira, 5510 sayılı kanun ile SGK ile ilgili tüm davaların açılacağı yer İş Mahkemeleri oldu. Dava sonunda hem iki yıllık ikramiyenizi alırsınız, hem de emekli aylığınız geçmişten itibaren yüzde 2 artar.

Eşiniz bir an önce emekliye ayrılısın

Eşim, 1985 yılında öğretmen olarak göreve başladı. 1993'te devletten istifa etti. 17 yıldır özel okullarda çalışıyor. 2005'te emekliliği hak etti. Ancak çalışmaya devam ediyor. 5 yıl fazla çalışması, yani prim ve gün sayısının fazla olması avantaj mı getirir, dezavantaj mı? Başka bir ifadeyle emekli olduktan sonra emekli maaşına olumlu veya olumsuz etki yapar mı? Erol Ergün

Eşiniz 2005 yılında emekliliği hak ettiği halde çalışmaya devam ediyorsa, her çalışma ayında emekli aylığı aşağıya düşüyordur. Düşüyordur diyorum, özel okuldan aylık brüt 3 bin liradan fazla ücret alıyorsa ve bunu SSK'nın web sayfasından görüyorsanız düşmez, hatta artabilir. Ancak, daha düşük ücretten bildiriliyorsa geçen

her ay ileride alacağı emekli aylığının düşmesine yol açar. Ben kendisine bir an önce emekli olmasını, hem emekli aylığını alıp hem de özel okulda çalışıp ücret almasını tavsiye ederim. Mesela, bugün emekli olsa eline 1.500 lira geçecek iken, siz her ay bu emekli aylığını almayıp SGK'ya bırakıyorsunuz. Emekli olsaydı hem 1.500 lira emekli aylığını alacaktı hem de okuldan aldığı brüt ücretten yüzde 15 yerine yüzde 7,5 prim kesileceğinden net ücreti de yükselecekti.

Avukatlar Bağ-Kur'lu oldu

Milli Eğitim Bakanlığı'nda çalışan bir öğretmenim. Eşim ise yaklaşık 6 yıldır serbest çalışan bir avukat ama herhangi bir SSK veya Bağ-Kur'u yok. TC kimlik numarası ile girildiğinde bu görülür. Arkadaşlarımla uyarması üzerine eş yardımı alabileceğimi öğrendim. Çünkü sosyal bir güvencesi yok, sadece vergi levhası var. Bazen davalara girince makbuz kesmek zorunda kalıyor. Benim eş maaşı alabilmem mümkün mü? Ahmet Koçyiğit

5510 sayılı kanunun yürürlüğe girdiği 1 Ekim 2008 gününden önce serbest çalışan avukatlar, gerek Avukatlık Kanunu ve gerekse de 506 sayılı kanunun 86'ncı maddesi gereğince SSK'ya topluluk sigortası kapsamında prim öderlerdi. Bu ödemeler ise SSK'nın bilgisayarında görünmezdi. 1 Ekim 2008 gününden sonra ise artık Bağ-Kur'lu oldular ve yasal olarak Bağ-Kur'a prim ödemeleri gerekiyor. Ancak, bilgi-işlem sistemi daha tam oluşturulmadığı için hâlâ SSK Topluluk Sigortası'nda prim öderler. Bunlara göre şayet eşiniz bugüne kadar SSK'ya veya Bağ-Kur'a prim ödememiş ise yaklaşık 13-14 bin liralık borcu var demektir. Öte yandan vergi mükellefi olduğu için eşiniz çalışan kapsamında olduğundan aile yardımı alamazsınız.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Emekliler, maaşlarındaki adaletsizliğin giderilmesi için mahkemeye başvursun

Ziya Perver 2010.03.27

Memurların emekli aylıklarının hesaplanmasında sistem değiştirilmedi. Bu sebeple ister 1978 ister 1988, isterse 2008 yılında emekli olsun, eşit derece ve kadrolu memurlar kuruşuna kuruşuna aynı emekli aylığını alıyor.

SSK ve Bağ-Kur emeklilerinde ise emekli oldukları yılların farklılığı ne kadar çoksa o kadar farklı emekli aylığı ortaya çıkıyor. Bunun müsebbibi 4447 sayılı kanundur. 1978 yılından 2000 yılına kadar SSK, Bağ-Kur ve memurlar için memur maaş katsayısıyla belli edilen bir emekli aylığı sistemi vardı. Hepsi de emekli oldukları tarihler farklı olsa da aynı rakamda emekli aylığı alırlardı. 8 Eylül 1999'da Resmi Gazete'de yayımlanan 4447 sayılı kanun ile 2000 yılından itibaren SSK ve Bağ-Kur çalışanlarının emekli aylığının hesaplanmasında, memur maaş katsayısının kullanılmasına son verildi.

17 Ağustos 1999 depreminin ardından hükümet ancak bir hafta sonra deprem bölgesine gelebilmişti. Dönemin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Yaşar Okuyan'ın çabaları sonucu 21 Ağustos 1999 günü toplanan TBMM, dört gün gece gündüz çalışıp 25 Ağustos'ta 64 ana madde ve 9 geçici madde olmak üzere 73 maddeyi kabul etti. Kanun 8 Eylül 1999'da 4447 sayılı kanun olarak Resmi Gazete'de yayımlandı. Bu kanun ile, emeklilik için 5.000 gün ve 25 yıllık (kadınlar için 20) sigortalılık süresinin yanında bir de 'yaş' şartı geldi. İşe giriş tarihlerine göre emeklilik yaşı 40-58 arasında kademelendirildi. 8 Eylül 1999 tarihinden sonra işe girenler için ise kadın 58, erkek ise 60 yaşını ve 7.000 günü doldurması şartı getirildi. SSK ve Bağ-Kur'lular için emekli aylığının hesabı değiştirildi ve emekli aylıklarının Tüfe (enflasyon) oranı ile GH (Büyüme-Gelişme) oranı dikkate alınarak hesaplamaya geçildi. Aylık hesabında enflasyon ve GH dikkate alınırken, emekli aylıklarına sadece enflasyon oranının dikkate alınması kanunlaştırıldı.

ANA SEBEP GELİŞME FARKININ VERİLMEMESİ

Özellikle süper emekli denen Üst Gösterge Tablosu'ndan emekli edilen kişilerde had safhaya ulaşan ama tüm SSK emeklileri ile 2000 sonrası Bağ-Kur emeklilerinin aylıklarının düşük olmasına sebep olan ana uygulama, emekli olanlara sadece enflasyon oranı kadar zam yapılmasıdır. Emeklilere (SSK ve Bağ-Kur) bu ülkenin gelişme (büyüme) oranından fark verilmemektedir. Bu da emekli olunan yıl ile bugün arasındaki süre uzadıkça emekli aylıklarının reel olarak gerilemesi söz konusudur.

SSK ve Bağ-Kur'daki eşitler arasındaki emekli aylığı farklılığının en büyük sebebi, ülkenin gelişme hızında alınmayan paylardır. Zira, 1999 yılında ve öncesinde emekli olan birisinin emekli aylığı her ay veya son yıllarda olduğu gibi her altı ayda bir enflasyon oranı kadar artırılıyor ama ülkenin büyüme hızından düşen rakamlardan paylarına düşen ise verilmiyor. Öte yandan sonraki yıllarda emekli olanların emekli aylığı hesaplanırken refah payı yani büyüme oranı da dahil ediliyor.

Yani SSK ve Bağ-Kur'daki eşitler arasındaki farklılığın esas sebebi, ilk defa aylık bağlanırken emekli olduğu yıla kadarki 'gelişme hızı' (GH) uygulanması, buna karşılık emekli aylığı bağlandıktan sonra 'gelişme hızı'nın emekli aylığına yansıtılmamasıdır. Aşağıdaki tablodan da görüleceği üzere Türkiye'nin 2000 yılından bu yana kümülatif gelişme hızı toplamı yüzde 60,2'dir.

Bağ-Kur emeklilerinin arasındaki farklılık, yani eşitler arasındaki düzeysizlikler ise Bağ-Kur gelir tablolarının enflasyon ve büyüme oranı kadar artırılmamasından kaynaklanmış ve olan hep emeklilere olmuş, aylıkları her dönem reel olarak düşmüştür. Anayasa Mahkemesi, başvuru üzerine 506 ve 5510 sayılı kanunların emekli aylığı hesaplamayla ilgili hükümlerini iptal ederse, büyük bir ihtimalle TBMM'ye bu konuda eşitlik ilkesini gözeterek yeni kanun çıkarması için bir yıl süre verecek ve iptalin de bu bir yılın sonunda yürürlüğe girdiğini ilan edecektir. Ancak, TBMM ve hükümet, Anayasa Mahkemesi'nin kararları geriye yürümez diyecek. Bunun sonucunda yeni yapılacak düzenlemeyle emekli aylıklarına fark, yeni çıkacak kanunun yürürlük tarihinden sonra verilmeye başlayacaktır. Yani, Hamdi Öz'ün açtığı dava sonrasında tüm SSK emeklilerinin aylıkları yeni kanundan itibaren artar. Fakat, geçmiş yılların zararları verilmez. Bu rakam yaklaşık 50 bin lira tutar.

DAVA AÇANLAR GEÇMİŞ MAAŞ FARKLARINI DA ALIR

Davayı Anayasa Mahkemesi'ne gönderen İş Mahkemesi şayet yüksek mahkeme ile ilgili maddeleri iptal ederse, bu durumda emekli aylıklarının hesaplanması ve zamlandırılması konusunda ortada bir kanuni düzenleme kalmayacağından, hakim kendisini kanun koyucu yerine koyarak hukuki boşluğu doldurur. Kararı sonrasında da Hamdi Öz'ün hem emekli aylığı artacak hem de 2000 ile 2010 yılları arasındaki 11 yıllık sürenin birikmiş farkları ödenecektir. Diğer emekliler dava etmezlerse sadece TBMM'nin çıkaracağı yeni kanun sonrasındaki aylıklarını zamlı alırlar, geçmiş yılların farklarını alamazlar. Bu sebeple, gelişme hızı oranlarını emekli aylıklarına yansıtılabilmek ve geçmiş yılların farklarını alabilmek için bütün emeklilerin dava açması gerekebilir.

Dava açacakların da tüm riskleri ve durumları bilmeleri gerekir. Emeklinin davayı kendi yazacağı dilekçeyle açması halinde 1.000 lira gibi dava ve bilirkişilik masrafları olur. Sonrasında davanın götürüldüğü İş Mahkemesi hakimi, Hamdi Öz'ün davasına bakan hakim gibi düşünmeyip konuyu Anayasa Mahkemesi'ne götürmeyebilir veya hakiminiz eşitsizliği görüp, konuyu yüksek mahkemeye götürebilir ama Anayasa Mahkemesi beklediği gibi iptal davasını esasa girip reddedebilir veya işi yıllarca ele almayabilir. İşte bu riskler dikkate alınarak dava açılmalı.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yurtdışı borçlanması yapabilirsiniz

1971 doğumluyum. 1994-2000 arasında Nahçıvan Özerk Cumhuriyeti'ndeki Türk Lisesi'nde öğretmenlik yaptım. Bu esnada herhangi bir sigorta girişim olmadı. Ancak 1996 yılı yaz aylarında hazırladığım evrakları Isparta İş ve İşçi Bulma Kurumu'na verdim ve pasaportuma 'yurtdışında işçidir' şeklinde bir şerh düşüldü.

2000 yılında Türkiye'ye döndükten sonra Şubat 2000'de Bağ-Kur'a kayıt oldum. 6 aylık Bağ-Kur'luluktan sonra sigortalı bir işe geçtim ve bundan sonra sigortalı olarak devam ettim. Şu an benim sigortalılık başlangıcım 2000 yılı olarak görünüyor. Ancak 2000'den önce sigorta başlangıcım olsaydı, daha erken yaşta emekli olabilecektim. Pasaportumdaki şerhten yararlanıp sigorta başlangıcımı 1996 olarak düzeltirebilir miyim? 1996-2000 yılları arasını yurtdışı borçlanması olarak ödeyebilir miyim? Metin Sezgin

2000 yılı sigorta başlangıcı ile, 4447 sayılı kanun ile değişik mülga 506 sayılı kanunun geçici 81. maddesine göre, 60 yaşında 7.000 günle veya 62 yaşında 4.500 günle emekli olursunuz. Şayet, yurtdışı borçlanması yapar ve Nahçıvan'da geçen 6-7 yıllık sürenizi yurtdışı borçlanması ile borçlanırsanız başlangıcınız borçlandığınız süre kadar geriye giderek 1993 yılı olacaktır ki bu durumda da 54 yaşında 5.675 günle SSK'dan emekli olabilirsiniz. Ancak emeklilik günleri içinde yurtdışı borçlanma süresi olan kişiler diğer emekliler gibi emekli olduktan sonra Sosyal Güvenlik Destek Primi (SGDP) ödeyerek çalışamaz, yasaktır. Öte yandan, bu borçlanmayı yapacaksanız asgari ücret düzeyinden değil de, asgari ücretin 1,65 katı üzerinden borçlanırsanız en yüksek emekli aylığı almış olursunuz. Bilindiği üzere yurtdışı borçlanması için asgari ücretin bir günlük tutarı olan 24,3 lira ile bunun 6,5 katı olan 158 lira arasında bir rakamı siz seçiyorsunuz ve seçtiğiniz rakamın yüzde 32'sini de ödüyorsunuz. Bu sebeple bugünlerde borçlanma yapacaksanız günlük borçlanmaya esas kazanç rakamını 40 lira olarak seçin. 6 yıl için (2.160 gün) 27 bin 648 lira ödemeniz gerekir.

SSK'dan 51, memuriyetten 53 yaşında emekli olursunuz

16.02.1972 doğumlu bayanım. SSK'ya ilk giriş tarihim 16.01.1995. Aralıklarla 2004 yılı Temmuz ayına kadar 2.508 gün özel sektörde ödenmiş primim var. (22.05.2002 tarihine kadar 1.800 gün) 2004'te doğum yaptım ve ondan sonra çalışmadım. 2006 Aralık ayından başlayıp 18 ay isteğe bağlı sigortalı olarak prim ödedim. (600 gün) yani toplamda 3.108 gün. 13 Ağustos 2008 itibarıyla devlet memurluğuna başladım. Emeklilik şartlarım nedir, ne zaman emekli olabilirim? Çalışan arkadaşlardan bazıları 'SSK hizmetini hemen birleştirme emekliliğe yakın birleştirirsen daha avantajlı olursun, emekli maaşın daha yüksek olur.' diyor. Ne yapmalıyım? Yeni SGK'ya göre doğumdan sonra çalışmadığım 2 yıl için borçlanma mümkün mü? Emekliliğime faydası ne olur? SSK'da kalsaydım emeklilik şartım 20 yıl 5.750 gün ve 51 yaş olarak görünüyor, yani SSK'lı olsaydım 2015 Eylül ayı civarı günüm dolup 2023 Şubat ayında maaş almaya başlayabilecektim. Bu durumda yaklaşık 2 yıl daha memur olarak çalışıp sonrasında tekrar SSK'lı olup kalan 3,5 seneyi SSK'lı olarak çalışsam sanırım SSK'dan emekli olabilirim. Bunun avantajı-dezavantajı nedir? Sevil Çalışkan

Memuriyete devam ederseniz daha önceki SSK günlerinizle birlikte en az 7.200 gün (20 tam yıl) prim ödeme süresi ile 53 yaşında emekli olursunuz. Bugünkü rakamlarla 864 lira emekli aylığınız olur. Hizmetlerin ne zaman birleştirildiğinin önemi yok ama emekli keseneğine esas derece ve kademeniz artacağından kesenek-karşılık farkı ödemeniz gerekir. SSK'lı iken çalışıp doğum yaptığınız süreleri borçlanabilirsiniz ama (2002'den sonra olduğundan) bu emeklilik yaşınızı öne çekmez. Bundan sonra SSK'lı olur ve dediğiniz gibi 3,5 yıl SSK primi öderseniz SSK'dan 51 yaşında en az 5.750 günle emekli olursunuz. Asgari ücretle çalıştığınızdan 650 lira gibi emekli aylığınız olur.

İkramiye için Haziran 2010'u bekleyin

06.03.1974 tarihinde Emekli Sandığı'nda memuriyete başladım. 15.01.1991 tarihinde kendi isteğimle istifa edip, özel sektörde SSK'lı çalışarak 1997 yılında emekli oldum. 1974-1991 yılları arasındaki Emekli Sandığı kıdem tazminatımı nasıl alabilirim? Mustafa Yılmaz

İsterseniz şimdi mahkemeye verip memur olarak geçirdiğiniz sürelerin ikramiyesini alabilirsiniz. Ancak bu mahkemenin sonuçlanması en az 1 yılınızı alır. Öte yandan, kamu görevlilerine (memurlara) emekli olduklarında ikramiye ödemesinde, memuriyetten (kamu görevinden) emekli olmanın yanı sıra en son prim ödenen kanunun da 5434 sayılı kanun olması gerekmektedir, Anayasa Mahkemesi bu kuralı iptal etti. Daha doğrusu, birden çok sosyal güvenlik kurumuna prim-kesenek ödenmesi durumunda hizmetleri birleştiren, 2829 sayılı kanunun 'Emekli İkramiyesi' başlıklı 12. maddesi, "Son defa TC Emekli Sandığı'na tabi görevlerden emekliye ayrılan ve kendilerine bu kanunun 8. maddesi uyarınca birleştirilen hizmet süreleri üzerinden aylık bağlananlara, TC Emekli Sandığı'na tabi daire, kuruluş ve ortaklıklarda prim veya kesenek ödemek suretiyle geçen sürelerinin toplamı üzerinden, 5434 sayılı TC Emekli Sandığı Kanunu hükümlerine göre emekli ikramiyesi ödenir." biçimindeydi.

Ancak Anayasa Mahkemesi, Danıştay 11. Dairesi'nin 2005/40 esas sayılı başvurusuyla Anayasa Mahkemesi'ne intikal eden 2829 sayılı kanunun ilgili maddesindeki "Son defa TC Emekli Sandığı'na tabi görevlerden emekliye ayrılan ve ..." ibaresini Anayasa Mahkemesi 05.02.2009 tarihli oturumunda iptal etti, iptal kararı da 6 Haziran 2009 günü Resmi Gazete'de yayımlandı. Karara göre ikramiye mağdurlarının durumunun düzeltilmesi için TBMM'ye 1 yıl süre verilmiştir. Yani, TBMM, 6 Haziran 2010 gününe kadar siz ve benzerlerinin ikramiyelerini alabilmelerini temin için yasa çıkarmak zorundadır. Yasa çıkarsa sorunsuz bir şekilde ikramiyesini alırsınız. Yasa çıkmazsa bu kere dava ederek alırsınız.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

SGK'nın 'doğum borçlanması genelgesi' Yargıtay'dan döndü

Ziya Perver 2010.04.17

15510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası (SS ve GSS) Kanunu'nun 41. maddesine göre; "... Kanunları gereği verilen ücretsiz doğum ya da analık izni süreleri ile 4. maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamındaki sigortalı kadının, iki defaya mahsus olmak üzere doğum tarihinden sonra iki yıllık süreyi geçmemek kaydıyla hizmet akdine istinaden işyerinde çalışmaması ve çocuğunun yaşaması şartıyla talepte bulunulan süreleri,

...kendilerinin veya hak sahiplerinin yazılı talepte bulunmaları ve talep tarihindeki ... prime esas günlük kazanç alt ve üst sınırları arasında olmak üzere, kendilerince belirlenecek günlük kazancın % 32'si üzerinden hesaplanacak primlerini borcun tebliği tarihinden itibaren bir ay içinde ödemeleri şartı ile borçlandırılarak, borçlandırılan süreleri sigortalılıklarına sayılır..." denilmiştir. Madde metninden göreceğiniz üzere, doğum borçlanması yapmak için SSK'lı yani yeni adıyla 4/A'lı çalışmak yeter şarttır. Bu sürenin ücretsiz izinli geçmesi de gerekmez.

5510 sayılı kanunun SSK'lı çalışan kadınlara tanıdığı analık borçlanma hakkı, Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından yasaya aykırı şekilde çıkartılan, tebliğ ve genelgeleriyle daraltmıştır. Eski adıyla SSK yeni adıyla (4/A'lı) olarak çalışırken doğum yapan ve gerek doğum izinleri gerekse doğum sonrası sürelerde işe

gidemediği süreleri sigortalı hale getirme yani borçlanma hakkı 1 Ekim 2008 günü başlamıştır. Konuyu SGK'nın genelgelerine ve tebliğine göre açıklamak gerekirse; doğum sonrası süresini borçlanmak için kadın sigortalının;

Doğum yaptığı dönemde 4/A sigortalısı (SSK) hizmet akdine dayalı çalışıyor olması,

İşten ayrılmışsa, işten çıktıktan sonraki 300 gün içinde doğum yapmış olması,

Doğum sebebiyle işten ayrılmış olması veya işe gelmemiş olması,

Doğum borçlanması yapılacak sürede adına prim ödenmiş olmaması,

Doğum borçlanması yapılacak sürede çocuğunun yaşıyor olması şarttır.

KANUN İLE SGK UYGULAMASINI KARŞILAŞTIRALIM

A) Kanunda doğum yapan SSK'lı kadına 2 çocuk için 2'şer yıllık borçlanma hakkı var, genelgede ise SSK'lı iken çalışan kadına hak tanınmış.

B) Kanunda işten ayrıldıktan sonraki 300 gün içinde doğuranlar borçlanabilir diye bir şey yok, genelge ya çalışırken doğur veya işten çıktıktan sonraki 300 gün içinde doğurursan borçlandırırım diyor.

C) Kanun tüm SSK sigortalılarına borçlanma hakkı var diyor, genelge SSK'nın isteğe bağlı sigortalılarına borçlanma hakkı tanımıyor.

D) İlk doğumundan sonra 2 yıl işe gitmeyen kadın tekrar hamile kalırsa, yani sigortalı olarak tekrar çalışmaya başlamadan ikinci doğumunu yaparsa kanun borçlanabilir diyor, genelge olmaz diyor.

SGK'NIN VERMEDİĞİ HAKKI, MAHKEME İADE EDİYOR

SGK'ya müracaat edip iki çocuğu için 4 yıllık borçlanma yapmak isteyen kadına ret kararı veren SGK'yı dava eden sigortalının talebi yerel mahkeme tarafından reddedilmiştir. Kadın da mahkeme kararını temyiz edince, Yargıtay 10. Hukuk Dairesi'nin Esas:2009/8312, Karar:2010/2516 ve 25.02.2010 tarihli kararı ile ilk çocuğundan sonra çalışmayan kadının ikinci doğumu için de borçlanabileceğine karar verdi. Davaya konu olaya ilişkin Yargıtay kararının sonuç bölümüne göre;

"...ilk kez 506 sayılı kanun kapsamında 01.6.1982 tarihinde zorunlu sigortalı olduğu anlaşılan davacının, 3.3.1987 ve 21.3.1988 tarihlerinde gerçekleştirdiği doğumları sebebiyle, ancak doğum tarihinden sonra 2 yıllık süreyi geçmemek kaydıyla, hizmet akdine istinaden işyerinde çalışmaması ve çocuğunun yaşaması şartlarının dışında, başkaca bir şart aranmaksızın borçlanma hakkına sahip olduğu kabul edilmelidir. Yapılacak değerlendirmede, zorunlu sigortalı olarak tescil edildikten sonra ilk doğumu yapan ve iki yıllık süre dolmadan ve tekrar çalışmaya başlamadan ikinci doğumunu yapan kadın sigortalının, ilk doğumdan ikinci doğuma kadar geçen süre ile ikinci doğum için borçlanabileceği 2 yıllık sürenin toplamı kadar geçen süreyi borçlanabileceği gözetilmelidir. Mahkemece, anılan maddî ve hukukî olgular göz önünde tutulmaksızın eksik inceleme ve yanılığlı değerlendirme ile yazılı şekilde hüküm kurulması usul ve yasaya aykırı olup bozma nedenidir. O halde davacı vekilinin bu yönleri amaçlayan temyiz itirazları kabul edilmeli ve sair yönler incelenmeksizin hüküm bozulmalıdır.

SONUÇ: Temyiz edilen hükmün yukarıda açıklanan nedenlerle **BOZULMASINA**, temyiz harcının istek halinde davacıya iadesine, 25.02.20 10 günü oybirliği ile karar verildi."

Evlilik sebebiyle işten ayrılabilirsiniz

25.09.1982 doğumluyum, 7 aylık evliyim ve 4 aylık hamileyim. 02.02.08 tarihinde şu andaki çalıştığım işyerine girdim fakat sigorta tarihim 01.05.2008. Doğumdan sonra işyerine geri dönüş yapmayacağım. Sorum şu: Hamilelik döneminde ve sonrasındaki yasal sürem (8 hafta) bittikten sonra müdürümden çıkışımı yapmasını rica ettim, bu konuda bir şey yapamayacağını belirtti ve beni merkezimiz olan İstanbul'a yönlendirdi. Ama onlardan da bir cevap alamadım. Doğumdan sonraki yasal süre bittikten sonra çıkışım yapılsın ki devletin sunduğu imkanlardan yararlanabileyim. Kendim çıkışımı yaparsam doğumdan önce zaten evlilik kıdem tazminatımı alacağım. Eğer firma benim çıkışımı verirse yine tazminat alacağım, işsizlik sigortası ve yasal süredeki paramı ve doğum paramı alabileceğim. İşverenin beni işten çıkarmasını nasıl sağlayabilirim. Ayşe

Sizi işten çıkarmama kararını sadece işvereniniz verebilir. Bu konuda zorlama imkanı yok. Öte yandan 1475 sayılı (eski) İş Kanunu'nun 14. maddesi gereğince evlilik tarihinizden itibaren 1 yıl içinde işinizi evlilik sebebiyle bırakabilir ve işverenden sadece kıdem tazminatınızı alabilirsiniz, bir de varsa kullanmadığınız yıllık izin süresinin parasını alırsınız. Normalde doğumdan sonra çalışmak istemiyorsunuz, bu sebeple işsizlik sigortasından para istemeniz yasanın ruhuna aykırı.

Doğum borçlanması yapamazsınız

1954 doğumluyum. 24.05.2003 tarihinde işe girdim. Sigorta ödemelerinde giriş çıkışlar oldu. Sözleşmeli olarak çalışıyorum. Daha önce 6 yıl çalışmışım fakat sigortasız olduğu için geçersiz. Eşim vefat ettiğinden emekli aylığı (Emekli Sandığı) alıyorum. Yeni yasaya göre hangi tarihte emekli olabilirim? Yeni yasaya göre bayanlar için çocuk sayısına göre toptan ödeme imkanı getirildiğini duydum. 2 çocuğum var 2 yıl için toptan ödeme yapabilir miyim? Emekli olduğumda eşimin emekli aylığı ile beraber kendi emekli aylığımı alabilir miyim? Neslişah

24.05.2003 sosyal güvenlik başlangıcınızla 58 yaşında 7 bin gün sayısı ile emekli olabileceğiniz gibi bir başka alternatif olarak 4 bin 500 gün sayısı ve 25 yıllık sigortalılık süresi (24.05.2028 günü) ile 60 yaşından sonra da emekli olabilirsiniz. Doğum borçlanması için SGK genelgesi gereğince sigortalı olmadan (2003 yılından) evvel doğum yaptıysanız borçlanma hakkınız yok. Emekli olduğunuzda Emekli Sandığı'ndan aldığınız dul aylığını da aynen almaya devam edeceksiniz.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Çalışanın kıdem tazminatına dokunmayın

Ziya Perver 2010.04.24

Son günlerde yine çalışanların hayallerinin karşılığı olan kıdem tazminatını kaldırmak gibi çabalar yoğunlaşmaya başladı.

Çalışırken çok düşük ücretle ancak açlıklarını giderebilen çalışanların tek hayali, emekli olunca, işten ayrılınca alacakları tazminatlarla hayallerini gerçekleştirmektir. Çalışanların hayallerini ellerinden alırsanız sosyal patlamaların olması muhtemeldir... Çalışanların kıdem tazminatının kaldırılması son 10 yılda sürekli gündemdedir ve fırsat kollanmaktadır tazminatları kaldırmak için. Yabancı sermaye ve onun temsilcileri her fırsatta kıdem tazminatından yakınırlar ve kaldırılması gerektiğini dile getirir. Fakat yine son günlerdeki yaşanan ekonomik krizler ve milyonlarca çalışanın işsiz kalması, çalışanlar açısından kıdem tazminatının ne kadar önemli olduğunu bir kez daha gözler önüne serdi. Resmi rakamlara göre yüzde 15 gerçek rakamlarla yüzde 25-30 kadar olan işsizlerin, işsiz kaldıkları dönemde kıdem tazminatı gibi işçinin eline geçen toplu bir paranın çok büyük bir önemi vardır. Aile yardımı sigortalarının olmadığı ülkemizde, çok düşük rakamlar olan işsizlik

ödenekleri ile geçinmek mümkün değil iken yeni iş buluncaya kadar ailesinin ölmeyecek düzeyde geçimini sağlaması ya da emekli olduğunda yetersiz gelen emekli maaşına bir yan gelir olarak kıdem tazminatı vazgeçilemeyecek bir haktır.

Kıdem tazminatı bazen bir ikramiye (emeklilikte), bazen bir güvence (işten atılma, işsiz kalma), bazen ücretin sonraya bırakılmış kısmı (özellikle yurtdışına götürülen işçiler) ve bazen de tazminattır (haksız olarak işten çıkarılma). En önemlisi ise çalışanın emeğinin karşılığı, işyerine ve işverene bağlılığının ödülüdür.

Kıdem tazminatı, bugünkü uygulaması gereğince sahip olduğu birçok fonksiyonunu ve özelliğini kıdem tazminatının kaldırılmasıyla veya kıdem tazminatı fonu getirilmesiyle ortadan kalkacaktır. Şayet kıdem tazminatı kaldırılır ve yerine fon getirilirse öncelikle çalışanlar zarar görecek, sonra işverenler zarar görecek, bu işten en kârlı çıkacak olan ise devlet olacaktır.

Tıpkı TFF (Tasarrufu Teşvik Fonu), tıpkı KEY (Konut Edindirme Fonu) gibi devletin eline iç borçlanma için kullanabileceği bir fon daha getirilecektir. Kıdem tazminatı fonu ile devlet, 10 yıl süresince tek başına kullanacağı bir fona sahip olacak. 10 yıl sonra ise işçilerle birlikte kullanmaya başlayacak, o zaman geldiğinde fonda para bulur muyuz, fonu yerinde bulur muyuz, sorusuna ben cevap bulamadım. Siz ne dersiniz?

A- Kıdem tazminatı fonu işvereni üzer. Kıdem tazminatı fonu sanmayın işvereni kârlı çıkacak, fon işvereni de üzer.

1- İşçi işyerinde tutamazlar. Kıdem tazminatı, işçinin işyerine ve işverene bağlılığının ödülü olarak verilirken kıdem tazminatı fonundan sonra artık işçinin işyerine ve işverene bağlılığı sona erecek. Bir işyerinde aylık 1.000 TL ile 5 yıldan beri çalışan bir işçiye karşı fabrikadan 100-200 TL daha fazla ücret verildiğinde işçi 5 yıllık kıdemini yakmamak adına gitmemekte. Ancak, 100 TL fazla ücret veren işyerine gittiği takdirde kıdemini yanmayacağını bilen işçi çok sık işyeri değiştirecek. Bu durumda işveren nitelikli işçilerini çok daha rahat kaybedecek. Özellikle KOBİ'ler ellerindeki nitelikli işçileri, yüksek sermayeli şirketlere çok rahat kaptıracak.

2- Fonu işveren değil devlet kullanacak. İşyerinde çalışan işçileri için kıdem tazminatı karşılığı ayıran ve ayırdığı bu fonu da sermayesiymiş gibi kullanabilen işveren kıdem tazminatı fonunun kurulmasından sonra her ay belli oranda primi, devlete ödeyeceği için kendi kullandığı fonu, devlete kullan diye verecektir. Mesela, 100 işçisi olan bir fabrika aylık 200 bin TL brüt ücrete göre 8 bin TL her ay fona gönderecek. Ama fon olmasaydı bu ayırdığı parayı kendisi kullanabilecekti.

B-Kıdem tazminatı fonu çalışanları da üzer

Kıdem tazminatı fonu işverenleri üzeceği gibi çalışanları da üzer, en çok da evlenen kadınlarla, askere giden erkekler bu işten zararlı çıkacak gibi görünüyor.

Fon gelirse;

Bağlı oldukları kurum veya sandıklardan yaşlılık, emeklilik, malullük aylığı bağlanması yahut toptan ödeme almak amacıyla hizmet akitlerini feshetmeleri halinde,

İşverence hizmet akdinin feshedilmesi durumunda işçinin hak kazandığı yaşlılık, emeklilik, malullük aylığı veya toptan ödeme almak amacıyla ilgili kuruma veya sandığa başvurması halinde,

Adına en az 10 yıl prim ödenen işçinin isteği halinde,

İşçinin ölümü halinde kanuni mirasçıları

kıdem tazminatına hak kazanacak.

Görüldüğü üzere, erkeklerin askere giderken, bayanların evlendikten sonraki bir yıl içinde işini bırakması hallerinde kıdem tazminatı ödenmesine son verileceği gibi işçinin işveren tarafından işten çıkarılması veya işçinin haklı sebeple işi bırakması hallerinde kıdem tazminatı ödenmeyecek. Öte yandan emeklilikte yaş hariç diğer şartları taşıyanların emekliliklerini evlerinde beklemek üzere işlerinden ayrıldıklarında da kıdem tazminatı fondan sonra ödenmeyecek.

Kıdeme esas ücret de düşecek

Halen geçerli olan kanunlara göre kıdem tazminatı ödenirken 30 günlük ücret bulunurken, geriye doğru bir yıl içinde işçiye ödenen her türlü maddi menfaatler dikkate alınmakta. Yani, servisler, işyerinde verilen yemekler, özel sigorta yardımları gibi para ve para ile ölçülebilen her türlü ödemeler kıdem tazminatında dikkate alınıyor ama fon gelirse bu iş bitecek.

Kayıt dışı çalışanların kıdemi yok olacak

Ülkemizde, gerçekte ücreti 1.500 TL olan bir çalışanın, SSK'ya asgari ücret olan 608 TL'den bildirildiği bilinen kayıt dışılıklardan biri. Şu anda işten ayrılanlar gerçek ücreti olan 1.500 TL'den tazminatını işverene ödetebilmekte. Fon'la bu iş bitecek. Sigortasızlar da artık, tek kuruş tazminat alamayacak.

Basın çalışanlarını da üzer

Şu anda kıdem tazminatı ödemesinde herhangi bir tavan yok. Fon'la tavan gelecek.

1800 günü olmayanın eşine aylık verilmiyor

Çiftçi Bağ-Kur'undan 1 yıl süresi olan eniştemiz (İbrahim Durak) vefat etti, 2 kız çocuğu ve 1 erkek çocuğu var. Hanımı ev hanımı. Yasaları bilmediğimizden, gerekli yerleri defalarca aramamıza rağmen herhangi bir sonuç alamadık, çocukları okuduğundan maddi sıkıntı çekmekteler. Sizden ricamız bize konuyla ilgili yardımcı olabilir misiniz ya da yol gösterebilir misiniz? Fatih Öz

Ölüm sigortası denilen ve sigortalı kişinin vefatı sonrasında geride kalanlara (dul-yetim) aylık verilebilmesi için (Bağ-Kur'lu) kişinin ya 1800 gün (5 yıl) prim ödeme süresi olması lazım veya 1800 günü yoksa bile, askerlik ve/veya yurtdışı borçlanması ile sürenin 1800 güne tamamlanması gerekmektedir. Eniştenizin bir yıllık Tarım Bağ-Kur'undan başka geçmişte, tarım ürünü satmış ve elinizde satış makbuzu varsa geçmişe yönelik bu süreleri Tarım Bağ-Kur'lu yapabilirsiniz. Ya da yurtdışı çalışma süresi varsa, bu sürelerle 1800 günü tamamlaması gerekir.

3600 günle 58 yaşında emekli olunur

Ziya Bey, kıymetli vakitlerinizi alacağım için özür dilerim. Bir Zaman okuru olarak size bir soru sormak istiyorum. Yengem 19.07.1978 doğumlu. 1997 yılının altıncı ayından itibaren üç ay sigorta primleri ödenmiş. Şimdiye kadar başka da prim ödenmemiş. Yengemin emekli olabilmesi için ne yapmamız gerekiyor? Dışarıdan kaç yıl ve nasıl prim ödememiz gerekli? Ali Rıza Demirelli

Yengeniz, 1996 Haziran işe girişi ile 5900 gün ile 53 yaşında emekli olabileceği gibi 58 yaşında 3600 günle de SSK'dan emekli olabilir. 5900 veya 3600 günden hangisini seçeceksiniz, son 3,5 yıl (1260 gün) hariç geri kalan süresini şimdiden isteğe bağlı Bağ-Kur'a ödemeye başlayın, sonra son 3,5 yılda SSK'lı olarak bir işyerinde çalışarak primlerini tamamlasın.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Vefat eden gazinin eşi de maaş hakkına sahip

Ziya Perver 2010.05.01

Kayınvalidem şu an eşinden dolayı Bağ-Kur maaşı alıyor. Eşi ise gazi maaşı alıyordu, 2 yıl önce vefat etti. Acaba biz müracaat eder isek Emekli Sandığı kayınvalideme eşinden kalan gazilik maaşını da verir mi? H. Can

Vefat eden kayınbabanız sanırım Kore gazisi, zira bu durumu belirtmemişsiniz. 1005 sayılı 'İstiklal Madalyası Verilmiş Bulunanlara Vatani Hizmet Tertibinden Şeref Aylığı Bağlanması Hakkında Kanun'un 1. maddesine göre; "Milli Mücadele'ye iştirak eden ve bu sebeple kendilerine İstiklal Madalyası verilmiş bulunan Türk vatandaşları ile 1950 yılında Türk tugayının Kore'ye ayak bastığı ekim ayında başlamak ve 1953 yılı Pan-Munjon Ateşkes Anlaşması'na kadar Kore'de fiilen savaşa katılmış olan Türk vatandaşlarına ve 1974 yılında Temmuz 1. ve Ağustos 2. Barış Harekatı'na Kıbrıs'ta fiilen görev alarak katılmış olan Türk vatandaşlarına, hayatta bulundukları sürece, vatani hizmet tertibinden 5.750 gösterge rakamının her yıl Bütçe Kanunu ile tespit edilen memur maaş katsayısı ile çarpılmasından bulunacak miktarda aylık bağlanır. (Ek cümle: 04/08/1999 - 4432/1 md.) Hak sahibinin ölümü halinde bu aylık dul eşi yüzde 75 oranında bağlanır, ancak dul eşin tekrar evlenmesi halinde kesilir. (Ek cümle: 06/03/2007 - 5595 S.K./1. md.)

Yukarıda belirtilenlerden herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan gelir veya aylık bağlanmadığı gibi, zorunlu olarak sosyal güvenlik kurumlarından birine tabi olmayı gerektiren bir işte de çalışmadığını belgelemek suretiyle yazılı talepte bulunan hak sahiplerinin aylıkları ise yazılı taleplerinin Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı'nın kayıtlarına geçtiği tarihi takip eden aydan geçerli olmak üzere ve bu durumları devam ettiği müddetçe 16 yaşından büyük işçiler için uygulanan 30 günlük net asgari ücret tutarı (dul eşler için bu tutarın yüzde 75'i) esas alınarak ödenir. Bu kanundan önce, özel bir kanunla kendilerine vatani hizmet tertibinden aylık bağlanmış olanlar hakkında yukarıdaki fıkra hükmü uygulanmaz. Vatani hizmet tertibinden bağlanan aylıklar hiçbir suretle haczedilemez." denmektedir.

1999 yılına kadar gazi aylıkları, gazinin vefatı halinde sona eriyordu ama 8.9.1999 tarih ve 4447 sayılı kanun ile bu aylığın yüzde 75'inin eşine kalmasına karar verildi. Ardından, 2007 yılına kadar devam eden bu uygulama 6.3.2007 tarih ve 5595 sayılı kanun ile değiştirildi ve alt sınır getirildi. Buna göre kayınvalideniz kendisi Bağ-Kur'dan emekli olsa bile vefat eden gazi eşi üzerinden dul aylığı da alabilir.

15 yıla kıdem tazminatı yazısı isteyebilirsiniz

Sigorta başlangıç yılını 1994 ve İş Bankası'nda 5 yıl çalıştım. İlave olarak SGK sitesinde görünen 5 küsur yıl çalışma sürem var. Halen çalışıyorum. 'Kıdem tazminatı alabilir' yazısı alabilmem için bu süreleri birleştirmem mi gerekiyor, yoksa İş Bankası yazısı ve SGK kayıtlarındaki günlerim ile bu yazıyı alabilir miyim? Bu yazıyı İstanbul'da hangi kurumdan alabilirim? Gökhan Yetik

2829 sayılı Hizmet Birleştirme Kanunu ile 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu gereğince ilk işe başladığınız 1994 yılı sosyal güvenlik başlangıcınızdır. Hizmet birleştirmesi yapmanıza gerek yok; ama durum hakkında, İş Bankası Emeklilik Sandığı'ndan bir yazı ile birlikte Unkapanı'nda bulunan İhtiyarlık Sosyal Güvenlik Merkezi veya Kadıköy, Gaziosmanpaşa, Bağcılar, Pendik gibi sosyal güvenlik merkezlerinden en son bağlı olduğunuz merkeze gidebilirsiniz. Matbu bir formu doldurup verdiğinizde size 'Kıdem Tazminatı Alabilir' yazısı verirler.

İsteğe bağlı Bağ-Kur'lular SSK'dan emekli olabilir

25.12.1968 doğumlu 1.7.1987'de sigortaya başlayan bayanım. Emeklilik için 44 yaş ve 5 bin 225 gün gerekli idi. Son 10 yıla isteğe bağlı olarak devam etmekteyken ilgili kanunla Ekim 2008'den sonrası Bağ-Kur'lu sayılır kabul edildik. Sizlerin yönlendirmesiyle Ekim 2008'den sonra 3,5 yıldan fazla isteğe bağlıda kalmamak gerekiyordu. Benim için de 8 ay eksik kalıyordu bir işyerinde bu süreyi çalışan olarak tamamlayıp tekrar isteğe bağlıya başvurdum. İki aydır da devam ediyorum. Ekim 2008'den itibaren isteğe bağlı ödeyeceğim gün 1.200 yani 40 ay kalmış oldu, bunun da 330 gününü ödedim. Ancak, hizmet çizelgemi eski SSK'da göremiyorum. Yeni bir Bağ-Kur numarası verdiler, oradan takip ediyorum. Korkum şu: emeklilik şartım değişti mi? Bağ-Kur'lu mu oldum? Eski 5 bin 225 gün 44 yaş hakkım hâlâ var mı? Bekir Haktanır

1 Ekim 2008 gününden sonra isteğe bağlıda (Bağ-Kur'da) 3,5 yıldan (1.259 günden) az kalmak şartıyla yine SSK'dan 44 yaşında en az 5 bin 225 günle emekli olacaksınız. Zira, kimin nereden emekli olacağına bakılırken son yedi yıllık (2 bin 520 günlük) prim ödemelerinde en çok nereye prim ödediğinize bakılır.

Bağ-Kur'dan yetim aylığı için 1.800 gün şart

Babamın 1.11.1985 giriş tarihi ile Bağ-Kur'da 1. basamaktan 730 gün prim ödemesi gözükmektedir. Babam, 8.6.1998 günü vefat etti, ben de 4.3.1996 günü eşimden ayrıldım ve mağdur durumdayım. SGK'ya yetim aylığı alabilmem için nasıl bir başvuru yapmam lazım? İsmi mahfuz

Babanız 730 gün Bağ-Kur primi ödemiş ama 1985 yılından vefat ettiği 1998 gününe kadar 5 yıl (1.800 gün) vergi kaydı varsa veya meslek derneği/odası kaydı varsa bu süreleri Bağ-Kur'a bildirip, süreyi 1.800 güne veya daha fazlasına çıkararak yetim aylığı alabilirsiniz.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Muvazaalı boşanma pahaliya patlayabilir

Ziya Perver 2010.05.08

Öğretim üyesi olarak çalışmaktayım. Eşimle psikolojik sorunları sebebiyle boşanmıştık. 3 çocuğumuz olduğu için yıllar sonra tekrar evlendik. (Eşim Ankara'da oturuyordu, ben ise görev icabı Ankara dışındaydım). Eşim annesinden yetim maaşı almaktaydı, evlenince bunun kesilmesi için SGK'ya müracaat ettik.

Onlar da anlaşmalı boşanma olabileceği zannı ile soruşturma başlattı. Bunun sonucu acaba neler olabilir? Çok kaygılıyız, zira bir kontrol memurunun vereceği yanlış karar şerefimi zedeleyebilir. İsmi mahfuz

1 Ekim 2008 günü yürürlüğe giren 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 'Gelir ve aylık bağlanmayacak haller' başlıklı 56. maddesinin son fıkrasına göre; "...Eşinden boşandığı halde, boşandığı eşiyle fiilen birlikte yaşadığı belirlenen eş ve çocukların, bağlanmış olan gelir ve aylıkları kesilir. Bu kişilere ödenmiş olan tutarlar, 96. madde hükümlerine göre geri alınır." Bu düzenleme gereğince, kadınlar boşandıkları eski eşleriyle aynı evde yaşıyorlarsa aylıkları kesilecektir. Bu sebeple sosyal güvenlik mevzuatımız gereğince boşanan kadınlar, eski eşleriyle aynı evde yaşayamaz.

Evlilik iki kişi arasında, resmi makamlar önünde yapılan sözleşmedir ve kadın ve erkek resmi nikâh ile evlenmekle Medeni Kanun gereğince karı-koca sıfatlarını alır. Böylece miras hukuku açısından birbirlerinin mirasçısı olurlar; yani kim vefat ederse, sağ kalan vefat edene mirasçı olur. Sosyal güvenlik hukuku açısından

da hak sahibi veya bakmakla yükümlü kişi olurlar. Yani her ikisinin sağılığında aralarında resmi nikâh olması sebebiyle çalışan, çalışmayan sosyal güvencesini sağılar. Ölümle de hak sahibi olurlar ki sağı kalan, ölenin aylığını dul sıfatıyla almaya devam eder.

Evlilik bir sözleşmedir, ama bunu sona erdiren boşanma ise mahkeme kararıdır. Yani evlilik sözleşmesini ancak ve ancak bir mahkeme sona erdirebilir. Boşandığınız anda evliliğin iki önemli sonucu ortadan kalkar. Fakat bu kez başka haklar ortaya çıkar. Medeni Kanun açısından evlilikle edinilmiş tüm mallar, ortak paylaşımına konu edilmek zorundadır. Mesela karı-koca nikâhlı iken ev edinmişlerse ev kimin üzerine kayıtlı olursa olsun boşanma ile yarı yarıya bölüşölmek zorundadır.

KENDİ EVİNDE YAŞAYAN KADININ AYLIĞI KESİLİR

1 Ocak 2002 tarihinde yürürlüğe giren 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 202. maddesine göre, yasal mal rejimi, eşler arasında edinilmiş mallara katılma rejimi olup, 4722 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun Yürürlüğü ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun'un 10. maddesine göre, eşler, Türk Medeni Kanunu'nun yürürlüğe girdiği tarihten başlayarak bir yıl içinde başka bir mal rejimi seçmedikleri takdirde, bu tarihten geçerli olmak üzere yasal mal rejimini seçmiş sayılır. Boşanma halinde de edinilmiş mallar yarı yarıya pay edilir.

Sosyal güvenlik hukuku gereğince, boşanma ile resmi nikâhı biten kadına varsa vefat etmiş ana-babası üzerinden yetim aylığı bağlanabileceğı gibi, eğer ilk evliliğı varsa ve ilk eğı vefat etmişse onun üzerinden dul aylığı alma hakkı ortaya çıkmaktadır. Boşanan kadın, boşanma tarihinden sonra SGK'ya müracaat ederse dul veya yetim aylığı bağlanacaktır.

Kocasından boşanan ve Medeni Kanun gereğince edindikleri evi yarı yarıya paylaşmak zorunda kalan kadın, eski kocasıyla yaşıyorsa bu durumun SGK denetim memurları tarafından tespiti halinde dul-yetim aylığını kaybeder. Bu arada yukarıda verdiğim madde içinde, "...Boşandığı eğıyle fiilen birlikte yaşadığı belirlenen eş..." tabiri kullanılmıştır. Bu tabir, 'boşandıkları halde aynı evi (mecburen de olsa) paylaşan kadın-erkeğın cinsi münasebette bulunup bulunmadıkları da araştırma konusu olur mu, yoksa aynı evde yaşamaları yeterli mi?' sorusuna cevap verememektedir. Bu konuyla ilgili SGK'nın genelgesi de yoktur. Yani eve giden denetim elemanları için sadece aynı evde ikamet etmek yeterli mi yoksa aralarında cinsi münasebet var mı, araştırmalılar mı belli değıl.

Öte yandan, aylığı sadece bir denetim elemanının raporu ile kesmek de yasaya uygun değıldir. Olması gereken, tespiti yapan denetim elemanının raporu ile SGK'nın aylığı kestirmek için İş Mahkemesi'ne dava etmesidir. Ama SGK mahkeme yolunu es geçip bir tespit ile aylığı kesmektedir. Aynı kadın, eski kocasıyla değıl ama bir başka erkekle aynı evde yaşamaya devam ederse aylığın kesilme riski yoktur. Çünkü kanun sadece boşandığı eğıyle birlikte yaşaması halinde dul-yetim aylığının kesilmesini öngörmektedir.

SİZİN DURUMUNUZA GELİNCE;

Bir süre ayrıldığınız eşinizle yeniden evlenmişsiniz, şayet ayrı (boşanık) kaldığınız süre 1.10.2008 öncesi ise hiç sorun yok, zira o dönemde bu tür bir kanun yoktu. Ayrıca, verdiğiniz bilgilere aynı evde yaşamamışsınız; bu sebeple de aylığı sizden geri isteyemezler. Şayet, geri isteme olayı olursa İş Mahkemesi'ne başvurup, sizden istenenler için menfi tespit davası açabilirsiniz.

Gazeteciler erken emekli olabilir

Balıkesir'de gazetecilik yapan bir bayanım. 2.1.1969 doğumluyum. Sigorta sicil numaram 20477315. İşe ilk girişim ise 1.6.1991. Toplam gün sayım şu an itibarıyla 4.445. Toplam itibari hizmet sürem 3.932 gün. "SGK'dan gazetecilere erken emeklilik müjdesi" başlıklı yazınızda 2002'ye kadar olan çalışmalarda 3.600 gün şartının

kaldırıldığını söylemişsiniz. Benim de 1991 ile 2002 yılları arasında tümü gazetecilikten 2.657 günüm var. Bu durumda 4'te biri yani 664 gün hizmet süreme eklenecek mi? Kaç yaşında, ne zaman ve kaç günde emekli olabilirim? Aliye Yaman

Verdiğiniz bilgilere göre 23.5.2002 günü itibarıyla, 2.510 basın prim ödeme gününüz var. Bunun dörtte biri kadar (627 gün) işe girişiniz geriye gidecek ve 4.11.1989 olacak. Buna göre de normalde 46 yaşında en az 5.375 günle emekli olacaktınız, ama basında toplam 3.932 gününüz olduğundan bu rakamın dörtte biri kadar (983 gün) emeklilik yaşıınızdan düşecek ve yeni emeklilik yaşı olarak 43 yaş, 3 ay, 3 günlük iken yani, 5 Nisan 2012 günü (5.375 gününüz olursa) SSK'dan emekli olacaksınız.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Şartlar ağırlaştı, malul sigortalı emekliliği göremeden vefat ediyor

Ziya Perver 2010.05.15

Kayınvalidem 3 defa beyin ameliyatı geçirdi ve bir tarafı komple felç oldu. Sol kol ve sol ayak hiç tutmuyor. Ayrıca idrar ve büyük abdestini de tutamıyor.

1.800 gün Bağ-Kur'u olduğundan emeklilik için başvurduk. SGK bizi Mersin Üniversitesi'ne sevk etti. Tam 11 doktordan ayrı ayrı kontrol istenildi ve her biri ayrı tarihlere randevu verdi. Tarsus'ta oturuyoruz. 30 kilometre mesafedeki kayınvalidemi her seferinde işten izin alarak Mersin Üniversitesi'ne götürdüm ve her bir doktor iki veya 3 adet tetkik istedi, bu tetkiklere de ayrı ayrı tarih verildi. Altı ay uğraştıktan sonra tetkikler bitti. İki ay sonra SGK bu kez de ameliyat olduğu hastaneden rapor istedi. Onu da getirdik. İki ay daha geçti, bu sefer gelen kâğıtta isteniyor ki; yaptığımız işlemlerin hemen hemen aynısını bu kere Adana Çukurova Balcalı Tıp Fakültesi'nden de yaptırmalıymışız. Onlar da ayrı ayrı tarihlere gün verdi. İlk gittiğim doktor 4 ayrı yerden tetkik istedi, her biri ayrı tarihlere. İnanın doktorun katili olacaktım. Bu kurumların birbirine güveni yok. Bu işlemlerin daha bir yıl kadar süreceği söylendi. Şimdi sizden, ne yapmam gerektiği hakkında bilgi istiyorum. Bir yol gösterirseniz çok sevineceğim. SGK müdür yardımcısıyla görüştüm, onlar da bu konunun çok şikayet edildiğini ama ellerinden bir şey gelmeyeceğini söyledi. Gökhan Akdemir

5510 sayılı kanun ile malulen emeklilik şartlarını ağırlaştıran SGK, sizin de yaşadığınız uygulamalar sebebiyle gerçekten yatağından bile kaldırılamayacak olduğu görülen hastaları-malulleri süründürmeden emekli etmez. Yaşadığınız hadiseler sadece sizin değil, tüm malulen emeklilik başvurusu yapanlar için geçerli. Hatta kanser hastalarının hemen hemen tamamı malulen emeklilik başvurusunun sonucunu göremeden vefat ediyor. Eski 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'na göre 1.800 günü olan veya 1.800 günü yoksa bile 5 yıldan çok, 10 yıldan az sigortalılık süresine sahip olup her yıl için ortalama 180 günü olanlar malulen emekli ediliyordu. Bağ-Kurlular da 1.800 günle malulen emekli olabiliyordu. 1 Ekim 2008 günü değişen kanun ile artık 10 yıllık sigortalılık süresi de aranıyor.

Hastalar, maluller zaten hayata bile zor tutunurken, tedavileri sonrasında artık çalışamaz (malul) raporu alırlar ve malulen emeklilik için SGK'ya müracaat ederler. SGK kendisine gelen raporu çeşitli illerde oluşturduğu merkez sağlık kurullarına gönderir. İşte esas sorun burada başlar. Bu kurulların görevi, ne yapıp edip gelen raporlarda eksiklik bulup, yoksa bile varmış gibi yapıp hastayı farklı hastanelere göndererek tekrar tekrar rapor almalarını istemektir. Bu süreç ortalama 1 yıl sürer. 1 yılın sonunda hasta-malul hâlâ yaşıyorsa ve bu zor süreci başarabilmişse malulen emekli edilir.

İş, rapor ile malulen emekli edilmekle de bitmez. Ardından her yıl veya duruma göre her 2 yılda bir kontrol muayenesi için hastaya tekrar aynı işlemi yaptırmak için davetler devam eder. Kontrol muayenesine gitmeyenin aylığını keserler, yine 1 yıl kadar süren kontrol muayeneleri sırasında sağlık yardımı ve aylık vermezler. Yasal süresi içinde gitseniz bile kontrol muayenesi 1 yıl sürer ama SGK bu sürenin sadece ilk 3 ayında aylık ve sağlık yardımı verir. Kalan 9 ay boyunca sağlık yardımı ve aylık da vermez. Yani, hâlâ yaşıyor musun, öl ki malulen emekli aylığını bitireyim der gibi davranır.

EN İYİSİ İŞ MAHKEMESİNE GİDİN

Bu zor ve meşakkatli süreyi azaltmanın ve SGK'yı dize getirmenin en iyi yolu, SGK'nın dilinden konuşmak ve kurumu iş mahkemesinde dava etmektir. Şimdi siz de kayınvalideniz adına SGK'yı iş mahkemesinde dava edin. Mahkeme sizden sadece adli tabiplikten rapor ister ve gelen rapora göre de malulen emekliliğinize karar verir. SGK da size, istemeye istemeye malullük aylığını bağlar.

Vergi indirim belgesi şart

İlk defa 14.11.2007'de İşkur aracılığı ile özürlü olarak işe girdim. Halen aynı işyerinde çalışıyorum. Yüzde 48 özürlü raporum var. Ancak nasıl erken emekli olabilirim bilmiyorum. Benim de vergi indirim belgesi almam lazım mı? Eğer almam gerekiyorsa tekrardan rapor alacak mıyım ve de geriye dönük olarak özürlü statüsünde çalıştığım 2,5 yıl, erken emeklilik süresi içinde sayılacak mı? Bu vergi indirim belgesi sadece bir defa mı alınacak, iş değişikliği olunca tekrarlanacak mı? Şenol Hacıbayramoğlu

Raporunuz ve çalıştığınız işyerinden alacağınız hizmet (çalışma) belgesi ile bulunduğunuz ildeki defterdarlığa müracaat edip, vergi indirim talebinde bulunun. Raporunuz 2006'dan sonra olduğu için yeni bir rapor istenmeyecek. Bu belgeyi alırsanız eski çalışma süreleriniz de dahil 20 yıllık sigortalılık süresi ile 14.11.2027 günü en az 4.400 prim günü ile erken emekli olursunuz.

Ürün makbuzu Bağ-Kur'a

Babam 1960 doğumlu. Ekim 2002'den bu yana Tarım Bağ-Kur'u primi yatırmakta. Ancak pancar ekiminden kaynaklanan 1994 yılı itibarıyla başlangıcı var. Bu durumda babam kaç yaşında emekli olabilir? SSK'dan emekli olması mümkün mü? Askerlik borçlanmasını da dahil ederek ne gibi sonuç ortaya çıkabilir? Mustafa Bor

Babanız için, 1994 yılına ait pancar satışı müstahsil makbuzlarından Bağ-Kur (stopaj) kesintisi yapılmış ise bu makbuz ile Bağ-Kur'a başvurursanız, babanızın Tarım Bağ-Kur'u 1994'ten başlatılır. Epey bir borç da çıkartılır. 1994 Tarım Bağ-Kur başlangıcı ile birlikte askerlik süresini de borçlanıp öderseniz, başlangıcı 1992 olur. Bu durumda da 2017'ye kadar (25 yıl) prim ödeme şartı ile babanız emekli olabilir. Ayrıca babanız 2002 başlangıcı ile 25 yılı tamamlamak şartıyla 60 yaşında veya 15 yıl ile 62 yaşında da Tarım Bağ-Kur'dan emekli olabilir.

Raporu işveren onaylayacak

SGK Antalya İl Müdürü Selim Erol, 12 Mayıs 2010 tarihli Resmi Gazete'de 27579 sayı ile yayımlanan tebliğ ile geçici iş göremezlik ödemelerine konu olan istirahat raporlarının bundan sonra işveren tarafından onaylanacağını açıkladı. Kanuna göre hastalık, analık, iş kazaları gibi hallerde 3 günden daha uzun süreli istirahat raporu verilen sigortalılar, çalışmadıkları günler için SGK'dan işgöremezlik ödeneği alabiliyor. Yeni tebliğ ile istirahat raporlarını işveren 5 gün içinde internet üzerinden SGK'ye gönderecek.

Yeni tarım işçilerinin SSK'lı olma hakkı yok

Ziya Perver 2010.05.22

GOP Üniversitesi İşletme bölümünde yüksek lisans yapmaktayım. Lisansım ise 'çalışma ekonomisi ve endüstriyel ilişkiler'. Tez konum ise tarımda çalışanların sosyal güvenliği. Konuyla ilgili SGK'ya gittiğimde yeterli bir donanımına sahip olmadıklarını gördüm.

Sizden ricam şu: Tezimde eski kanunun tarım çalışanlarına getirdiği haklar ve şu anki mevcut olan 5510 sayılı SS ve GSS kanununun tarım çalışanlarına getirdiği yenilikleri ya da olumsuzlukları karşılaştırmak istiyorum. Bana yardımcı olabilir misiniz? Betül Solmaz

17 Ekim 1983 günü TBMM'de kabul edilen ve 20 Ekim 1983 günü Resmi Gazete'de yayımlanan 2925 sayılı 'Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanunu' ile tarım işlerinde hizmet akdiyle süresiz olarak çalışanların bu kanunda yazılı şartlarla sosyal güvenliği sağlanmıştır. Uygulamaya göre dileyen ırgat-amele SSK'ya dilekçe verip isteğe bağlı Tarım SSK'lı olabiliyordu. İlk başladığında dilekçe veren amelenin Tarım SSK'sı takip eden yılbaşından itibaren başlatılıyordu. Bu uygulama 1999 yılı sonunda değiştirilmiş ve dilekçeyi takip eden ay başından başlatılmıştır.

Kanunun 32. maddesine göre Tarım SSK'lılar diğer SSK'lılara göre yarım prim öderlerdi ve ödedikleri de her ay için 15 gün, her yıl için 180 güne sayılırdı. Halen de eski, yani 1 Ekim 2008 gününden önce Tarım SSK'lı olmuş ve devam edenlerden aylık asgari ücretin (729 liranın) yarısı olan 364,5 lira üzerinden prim alınmaktadır. Kanunun ilk çıktığı 1983 yılı ve sonrasında prim oranı yüzde 20 iken, 1999 yılından yapılan değişiklik ile yüzde 30'a çıkarılmış, şimdi de 1 Ekim 2008 tarihinde yapılan değişiklik ile yüzde 20 emeklilik, yüzde 12,5 genel sağlık olmak üzere yüzde 32,5 oranında prim alınmaktadır. Yani her ay, 118,46 lira prim ödemeleri gerekmektedir. Öte yandan parasızlık sebebiyle her ay prim ödeyemeyenlere bir yılın primlerini takip eden yılın şubat ayı sonuna kadar ödeme imkânı da vardır.

EMEKLİLİKLERİ DAHA KISADIR

Eski adıyla Tarım SSK'lı yeni adıyla 4/A'lı olarak emekli olacak olanlar aşağıdaki açıklanan durumlara göre belli edilen emeklilik şartları ile emekli edileceklerdir. Unutmamak gerekir ki Tarım SSK'lıların primleri yılda 180 gün sayılmaktadır. Buna göre tarım sigortalıları 3.600 günü ancak 20 yılda tamamlayabilmektedir. Ama bunların da daha önce normal SSK, Bağ-Kur ve Emekli Sandığı hizmetleri olabileceği gibi borçlanılmış askerlik süreleri de olabilir. Bu sebeple 3.600 günü 20 yıldan daha kısa sürede tamamlama imkânları da vardır. Burada önemli olan, son 2.520 günlük prim ödemelerinde Tarım SSK'ya en az 7 yıl (1.260 gün) prim ödemiş olmak gerekliliğidir.

8.9.1999 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 4447 sayılı kanun ile 2925 sayılı kanuna eklenen geçici 2. maddesinin ilk fıkrasına göre (Anayasa Mahkemesi'nin iptal etmediği fıkra); 8.9.1999 günü itibarıyla; 13 yıl ve daha fazla sigortalı bulunanlar en az 15 yıllık sigortalılık süresini doldurmuş ve en az 3.600 gün prim ödemiş bulunmaları şartı ile yaşlılık aylığından yararlanabilir. Yani, 8.9.1986 günü öncesinde sigortalı olanlar yaşa bağlı olmadan 3.600 günü tamamlamışlarsa Tarım SSK'dan emekli olacaklardır.

Yukarıdaki şartı yerinde getiremeyenler ise tablodaki (bakınız tablo) tüm şartları tamamlayarak emekli olabilecektir. 3.600 günü ve 15 yıllık sigortalılık süresinin yanında bir de belli bir yaşı tamamlayarak emekli olacaklar.

ARTIK TARIM SSK'YA GİRİLEMİYOR

2925 sayılı kanun ortadan kaldırılmadı ama 5510 sayılı kanun ile 1 Ekim 2008 tarihinden itibaren, 2925 sayılı Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanunu'nun 1 ila 5'inci, 13 ila 17'nci, 24'üncü ve 33'üncü maddeleri ortadan kaldırıldığında, artık amelelerin Tarım SSK'lı olma hakkı kalmadı. Ancak eskiden Tarım SSK'lı olmuş ve halen devam edenler Tarım SSK'lıdır ve Tarım SSK'dan çıkarlarsa bir daha girme hakları da yoktur.

Bağ-Kur sigortalılığını 3,5 yıldan az tutun

8.1.1969 doğumluyum, 1984'ün 1 Ocak'ından beri SSK'lıyım. 1.10.2009 tarihinde Bağ-Kur'a geçtim. Sigortam bir tek askerdeyken ödenmedi, onun dışında prim ödeme gün sayım tamamdır. SSK'ya primlerim hep asgari ücret üzerinden ödenmiştir. Bağ-Kur'a ayda 300 lira gibi bir rakam ödemekteyim. SSK'lı iken 1.1.2018 tarihinde emekli olabileceğimi SSK'nın internet sitesinden bakmıştım, acaba doğru mu? Bağ-Kur'a geçmekle hata mı yaptım? Emekli olma yaşıma uzar mı? İsmi mahfuz

1.10.2009 tarihinde başladığınız Bağ-Kur'da 3 yıl 6 aydan (1.260 günden) az prim ödeyerek ayrılırsanız SSK'dan emekli olursunuz ama bu süreyi aşarsanız Bağ-Kur şartlarına dönersiniz. Buna göre SSK'dan 48 yaşında yani 8.1.2017 günü en az 5.225 günle emekli olursunuz. 3,5 yıldan çok Bağ-Kur primi öderseniz yine 48 yaşında ama bu kere 9.000 günle hem de daha az emekli aylığı ile Bağ-Kur'dan emekli olursunuz.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

657'deki değişiklikler önemli ama uzmanlar da unutulmasın

Ziya Perver 2010.06.12

Halen Başbakanlık'ta bulunan 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nda değişiklik öngören yasa tasarısı ile memurların iş güvencesi tamamen kalkıyor.

Yasa TBMM'den geçerse memurlar da özel sektörde olduğu gibi amirleri tarafından yeterli görülmedikleri zaman işini kaybetme tehlikesi yaşayacak. Öte yandan, 2003 yılında 2 milyon 471 bin 727 olan memur sayısı 2010 yılı Mart ayı itibarıyla 2 milyon 233 bin 661'e düşmüş durumda. Tasarıdan sonra yaklaşık 1 milyon 300 bin kadar memur da sözleşmeli hale getirilecek ve memur sayısı 1 milyon kadar inecek. Bunlar da asker, polis, hâkim-savcı ve öğretim üyelerinin bir kısmı olacak. Eşit işe eşit ücret diye yola çıkılan tasarının ön hazırlıklarından sonra varılan noktada tasarı ile sadece bazı uzmanların aylığı artırılıyor. Uzman yardımcıları 2 bin 800 TL, uzmanlar da 3 bin 500 lira aylık alacak.

9.6.2010 tarihinde Devlet Bakanı Sayın Hayati Yazıcı'nın açıklamalarında kariyer uzmanları arasında eşitsizliğin giderildiği belirtilmiş olmasına rağmen, gündeme gelen 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nda değişiklik yapılmasına dair kanun tasarısında, mali hizmetler uzman ve uzman yardımcıları ile denetmenler bu eşitliğin dışında tutulmuştur. Uzmanların yarısından fazlası bu duruma tepki gösteriyor. Bakın ne diyorlar:

"Uzmanlaşmanın istendiği ülkemizde uzman adı altında çalışan arkadaşların maaşları 1.350 ile 4 bin 500 lira arasında değişmektedir ve ulaşabildiğimiz ve bazı derneklerin de görmüş olduğu tasarıdan son dakikada hem işin ağır yükünü çeken, başta taşrada çalışan uzmanlar olmak üzere mahalli idarelerde çalışan ve 5018 No'lu yasa ile kurumların belkemiği haline gelen uzmanlıklar; (mali hizmetler uzmanları, milli emlak uzmanları, muhasebe uzmanları, kültür ve çevre uzmanları) tasarıdan çıkarılmıştır. Tasarıdan çıkarılan bu uzmanlıkların

uzman yardımcısı maaşları 1.350-1.550 lira olup uzman kadrolarının içerisindeki en düşük gelir gruplarıdır. Sizden ricamız;

Bu hususu dile getirmenizdir. Tasarı ile uzman yardımcısı 2 bin-2 bin 850 lira aylık ücret alan mesleklerin maaşlarını eşitleme bahanesi ile aradaki maaş farkının kapatılması gerekirken makasın daha da açılması biz yaklaşık 4-5 aşamalı sınavlardan geçen ve uzman adı altında 1.350 lira maaşa talim eden bir grup vizyon-misyon sahibi genç uzman yardımcısını 'memur zihniyetine' sürüklemekten başka bir şey yapmayacaktır. Bu konuya yazılarınızda yer vermeniz temennisiyle teşekkür eder; çalışmalarınız ve başarılarınızın devamını dileriz."

Askerliği öderseniz 1 yıl önce emekli olursunuz

15.12.1964 doğumluyum. 16.5.1982 tarihinde sigorta girişim var. Sigorta girişim askerlikten önce ve bu gün için primimi tamamladım, fakat yaşım tutmadığı için beklemek zorundayım. Sorum şu, şu anki hesaba göre 48 yaşında emekli oluyorum. Eğer askerliği ödersem bu ödediğim süre 1.6.2002'den önceki hizmet süreme mi sayılıyor? Bu tarihteki emekliliğime kalan süre 6 yıl 11 ay olup eğer öyle olursa emekliliğim 1 yıl öne geliyor. Yoksa bu genel prim gün sayısına mı ekleniyor? Yani bir işe yaramamış mı oluyor? Süleyman Yalçın

Verdiğiniz bilgilere göre askerliğinizi 1 Haziran 2002 günü öncesinde ifa ettiğiniz için borçlanmanız halinde askerlik yaptığınız süreleri satın alacaksınız ve emeklilik hesabında baz alınan 1 Haziran 2002 gününden önceki sürenizi artırmış olacaksınız. Bu halde de belirttiğiniz üzere 1 yıl erken emekli olacaksınız.

Aydın SGK hatasını düzeltti

Geçen hafta '15 yılı dolduran işçi, kendi ayrılrsa bile işverenden kıdem tazminatını alabilir' başlıklı yazımızdan sonra konuya duyarlı yaklaşan Aydın SGK İl Müdürü Yavuz Poyraz'a teşekkür ediyorum ve gönderdiği yazıyı da aşağıda yayınlıyorum.

"Sayın Ziya Perver, 5.6.2010 tarihinde Cavit Bülbül isimli vatandaşın size sorduğu kıdem tazminatı sorusuna istinaden, 15 yılını dolduran ve 3.600 gün hizmeti olan sigortalılara kıdem tazminatı yazısının verileceğini doğru olarak belirttiniz. Ancak 'mevzuatı bilen yok herhalde' başlığınız konusunda biraz araştırma yapıp, bu ifadeyi kullanmamanız daha doğru olurdu. Zira, söz konusu vatandaşımız kıdem tazminatı ile ilgili talebini 15.10.2008 tarihinde verdiği dilekçe ile istemektedir. Siz de 5.6.2010 tarihinde yaptığınız Zaman Gazetesi haberinde ise, 'Aydın SGK İl Müdürlüğü'nün SGK genelgesinden ve yargı kararından haberi yok veya Aydın SGK İl Müdürü'nün, kendi müdürlüğünde ne olup bittiğinden haberi yok' diye bir ifadeniz vardır.

Öncelikle ben göreve 21.2.2009 günü atandım. Söz konusu vatandaşın verdiği dilekçe ve il müdürlüğünün verdiği cevap ben göreve başlamadan 4 ay öncesinde gönderilmiştir ve şu an yazdığınız yazıyla tarafıma bilgisizlik sıfatı yüklenmiştir. Ben Aydın Sosyal Güvenlik İl Müdürü Yavuz Poyraz olarak kıdem tazminatıyla ilgili her türlü talebe, göreve başladığım andan itibaren SGK genelge ve bağlayıcı yargı kararlarına istinaden doğru olan işlemi uygulatıyorum. Bahsi geçen Cavit Bülbül isimli vatandaşla yazınızdan sonra tekrar irtibata geçerek, yaptığı talebin son durumu incelenmiş ve sonuca bağlanmıştır."

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yetim öğrenci, askere gitse de aylığı devam eder

Ziya Perver bilinmeyen-tarih

*Vefat eden emekli polis babamdan dolayı yetim maaşı alıyordum. Açık Öğretim Fakültesi'nde işletme okurken de aylığımı almaya devam ettim. Öğrenciliğim sürerken askere gittim. Emekli Sandığı'na öğrenci belgesini askerde iken de gönderdim. Durumu o zaman telefon ile Emekli Sandığı'na sordum, bana 'Sorun olmaz.' dediler. Ben de almaya devam ettim. Askerden dönünce de 5-6 ay kadar maaş aldım ve daha sonra evlendim. Evlenince (24 yaşında) yetim aylığının kesilmesini talep ettim. Bir süre sonra Emekli Sandığı'ndan bir kağıt geldi. Askerdeyken ödenen aylığın haksız olduğu belirtilerek faizi hariç 5 bin TL'yi bulan parayı iade etmemi istediler. Ne yapmalıyım? **Tamer Koçyiğit***

5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanunu gereğince, (Madde 74) "Ölüm tarihinde 18 yaşını, ortaöğrenim yapmakta ise (20) ve yükseköğrenim yapmakta ise 25 yaşını doldurmamış erkek çocuklara aylık bağlanır. Ölüm tarihinde 18 yaşını doldurmuş ve öğrenci olmamaları nedeniyle aylık bağlanmamış erkek çocuklara, öğrenim durumlarına göre yukarıdaki bentte belirtilen yaşları geçmemek şartıyla aylık bağlanır. Yetim aylığını almakta iken öğrenim durumlarına göre yukarıda belirtilen yaşları doldurmaları veya öğrencilik durumlarının sona ermesi nedeniyle aylıkları kesilen veyahut ortaöğrenimde 20 yaşını doldurmuş olmaları nedeniyle aylık bağlanmamış erkek çocuklardan, yukarıda belirtilen yaşları geçmemek şartıyla yeniden veya ilk defa öğrenci olanlara öğrenci oldukları tarihi takip eden ay başından itibaren aylık bağlanır. Ortaöğrenimi bitirdikten sonra ve 20 yaşını doldurmadan önce ilk ders yılında yükseköğrenime başlayan erkek çocukların aylıkları aralıksız ödenir. Ortaöğrenimi bitirdikten sonra yükseköğrenime devam edebilmek için yurtdışında yabancı dil öğreniminde geçen sürenin en çok bir yılı ile master ve lisansüstü uzmanlık öğrenimlerinde geçen sürelerin tamamı yükseköğrenimden sayılır. Bir yükseköğrenimin bitirilmesinden sonra ikinci bir yükseköğrenimde geçen süreler ile doktora veya ikinci defa yapılan master veyahut lisansüstü uzmanlık öğreniminde geçen sürelerde aylık ödenmez..."

Yani, öğrenci olmanız babanızdan kalan yetim aylığını alabilmeniz için yeter şarttır. Burada öğrencilik sıfatı devam ederken askere gitmeniz yetim aylığının kesilmesini gerektirmez. Esas sorulması gereken, askerliğiniz devam ederken de öğrenci olup olmadığınızdır. Şayet, öğrenciliğinize ara vermemişseniz; Emekli Sandığı yetim aylığınızı kesemez ve ödediklerini de geri isteyemez. Tersi durum varsa yani öğrenci olmadığınız dönemler varsa bu kere Sandık size ödediklerini faiziyle birlikte geri isteyebilir.

Öte yandan 5434 sayılı kanunun gerek 77. ve 93. maddesine göre evli erkek çocuklara yetim aylığı verilmemektedir. Siz de evlendiğiniz tarihi takip eden ay başından itibaren öğrenci dahi olsanız yetim aylığınızı kaybedersiniz.

İsteğe bağlıdan en geç Mart 2012'ye kadar çıkın

*Eşim 1975 Mart doğumlu. 18.11.1996 günü bir dershanede öğretmen olarak işe başladı. Toplam 1.460 SSK günü var. Bundan sonra da 2.610 gün isteğe bağlı ödedi ve 4.070 günü oldu. 53 yaşında SSK'dan emekli olabilmesi (58 yaşında Bağ-Kur'dan emekli olmaması için) isteğe bağlı sigortadan en geç ne zaman çıkıp normal çalışan gibi prim ödeyelim? **İsmi mahfuz***

Eşiniz hanımefendi, 5.900 gün sayısı ile 53 yaşında (2028 Mart) SSK'dan emekli olur. Bunun için de en geç Mart 2012'ye kadar isteğe bağlı sigorta primi ödemenizde herhangi bir sakınca yok. Biliyorsunuz daha önce de bu köşede dile getirmiştik; 1 Ekim 2008'den sonra ödenen isteğe bağlı (SSK ve Bağ-Kur) primlerinin hepsi eski başlayan-yeni başlayan ayrımı olmaksızın Bağ-Kur'a sayılıyor. Bu sebeple 1 Ekim 2008'den sonra isteğe bağlıda 3,5 yılı (1.260 gün) tamamlamadan ayrılmayın. Kalan prim ödeme gününü de eşiniz bir işyerinde çalışarak tamamlamalı. Fakat, eşinizin şu an 3.600 günden fazla prim ödeme günü var olduğundan bundan sonra prim

ödemesiniz bile 58 yaşında (2033 yılında) SSK'dan emekli olma hakkı cebinde olduğundan, bu şikâi da değeriendirin isterseniz.

Okur sorularına kısa cevaplar

Özgür Uğur: Anneniz var olan 3.800 gün ile yüzde 40 veya daha fazla oranda sağık raporu alırsa erken emekli olur. Ama 2006'da çıkarılan yönetmelik gereği yüzde 40'tan az rapor veriyorlarsa bu haktan yararlanamaz.

Arif Yüce: 01.04.1955 doğum tarihiniz, 01.01.1974 SSK başlangıcınız ve 84 günlük prim ödemesinden sonra, 20 ay askerlik yapmışsınız. Bağ-Kur'a da 27.09.1983 ilk başlangıç olmak üzere girmiş ve aralıklarla 14 yıl 7 ay ve 16 gün prim ödemişsiniz. SSK ve Bağ-Kur sürenizi 15 tam yıla (5.400 güne) tamamlarsanız 58 yaşında yani 01.04.2013 günü Bağ-Kur'dan emekli olursunuz. Askerliğin tamamını ödemeniz bu tarihi öne çekmez.

Muharrem Burgucu: 1973 yılından beridir Hollanda'da yaşıyorsunuz ve halen bu ülkeden sosyal yardım alıyorsunuz. Öte yandan 1986'dan beridir de ülkemizde (7821478532 Bağ-No'lu) Tarım Bağ-Kur'lu gözükiyorsunuz. Üstelik siz Samsunlusunuz ama İzmir'de ikamet ediyor görünüyorsunuz. Bu sorunu aşmak için İzmir SGK İl Müdürü Mustafa Keskin Bey'e bizzat gidin. Bu arada Bağ-Kur'da size 'artistlik yapma' diye seslenen memuru da şikâyet ediniz.

Emrah Apaydın: Staj dönemi SSK'sında alınan sigorta numarası geçerlidir. Ama staj süresince sadece iş kazası-hastalık primi ödenip emeklilik (yaşlılık-malullük-ölüm) primleri ödenmediğinden emeklilik açısından başlangıç sayılmaz. Sizin de 1999'daki staj sigortanız emeklilik başlangıcınız değil, 2006 yılındaki ilk emekliliğe tabi çalışmanız emeklilik başlangıcınız olduğundan 60 yaşında en az 7.000 günle SGK'dan işçi olarak emekli olursunuz.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)